SUPREME AUDIT INSTITUTION OF INDIA
लोकहितार्थ सत्यनिष्ठा
Dedicated to Truth in Public Interest

ଭାରତର ମହାଲେଖା ନିୟନ୍ତ୍ରକ ତଥା ମହାସମୀକ୍ଷକଙ୍କ ପ୍ରତିବେଦନ
ମାର୍ଚ୍ଚ 2022 ରେ ସମାପ୍ତ ବର୍ଷ ପାଇଁ
ଲଘୁ ଖଣିଜ ରାଜସ୍ୱର ଆକଳନ ଓ ଅସୁଲିର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏବଂ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଉପରେ ସମ୍ପାଦନ ସମୀକ୍ଷା

ଓଡ଼ିଶା ସରକାର

ପ୍ରତିବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 12 ବର୍ଷ 2024

ଭାରତର ମହାଲେଖା ନିୟନ୍ତ୍ରକ ତଥା ମହାସମୀକ୍ଷକଙ୍କ ପ୍ରତିବେଦନ
ମାର୍ଚ୍ଚ 2022 ରେ ସମାପ୍ତ ବର୍ଷ ପାଇଁ
ଲଘୁ ଖଣିଜ ରାଜସ୍ୱର ଆକଳନ ଓ ଅସୁଲିର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏବଂ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ
ଉପରେ ସମ୍ପାଦନ ସମୀକ୍ଷା

ଓଡ଼ିଶା ସରକାର

ପ୍ରତିବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 12 ବର୍ଷ 2024

ସୂଚୀପତ୍ର

ଅନୁଚ୍ଛେଦ	ବିଷୟବସ୍ତୁ	ପୃଷ୍ଠା ସଂଖ୍ୟା
	ମୁଖବନ୍ଧ	v
	ବୈଷୟିକ ଶବ୍ଦର ବର୍ଣ୍ଣନା	vii
	କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ସାରାଂଶ	ix
	ସୁପାରିଶ	xi
ଅଧ୍ୟାୟ I	**ଉପକ୍ରମ**	
1.1	ଓଡ଼ିଶାର ଲଘୁ ଖଣିଜ ସମ୍ପଦ	1
1.2	ସାଂଗଠନିକ ଗଠନ	1
1.3	ଖଣି ରାଜସ୍ୱର ଧାରା	2
1.4	ସମୀକ୍ଷା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ	3
1.5	ସମୀକ୍ଷା ମାନଦଣ୍ଡ	3
1.6	ପରିସର ଏବଂ ପଦ୍ଧତି	3
1.7	ସ୍ୱୀକୃତି	4
ଅଧ୍ୟାୟ II	**ଲଘୁ ଖଣିଜ ସମ୍ପଦର ଲିଜ୍ ପରିଚାଳନା**	
2.1	ଉପକ୍ରମ	5
2.2	ଲଘୁ ଖଣିଜ ଉତ୍ସର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା	6
2.3	କ୍ୱାରୀ ଲିଜ୍ ମଞ୍ଜୁରୀକରଣ	6
2.3.1	ବିଡର୍ ମାନଙ୍କ ଅନିୟମିତ ଚୟନ	6
2.3.1.1	ଚୟନ ପରେ ଲିଜ୍ ଛାଡିବା ପାଇଁ ଦଣ୍ଡର ବ୍ୟବସ୍ଥା ନକରିବା	7
2.3.1.2	ଦ୍ୱିତୀୟ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ବିଡରଙ୍କୁ ଅନିୟମିତ ଭାବରେ କ୍ୱାରୀ ଲିଜ୍ ପ୍ରଦାନ	8
2.3.1.3	ଅଯୋଗ୍ୟ ବିଡର୍ ଚୟନ ଯୋଗୁଁ ରାଜସ୍ୱ ଅବରୋଧ	9
2.3.1.4	ଅତିରିକ୍ତ ସର୍ତ୍ତରେ ଯୋଗ୍ୟ ବିଡ୍ ପ୍ରତ୍ୟାଖାନ ହେତୁ ପରିହାର୍ଯ୍ୟ କ୍ଷତି	11
2.3.2	ଖଣି ଯୋଜନା/ ପରିବେଶ ମଞ୍ଜୁରୀର ଅନୁମୋଦନ ବିନା କ୍ୱାରୀ ଲିଜ୍ ମଞ୍ଜୁରୀକରଣ	12
ଅଧ୍ୟାୟ III	**ଲଘୁ ଖଣିଜ ପ୍ରାପ୍ୟର ଆକଳନ ଏବଂ ସଂଗ୍ରହ**	
3.1	ଉପକ୍ରମ	19
3.2	ଲଘୁ ଖଣିଜ ପ୍ରାପ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ଆକଳନ ଏବଂ ସଂଗ୍ରହ	19
3.2.1	ଖଣିଜ ଦେୟ ଗୁଡ଼ିକର ଅନାଦାୟ	19
3.2.2	ଖଣି ଦେୟ ଆକଳନରେ ସଂଶୋଧିତ ଦର ପ୍ରୟୋଗ ନହେବା	20
3.3	ନିୟମ ଉଲ୍ଲଂଘନ କରି ଖଣି କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ	20
3.3.1	ଲିଜ୍ ସମ୍ପାଦନ ବିନା ଖଣି ଖନନ	20
3.3.2	ଜଙ୍ଗଲ ଜମିରେ ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ଉତ୍ତୋଳନ	22
3.3.3	କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ସମ୍ମତି (ସିଟିଓ) ନ ପାଇ ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ଉତ୍ତୋଳନ	24
3.3.4	ଲିଜ୍ ନଥିବା ଅବସ୍ଥାରେ ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ଖନନ	25
3.3.5	ପରିବହନ ହୋଇଥିବା ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ପାଇଁ ସଞ୍ଚାର ପାସ ଯାଞ୍ଚ ନ କରିବା	25
3.3.6	ଅନୁମୋଦିତ ପରିମାଣଠାରୁ ଅଧିକ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ଉତ୍ତୋଳନ	27
3.3.7	ଅନୁମତି ପ୍ରାପ୍ତ ଗଭୀରତା ବାହାରେ ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ଉତ୍ତୋଳନ	28
3.3.8	ଖଣି ଲିଜ୍ କ୍ଷେତ୍ର ବାହାରେ ପଥରଗୁଡ଼ିକର ଅତିରିକ୍ତ ଉତ୍ତୋଳନ	30

ଅନୁଚ୍ଛେଦ	ବିଷୟବସ୍ତୁ	ପୃଷ୍ଠା ସଂଖ୍ୟା
3.3.9	କଳା ପଥରର ଅତିରିକ୍ତ ଉତ୍ତୋଳନ ପାଇଁ ରୟାଲଟିର ଅଣ-ଆଦାୟ	31
3.3.10	ଯାନ୍ତ୍ରିକ ଉପାୟ ବ୍ୟବହାର କରି ବାଲି ଖନନ କାର୍ଯ୍ୟ	33
3.3.11	ଲିଜ୍ ଅବଧି ସମାପ୍ତ ହେବା ପରେ ବାହାର କରାଯାଇଥିବା ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ପ୍ରକୃତ ପରିମାଣର ମାପ ନହେବା	34
3.4	ଡିଏମ୍ଏଫ୍ ଅବଦାନର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଆଦାୟ	37
3.5	ସାର୍ବଜନୀନ ପ୍ରକଳ୍ପର କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନଧିକୃତ ଉତ୍ସରୁ କିଣା ଯାଇଥିବା ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ପାଇଁ ଅତିରିକ୍ତ ଚାର୍ଜ, ଡିଏମ୍ଏଫ୍ ଏବଂ ଇଏମ୍ଏଫ୍ ଦେୟ ଅନାଦେୟ	37
ଅଧ୍ୟାୟ IV	**ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଓ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା**	
4.1	ଉପକ୍ରମ	39
4.2	ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା	39
4.2.1	"ଲଘୁ ଖଣିଜ ଚୋରୀ ରୋକିବା ଏବଂ ଉଚ୍ଛେଦ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ" ଯୋଜନାର କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ	39
4.2.1.1	ପାଣ୍ଠିର ଅନୁପଯୋଗିତା	39
4.2.1.2	ଯୋଜନାର ମନ୍ଥର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା	40
4.2.2	କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ଏବଂ ଅଣ-କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ଉତ୍ସଗୁଡିକର ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା	41
4.2.3	ଓଡିଶା ଅନ୍ତରୀକ୍ଷ ପ୍ରୟୋଗ କେନ୍ଦ୍ର ମାଧ୍ୟମରେ ଲଘୁ ଖଣିଜ ଉତ୍ସଗୁଡିକର ଉପଗ୍ରହ-ଆଧାରିତ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ଉପରେ ନିଷ୍କ୍ରିୟ ବ୍ୟୟ	42
4.2.4	ତହସିଲରେ ଲଘୁ ଖଣିଜ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କକ୍ଷ ଗଠନ ନ ହେବା	43
4.2.5	ସମ୍ବେଦନଶୀଳ ତହସିଲରେ ଓଡିଶା ଶିଳ୍ପ ସୁରକ୍ଷା ବଳର କର୍ମଚାରୀ ନିୟୋଜନ	44
ଅଧ୍ୟାୟ V	**ଉପସଂହାର ଏବଂ ସୁପାରିଶ**	
5.1	ଉପସଂହାର	45
5.2	ସୁପାରିଶ	48

ପରିଶିଷ୍ଟ		
ପରିଶିଷ୍ଟ I	ନମୁନା ହୋଇଥିବା ଜିଲ୍ଲାଗୁଡ଼ିକର ମନୋନୀତ ତହସିଲରେ ଲଘୁ ଖଣିଜ ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକର ସ୍ଥିତି	51
ପରିଶିଷ୍ଟ II	ଖଣି ଯୋଜନା ଏବଂ ପରିବେଶ କ୍ଲିଅରାନ୍ସର ଅନୁମୋଦନ ପାଇବାରେ ଅଯଥା ବିଳମ୍ବ ହେତୁ ଖଣିଜ ଦେୟ ଭାବରେ ରାଜସ୍ୱ ହରାଇବା	52
ପରିଶିଷ୍ଟ III	ଆଦାୟ ହୋଇପାରିନଥିବା ଖଣିଜ ଦେୟ ସହିତ ସୁଧ	53
ପରିଶିଷ୍ଟ IV	ରୟାଲଟି ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦେୟ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନରେ ରୟାଲଟିର ପୂର୍ବ ସଂଶୋଧିତ ହାରର ପ୍ରୟୋଗ ହେତୁ 8.41 କୋଟି ଟଙ୍କାର ରାଜସ୍ୱ ହାନି	54
ପରିଶିଷ୍ଟ V	31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2022 ସୁଦ୍ଧା ବେଆଇନ ଭାବେ, ଲିଜ୍ ଡିଲ୍ ଚୁକ୍ତିନାମା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ନକରି ହୋଇଥିବା ଖଣିଜ ସମ୍ପଦ ଉତ୍ତୋଳନର ଖଣିଜ ଦେୟ ସହିତ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ମୂଲ୍ୟର ହିସାବ	55
ପରିଶିଷ୍ଟ VI	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ପ୍ରଦୂଷଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବୋର୍ଡରୁ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ସମ୍ମତି ନପାଇ 52 ଉତ୍ସରୁ 4.61 ଲକ୍ଷ ଘନମିଟର ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ଖନନ କରିବାର ବିବରଣୀ	58
ପରିଶିଷ୍ଟ VII	ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ଉତ୍ତୋଳନ ଅନୁମତି ଏବଂ ଲିଜ୍ଧାରୀଙ୍କ ଠାରୁ ଆଦାୟ ଯୋଗ୍ୟ ବକେୟା ଦେୟ	61

ପରିଶିଷ୍ଟ VIII	ଲଘୁ ଖଣିଜ ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକର ବିବରଣୀ ଯେଉଁଥିରୁ ଅନୁମତିପ୍ରାପ୍ତ ଗଭୀରତାଠାରୁ ଅଧିକ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ଉତ୍ତୋଳନ କରାଯାଇଥିଲା	63
ପରିଶିଷ୍ଟ IX	ଖଣିଜ ସଂରକ୍ଷଣର ପରିମାଣ ଏବଂ ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ଉତ୍ତୋଳନର ପରିମାଣ, ଖଣିଜ ଦେୟ ଆକଳନ ଏବଂ ଦାବି (ମାର୍ଚ୍ଚ 2022 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ)	64
ପରିଶିଷ୍ଟ X	ଜିଲ୍ଲା ମିନେରାଲ୍ ଫାଉଣ୍ଡେସନ୍ ଯୋଗଦାନର କମ୍ ଆଦାୟ	71
ପରିଶିଷ୍ଟ XI	2015-16 ରୁ 2021-22 ମଧ୍ୟରେ ରାଜ୍ୟରେ ରୟାଲଟି ଉପରେ ଅତିରିକ୍ତ ଦେୟ, ପରିବେଶ ପରିଚାଳନା ପାଣ୍ଠି ଏବଂ ଜିଲ୍ଲା ମିନେରାଲ୍ ଫାଉଣ୍ଡେସନର ଆକଳନ, ଦାବି ଏଂ ଦେୟ ସଂଗ୍ରହରେ ବିଫଳତା ହେତୁ ଖଣିଜ ରାଜସ୍ୱର ଚୋରି/କ୍ଷତି	73
ପରିଶିଷ୍ଟ XII	ମନୋନୀତ ତହସିଲରେ ଅନୁମୋଦିତ ସଂଖ୍ୟା ଏବଂ ଅବସ୍ଥିତି ସଂଖ୍ୟା (31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2022 ସୁଦ୍ଧା)	74
ଶବ୍ଦକୋଷ		75

ମୁଖବନ୍ଧ

ଭାରତୀୟ ସମ୍ବିଧାନର ଧାରା 151 ଏବଂ ଭାରତର ମହାଲେଖା ନିୟନ୍ତ୍ରକ ତଥା ମହାସମୀକ୍ଷକଙ୍କ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ, କ୍ଷମତା ଏବଂ ସେବା ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଅଧିନିୟମ, 1971 ଅନୁଯାୟୀ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2022 ରେ ସମାପ୍ତ ହୋଇଥିବା ବର୍ଷ ପାଇଁ ଭାରତର ମହାଲେଖା ନିୟନ୍ତ୍ରକ ତଥା ମହାସମୀକ୍ଷକଙ୍କ ଏହି ପ୍ରତିବେଦନ, ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟପାଳଙ୍କ ନିକଟରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବା ନିମନ୍ତେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଛି ।

ଏହି ପ୍ରତିବେଦନରେ ପଦ୍ଧତି ଏବଂ ନିୟନ୍ତ୍ରଣଜନିତ ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ରସିଦଗୁଡିକର ଆକଳନ ଏବଂ ସଂଗ୍ରହରେ ସମ୍ପାଦନ ସମୀକ୍ଷାର ଫଳାଫଳ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଯାହା ଖଣିଜ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ଉତ୍ତୋଳନ ପାଇଁ ଖଣି ଲିଜ୍ / ଅନୁମତି / ଲାଇସେନ୍ସ ଅନୁଦାନ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ଆଇନ, ନିୟମ ଏବଂ ନୀତି ଅନୁଯାୟୀ ହୋଇଛି କି ନାହିଁ ତାହା ଆକଳନ କରିବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା । ସଂପୃକ୍ତ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଲିଜ୍‌ଧାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ପଠାଇବା ଓ ବିକ୍ରୟ ରିପୋର୍ଟ ର ସଠିକତା ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇଥିଲା, ଖଣିର କାଯ୍ୟକଳାପ ଆଇନଗତ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ନିୟମାବଳି ଅନୁଯାୟୀ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହେଉଥିଲା । ଖଣି ରାଜସ୍ୱ ଆକଳନ ଏବଂ ସଂଗ୍ରହ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ଆଇନ ଏବଂ ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ କରାଯଉଥିଲା; ବେଆଇନ ଖଣି ଖନନ ଏବଂ ଖଣି ରାଜସ୍ୱ ଚୋରିକୁ ରୋକିବା ପାଇଁ ଆଭ୍ୟନ୍ତରିଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଏବଂ ମନିଟରିଂ ପ୍ରଣାଳି ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିଲା ।

ଏହି ସମ୍ପାଦନ ସମୀକ୍ଷା ନଅଟି ମନୋନୀତ ଜିଲ୍ଲା, 22ଟି ତହସିଲ, ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟ ଓ ରାଜସ୍ୱ ଏବଂ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପରିଚାଳନା ବିଭାଗକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି ।

ଭାରତର ମହାଲେଖା ନିୟନ୍ତ୍ରକ ତଥା ମହାସମୀକ୍ଷକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ସମୀକ୍ଷା ମାନଦଣ୍ଡ ଅନୁସାରେ ସମୀକ୍ଷା ପରିଚାଳନା କରାଯାଇଅଛି ।

ଅନୁବାଦିତ ପ୍ରତିବେଦନରେ ସନ୍ଦେହ ଜାତ ହେଲେ, ଇଂରାଜୀ ପ୍ରତିବେଦନକୁ ପ୍ରାମାଣିକ ଭାବେ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବା ବିଧେୟ ।

ବୈଷୟିକ ଶବ୍ଦର ବର୍ଣ୍ଣନା

ଏହି ସମୀକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନରେ ଅନେକ ବୈଷୟିକ ଶବ୍ଦ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଛି । ଏଥିରେ ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବୈଷୟିକ ଶବ୍ଦର ବର୍ଣ୍ଣନା ସଂକଳିତ ହୋଇଛି ।

ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବୈଷୟିକ ଶବ୍ଦ

ଅତିରିକ୍ତ ଚାର୍ଜ ହେଉଛି ଓଏମ୍ଏମ୍ସି ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଚାର୍ଜ ବ୍ୟତିତ ଆଦାୟ କରାଯିବାକୁ ଥିବା ଅର୍ଥ ଯାହା ଜଣେ ସଫଳ ବିଡର୍‌ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଲାମ ରାଶି ପ୍ରତି ୟୁନିଟ୍ ପରିମାଣର ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ଉପରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବାକୁ ଥିବା ଅର୍ଥ ।

ସ୍ଥାପନ କରିବାକୁ ସମ୍ମତି/ ପରିଚାଳନା କରିବାକୁ ସମ୍ମତି ହେଉଛି କୌଣସି ଶିଳ୍ପ, କାର୍ଯ୍ୟ କିମ୍ବା ପ୍ରକ୍ରିୟା ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ପ୍ରଦୂଷଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବୋର୍ଡ, ଅଧିନିୟମ 1974 ର ଧାରା 25 ଅନୁଯାୟୀ ଜଳ(ପ୍ରଦୂଷଣର ପ୍ରତିରୋଧ ଏବଂ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) ଏବଂ ଅଧିନିୟମ 1981 ର ଧାରା 21 ଅନୁଯାୟୀ ବାୟୁ(ପ୍ରଦୂଷଣର ପ୍ରତିରୋଧ ଏବଂ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) ଆବଶ୍ୟକୀୟ ସମ୍ମତି ।

ଡିଜିପିଏସ୍ ସର୍ଭେ ହେଉଛି ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଗ୍ଲୋବାଲ ପୋଜିସନ୍ ସିଷ୍ଟମ (ଡିଜିପିଏସ୍) ର ଏକ ସ୍ଥିତି ଉପରେ ଆଧାରିତ, ଯାହା ଅବସ୍ଥାନର ସଠିକତା ତଥ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ ।

ଜିଲ୍ଲା ମିନେରାଲ ଫାଉଣ୍ଡେସନ୍ ଟ୍ରଷ୍ଟ ଏକ ଟ୍ରଷ୍ଟ ଯାହା ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଦ୍ୱାରା ସୂଚିତ ଏମ୍ଏମ୍ଡିଆର୍ ସଂଶୋଧନ ଅଧିନିୟମ 2015ର ଧାରା 9 ବି ଅନୁଯାୟୀ ଖଣି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କାର୍ଯ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ କ୍ଷେତ୍ରଗୁଡିକର ବ୍ୟକ୍ତି ବିଶେଷଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥ ଏବଂ ଲାଭ ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଛି ।

ବିଲୋପ, ତହସିଲ ଆକାଉଣ୍ଟସ୍ ମାନୁଆଲର ନିୟମ 50-A ଏବଂ B ଅନୁଯାୟୀ, ଯେତେବେଳେ ଏକ ଉତ୍ସ କ୍ରମାଗତ ଭାବରେ 3 ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କୋଣସି ଆୟ ଦିଏ ନାହିଁ ଏବଂ ରାଜସ୍ୱ ନିରିକ୍ଷକ ଭବିଷ୍ୟତରେ ଆୟ ଆଣିବାର କୌଣସି ଆଶା ଦେଖନ୍ତି ନାହିଁ ଏବଂ ଏହାର ଐତିହାସିକ, ପ୍ରତ୍ନତାତ୍ତ୍ୱିକ, ଧାର୍ମିକ କିମ୍ବା ବୈଜ୍ଞାନିକ ଗୁରୁତ୍ୱକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଉତ୍ସ କୁ ବନ୍ଦ ରଖିବା ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ, ସେତେବେଳେ ତହସିଲ୍‌ଦାର ଉପ-ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ନିକଟରେ ବିଲୋପ ହେବା ପାଇଁ ଏକ ରିପୋର୍ଟ/ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦାଖଲ କରିବା ଉଚିତ୍ । ଉପ-ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ସୁପାରିଶରେ ଉତ୍ସ ବିଲୁପ୍ତ ପାଇଁ ଜିଲ୍ଲାପାଳ ଆଦେଶ ଗ୍ରହିତ କରିବା ଉଚିତ୍ । (ବିଦ୍ୟମାନ ଖାଦାନ ବନ୍ଦ ଘୋଷଣା)

ଗୋଚର ଜମି ହେଉଛି ଗୋରୁ ଚରାଇବା ପାଇଁ ସଂରକ୍ଷିତ ଜମି ।

କିସମ ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଜମିର ବିଭିନ୍ନ ଶ୍ରେଣୀକରଣ ଯଥା ଗୋଚର (ଗୋରୁଚରିବା ଜମି), ଜଳାଶୟ ଇତ୍ୟାଦି ।

ଲିଜ୍ କ୍ଷେତ୍ର ହେଉଛି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କ୍ଷେତ୍ର ଯେଉଁଠାରେ ଖଣି ଲିଜ୍‌ରେ ଖଣି କାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇପାରିବ, ଆବଶ୍ୟକ ଅଣ-ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ କ୍ଷେତ୍ର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଏବଂ ଖଣି ପରିଭାଷା ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ପାଇଁ ଅନୁମୋଦିତ ।

ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ଅଧିକାର ଏକ ପ୍ରାଥମିକ ସର୍ବେକ୍ଷଣ ଅନୁମତି, ଅନୁସନ୍ଧାନ ଲାଇସେନ୍ସ, ଖଣି ଲିଜ୍, କମ୍ପୋଜିଟି ଲାଇସେନ୍ସ ଅଟେ ।

ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ସଂରକ୍ଷଣ ଏକ ମପା ଯାଇଥିବା ଅର୍ଥନୈତିକ ଏବଂ ସୂଚିତ ଖଣିଜ ଉତ୍ସର ଖଣିଜ ଅଂଶ ଅଟେ ।

ସର୍ବନିମ୍ନ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ପରିମାଣ (ଏମ୍‌ଜିକ୍ୟୁ) ରେ ଉତ୍ସ ଗୁଡିକ ପାଇଁ ସର୍ବନିମ୍ନ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ପରିମାଣ (ଏମ୍‌ଜିକ୍ୟୁ) ଯେଉଁଥି ପାଇଁ ଖଣି ଯୋଜନା ଅନୁମୋଦନ ହୋଇଛି ତାହା ହେଉଛି ଖଣି ଯୋଜନା ଅନୁଯାୟୀ ସଂପୃକ୍ତ ବର୍ଷ ପାଇଁ ଅନୁମୋଦିତ ପରିମାଣ ଏବଂ ଖଣି ଯୋଜନା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଏବଂ ଅନୁମୋଦନ ହୋଇନଥିବା ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକ

ବିଷୟରେ। ନିଷ୍କ୍ରିୟ ପରିମାଣ ଯେପରି ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଅନୁମୋଦନ ସହିତ ଦକ୍ଷ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରାଯାଇପାରେ ଯଥାର୍ଥ ପରିମାଣ ଯାହା ଏହାର ସମ୍ଭାବନାକୁ ବିଚାର କରି ଉତ୍ସରୁ ବାହାର କରାଯାଇପାରେ।

ଖଣି କାର୍ଯ୍ୟ ହେଉଛି କୌଣସି ଖଣିରୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ଉତ୍ତୋଳନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ନିଆଯାଇଥିବା ଏକ କାର୍ଯ୍ୟ ଅଟେ।

ଲଘୁ ଖଣିଜଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି ନିର୍ମାଣ ପଥର, ଗ୍ରାଭେଲ୍, ସାଧାରଣ ମାଟି, ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବ୍ୟବହୃତ ବାଲି ବ୍ୟତୀତ ସାଧାରଣ ବାଲି ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ଯାହା କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ସରକାରୀ ଗେଜେଟରେ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ପ୍ରକାଶ କରି ଏକ ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ବୋଲି ଘୋଷଣା କରିପାରନ୍ତି।

ସର୍ବେକ୍ଷଣ ଲାଇସେନ୍ସ-ତଥା-ଖଣି ଲିଜ୍ ଏକ ଦୁଇ-ପର୍ଯ୍ୟାୟ ରିହାତି ଅଟେ ଯାହା ଖଣି କାର୍ଯ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ଅନୁସନ୍ଧାନ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥାଏ।

ଖାଦାନ ଲିଜ୍ ହେଉଛି ଏକ ଲିଜ୍ ଯାହାକି ଏକ କମ୍ପାକ୍ଟ ଏରିଆ ଉପରେ କାର୍ଯ୍ୟକାଳ ଆଧାରରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ବ୍ୟତୀତ, ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ଉତ୍ତୋଳନ ଏବଂ ଅପସାରଣ, ସଂଗ୍ରହ ନିମିତ୍ତ।

ଖାଦାନ ଅନୁମତି ହେଉଛି ଓଏମ୍ଏମ୍ସି ନିୟମର ଅଧ୍ୟାୟ V ଅନୁଯାୟୀ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ବ୍ୟତିତ ଅନ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପରିମାଣର ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ଉତ୍ତୋଳନ, ସଂଗ୍ରହ ଏବଂ/ କିମ୍ବା ଅପସାରଣ ପାଇଁ ଦିଆଯାଇଥିବା ଅନୁମତି।

କ୍ୱାରୀଂ ଅପରେସନ ହେଉଛି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଲଘୁ ଖଣିଜ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଲଘୁ ଖଣିଜ ପାଇବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ହେଉଥିବା କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଯେଉଁଥିରେ ଯନ୍ତ୍ରପାତି ସ୍ଥାପନ, ଟ୍ରାମୱେ ସ୍ଥାପନ, ରାସ୍ତା ନିର୍ମାଣ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରାଥମିକ କାର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ।

ସ୍ୱୀକୃତିପ୍ରାପ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି ହେଉଛନ୍ତି ଓଏମ୍ଏମ୍ସି ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଖଣି ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତି ପାଇଁ ଜଣେ ଯୋଗ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତି।

ରେସ୍ପନସିଭ୍ ବିଡ୍ ହେଉଛି ଏକ ଇଚ୍ଛାଧିନ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ବିଡ୍, ଯିଏ ନିୟମ 27(4) ଅନୁଯାୟୀ ଅନୁଦାନ ପାଇଁ ଆବେଦନକୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରୁଥିବା ବିଜ୍ଞପ୍ତିର ଉତ୍ତରରେ, ଉଲ୍ଲେଖିତ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଦଲିଲ ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବିବରଣୀ ସହିତ କ୍ୱାରୀ ଲିଜ୍ ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ବନ୍ଦ ଲଫାପାରେ କ୍ଷମତାପନ୍ନ ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ଠାରେ ଆବେଦନ କରେ, ଓଏମ୍ଏମ୍ସି ନିୟମ 27(2) ଅନୁଯାୟୀ କ୍ଷମତାପନ୍ନ ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜାରି କରାଯାଇଥିବା କ୍ୱାରୀ ଲିଜ୍ ଯାହାକୁ ରେସ୍ପନସିଭ୍ ବିଡର ଏବଂ ତାଙ୍କ ବିଡ୍‌କୁ ରେସ୍ପନସିଭ ବିଡ୍ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯାଏ।

ରୟାଲଟି ହେଉଛି ଏମ୍ଏମ୍ଡିଆର୍ ଅଧିନିୟମ ଦ୍ୱିତୀୟ କାର୍ଯ୍ୟସୂଚୀରେ ଉଲ୍ଲେଖିତ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହାରରେ ଏକ ଖଣିଜ ଦେୟ ଯାହା ଖଣି ଲିଜ୍‌ଧାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ଅପସାରିତ କିମ୍ବା ବ୍ୟବହାର ହୋଇଥିବା ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ଉପରେ ଦେବେ।

ସେଟଲ୍‌ମେଣ୍ଟ ହେଉଛି ତହସିଲ ଆକାଉଣ୍ଟସ୍ ମାନୁଆଲର ନିୟମ-53 ଅନୁଯାୟୀ, ସର୍ବସାଧାରଣ ନିଲାମ ମାଧ୍ୟମରେ ସଇରାତ ଉତ୍ସ (ଖାଦାନ ଲିଜ୍) ପ୍ରଦାନ କାର୍ଯ୍ୟ।

ତହସିଲଦାର ତହସିଲରେ ସ୍ଥାନୀୟ ପ୍ରଶାସନ ପାଇଁ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଯୁକ୍ତ ଅଧିକାରୀ ଏବଂ ଅତିରିକ୍ତ ତହସିଲଦାର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ।

ଟ୍ରାନ୍‌ଜିଟ୍ ପାସ୍ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଅନୁମୋଦନ କ୍ରମେ ଓଏମ୍ଏମ୍ସି ନିୟମ, 2016 ନିୟମ 58 (2) ଖଣି ନିର୍ଦ୍ଦେଶକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ଥିର କରାଯାଇଥିବା ମୂଲ୍ୟର ଦେୟ ପରେ ଦକ୍ଷ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଯୋଗାଇ ଥିବା ସରକାରୀ ପ୍ରେସରେ ମୁଦ୍ରିତ ଏବଂ ମେସିନ୍‌ଯୁକ୍ତ ଫର୍ମ ଯାହା ଦକ୍ଷ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଯୋଗାଇଥିବା ସରକାରୀ ପ୍ରେସରେ ମୁଦ୍ରିତ ଏବଂ ମେସିନ୍ ନମ୍ବର ଯୁକ୍ତ ଫର୍ମ ଯାହା ଦକ୍ଷ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଅନୁମତିରେ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ପରିବହନକୁ ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥାଏ।

କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ସାରାଂଶ

ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ଖନନରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ରାଜସ୍ୱ, ରାଜ୍ୟର ଅଣ-ଟିକସ ରାଜସ୍ୱର ଏକ ମୁଖ୍ୟ ଉତ୍ସ ଅଟେ । ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ 2015-22 ମଧ୍ୟରେ, ଲଘୁ ଖଣିଜରୁ ମୋଟ ରାଜସ୍ୱ 2968.75 କୋଟି ଟଙ୍କା ଥିଲା । ଖଣିଗୁଡ଼ିକର ନିୟମାବଳୀ, ଏବଂ ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ରାଜସ୍ୱ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଏବଂ ସଂଗ୍ରହ, ମୁଖ୍ୟତଃ ଓଡ଼ିଶା ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ରିହାତି ନିୟମ, 2016 ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହେଉଥିଲା । ରାଜ୍ୟରେ ଲଘୁ ଖଣି କ୍ଷେତ୍ରର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପାଇଁ ରାଜସ୍ୱ ଏବଂ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପରିଚାଳନା ବିଭାଗ ଦାୟୀ ଅଟେ ।

ଅଗଷ୍ଟ 2021 ରୁ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2022 ମଧ୍ୟରେ "ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ଦେୟର ଆକଳନ ଓ ଆଦାୟର ପ୍ରକ୍ରିୟା ଏବଂ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ" ଉପରେ ଏହି ସମ୍ପାଦନ ସମୀକ୍ଷା ପରିଚାଳନା କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ସମିକ୍ଷା ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ଉତ୍ତୋଳନ ପାଇଁ ଖଣି ଲିଜ୍ / ପରମିଟ୍/ ଲାଇସେନ୍ସର ଅନୁମୋଦନ, ଲିଜଧାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ପ୍ରେରଣ ଓ ବିକ୍ରି ରିପୋର୍ଟ, ନିୟମ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ଖଣି କାର୍ଯ୍ୟକଳାପର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ, ଖଣି ରାଜସ୍ୱର ଆକଳନ ଓ ଆଦାୟ ଏବଂ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଓ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନାର ପ୍ରଭାବକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖି ଏହି ସମ୍ପାଦନ ସମୀକ୍ଷାରେ 2015-22 ଅବଧିକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା ।

31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2022 ସୁଦ୍ଧା, ଯାଞ୍ଚ ହୋଇଥିବା 22 ଟି ତହସିଲ୍ ର ବିଦ୍ୟମାନ 520 ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ଉତ୍ସ ମଧ୍ୟରୁ 147 ଉତ୍ସ (28.27 ପ୍ରତିଶତ) କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ଥିବାବେଳେ, 373 ଉତ୍ସ (71.73 ପ୍ରତିଶତ) କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ହୋଇନଥିଲା ।

ପ୍ରଥମ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ବିଡରଙ୍କ ଅନିଚ୍ଛା ପରିସ୍ଥିତିରେ, ବିଡର ଚୂଡାନ୍ତକରଣରେ ଅନିୟମିତତା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଗଲା, ଯାହାଦ୍ୱାରା 6.21 କୋଟି ଟଙ୍କାର ପରିହାର୍ଯ୍ୟ କ୍ଷତି ହୋଇଥିଲା ।

ବିଡ୍ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ପୂର୍ବରୁ ପୂର୍ବ-ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଔପଚାରିକତା ସମାପ୍ତ ନ ହେବା କାରଣରୁ ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକ[1] କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ହୋଇପାରିଲା ନାହିଁ, ଫଳସ୍ୱରୁପ ଖଣିଜ ରାଜସ୍ୱ 20.10 କୋଟି ଟଙ୍କା ଅଣ ଦେୟ ରହିଥିଲା ।

ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସଂଶୋଧନ ପରେ, ପୂର୍ବ ସଂଶୋଧିତ ହାରରେ ଖଣିଜ ରାଜସ୍ୱର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନରେ ରେଣ୍ଟ୍ ଏବଂ ରୟାଲଟିର ପ୍ରୟୋଗ ଯୋଗୁଁ 8.40 କୋଟି ଟଙ୍କା ରାଜସ୍ୱ କ୍ଷତି ଘଟିଲା । ବକେୟା ଖଣିଜ ଦେୟ, ସୁଧ ସହିତ, 92.28 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ହାସଲ ହୋଇପାରିଲା ନାହିଁ ।

ଲିଜ୍ଧାରୀ ମାନେ ଲିଜ୍ ଡିଡ୍ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ନକରି ଏବଂ ପରିବେଶ ମଞ୍ଜୁରୀ ବିନା ଖଣି କାର୍ଯ୍ୟ ଜାରି ରଖିଥିଲେ, ଯାହାପାଇଁ ଲିଜ୍ଧାରୀମାନଙ୍କୁ ବେଆଇନ ଖଣି ଉତ୍ତୋଳନ ପାଇଁ 4.38 କୋଟି ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟ ଦେବାକୁ ପଡିବ ।

ଜିଲ୍ଲା ସ୍ତରୀୟ କମିଟି ଜଙ୍ଗଲ ଜମିରେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ପୂର୍ବ ଅନୁମୋଦନ ବିନା ଖଣି କାର୍ଯ୍ୟକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଥିଲା ଏବଂ ସେଠାରରେ ଆଇନଗତ ଅଧିକାର ବିନା 4.77 ଲକ୍ଷ ଘ.ମି ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ଖନନ କରାଯାଇଥିଲା, ଯାହାଫଳରେ 51.69 କୋଟି ଟଙ୍କା ଅଣ-ଆଦାୟ ରହିଥିଲା ।

ଅନୁମୋଦିତ ଖଣି ଯୋଜନା ଠାରୁ ଅଧିକ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ଖନନ ଏବଂ ତହସିଲଦାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା 'Y' ଫର୍ମର ଯାଞ୍ଚ ନହେବା ଦ୍ୱାରା 80,721.40 ଘ.ମି ପଥରର ବେଆଇନ୍ ଉତ୍ପାଦନ ହୋଇଥିଲା, ଯାହା ପାଇଁ ଲିଜ୍ଧାରୀମାନେ ଖଣିଜ ମୂଲ୍ୟ ବାବଦକୁ 33.50 କୋଟି ଟଙ୍କା ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

[1] ଏକ ସ୍ଥାନ ଯେଉଁଠାରୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୁଏ କିମ୍ବା ମିଳିପାରିବ ।

ମାନ୍ୟବର ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ସତ୍ତ୍ୱେ, ମିଳିତ ଅନୁସନ୍ଧାନର ପରିଚାଳନା ନହେବା ଏବଂ ପ୍ରାର୍ଥକ୍ୟ ଦେୟ ପାଇଁ ନୂତନ ଦାବି ପ୍ରଦାନ ନ କରିବା ଦ୍ୱାରା, ଜଣେ ଲିଜ୍‌ଧାରୀଙ୍କ ଠାରୁ 58.63 କୋଟି ଟଙ୍କାର ପାର୍ଥକ୍ୟ ଦେୟ ହାସଲ ହୋଇପାରିଲା ନାହିଁ ।

ଖଣି ଆରମ୍ଭ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଏବଂ ଲିଜ୍ ଅବଧି ବନ୍ଦ ହେବା ପରେ ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକର ମାପ ଗ୍ରହଣ କରିବାର ପ୍ରଣାଳୀ ଗ୍ରହଣ ନ କରିବା ଦ୍ୱାରା 8.50 ଲକ୍ଷ ଘ.ମି କଳା ପଥର ଚୋରି ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ଖଣିଜ ରାଜସ୍ୱରେ 98.30 କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ହେଲା ।

ଓଡ଼ିଶା ଲଘୁ ଖଣିଜ ରିହାତି ନିୟମାବଳୀ, 2016 ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଅନୁଯାୟୀ ଠିକାଦାରଙ୍କ ବିଲ୍ ଠାରୁ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦେୟ ବିନା ରୟାଲଟି ରିହାତି ପାଇଁ, ପ୍ରାଧିକୃତ ଉତ୍ସ/ ସଂସ୍ଥାରୁ ଲଘୁ ଖଣିଜ କ୍ରୟ ଟ୍ରାନ୍‌ଜିଟ୍ ପାସ୍ ନଦେବା ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ 864.45 କୋଟି ଟଙ୍କା ଖଣିଜ ରାଜସ୍ୱର ବାଟମାରଣା ହେଲା ।

ଏଥିସହ, ସମୀକ୍ଷା ମଧ ଦେଖିଥିଲା ଯେ, ଓଡ଼ିଶା ସ୍ପେସ୍ ଆବେଦନ କେନ୍ଦ୍ର ମାଧମରେ ଖଣି କାର୍ଯ୍ୟକଳାପର ଉପଗ୍ରହ ଆଧାରିତ ମନିଟରିଂକୁ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇ ନଥିବା ଯୋଗୁଁ; "ଲଘୁ ଖଣିଜ ଚୋରି ରୋକିବା ଏବଂ ଉଚ୍ଛେଦ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ" ପାଇଁ ଏହି ଯୋଜନାର ଧୀର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ଏବଂ ରାଜ୍ୟରେ ବେଆଇନ୍ ଲଘୁ ଖଣିଜ ଖନନ ଏବଂ ଚୋରି ରୋକିବା ପାଇଁ ଥିବା ଯାଞ୍ଚ ଏବଂ ମନିଟରିଂ ପ୍ରଣାଳୀର ଦୁର୍ବଳତା ଏବଂ ପ୍ରଭାବହୀନତାକୁ ଦର୍ଶାଉଥିଲା ।

ସୁପାରିଶ:

ସରକାର ବିଚାର କରିପାରନ୍ତି:

1. ଟେଣ୍ଡର ପ୍ରକ୍ରିୟାର ଅଖଣ୍ଡତାକୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଏବଂ, ସର୍ବୋଚ୍ଚ ବିଡରଙ୍କ ପଛଘୁଞ୍ଚା ବିରୁଦ୍ଧରେ ଦଣ୍ଡବିଧାନ ସହିତ ଟେଣ୍ଡରଗୁଡ଼ିକର ଦୂଷିତକରଣକୁ ଯାଞ୍ଚ କରିବା ।

2. ବିଜେତା ବିଡରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତ୍ରୁଟି ବିରୁଦ୍ଧରେ ଦଣ୍ଡବିଧାନ (ଓଡ଼ିଶା ପବ୍ଲିକ୍ ୱାର୍କସ୍ ବିଭାଗ କୋଡ୍ ଭଲ୍ୟୁମ୍ **I** ର ଅନୁଚ୍ଛେଦ **3.5.14** ତଳେ ଥିବା ନୋଟ ଭଳି) ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା, ଯେପରି ତିନି ବର୍ଷ ପାଇଁ କ୍ୱାରୀ ଲିଜ୍ ଭବିଷ୍ୟତରେ ହେବାକୁ ଥିବା ନିଲାମରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣକୁ ବାରଣ କରିବା ଏବଂ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ବିଡ୍ ସହିତ ମେଳ କରିବାକୁ ଦ୍ୱିତୀୟ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ବିଡରଙ୍କ ସହ ଆଲୋଚନା କରିବା ।

3. ତହସିଲଦାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିଡର ଚୟନ ପାଇଁ ଓଏମ୍ଏମ୍ସି ନିୟମର ନିୟମାବଳୀକୁ ପାଳନ ନ କରିବା ଯୋଗୁଁ ରାଜ୍ୟ ରାଜକୋଷକୁ ଘଟୁଥିବା ରାଜସ୍ୱ କ୍ଷତି ପାଇଁ ଉତ୍ତରଦାୟୀତ୍ୱ ସ୍ଥିର କରିବା ।

4. ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟରେ ବିଳମ୍ବ ନକରିବା ସହିତ ରାଜସ୍ୱ ନଷ୍ଟ ନହେବା ପାଇଁ କ୍ଷମତାପନ୍ନ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିଡ୍ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ପୂର୍ବରୁ ଖଣି ଯୋଜନା ଏବଂ ପରିବେଶ ମଞ୍ଜୁରୀ ଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରସ୍ତୁତି ଏବଂ ଅନୁମୋଦନ ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ।

5. ବେଆଇନ୍ ଖଣି ଖନନ ବନ୍ଦ କରିବା ପାଇଁ ବିଲ୍ ସହିତ ସ୍ୱୀକୃତିପ୍ରାପ୍ତ ଉତ୍ସ/ ଲାଇସେନ୍ସ ପ୍ରାପ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କଠାରୁ ଲଘୁ ଖଣିଜ କ୍ରୟ ସପକ୍ଷରେ ବୈଧ ସଞ୍ଚାର ପାସ୍ ପ୍ରଦର୍ଶନକୁ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ କରିବା ।

6. ଅନୁମତି ପ୍ରାପ୍ତ ପରିମାଣଠାରୁ ଅଧିକ ବେଆଇନ୍ ଉତ୍ତୋଳନ ଯାଞ୍ଚ କରିବା ପାଇଁ ଲିଜ୍ ଅବଧି ସମାପ୍ତ ହେବା ପରେ ଲିଜ୍ଧାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବାହାର କରାଯାଇଥିବା ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ପରିମାଣର ଆକଳନ/ ମାପର ଏକ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ସ୍ଥାନିତ କରିବା ।

7. ଓଆରଏସଏସି ମାଧ୍ୟମରେ ଉପଗ୍ରହ-ଆଧାରିତ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ପ୍ରଣାଳୀ ଶୀଘ୍ର ଗ୍ରହଣ କରିବା ଏବଂ "ଲଘୁ ଖଣିଜ ଚୋରୀ ରୋକିବା ଏବଂ ଉଚ୍ଛେଦ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ" ଯୋଜନାରେ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଥିବା ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ।

8. ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ବେଆଇନ ଉତ୍ତୋଳନ ଏବଂ ପରିବହନକୁ ଚିହ୍ନଟ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଦୃଢ଼ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା କୌଶଳ ଏବଂ ଅଭିଯୋଗର ସମାଧାନ କୌଶଳ ସ୍ଥାପନ କରିବା ।

ଅଧ୍ୟାୟ I

ଉପକ୍ରମ

1 ଉପକ୍ରମ

ଏହି ଅଧ୍ୟାୟ ଓଡ଼ିଶାର ଲଘୁ ଖଣିଜ ସମ୍ପଦ, ଲଘୁ ଖଣିଜ ସମ୍ପଦର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପାଇଁ ସାଙ୍ଗଠନିକ ଗଠନ ଏବଂ ଖଣି ରାଜସ୍ୱର ଧାରାର ପରିଚୟ ପ୍ରଦାନ କରେ । ଏହି ଅଧ୍ୟାୟରେ କାର୍ଯ୍ୟଦକ୍ଷତା ସମୀକ୍ଷାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ, ମାନଦଣ୍ଡ, ପରିସର ଏବଂ ପଦ୍ଧତିକୁ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି ।

1.1 ଓଡ଼ିଶାର ଲଘୁ ଖଣିଜ ସମ୍ପଦ

ଓଡ଼ିଶା ହେଉଛି ଏକ ଖଣିଜ ସମୃଦ୍ଧ ରାଜ୍ୟ ଯାହା ଦେଶର ଖଣିଜ ମାନଚିତ୍ରରେ ଏକ ପ୍ରମୁଖ ସ୍ଥାନ ଦଖଲ କରେ । ରାଜ୍ୟରେ ସାଜସଜ୍ଜା ପଥର କ୍ୱାର୍ଟଜ୍, ଫାୟାରକ୍ଲେ, ସାଧାରଣ ମାଟି, ସିଲ୍ଟ, ରେହମାଟି, ସାଧାରଣ ବାଲି, ଇଟା ମାଟି, ସାଧାରଣ ଜମି, ମୋରମ, ଲାଟେରାଇଟ୍ ସ୍ଲାବ୍, ସାଧାରଣ ପଥର, ପଥର କ୍ରସରରୁ ବାହାରୁ ଥିବା ରାସ୍ତାରେ ବ୍ୟବହୃତ ବାଲାଷ୍ଟସ୍ ଚିପ୍ସ, ବଜୁରି ଏବଂ ପଥର ଗୁଣ୍ଡ, ସାଧାରଣ ପଥରର ବଜୁରି ଭଳି ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ବିପୁଳ ପରିମାଣରେ ଗଚ୍ଛିତ ରହିଛି ଏବଂ ପଥର କ୍ରସର, ନଦୀରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ଛୋଟ ପଥର ଏବଂ ଗୋଡି ପରି ପ୍ରଚୁର ମାତ୍ରାରେ ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ରହିଛି ।

ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ଖନନରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ଅର୍ଥ ରାଜ୍ୟର ଏକ ଅଣ-ଟିକସ ରାଜସ୍ୱ ଅଟେ । ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ଖନନରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ଅର୍ଥ ମୁଖ୍ୟତଃ ରୟାଲିଟି ଏବଂ ଅତିରିକ୍ତ ଚାର୍ଜକୁ ନେଇ ଗଠିତ । ଖଣିଗୁଡ଼ିକର ନିୟମାବଳୀ, ଏବଂ ଲଘୁ ଖଣି ରାଜସ୍ୱର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଏବଂ ସଂଗ୍ରହ ମାଇନ୍ସ ଆଣ୍ଡ ମିନେରାଲ୍ସ (ଡେଭଲପମେଣ୍ଟ ଆଣ୍ଡ ରେଗୁଲେସନ (ଏମ୍ଏମ୍ଡିଆର୍) ଅଧିନିୟମ, 1957 (1957 ର 67) ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହେଉଛି ଯାହା ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ନିୟମ ପ୍ରଣୟନ କରିବାକୁ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରିଛି । ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ହେଉଛି ପ୍ରକୃତିର ଉପହାର, ପରିବେଶକୁ କ୍ଷତି ନକରି ବୈଜ୍ଞାନିକ ପଦ୍ଧତିରେ ଉତ୍ତୋଳନ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ । ବୈଜ୍ଞାନିକ ପଦ୍ଧତିରେ ଖଣି ଖନନ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ତଥା ଭିତ୍ତିଭୂମି ତଥା କଲ୍ୟାଣକାରୀ ଯୋଜନା ପ୍ରକଳ୍ପ ସମେତ ସମସ୍ତ ବିକାଶମୂଳକ ପ୍ରକଳ୍ପ ଉତ୍ସରୁ ଶେଷ ବ୍ୟବହାରକାରୀଙ୍କ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସ୍ୱଚ୍ଛ ଢଙ୍ଗରେ ଘରୋଇ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ନିରନ୍ତର ଯୋଗାଣକୁ ବଜାୟ ରଖିବା ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ପ୍ରାଥମିକ ଦାୟିତ୍ୱ ଅଟେ ।

1.2 ସାଂଗଠନିକ ଗଠନ

ରାଜ୍ୟରେ ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଲଘୁ ଖଣିଜ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟ ମାଧ୍ୟମରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ରାଜସ୍ୱ ଏବଂ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପରିଚାଳନା (ଆର୍ଆଣ୍ଡଡିଏମ୍) ବିଭାଗ ନିୟନ୍ତ୍ରଣରେ ରହିଛି । ଜିଲ୍ଲା ସ୍ତରରେ ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପାଇଁ ଜିଲ୍ଲାପାଳ ଦାୟୀ ଅଟନ୍ତି ଏବଂ କ୍ଷେତ୍ର ସ୍ତରରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ମାଧ୍ୟମରେ ଖଣିଜ ପ୍ରାପ୍ତି ଗୁଡ଼ିକର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଏବଂ ସଂଗ୍ରହ ପାଇଁ ତହସିଲଦାର ଦାୟୀ ଅଟନ୍ତି । ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ପରିଚାଳନା ପାଇଁ ସାଂଗଠନିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ନିମ୍ନରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି:

1.3 ଖଣି ରାଜସ୍ୱର ଧାରା

2015-22 ରେ ପ୍ରମୁଖ ଏବଂ ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବର୍ଷ-ୱାରି ଖଣିଜ ପ୍ରାପ୍ତି ନିମ୍ନ **ସାରଣୀ 1.1** ରେ ଦର୍ଶାଗଲା:

ସାରଣୀ 1.1: ଖଣିଜ ପ୍ରାପ୍ତିର ଧାରା

(ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)

ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ	ଖଣିଜ ପ୍ରାପ୍ତି		ମୋଟ ଖଣିଜ ପ୍ରାପ୍ତି	ରାଜ୍ୟର ମୋଟ ରାଜସ୍ୱ ପ୍ରାପ୍ତି	ରାଜ୍ୟର ମୋଟ ରାଜସ୍ୱ ପ୍ରାପ୍ତି ଗୁଡ଼ିକର ମୋଟ ଖଣିଜ ପ୍ରାପ୍ତି ଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରତିଶତ
	ପ୍ରମୁଖ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ	ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ			
2015-16	5,337.32	461.64	5,798.96	68,941	8.41
2016-17	4,599.74	326.05	4,925.79	74,299	6.63
2017-18	5,760.71	370.28	6,130.99	85,204	7.20
2018-19	10,103.39	376.22	10,479.61	99,546	10.53
2019-20	10,664.78	355.24	11,020.02	1,01,568	10.85
2020-21	13,308.39	482.93	13,791.32	1,04,387	13.21
2021-22	48,045.36	596.39	48,641.75	1,53,059	31.78
2022-23	37,568.55	506.49	38,075.04	1,50,462	25.31

ଉତ୍ସ: ବିଭାଗ ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ଆର୍ଥିକ ରିପୋର୍ଟ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ସୂଚନା

ଖଣି ରାଜସ୍ୱର ଆକଳନ ଏବଂ ସଂଗ୍ରହ ପ୍ରକ୍ରିୟା

ଖଣି ରାଜସ୍ୱର ଆକଳନ ଏବଂ ସଂଗ୍ରହ ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ପ୍ରଣାଳୀକୁ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଫର୍ଦ୍ଦ ଚିତ୍ରରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି:

ଚାର୍ଟ 1.1: ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର **ରାଜସ୍ୱ ଆକଳନ ଏବଂ ସଂଗ୍ରହ ପ୍ରଣାଳୀ ଦର୍ଶାଉଥିବା ପ୍ରବାହ ରେଖାଚିତ୍ର**

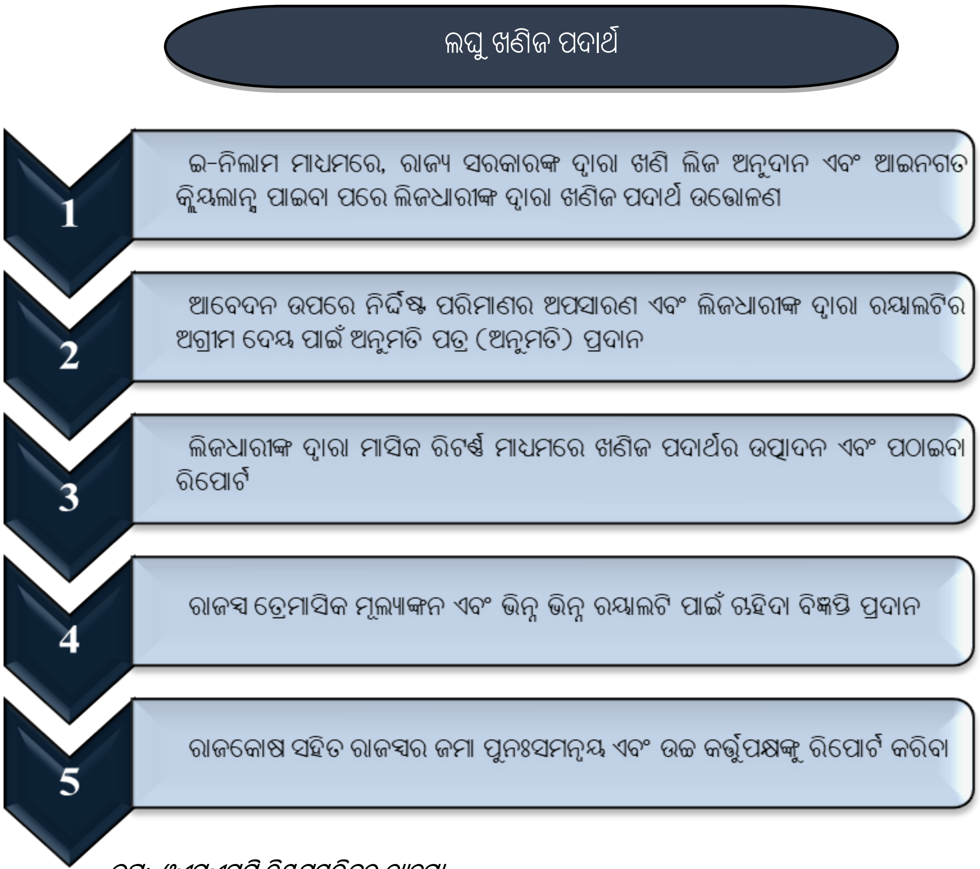

ଉତ୍ସ: ଓଏମ୍ଏମ୍ସି ନିୟମଗୁଡ଼ିକର ବ୍ୟବସ୍ଥା

1.4 ସମୀକ୍ଷା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

ନିମ୍ନଲିଖିତ ପରୀକ୍ଷାଗୁଡ଼ିକ ଯାଞ୍ଚ କରିବାକୁ ସମ୍ପାଦନ ସମୀକ୍ଷା ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା:

i. ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ଉତ୍ତୋଳନ ପାଇଁ ଖଣି ଲିଜ୍‌ର ମଞ୍ଜୁରୀ/ ଅନୁମତି/ ଲାଇସେନ୍ସ, ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ଆଇନ୍, ନିୟମ ଏବଂ ନୀତି ଅନୁଯାୟୀ ଥିଲା କି ନାହିଁ;

ii. ଖଣି କାର୍ଯ୍ୟକଳାପକୁ ବୈଧାନିକ ଅନୁପାଳନ ଏବଂ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ କରାଯାଉଥିଲା କି ନାହିଁ;

iii. ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ଆଇନ ଏବଂ ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଖଣି ରାଜସ୍ୱର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଏବଂ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇଥିଲା କି ନାହିଁ ଏବଂ

iv. ବେଆଇନ୍ ଖନନ ଏବଂ ଖଣି ରାଜସ୍ୱ କ୍ଷୟ ରୋକିବା ପାଇଁ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଏବଂ ତଦାରଖ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିଲା କି ନାହିଁ ।

1.5 ସମୀକ୍ଷା ମାନଦଣ୍ଡ

ସମୀକ୍ଷା ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣଗୁଡ଼ିକ ନିମ୍ନଲିଖିତ ମାନଦଣ୍ଡରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ କରାଯାଇଥିଲା:

ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅଧିସୂଚିତ ଆଇନ୍ ଏବଂ ନିୟମାବଳୀ:

- ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ରିହାତି ନିୟମ, 1960
- ଜଙ୍ଗଲ ସଂରକ୍ଷଣ ଅଧିନିୟମ, 1980
- ପରିବେଶ (ସୁରକ୍ଷା) ଅଧିନିୟମ, 1986

ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅଧିସୂଚିତ ଆଇନ ଏବଂ ନିୟମାବଳୀ:

- ଓଡ଼ିଶା ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ (ଚୋରି ନିବାରଣ, ଚୋରାଚାଲାଣ ଏବଂ ବେଆଇନ୍ ଖନନ ଏବଂ ଦଖଲ, ଷ୍ଟୋରେଜ୍, ବାଣିଜ୍ୟ ଏବଂ ପରିବହନ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) ନିୟମ, 2007
- ଓଡିଶା ଜିଲ୍ଲା ଖଣିଜ ଫାଉଣ୍ଡେସନ୍ ପାଣ୍ଠି, 2015
- ଓଡ଼ିଶା ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ରିହାତି ନିୟମ, 2004 ଏବଂ 2016
- ଓଡ଼ିଶା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ନିଲାମ ନିୟମ, 2019
- ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ତହସିଲ ଆକାଉଣ୍ଟସ୍ ମାନୁଆଲ
- ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ପରିପତ୍ର ଏବଂ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ।

1.6 ପରିସର ଏବଂ ପଦ୍ଧତି

ଜୁଲାଇ 2021 ରୁ ମାର୍ଚ୍ଚ 2022 ମଧ୍ୟରେ ସମୀକ୍ଷା କରାଯାଇଥିଲା । ସମ୍ପାଦନ ସମୀକ୍ଷାରେ 2015-22 ଅବଧିକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଯେଉଁଠାରେ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ କିମ୍ବା ଆବଶ୍ୟକ ସେଠାରେ ପୂର୍ବ/ ଅତୀତ ଅବଧିର ବ୍ୟାପ୍ତ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିଥିଲା ।

ରାଜସ୍ୱ ଏବଂ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପରିଚାଳନା (ଆର୍‌ଆଣ୍ଡଡିଏମ୍) ବିଭାଗ, ଲଘୁ ଖଣିଜ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟ, ଏହି ଜିଲ୍ଲାଗୁଡ଼ିକର ନଅଟି ଜିଲ୍ଲା[2] ଏବଂ 22ଟି ତହସିଲରେ[3] ସମୀକ୍ଷା ପରୀକ୍ଷା-ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇଥିବା ରେକର୍ଡ । ଜିଲ୍ଲାଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା

---

[2] ବରଗଡ଼, ବଲାଙ୍ଗୀର, ବାଲେଶ୍ୱର, ଢେଙ୍କାନାଳ, ଜଗତସିଂହପୁର, ଯାଜପୁର, ଗଞ୍ଜାମ, ସମ୍ବଲପୁର ଏବଂ ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲାଗୁଡ଼ିକ

[3] ବରଗଡ଼, ବରପାଲି, କଣ୍ଟାବାଞ୍ଜି, ପୁଇଁତଲା, ବଲାଙ୍ଗୀର, ସମ୍ବଲପୁର ସଦର, ଯୁଜୁମରା, ଜଗତସିଂହପୁର, ଧର୍ମଶାଳା, ଯାଜପୁର, ଜଳେଶ୍ୱର, ଢେଙ୍କାନାଳ, ପର୍ଜଙ୍ଗ, ବୀରମିତ୍ରପୁର, ରାଉରକେଲା, ଗୁରୁଣ୍ଡିଆ, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼, ଭଞ୍ଜନଗର, ଜଗନ୍ନାଥ ପ୍ରସାଦ, ପାତ୍ରପୁର, ଚିକିଟି ଏବଂ ଛତ୍ରପୁର ତହସିଲଗୁଡ଼ିକ

ରାଜସ୍ୱ ସଂଗ୍ରହକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇ ସ୍ତରୀକୃତ ରାଣ୍ଡମ୍ ସାମ୍ପଲିଂ ବ୍ୟବହାର କରି ଜିଲ୍ଲା ଏବଂ ତହସିଲଗୁଡ଼ିକୁ ଚୟନ କରାଯାଇଥିଲା ।

ସମୀକ୍ଷା ପଦ୍ଧତିରେ ତହସିଲଦାର ଏବଂ/ ଅଥବା ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତିନିଧିଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତିରେ ସମୀକ୍ଷା ଦଳ ଦ୍ୱାରା ଭୌତିକ ଏବଂ କମ୍ପ୍ୟୁଟରାଇଜଡ୍ ରେକର୍ଡଗୁଡ଼ିକର ଯାଞ୍ଚ ଏବଂ 88 ଟି ଲଘୁ ଖଣିଜ ଖଣିର ମିଳିତ ସରଜମିନ ତଦନ୍ତ (ଜେପିଆଇ) ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥିଲା ।

ରାଜସ୍ୱ ଏବଂ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପରିଚାଳନା ବିଭାଗର ପ୍ରମୁଖ ସଚିବ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କୁ ନେଇ 12 ଅପ୍ରେଲ 2021 ରେ ଏକ ପ୍ରବେଶ ସମ୍ମିଳନୀ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ ସମୀକ୍ଷାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ, ମାନଦଣ୍ଡ, ପରିସର ଏବଂ ପଦ୍ଧତି ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଥିଲା । ସମୀକ୍ଷାର ଫଳାଫଳ ଉପରେ 28 ଜୁନ୍ 2023 ରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ପ୍ରସ୍ଥାନ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ପରବର୍ତ୍ତୀ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ସରକାରଙ୍କ ଉତ୍ତରଗୁଡ଼ିକ ଉପଯୁକ୍ତ ଭାବରେ ରିପୋର୍ଟରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି ।

1.7 ସ୍ୱୀକୃତି

ଏହି ସମ୍ପାଦନ ସମୀକ୍ଷା ପରିଚାଳନାରେ ସମୀକ୍ଷାକୁ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ସୂଚନା ଏବଂ ରେକର୍ଡ ପ୍ରଦାନ କରିବାରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ରାଜସ୍ୱ ଏବଂ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପରିଚାଳନା ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ସହଯୋଗକୁ ସମୀକ୍ଷା ସ୍ୱୀକାର କରେ । ସମୀକ୍ଷା ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣର ଆବଶ୍ୟକୀୟ ସୂଚନା ଏବଂ ଉତ୍ତର ପ୍ରଦାନ କରିବାରେ ବିଭାଗର ଅଧିକାରୀ ଏବଂ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ପ୍ରୟାସ ପାଇଁ ସମୀକ୍ଷା ସେମାନଙ୍କୁ କୃତଜ୍ଞତା ଜ୍ଞାପନ କରେ ।

ଅଧ୍ୟାୟ II

ଲଘୁ ଖଣିଜ ସମ୍ପଦର ଲିଜ୍ ପରିଚାଳନା

2 ଲଘୁ ଖଣିଜ ସମ୍ପଦର ଲିଜ୍ ପରିଚାଳନା

ଏହି ଅଧ୍ୟାୟରେ ଲଘୁ ଖଣିଜ ସମ୍ପଦର ଲିଜ୍ ପରିଚାଳନା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଅନୁସନ୍ଧାନଗୁଡ଼ିକ ରହିଛି । ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସମୀକ୍ଷା ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣଗୁଡ଼ିକରେ, ଲଘୁ ଖଣିଜ ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା, କ୍ୱାରୀ ଲିଜ୍ ଅନୁଦାନରେ ବିଡରମାନଙ୍କର ଅନିୟମିତ ଚୟନ; ଖଣି ଯୋଜନା/ ପରିବେଶ ମଞ୍ଜୁରୀ ବିନା କ୍ୱାରୀ ଲିଜ୍‌ର ଅନୁଦାନ; ଏବଂ ବିନା ଲିଜ୍‌ରେ କ୍ୱାରୀ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ।

2.1 ଉପକ୍ରମ

ରାଜସ୍ୱ ଏବଂ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପରିଚାଳନା (ଆର୍ ଏଣ୍ଡ ଏମ୍) ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ସୂଚନା ଅନୁଯାୟୀ, ରାଜ୍ୟରେ 4,106 ଲଘୁ ଖଣିଜ ଉତ୍ସ ଏବଂ ନମୁନା ଯାଞ୍ଚ ହୋଇଥିବା ଜିଲ୍ଲାଗୁଡ଼ିକରେ 1,837 ଲଘୁ ଖଣିଜ ଉତ୍ସ ଥିଲା । ଏଥି ମଧ୍ୟରୁ, ରାଜ୍ୟରେ 1,618 ଉତ୍ସ ଏବଂ ନମୁନା ଯାଞ୍ଚ ହୋଇଥିବା ଜିଲ୍ଲାଗୁଡ଼ିକରେ 688 ଉତ୍ସ, 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2022 ସୁଦ୍ଧା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ହୋଇଥିଲା । ରାଜ୍ୟ ତଥା ନମୁନା ଯାଞ୍ଚ ହୋଇଥିବା ଜିଲ୍ଲାଗୁଡ଼ିକରେ ଲଘୁ ଖଣିଜ ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକର 2015-22 ସମୟର ବର୍ଷୱାରୀ ସ୍ଥିତି, **ସାରଣୀ 2.1** ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଅଛି ।

ସାରଣୀ 2.1: ଲଘୁ ଖଣିଜ ଉତ୍ସ-ବିଦ୍ୟମାନ, କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ଏବଂ ଅଣ-କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ (31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2022 ସୁଦ୍ଧା)

ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ	ରାଜ୍ୟରେ ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକର ସ୍ଥିତି				ନମୁନା ଯାଞ୍ଚ ହୋଇଥିବା ଜିଲ୍ଲାଗୁଡ଼ିକରେ ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକର ସ୍ଥିତି			
	ବିଦ୍ୟମାନ ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟା	କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ହୋଇଥିବା ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟା	କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମତାର ପ୍ରତିଶତ	ଅଣ-କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ରହିଥିବା ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟା	ବିଦ୍ୟମାନ ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟା	କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ହୋଇଥିବା ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟା	କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମତାର ପ୍ରତିଶତ	ଅଣ-କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ରହିଥିବା ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟା
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*	*8*	*9*
2015-16	4,346	1,174	27.01	3,172	1,748	663	37.93	1,085
2016-17	4,570	1,522	33.30	3,048	2,048	727	35.50	1,321
2017-18	4,479	1,828	40.81	2,651	2,073	878	42.35	1,195
2018-19	4,146	1,978	47.71	2,168	1,792	956	53.35	836
2019-20	4,274	1,910	44.69	2,364	1,980	895	45.16	1,087
2020-21	4,437	1,696	38.21	2,741	2,017	774	38.37	1,243
2021-22	4,106	1,618	39.41	2,488	1,837	688	37.45	1,149

(ଉତ୍ସ: ଆର୍‌ଆଣ୍ଡଡିଏମ୍ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ସୂଚନା)

ରାଜ୍ୟରେ ଉତ୍ସଗୁଡିକର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା କ୍ଷେତ୍ରରେ ବର୍ଷୱାରୀ ପ୍ରଗତି 27.01 ରୁ 47.71 ପ୍ରତିଶତ ଏବଂ ନମୁନା ଯାଞ୍ଚ ହୋଇଥିବା ଜିଲ୍ଲାଗୁଡିକରେ 35.50 ରୁ 53.35 ପ୍ରତିଶତ ମଧ୍ୟରେ ରହିଥିଲା । ଏହି ସଂପାଦନା ସମୀକ୍ଷା ପାଇଁ ରାଜସ୍ୱ ଏବଂ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପରିଚାଳନା (ଆର୍ ଆଣ୍ଡ ଡିଏମ୍) ବିଭାଗ, ଲଘୁ ଖଣିଜ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟ, ନଅଟି ଜିଲ୍ଲା[4] ଏବଂ ଏହି ଜିଲ୍ଲା ଗୁଡିକରୁ 22 ତହସିଲର[5] ରେକର୍ଡଗୁଡିକୁ ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇଥିଲା ।

ସମୀକ୍ଷା ଦ୍ୱାରା ଲଘୁ ଖଣିଜ ପ୍ରାପ୍ୟର ଆକଳନ ଓ ସଂଗ୍ରହକୁ ଏହି ଅଧ୍ୟାୟରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି ।

4 ବରଗଡ଼, ବଲାଙ୍ଗିର, ବାଲେଶ୍ୱର, ଢେଙ୍କାନାଳ, ଜଗତସିଂହପୁର, ଯାଜପୁର, ଗଞ୍ଜାମ, ସମ୍ବଲପୁର ଏବଂ ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲା

5 ବରଗଡ଼, ବରପାଲି, କଣ୍ଟାବାଞ୍ଜି, ପୁଇଁତଳା, ବଲାଙ୍ଗିର, ସମ୍ବଲପୁର ସଦର, ଯୁଯୁମରା, ଜଗତସିଂହପୁର, ଧର୍ମଶାଳା, ଯାଜପୁର, ଜଳେଶ୍ୱର, ଢେଙ୍କାନାଳ, ପର୍ଜଙ୍ଗ, ବିରମିତ୍ରପୁର, ରାଉରକେଲା, ଗୁରୁଣ୍ଡିଆ, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼, ଭଞ୍ଜନଗର, ଜଗନ୍ନାଥପ୍ରସାଦ, ପତ୍ରପୁର, ଚିକିଟି ଏବଂ ଛତ୍ରପୁର ତହସିଲ

2.2 ଲଘୁ ଖଣିଜ ଉତ୍ସର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା

ତହସିଲ ଆକାଉଣ୍ଟ ମାନୁଆଲ (ଟିଏଏମ୍) ନିୟମ-109 ଅନୁଯାୟୀ, ବାରମ୍ବାର ବ୍ୟବଧାନରେ ସମୀକ୍ଷା କରି ତହସିଲଦାର ଦେଖିବା ଉଚିତ ଯେ ସମାଧାନ[6] ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ଥିବା ସମସ୍ତ ଉତ୍ସର ବର୍ଷକ ମଧ୍ୟରେ ସର୍ବସାଧାରଣ ନିଲାମ ମାଧ୍ୟମରେ ଲିଜ୍ ପ୍ରଦାନ ହୋଇଛି କି ନାହିଁ ଏବଂ ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଉଚିତ ଯେ ଯଥେଷ୍ଟ କାରଣ ବିନା କୌଣସି ଉତ୍ସ ଅବ୍ୟବହୃତ ହୋଇ ରହି ନାହିଁ ।

ନମୁନା ଯାଞ୍ଚରେ ନିଆଯାଇଥିବା ସମସ୍ତ 22ଟି ତହସିଲରେ ଲିଜ୍ ରେକର୍ଡ ଯାଞ୍ଚରୁ ଜଣାପଡିଛି ଯେ , 520ଟି ଲଘୁ ଖଣିଜ ଉତ୍ସ ମଧ୍ୟରୁ 147ଟି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ହୋଇସାରିଥିବା ବେଳେ 2022 ମାର୍ଚ୍ଚ 31 ସୁଦ୍ଧା 373ଟି ଉତ୍ସ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ହୋଇପାରି ନାହିଁ ଯାହାକି ***ପରିଶିଷ୍ଟ-I*** ରେ ବିସ୍ତୃତ ଭାବରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି । ଲଘୁ ଖଣିଜ ଉତ୍ସଗୁଡିକର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ନହେବା କାରଣ ଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରେ ବିଡ଼ରମାନଙ୍କର ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ ନକରିବା, ଖଣିଜ ଯୋଜନା ଏବଂ ପରିବେଶ ମଞ୍ଜୁରୀ ପ୍ରମାଣ ପତ୍ର ଦାଖଲ ନ କରିବା, ଆଇନ ଅଦାଲତରେ ମାମଲା ବିଚାରାଧିନ ରହିବା ଏବଂ ଉତ୍ସଗୁଡିକ ବିଲୁପ୍ତ[7] ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ହେବା ଇତ୍ୟାଦି । ଅତଏବ, ନମୁନା ଯାଞ୍ଚ ହୋଇଥିବା ତହସିଲଗୁଡିକରେ କେବଳ 28.27 ପ୍ରତିଶତ ଉତ୍ସ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ଥିବା ବେଳେ 71.73 ପ୍ରତିଶତ ଉତ୍ସ ମାର୍ଚ୍ଚ 2022 ସୁଦ୍ଧା । କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ହୋଇନଥିଲା, ଯାହାକି ରାଜସ୍ୱ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଲଘୁ ଖଣିଜ ଉତ୍ସଗୁଡିକର ସମାଧାନ ପାଇଁ ତହସିଲଦାରଙ୍କ ନିଷ୍କ୍ରିୟତାକୁ ସୂଚିତ କରିଛି ।

ଏହାର ଉତ୍ତରରେ ସରକାର ବ୍ୟକ୍ତ କରିଛନ୍ତି (ମାଚ 2024) ଯେ, ଆଇ4ଏମଏସ୍ ପ୍ରଣାଳୀ ମାଧ୍ୟମରେ ଲଘୁ ଖଣିଜ ଉତ୍ସଗୁଡିକ ଉପରେ ନଜର ରଖାଯାଉଛି ଏବଂ ଉତ୍ସଗୁଡିକର ତଥ୍ୟ, ଲିଜ୍ ବିବରଣୀ, ବିଧିଗତ ମଞ୍ଜୁରୀ ବିବରଣୀଗୁଡିକର ପ୍ରକୃତ ସମୟ ଭିତ୍ତିରେ ନଜର ରଖାଯାଇଛି । ଓଏମଏମସି ନିୟମରେ ସଂଶୋଧନ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ସମସ୍ତ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଅଣ-କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ଉତ୍ସଗୁଡିକୁ ପର୍ଯ୍ୟାୟକ୍ରମେ ନିଲାମ କରିବାକୁ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଇଛି । ତଥାପି, ପ୍ରକୃତ କଥା ହେଉଛି ଯେ ମାର୍ଚ୍ଚ 2022 ସୁଦ୍ଧା ନମୁନା ଯାଞ୍ଚ ହୋଇଥିବା 22ଟି ତହସିଲରେ 71.73 ପ୍ରତିଶତ ଉତ୍ସ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ହୋଇନାହିଁ ।

2.3 କ୍ୱାରୀ ଲିଜ୍ ମଞ୍ଜୁରୀକରଣ

2.3.1 ବିଡରମାନଙ୍କର ଅନିୟମିତ ଚୟନ

ଓଡିଶା ମାଇନର ମିନେରାଲ ରିହାତି (ଓଏମଏମସି) ଅଧିନିୟମ, 2016 ର ନିୟମ 27(2) ଅନୁଯାୟୀ, କ୍ୱାରୀ ଲିଜ୍ ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ଆବେଦନ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରୁଥିବା ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଗୁଡିକ କ୍ଷମତାପନ୍ନ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜାରି ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ । ନିୟମ 27 (4) (iii) (iv) ଏବଂ (5) ଅନୁଯାୟୀ, ଇଚ୍ଛୁକ ଆବେଦନକାରୀ କ୍ୱାରୀ ଲିଜ୍ ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ କ୍ଷମତାପନ୍ନ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ[8] ଏକ ବନ୍ଦ ଲଫାପାରେ ଆବେଦନ କରିପାରିବେ, ଏହା ସହିତ ଅଠର ମାସ ପାଇଁ ବୈଧ ସଲଭେନ୍ସି ପ୍ରମାଣପତ୍ର କିମ୍ବା ବ୍ୟାଙ୍କ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ପ୍ରଦାନ କରିବେ ଯାହାକି ଅତିରିକ୍ତ ଚାର୍ଜ ପରିମାଣଠାରୁ କମ୍ ନୁହେଁ ଏବଂ ସର୍ବନିମ୍ନ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ପରିମାଣ (ଏମ୍‌ଜିକ୍ୟୁ)[9] ପାଇଁ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବାକୁ ଥିବା ରୟାଲିଟି, ଗୋଟିଏ ବର୍ଷ ପାଇଁ ଏବଂ ରାଜସ୍ୱ ଅଧିକାରୀଙ୍କ (ଆରଏ) ଠାରୁ ଅସ୍ଥାବର ସମ୍ପତ୍ତିର ଏକ ତାଲିକା (ଯେପରିକି କୃଷି ଜମି, ଘରବାଡି ଜମି, କୋଠା ଇତ୍ୟାଦି) ସଂଲଗ୍ନ କରିବେ । ଅତିରିକ୍ତ ଚାର୍ଜର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ହାର ଉଦ୍ଧୃତ କରିଥିବା ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ

---

6 ସମାଧାନ ଅର୍ଥ ସର୍ବ ସାଧାରଣ ନିଲାମ ଦ୍ୱାରା କ୍ୱାରୀ ଲିଜ୍ ମଞ୍ଜୁର କରିବା

7 (i) କ୍ରମାଗତ ତିନି ବର୍ଷ ପାଇଁ ଆୟ ନ ଆଣିବା ଏବଂ (ii) ଉତ୍ସର ଐତିହାସିକ, ପ୍ରତ୍ନତାତ୍ତ୍ୱିକ କିମ୍ବା ବୈଜ୍ଞାନିକ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ କ୍ଷମତା ପ୍ରାପ୍ତ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କ୍ୱାରୀର ବିଲୁପ୍ତ ଘୋଷଣା

8 ଓଏମ୍ଏମସି ଅଧିନିୟମ, 2016 ର କାର୍ଯ୍ୟସୂଚୀ IV ଅନୁଯାୟୀ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ତହସିଲଦାର କ୍ଷମତାପନ୍ନ ଅଧିକାରୀ ଅଟନ୍ତି

9 ସର୍ବନିମ୍ନ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ପରିମାଣର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଖଣି ଯୋଜନା ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ବର୍ଷ ପାଇଁ ଅନୁମୋଦିତ ଉତ୍ତୋଳନ ପରିମାଣ ଏବଂ ସେହି ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକ ଯେଉଁଥିପାଇଁ ଖଣି ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ ଏବଂ ଅନୁମୋଦନ ହୋଇନାହିଁ, ଏପରି ଉତ୍ତୋଳିତ ପରିମାଣ ଯାହା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଅନୁମୋଦନ ସହିତ କ୍ଷମତାପନ୍ନ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆକଳନ କରାଯାଇପାରେ

ସପକ୍ଷରେ କ୍ୱାରୀ ଲିଜ୍ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ବିଡର ଚୟନରେ କିଛି ଅନିୟମିତତା ସମୀକ୍ଷା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିଥିଲା, ଯାହା ନିମ୍ନମତେ ଆଲୋଚନା ହୋଇଛି:

2.3.1.1 ଚୟନ ପରେ ଲିଜ୍ ଛାଡିବା ପାଇଁ ଦଣ୍ଡର ବ୍ୟବସ୍ଥା ନକରିବା

ସମୀକ୍ଷା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିଛି (ଡିସେମ୍ବର 2021) ଯେ ଜଣେ[10] ତହସିଲଦାର ଦୁଇଟି ବାଲୁକା ଉତ୍ସ[11] ଏବଂ ଗୋଟିଏ ପଥର ଉତ୍ସ[12] ପ୍ରଦାନରେ ପ୍ରତିଯୋଗିତାକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଛନ୍ତି । ସମସ୍ତ ତିନୋଟି ଉତ୍ସରେ, ପ୍ରଥମ ଏବଂ ଦ୍ୱିତୀୟ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ବିଡରମାନେ ପରସ୍ପରର ସମ୍ପର୍କୀୟ ଥିଲେ, ଯେପରି ସେମାନଙ୍କର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ବିବରଣୀ ଏବଂ ଆବାସିକ ଠିକଣାରୁ ଜଣାପଡିଛି । ଏହି ସମସ୍ତ ମାମଲାରେ ତହସିଲଦାର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ବିଡରଙ୍କୁ ଚୟନ କରିଥିଲେ ଏବଂ 15 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ସେମାନଙ୍କ ସମ୍ମତିକୁ ଜଣାଇବା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କୁ ଚିଠି ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ସର୍ବୋଚ୍ଚ ବିଡରମାନେ ଏହି ସବୁ ମାମଲାରେ ନିଜର ଅନିଚ୍ଛା ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । ଫଳସ୍ୱରୂପ, ତହସିଲଦାର ଦ୍ୱିତୀୟ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ବିଡରଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କ ଉଦ୍ଧୃତ ହାରରେ ଚୟନ କରିଥିଲା ଏବଂ ଦ୍ୱିତୀୟ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ବିଡର **ସାରଣୀ 2.2** ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ପରି ଓଏମଏମସି ଅଧିନିୟମର ନିୟମ 27(9) ଅନୁଯାୟୀ କମ୍ ମୂଲ୍ୟରେ ସେମାନଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଲିଜ୍ ସୁରକ୍ଷିତ କରିବାରେ ସଫଳ ହୋଇଥିଲେ ।

ସାରଣୀ 2.2: ସର୍ବୋଚ୍ଚ ବିଡର ଏବଂ ଦ୍ୱିତୀୟ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ବିଡରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉଦ୍ଧୃତ ମୂଲ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ତୁଳନା

କ୍ର. ସଂ.	ଉତ୍ସ/ ନିଲାମ ଅବଧି	ସର୍ବୋଚ୍ଚ ବିଡରଙ୍କ ନାମ	ରୟାଲ୍ଟି/ ଅତିରିକ୍ତ ଚାର୍ଜର ହାର (ଟଙ୍କା ପ୍ରତି ଘନ ମିଟର ଦରରେ)	ଦ୍ୱିତୀୟ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ବିଡରଙ୍କ ନାମ	ରୟାଲ୍ଟି/ ଅତିରିକ୍ତ ଚାର୍ଜର ହାର (ଟଙ୍କା ପ୍ରତି ଘନ ମିଟର ଦରରେ)	ମୂଲ୍ୟରେ ତଫାତ୍ (ଟଙ୍କା ପ୍ରତି ଘନ ମିଟର ଦରରେ)	ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ପରିମାଣ ଯେଉଁଥିରେ ଖଣିଜ ଦେୟ ଆକଳନ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଦାବି କରାଯାଇଥିଲା (03/2022 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ (ଘନ ମିଟର)	ଜଡ଼ିତ ଖଣିଜ ରାଜସ୍ୱର ପରିମାଣ (7x8)
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*	*8*	*9*
1	ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ନଦୀ ବାଲି, ଜେନାପୁର/ 2015-16 ରୁ 2019-20	ନବଘନ ଜେନା, ପିତା-କ୍ଷେଣ୍ଡ ଜେନା, ଗ୍ରାମ/ପୋଷ୍ଟ-ମାର୍କଣ୍ଡପୁର, ଯାଜପୁର	300.00	ଜୟନ୍ତ କୁମାର ଜେନା, ପିତା-ନବଘନ ଜେନା, ଗ୍ରାମ/ପୋଷ୍ଟ-ମାର୍କଣ୍ଡପୁର, ଯାଜପୁର	200.00	100.00	11,220	11,22,000
2	ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ନଦୀ ବାଲି, ବୃନ୍ଦାଦେଈପୁର / 2017-18 ରୁ 2021-22	ନବଘନ ଜେନା, ପିତା-କ୍ଷେଣ୍ଡ ଜେନା, ଗ୍ରାମ/ପୋଷ୍ଟ-ମାର୍କଣ୍ଡପୁର, ଯାଜପୁର	300.00	ଜୟନ୍ତ କୁମାର ଜେନା, ପିତା-ନବଘନ ଜେନା, ଗ୍ରାମ/ପୋଷ୍ଟ-ମାର୍କଣ୍ଡପୁର, ଯାଜପୁର	200.00	100.00	12,133	12,13,300
3	ବରଦା ବିଏସ୍‌କ୍ୟୁ ନଂ.2/ 2017-18 ରୁ 2021-22	ଅମିତ କୁମାର ସାହୁ, ପିତା-ସର୍ଗତ ଗୋକୁଳାନନ୍ଦ ସାହୁ, ପୋଷ୍ଟ-ନିହାଲପ୍ରସାଦ, ଢେଙ୍କାନାଳ	297.26	ଅପୂର୍ବ କୁମାର ସାହୁ, ପିତା-ସର୍ଗତ ଗୋକୁଳାନନ୍ଦ ସାହୁ, ପୋଷ୍ଟ-ନିହାଲପ୍ରସାଦ, ଢେଙ୍କାନାଳ	105.27	191.99	49,400	94,84,306
	ମୋଟ						**72,753**	**1,18,19,606**

(ଉତ୍ସ: ଧର୍ମଶାଳା ତହସିଲଦାରଙ୍କ ନଥିପତ୍ର)

ଉପରୋକ୍ତ ସାରଣୀରୁ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇଛି ଯେ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ବିଡରମାନେ ଦ୍ୱିତିୟ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ବିଡରଙ୍କ ସମ୍ପର୍କୀୟ ଥିଲେ; ତେଣୁ, ବିଡିଂ ତାଲିକାରୁ ଏହା ନିଶ୍ଚିତ ହେବା ପରେ କି ସେମାନଙ୍କର ଅନିଚ୍ଛା, ରୟାଲଟିର କମ୍ ହାରରେ ଦ୍ୱିତୀୟ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ବିଡର ଚୟନ କାରଣ ହେବ, ସେମାନେ ତାଙ୍କର ଅନିଚ୍ଛା ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି ।

10 ଯାଜପୁର ଜିଲ୍ଲାର ଧର୍ମଶାଳା ତହସିଲଦାର

11 ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ନଦୀ ବାଲି, ଜେନାପୁର ଏବଂ ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ନଦୀ ବାଲି, ବୃନ୍ଦାଦେଇପୁର

12 ବରଦା କଳା ପଥର, କ୍ୱାରୀ (ବିଏସ୍‌କ୍ୟୁ) ନଂ. 2

ତେଣୁ, ପ୍ରତିଯୋଗିତାକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବା ଏବଂ ଲିଜ୍ ହୋଇଥିବା ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ସର୍ବୋତ୍ତମ ପ୍ରତିଯୋଗିତାମୂଳକ ମୂଲ୍ୟ ସୁରକ୍ଷିତ କରିବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବିଫଳ ହେଲା କାରଣ ବିଡରମାନେ ସେମାନଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ, କମ୍ ମୂଲ୍ୟରେ ଲିଜ୍ ଅନୁଦାନ ନିଶ୍ଚିତ କରିଥିଲେ ।

ଅଧିକନ୍ତୁ, ସର୍ବୋଚ୍ଚ ବିଡର ଭାବରେ ମନୋନୀତ ହେବା ପରେ, ଲିଜ୍ ଛାଡ଼ିବା ପାଇଁ କୌଣସି ଦଣ୍ଡର ବ୍ୟବସ୍ଥା ନଥିଲା, ଯାହା ଲିଜ୍ ହୋଇଥିବା ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକରୁ ବିଡିଂ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ସର୍ବୋତ୍ତମ ପ୍ରତିଯୋଗିତାମୂଳକ ମୂଲ୍ୟ ସୁରକ୍ଷିତ ନକରିବାର କାରଣ ଥିଲା ।

ଏହାଦ୍ୱାରା ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷର ଲିଜ୍ ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ 72,753 ଘନ ମିଟର ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ଉତ୍ତୋଳନ ପାଇଁ 1.18 କୋଟି ଟଙ୍କାର ସମ୍ଭାବ୍ୟ ରାଜସ୍ୱ ନଷ୍ଟ ହୋଇଗଲା ।

ସମୀକ୍ଷାର ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣକୁ ଗ୍ରହଣ କରି ଏହାର ଉତ୍ତରରେ ସରକାର ବ୍ୟକ୍ତ କରିଛନ୍ତି (ମାର୍ଚ୍ଚ 2024) ଯେ, ଟେଣ୍ଡର ପାଇଁ ଆବେଦନ ସମୟରେ ଇଏମ୍‌ଡି ଜମା କରିବା ବ୍ୟବସ୍ଥା ନିୟମରେ କରାଯାଇଛି । ଜୁଲାଇ 2023 ରେ ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ଉପରେ ବିଡିଂ ପ୍ରକ୍ରିୟା ପାଇଁ ସଂଶୋଧିତ ଏସ୍‌ଓପି ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଲିଜଧାରୀ ଏକ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ପ୍ରଦାନ କରିବେ ଯେଉଁଥିରେ ଦର୍ଶାଯିବ ଯେ ପରିବାରରେ ତାଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କେହି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉତ୍ସର ବିଡିଂ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଭାଗ ନେଉନାହାଁନ୍ତି ଏବଂ ଯଦି ଏଥିରେ ବ୍ୟତିକ୍ରମ ଦେଖାଯାଏ, ତେବେ ବିକ୍ରିକୁ ନିଷ୍କ୍ରିୟ କରାଯିବ ଏବଂ କୌଣସି ସୁଯୋଗ ନଦେଇ ଜମା ହରାଇବାକୁ ହେବ ଏବଂ ଉକ୍ତ ବିଡରଙ୍କୁ ତିନି ବର୍ଷ ପାଇଁ ରାଜ୍ୟର କୌଣସି ଲଘୁ ଖଣିଜ ଉତ୍ସର ନିଲାମ ବିକ୍ରିରେ ଭାଗ ନେବାକୁ ବାରଣ କରାଯିବ । ତଥାପି, ପ୍ରକୃତ କଥା ହେଉଛି ଯେ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ବିଡର ଭାବରେ ମନୋନୀତ ହେବା ପରେ ଲିଜ୍ ଛାଡ଼ିବା ପାଇଁ ଜୋରିମାନା ପ୍ରଦାନ ନକରିବା ଦ୍ୱାରା ରାଜ୍ୟ କୋଷାଗାରକୁ 1.18 କୋଟି ଟଙ୍କାର କ୍ଷତି ପହଞ୍ଚିଛି ।

2.3.1.2 ଦ୍ୱିତୀୟ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ବିଡରଙ୍କୁ ଅନିୟମିତ ଭାବରେ କ୍ୱାରୀ ଲିଜ୍ ପ୍ରଦାନ

ଓଏମ୍‌ଏମ୍‌ସି ଅଧିନିୟମ, 2016 ର ନିୟମ 27 (9) ଏବଂ (10) ଅନୁଯାୟୀ, ଅତିରିକ୍ତ ଚାର୍ଜର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ହାର ଉଦ୍ଧୃତ କରିଥିବା ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ କ୍ୱାରୀ ଲିଜ୍‌ଟିକୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ । ମନୋନୀତ ବିଡରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଖିଲାପ ହେଲେ, କ୍ଷମତାପନ୍ନ ଅଧିକାରୀ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ବିଡରଙ୍କୁ ଜ୍ଞାପନ କରିବା ପରେ, ତାଙ୍କୁ ଗ୍ରହଣୀୟତା ଏବଂ ସୁରକ୍ଷା ଜମା ଦେୟ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ସମାନ ଉତ୍ସର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ବିଡର କିମ୍ବା ଆଖପାଖରେ ଥିବା[13] ଅନ୍ୟ ଉତ୍ସ ତୁଳନାରେ ଯଦି ଦ୍ୱିତୀୟ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ବିଡର ଏକ ଅସାଧାରଣ କମ୍ ମୂଲ୍ୟର ଉଦ୍ଧୃତ କରିଛନ୍ତି, କ୍ଷମତାପନ୍ନ ଅଧିକାରୀ ଏହାକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ[14] ନଜରକୁ ଆଣିପାରନ୍ତି, ଯିଏ ସଠିକ୍ ଯାଞ୍ଚ ପରେ ଏବଂ ଯଥାର୍ଥତା ଦ୍ୱାରା ବିଡ୍‌କୁ ବାତିଲ୍ କରିପାରନ୍ତି ଏବଂ ଏକ ତାଜା (ସଦ୍ୟତନ) ନିଲାମ ସଞ୍ଚାଳନ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇପାରନ୍ତି ।

ସମୀକ୍ଷା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିଛି (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2022) ଯେ ନମୁନା ଯାଞ୍ଚ ହୋଇଥିବା ଦୁଇଟି ତହସିଲରେ[15] ତହସିଲଦାରମାନେ ତିନୋଟି ଲଘୁ ଖଣିଜ ଉତ୍ସ (ଦୁଇଟି ପଥର ଏବଂ ଗୋଟିଏ ବାଲି) [16] ଲିଜ୍ ପାଇଁ ଦ୍ୱିତୀୟ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ବିଡର ଚୟନ କରିଥିଲେ, ଯେହେତୁ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ବିଡରମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଅନିଚ୍ଛା ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଏବଂ ଦ୍ୱିତୀୟ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ବିଡରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉଦ୍ଧୃତ ମୂଲ୍ୟର କମ୍ ଥିଲା । ମୂଲ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ 140 ଟଙ୍କା ରୁ 1,045 ଟଙ୍କା ମଧ୍ୟରେ (ସର୍ବୋଚ୍ଚ ବିଡ୍ ତୁଳନାରେ 25 ରୁ 87 ପ୍ରତିଶତ କମ୍ ଥିଲା) ରହିଥିଲା ଯାହା **ସାରଣୀ 2.3** ରେ ବିସ୍ତୃତ ଭାବରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି । ତଥାପି, ତହସିଲଦାରମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଚୟନ ପରେ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ବିଡରଙ୍କ

---

[13] ସମାନ ଭାବରେ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ବିଡରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ମୂଲ୍ୟ ସହିତ ତୁଳନା କିମ୍ବା କେଉଁ ମୂଲ୍ୟରେ ନିକଟସ୍ଥ ଉତ୍ସର ଲିଜ୍ ମଞ୍ଜୁର ହୋଇଥିଲା

[14] ଜିଲ୍ଲାର ଜିଲ୍ଲାପାଳ ହେଉଛନ୍ତି ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ

[15] ଯାଜପୁର ଜିଲ୍ଲାର ଧର୍ମଶାଳା ଏବଂ ଯାଜପୁର ତହସିଲ

[16] (1) ବରଦା ବିଏସ୍‌କ୍ୟୁ ନଂ.2 (2) ଧର୍ମଶାଳା ତହସିଲର ଆରୁହା ବିଏସ୍‌କ୍ୟୁ ନଂ.1 ଏବଂ (3) ବୁଢାନଦୀ ବାଲି ଶଯ୍ୟା, ଯାଜପୁର ଜିଲ୍ଲାର ଭଗତପୁର

ଅନିଚ୍ଛା ତଥା ଦ୍ୱିତୀୟ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ବିଡରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉଦ୍ଧୃତ ହୋଇଥିବା ଅସାଧାରଣ କମ୍ ମୂଲ୍ୟକୁ, ନିୟମ 27(10) ର ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁଯାୟୀ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବାକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ନଜରକୁ ଆଣି ନଥିଲେ । ଏହିପରି, ଦ୍ୱିତୀୟ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ବିଡରଙ୍କୁ ଅସାଧାରଣ କମ୍ ମୂଲ୍ୟରେ କ୍ୱାରୀ ଲିଜ୍ ପ୍ରଦାନ ଅନିୟମିତତା ହେଲା । ଏହା ଦ୍ୱାରା ରାଜ୍ୟ ଦୁଇ କୋଟି ଟଙ୍କାର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ରାଜସ୍ୱ ହରାଇଲା ଯେମିତିକି **ସାରଣୀ 2.3** ରେ ବିସ୍ତୃତ ଭାବରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

ସାରଣୀ 2.3: ସର୍ବୋଚ୍ଚ ବିଡର ଏବଂ ଦ୍ୱିତୀୟ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ବିଡରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉଦ୍ଧୃତ ମୂଲ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ତୁଳନା

(ପରିମାଣ ଟଙ୍କାରେ)

କ୍ର.ସଂ.	ଜିଲ୍ଲା/ ତହସିଲ	ଉତ୍ସ/ ଲିଜ୍ ଅବଧି	ସର୍ବୋଚ୍ଚ ବିଡ୍ ମୂଲ୍ୟ(ଟଙ୍କାରେ/ ଘନ ମିଟରରେ)	ଦ୍ୱିତୀୟ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ବିଡ୍ ମୂଲ୍ୟ(ଟଙ୍କାରେ/ଘନ ମିଟରରେ)	ପାର୍ଥକ୍ୟ ମୂଲ୍ୟ(ଟଙ୍କାରେ/ଘନ ମିଟରରେ) **(4-5)**	ସର୍ବାଧିକ ବିଡ୍ ରେଫରେନ୍ସ ସହିତ ଶତକଡ଼ା ପାର୍ଥକ୍ୟ	ଓମୁଦାୟ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ (ମାର୍ଚ୍ଚ **2022** ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ)	ରାଜସ୍ୱ ହରାଇବା **(6x8)** (ଟଙ୍କାରେ)
1	***2***	***3***	***4***	***5***	***6***	***7***	***8***	***9***
1	ଯାଜପୁର/ ଧର୍ମଶାଳା	ଆରୁହା କଳା ପଥର ଖାଦାନ ନଂ 1/ 2017-18 ରୁ 20221-22	₹220	₹80	140	64% କମ୍	68,212	95,49,680
2	ଯାଜପୁର/ ଧର୍ମଶାଳା	ବରଦା କଳା ପଥର ଖାଦାନ ନଂ.1/ 2018-19 ରୁ 2022-23	₹1,195	₹150	1,045	87% କମ୍	7,344	76,74,480
3	ଯାଜପୁର/ ଯାଜପୁର	ବୁଦ୍ଧ ବାଲୁକା ନଦୀ, ଭାଗବତପୁର/ 2018-19 ରୁ 2022-23	₹2,101	₹1,575	526	25% କମ୍	5,258	27,65,708
	ମୋଟ							**1,99,89,868**

(ଉତ୍ସ: ତହସିଲଦାରଙ୍କ ନଥିପତ୍ର)

ସମୀକ୍ଷାର ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣକୁ ଗ୍ରହଣ କରି ଏହାର ଉତ୍ତରରେ ସରକାର ବ୍ୟକ୍ତ କରିଛନ୍ତି (ମାର୍ଚ୍ଚ 2024) ଯେ ଓଏମଏମସି ଅଧିନିୟମ, 2016 ରେ ସଂଶୋଧନ କରାଯାଇଛି । ଓଏମ୍ଏମ୍ସି (ସଂଶୋଧନ) ଅଧିନିୟମ, 2023 ର ନିୟମ 27(9) ଅନୁଯାୟୀ, ମନୋନୀତ ବିଡର ଖିଲାପକାରୀ ହେଲେ, ଦକ୍ଷ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ବିଡରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଅତିରିକ୍ତ ଚାର୍ଜକୁ ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ ଉପ-ନିୟମ (6) ରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭାବରେ ଜ୍ଞାପନ ପ୍ରଦାନ କରିପାରନ୍ତି, ଯାହା ପରେ ତାଙ୍କ ଗ୍ରହଣକୁ ସାତ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଜଣାଇବା ଏବଂ ସୁରକ୍ଷା ରାଶି ଜମା କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ହେବ । ତଥାପି, ପ୍ରକୃତ କଥା ହେଉଛି ଯେ ତହସିଲଦାରମାନେ ମନୋନୀତ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ବିଡରଙ୍କ ଅନିଚ୍ଛା ଏବଂ ଦ୍ୱିତୀୟ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ବିଡରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉଦ୍ଧୃତ ହୋଇଥିବା ଅସାଧାରଣ କମ୍ ମୂଲ୍ୟକୁ ନିୟମ 27(10) ଅନୁସାରେ ଆବଶ୍ୟକ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବାକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ନୋଟିସକୁ ଆଣି ନାହାନ୍ତି, ଯାହାଫଳରେ ରାଜ୍ୟ ରାଜକୋଷକୁ ଦୁଇ କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ହେଲା ।

2.3.1.3 ଅଯୋଗ୍ୟ ବିଡର ଚୟନ ଯୋଗୁ ରାଜସ୍ୱ ଅବରୋଧ

ନିୟମ 27 (4) (iii) (iv) ଏବଂ (5) ଅନୁଯାୟୀ, ଇଚ୍ଛୁକ ଆବେଦନକାରୀ କ୍ୱାରୀ ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ କ୍ଷମତାପନ୍ନ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ଏକ ବନ୍ଦ ଲଫାପାରେ ଆବେଦନ କରିପାରିବେ, ଏହା ସହିତ ସଲଭେନ୍ସି ପ୍ରମାଣପତ୍ର କିମ୍ବା ଅଠର ମାସ ପାଇଁ ବୈଧ ବ୍ୟାଙ୍କ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି(ବିଜି) ଯାହାକି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଅତିରିକ୍ତ ଚାର୍ଜ ପରିମାଣଠାରୁ କମ୍ ନଥିବ ଏବଂ ଗୋଟିଏ ବର୍ଷ ପାଇଁ ସର୍ବନିମ୍ନ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ପରିମାଣ (ଏମ୍ଜିକ୍ୟୁ) ପାଇଁ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ରୟାଲଟି, ଏବଂ ଅସ୍ଥାବର ସମ୍ପତ୍ତି ତାଲିକା ସଂଲଗ୍ନ କରିବେ । ଅଧିକନ୍ତୁ, ଓଏମ୍ଏମ୍ସି ଅଧିନିୟମ, 2016 ର

ନିୟମ 47 ସୂଚିତ କରେ ଯେ, ଯଦି ପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଲାଇସେନ୍ସ-ତଥା-ଖଣି ଲିଜ୍ କିମ୍ବା କ୍ୱାରୀ ଲିଜ୍ ଧାରକ, ଏହି ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ରୟାଲଟି, ରେଣ୍ଟ, ଦେୟ କିମ୍ବା ଯେକୌଣସି ଦେୟ ଧାର୍ଯ୍ୟ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଦାନ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୁଅନ୍ତି, ତେବେ ଏହିପରି ଦେୟ ଉପରେ ବାର୍ଷିକ 24 ପ୍ରତିଶତ ହାରରେ ସରଳ ସୁଧ ଆଦାୟ କରାଯିବ ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହିପରି ଦେୟ ପ୍ରଦାନ ନ ହୋଇଛି ।

ଯାଜପୁର ଜିଲ୍ଲାର ଧର୍ମଶାଳା ତହସିଲର ତହସିଲଦାରଙ୍କ ରେକର୍ଡଗୁଡ଼ିକର ଯାଞ୍ଚରୁ ଜଣାପଡ଼ିଛି ଯେ, ରାହାଡ଼ପୁର ବ୍ଲାକ୍ ଷ୍ଟୋନ୍ କ୍ୱାରୀ (ବିଏସ୍‌କ୍ୟୁ) ନଂ.9/5 ଲିଜ୍ ପାଇଁ ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ (2016-21) ପାଇଁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରାଯାଇଥିଲା (ଫେବୃଆରୀ 2017) । ଚାରିଜଣ ବିଡରଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ସର୍ବାଧିକ ଉଦ୍ଧୃତ ବିଡର[17] ମୂଳ ବ୍ୟାଙ୍କ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି(ବିଜି) ପରିବର୍ତ୍ତେ ବିଜିର ଏକ ଫଟୋକପି ଦାଖଲ କରିଥିଲା । ଯଦିଓ ସେହି ବିଡରଙ୍କ ଆବେଦନ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିବାର ଥିଲା, ତହସିଲଦାର ତାଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ଲିଜ୍ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ କରିଥିଲେ, ଫଳସ୍ୱରୂପ, ମୂଳ ବିଜି ଉପରେ ଦୃଢ଼ତା ନଦେଇ, ତହସିଲଦାର 2017-18 ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ ପାଇଁ ସରକାରୀ ଦେୟ ଜମା କରିବାକୁ ଏବଂ ମୂଳ ବିଜି ଦଖଲ କରିବାକୁ ବିଡରଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲା (ଜୁନ୍ 2017) । ମୂଳ ବିଜି ଦାଖଲ ନକରି ବିଡର ଲିଜ୍ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଏବଂ ଚୁକ୍ତିନାମାକୁ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି ବୋଲି ଜଣାଇଥିଲା (ଅପ୍ରେଲ୍ 2017) । ଫଳତଃ ମୂଳ ବିଜି ଉପରେ ଦାବି ନକରି ତହସିଲଦାର, 2017-18 ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ ପାଇଁ 1.13 କୋଟି ଟଙ୍କା ସରକାରୀ ଦେୟ ଜମା କରିବାକୁ ବିଡରକୁ ଅନୁରୋଧ କଲେ (ଜୁନ୍ 2017) । ବାରମ୍ବାର[18] ଚିଠି ଲେଖିବା ପରେ, ବିଡର କେବଳ 43.97 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଜମା କରି (2017 ନଭେମ୍ବର) ଲିଜ୍ ସମ୍ପାଦନ କରି ଡିସେମ୍ବର 2017 ରେ ଖନନ ଚଳାଇଲେ । ଯେହେତୁ ଲିଜ୍‌ଧାରୀ ବକେୟା ଦେୟ ଜମା କରିନଥିଲେ, ତହସିଲଦାର ମଧ୍ୟ ଭାଗରେ ଲିଜ୍‌ଟିକୁ ବାତିଲ୍ (ଅଗଷ୍ଟ 2018) କରିଥିଲେ । ଅଧିକନ୍ତୁ, ଯେହେତୁ ବିଜି ଜମା ହୋଇନଥିଲା, ତହସିଲଦାର ବିଜିକୁ ଅର୍ଥାୟନ କରିପାରି ନଥିଲେ ଏବଂ ସମୀକ୍ଷା ତାରିଖ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2022) ପର୍ଯନ୍ତ, 69.27 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା (113.24 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା – 43.97 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା)ର ଦେୟ ଅନାଦେୟ ରହିଲା । ଉପରୋକ୍ତ ବକେୟା ଦେୟ ଉପରେ, ଲିଜ୍ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବାର ତାରିଖ ଠାରୁ ସମୀକ୍ଷା ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହିସାବ କରାଯାଇଥିବା 79.66 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା[19] ର ସୁଧ ଦେୟ ଯୋଗ୍ୟ । ତେଣୁ, 1.49 କୋଟି ଟଙ୍କା (69.27 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା + 79.66 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା) ଦେବାକୁ ବିଡର ଦାୟୀ ଥିଲେ । ଏହି ବକେୟା ଦେୟ ହାସଲ କରିବା ପାଇଁ ତହସିଲଦାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କୌଣସି ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଇନଥିଲା ।

ସେହିଭଳି, ଅନ୍ୟ ଜଣେ ଲିଜ୍‌ଧାରୀଙ୍କ[20] କ୍ଷେତ୍ରରେ ବିଡର ଦ୍ୱାରା ସଲଭେନସୀ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଦାଖଲ ବିନା ଲିଜ୍ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ (23 ମଇ 2016) କରାଯାଇଥିଲା, ଯଦିଓ ଏହା ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ଥିଲା । ପରେ, ଲିଜ୍‌ଧାରୀ ଖଣିଜ ଉତ୍ତୋଳନ କଲେ ଏବଂ ତହସିଲଦାର ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ 2016-18 ପାଇଁ ରୟାଲ୍‌ଟି, ଭଡ଼ା, ଡିଏମ୍‌ଏଫ୍ ଇତ୍ୟାଦି ବାବଦକୁ 79.40 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଆକଳନ କରିଥିଲେ । ଏହି ରାଶି ମଧ୍ୟରୁ, ଲିଜ୍‌ଧାରୀ କେବଳ 60.56 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଜମା (ମାର୍ଚ୍ଚ ଏବଂ ଅକ୍ଟୋବର 2017) କରିଥିଲେ ଏବଂ ବାରମ୍ବାର ଅନୁସ୍ମାରକ ସତ୍ତ୍ୱେ, ବକେୟା ରାଶି ଜମା କରିନଥିଲେ । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ, ତହସିଲଦାର ଅଗଷ୍ଟ 2018 ରେ ଲିଜ୍ ବାତିଲ କରିଦେଲେ । ଏହିପରି, ଲିଜ୍ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବା ଦିନଠାରୁ ସମୀକ୍ଷା ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗଣନା କରାଗଲେ ଯେ, 28.63 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା[21] ର ସୁଧ ସହିତ 18.84 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ବକେୟା ଦେୟ (ମୋଟ 47.47 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା) ଅନାଦେୟ ରହିଲା ।

ଏହିପରି ଭାବେ, ଅଯୋଗ୍ୟ ବିଡର ଚୟନ ଯୋଗୁଁ ମଧ୍ୟ ଭାଗରେ ଲିଜ୍ ବାତିଲ୍ ହେଲା ଏବଂ ସୁଧ ସମେତ 1.96 କୋଟି ଟଙ୍କା (1.49 କୋଟି ଟଙ୍କା+ 47.47 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା) ସରକାରୀ ଦେୟ ଆଦାୟ ହୋଇପାରିଲା ନାହିଁ ।

---

17 ମେସର୍ସ ଏସ୍‌ଟି ମିନେରାଲ୍ସ ପ୍ରା. ଲିଃ.

18 ଧର୍ମଶାଳା ତହସିଲର ଚିଠି ସଂଖ୍ୟା 2916 ତାରିଖ 7.6.2017 ଏବଂ ସଂଖ୍ୟା. 3449 ତାରିଖ 31.7.2017

19 69,27,429 ଟଙ୍କା X 24/100 X 1,749/365

20 ରାହାଡ଼ପୁର ବିଏସ୍‌କ୍ୟୁ ନଂ.8 ର ଖଣି ନିଲାମ ପାଇଁ ମେସର୍ସ ଦିବ୍ୟଜ୍ୟୋତି ମାଇନସ୍ ଏବଂ ଇନ୍‌ଫ୍ରାଷ୍ଟ୍ରକ୍‌ଚର ପ୍ରା. ଲିଃ

21 18.84 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା X 24/100 X 2,311/365

ଏହାର ଉତ୍ତରରେ, ସରକାର ବ୍ୟକ୍ତ କରିଛନ୍ତି (ମାର୍ଚ୍ଚ 2024) ଯେ ଓଏମଏମସି (ସଂଶୋଧନ) ନିୟମ, 2023 ରେ ଇ-ନିଲାମ ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ବିଷୟରେ ବିସ୍ତୃତ ବିବରଣୀ ସହିତ ଓଏମଏମସି ଅଧିନିୟମ, 2016 ର ନିୟମ 27(4) ରେ ନିୟମ 27 4A ରୁ 4F ଅନ୍ତଃସ୍ଥାପିତ କରାଯାଇଛି । ପୁନଶ୍ଚ ସରକାର ବ୍ୟକ୍ତ କରିଛନ୍ତି ଯେ ତହସିଲଦାର, ଧର୍ମଶାଳା ଦାବି ଉଠାଇଛନ୍ତି ଏବଂ ବିଏସ୍‌କ୍ୟୁ ନଂ.8 ପାଇଁ 19,24,147 ଟଙ୍କା ଏବଂ ରାହାଡ଼ପୁର ବିଏସ୍‌କ୍ୟୁ ନଂ. 9/5 ପାଇଁ 69,27,375 ଟଙ୍କା ଜମା କରିବାକୁ ପୂର୍ବଲିଜ୍‌ଧାରୀଙ୍କୁ ସୂଚନା ଦେଇଛନ୍ତି । ମନୋନୀତ ଅଯୋଗ୍ୟ ବିଡରଙ୍କ ଠାରୁ ସରକାର 1.96 କୋଟି ଟଙ୍କା ହାସଲ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିବାରୁ ଉତ୍ତରଟି ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ ।

2.3.1.4 ଅତିରିକ୍ତ ସର୍ତ୍ତରେ ଯୋଗ୍ୟ ବିଡ୍ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ ହେତୁ ପରିହାର୍ଯ୍ୟ କ୍ଷତି

ବାଲେଶ୍ୱର ଜିଲ୍ଲାର ଜଳେଶ୍ୱର ତହସିଲରେ ରେକର୍ଡଗୁଡ଼ିକର ଯାଞ୍ଚରୁ ଜଣାପଡ଼ିଛି ଯେ ବିକ୍ରୟ କର କ୍ଲିୟରାନ୍ସ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଦାଖଲ ନକରିବା କାରଣରୁ ଚଳନ୍ତି ବାଲି ଉତ୍ସରୁ ପ୍ରଥମ ତଥା ଦ୍ୱିତୀୟ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ବିଡରଙ୍କ ବିଡ୍ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ (ମାର୍ଚ୍ଚ 2015) କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ତୃତୀୟ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ବିଡରଙ୍କ ବିଡ୍ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ, ଓଏମ୍‌ଏମ୍‌ସି (ସଂଶୋଧନ) ନିୟମ, 2014 ର ନିୟମ 27 ଅନୁଯାୟୀ, ଲଘୁ ଖଣିଜ ଉତ୍ସ ଲିଜ୍ ପାଇଁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସେମାନଙ୍କ ବିଡ୍ ସହିତ ବିକ୍ରୟ କର କ୍ଲିୟରାନ୍ସ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଦାଖଲ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ନଥିଲା ।

ତହସିଲଦାରଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତିରେ ଅସନ୍ତୋଷ ହୋଇ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ବିଡର ଓଡ଼ିଶାର ମାନ୍ୟବର ହାଇକୋର୍ଟରେ ଏକ ରିଟ୍ ଆବେଦନ (ଜୁନ୍ 2015) କରିଥିଲା । ଫଳସ୍ୱରୂପ, ବାଲେଶ୍ୱର ଜିଲ୍ଲାପାଳ ନିଲାମ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ବାତିଲ୍ (ନଭେମ୍ବର 2015) କରିଦେଲେ । ଏକ ନୂତନ ଟେଣ୍ଡର ନିମନ୍ତ୍ରଣ (ମାର୍ଚ୍ଚ 2016) କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଲିଜ୍ ଚୁକ୍ତିନାମା ଫେବୃଆରୀ 2018 ରେ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଇଥିଲା । ବିକ୍ରୟ କର କ୍ଲିୟରାନ୍ସ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଦାଖଲ ନକରିବା କାରଣରୁ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଅଫର ବାତିଲ୍ କରାଯିବାରୁ, 2015-18 ମଧ୍ୟରେ ବାଲି ଉତ୍ସ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ହୋଇନଥିଲା । ଯେହେତୁ ପ୍ରତିବର୍ଷ ଉତ୍ତୋଳନ ପରେ ବାଲି ପୁଣି ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇପାରିବ, ଉତ୍ସର ଅଣ-କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମତା ଦ୍ୱାରା 84.61 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା[22] ପରିହାର୍ଯ୍ୟ କ୍ଷତି ଘଟିଲା ।

ସେହିପରି, ଶିଖରପୁର ବାଲି ଉତ୍ସ ପାଇଁ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ବିଡ୍ ଅଫର୍ ମଧ୍ୟ ସମାନ କାରଣରୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ (ମାର୍ଚ୍ଚ 2015) କରାଯାଇଥିଲା । ଯାହାଫଳରେ 19.63 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା[23] କ୍ଷତି ଘଟିଲା । ଏହିପରି, ଅତିରିକ୍ତ ସର୍ତ୍ତରେ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ବିଡ୍ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିବା ଦ୍ୱାରା ଖଣିଜ ରାଜସ୍ୱ 1.04 କୋଟି ଟଙ୍କା (84.61 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା + 19.63 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା) କ୍ଷତି ହେଲା ।

ସମୀକ୍ଷାର ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣକୁ ଗ୍ରହଣ କରି ଏହାର ଉତ୍ତରରେ ସରକାର ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି (ମାର୍ଚ୍ଚ 2024) ଯେ ଇ-ନିଲାମ ନିରପେକ୍ଷ ଏବଂ ଟେଣ୍ଡର ପ୍ରକ୍ରିୟା ପାଇଁ ଟେଣ୍ଡରର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ସମୟରେ ସ୍ୱଚ୍ଛ ଭାବରେ ଇ-ନିଲାମ ପରିଚାଳନା ପାଇଁ କ୍ଷେତ୍ର ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଉତ୍ତମ ସ୍ୱଷ୍ଟତା ପାଇଁ ଓଏମ୍‌ଏମ୍‌ସି ନିୟମକୁ ସଂଶୋଧନ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ସଂଶୋଧିତ ଏସ୍‌ଓପି ଜାରି କରାଯାଇଛି । ଏହି ଉତ୍ତର ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ, କାରଣ ତହସିଲଦାର ବିକ୍ରୟ କର

[22] ରୟାଲଟି: 73.57 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା (39,986 ଘନ ମିଟର {(ଲିଜ୍ ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ବାର୍ଷିକ ସହମତି ପରିମାଣ ଅର୍ଥାତ୍, 15,000 ଘନ ମିଟର) / 365 x 973 ଦିନ (25-06-2015 ରୁ ବିଳମ୍ବ ସମୟ) ତହସିଲଦାରଙ୍କ ଦ୍ୱାର ଦିଆଯାଇଥିବା ସୂଚନା ତାରିଖରୁ ତିନିମାସ ପରେ କ୍ୱାରୀ ଲିଜ୍ ଅନୁଦାନ ପାଇଁ ମନୋନୀତ ହୋଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ) ରୁ 22-02-2018 i.e, ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅର୍ଥାତ୍ ତାଜା ନିଲାମର ଲିଜ୍ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ତାରିଖ)} x 184 ଟଙ୍କା ଘନ ମିଟର ପିଛା (ଅନିୟମିତ ଭାବରେ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ ହୋଇଥିବା ବିଡରେ ଉଦ୍ଧୃତ ରୟାଲଟିର ହାର)} + ଡିଏମ୍‌ଏଫ୍: 7.36 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା (ରୟାଲଟିର 10 ପ୍ରତିଶତ) + ଇଏମ୍‌ଏଫ୍: 3.68 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା (ରୟାଲଟିର ପାଞ୍ଚ ପ୍ରତିଶତ)

[23] ରୟାଲଟି: 17.07 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା (44,931 ଘନ ମିଟର (ଲିଜ୍ ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ବାର୍ଷିକ ଚୁକ୍ତିନାମା ପରିମାଣ 17.10.2015 ରୁ 16.10.2020) x ଘନ ମିଟର ପିଛା ଭିନ୍ନତା ହାର 38 ଟଙ୍କା (98 ଟଙ୍କା – 60 ଟଙ୍କା) + ଡିଏମ୍‌ଏଫ୍: ₹1.71 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା (ରୟାଲଟିର 10 ପ୍ରତିଶତ) + ଇଏମ୍‌ଏଫ୍: 0.85 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା (ରୟାଲଟିର ପାଞ୍ଚ ପ୍ରତିଶତ)

କ୍ଲିୟରାନ୍ସ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଦାଖଲ ନକରିବା କାରଣରୁ ଯୋଗ୍ୟ ବିଡରଙ୍କ ଅଫରକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଥିଲେ, ଯାହା ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିବାର ମାନଦଣ୍ଡ ନଥିଲା ।

2.3.2 ଖଣି ଯୋଜନା/ ପରିବେଶ ମଞ୍ଜୁରୀର ଅନୁମୋଦନ ବିନା କ୍ୱାରୀ ଲିଜ୍ ମଞ୍ଜୁରୀକରଣ

ତହସିଲ ଆକାଉଣ୍ଟ ମାନୁଆଲ (ଟିଏଏମ୍) ନିୟମ 109 ଅନୁଯାୟୀ, ବାରମ୍ବାର ବ୍ୟବଧାନରେ ସମୀକ୍ଷା କରି ତହସିଲଦାର ଦେଖିବା ଉଚିତ୍ ଯେ ସମାଧାନ ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ଥିବା ସମସ୍ତ ଉତ୍ସର ବର୍ଷକ ମଧ୍ୟରେ ସର୍ବସାଧାରଣ ନିଲାମ ମାଧ୍ୟମରେ ଲିଜ୍ ପ୍ରଦାନ ହୋଇଛି କି ନାହିଁ ଏବଂ ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଉଚିତ ଯେ ଯଥେଷ୍ଟ କାରଣ ବିନା କୌଣସି ଉତ୍ସ ଅବ୍ୟବହୃତ ହୋଇ ରହିନାହିଁ । ଟିଏଏମ୍‌ର ନିୟମ 55 ଏବଂ ରାଜସ୍ୱ ଏବଂ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପରିଚାଳନା ବିଭାଗର ନିର୍ଦ୍ଦେଶନାମା (ଜାନୁଆରୀ 2011) ଅନୁଯାୟୀ, ସମସ୍ତ ଲଘୁ ଖଣିଜ ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ ପୂର୍ବରୁ ନିଲାମ ହେବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ ବିଡିଂ ସାଧାରଣତଃ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ ଆରମ୍ଭର ଏକ ମାସ ପୂର୍ବରୁ ଶେଷ ହେବା ଉଚିତ୍ ।

ପରିବେଶ, ଜଙ୍ଗଲ ଏବଂ ଜଳବାୟୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ (ଏମ୍‌ଓଇଏଫ୍ ଆଣ୍ଡ ସିସି), ଭାରତ ସରକାର (ଜିଓଆଇ), ସ୍ମାରକପତ୍ର (ମଇ 2012) ରେ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଛି ଯେ, ଏଣିକି ଲିଜ୍ ଆକାର ନିର୍ବିଶେଷରେ ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ସମସ୍ତ ଖଣି ପ୍ରକଳ୍ପ ଏବଂ ତାହାର ନବୀକରଣ ପୂର୍ବରୁ ପରିବେଶ ମଞ୍ଜୁରୀ (ଇସି) ଆବଶ୍ୟକ କରିବ । ଓଡ଼ିଶାର ମୁଖ୍ୟ ଶାସନ ସଚିବଙ୍କ ଅଧ୍ୟକ୍ଷତାରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ଏକ ବୈଠକରେ ଏହା ଦୋହରାଯାଇଥିଲା ଯେ: (i) ରାଜ୍ୟ ସ୍ତରୀୟ ପରିବେଶ ପ୍ରଭାବ ଆକଳନ ଅଧିକାରୀ (ଏସ୍‌ଇଆଇଏଏ) ଙ୍କୁ ପରିବେଶ ମଞ୍ଜୁରୀ ବିନା କୌଣସି କ୍ୱାରୀ ପରିଚାଳନା କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଏବଂ (ii) ପରିବେଶ ମଞ୍ଜୁର କରିବା ପାଇଁ ଏସ୍‌ଇଆଇଏଏ ଅନୁମୋଦିତ ଖଣି ଯୋଜନାକୁ ଆବଶ୍ୟକ କରନ୍ତି ।

ଓଏମ୍‌ଏମ୍‌ସି, ଅଧିନିୟମ, 2016 ର ନିୟମ 28 (2) ଏବଂ ନିୟମ 27(3) ଧାର୍ଯ୍ୟ କରେ ଯେ ଦକ୍ଷ ଅଧିକାରୀ ଖଣି ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ ଏବଂ ଅନୁମୋଦନ କରିପାରନ୍ତି ଏବଂ ଏଥିରେ ଖର୍ଚ୍ଚ ମୂଲ୍ୟ ପରେ ମନୋନୀତ ବିଡରଙ୍କଠାରୁ ପୁନରୁଦ୍ଧାର କରିପାରନ୍ତି । ନିୟମ 28 (3) ଧାର୍ଯ୍ୟ କରେ ଯେ ଯଦି ଉପ-ନିୟମ (2) ଅନୁଯାୟୀ ଅନୁମୋଦନ ଦକ୍ଷ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇନଥାଏ, ମନୋନୀତ ବିଡର ଖଣି ଯୋଜନାକୁ ସ୍ୱୀକୃତିପ୍ରାପ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଠାରୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ପ୍ରାଧିକୃତ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନୁମୋଦିତ କରାଇବେ ।

ଅଧିକନ୍ତୁ, ଓଏମ୍‌ଏମ୍‌ସି, ଅଧିନିୟମ, 2016 ର ନିୟମ 27 (13) ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ଯେ ନିଲାମ ପୂର୍ବରୁ ଖଣି ଯୋଜନା ଏବଂ ପରିବେଶ ମଞ୍ଜୁରୀର ଅନୁମୋଦନ ଥିଲେ ମନୋନୀତ ବିଡର ତାଙ୍କ ଚୟନର ସୂଚନା ତାରିଖରୁ ତିନି ସପ୍ତାହ ମଧ୍ୟରେ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସୂଚନା ତାରିଖ ଠାରୁ ତିନିମାସ ଭିତରେ କ୍ୱାରୀ ଲିଜ୍ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେବେ, ଅନ୍ୟଥା ବିଫଳ ହେଲେ, ସୂଚନା ବାତିଲ ହେବ ଏବଂ ସୁରକ୍ଷା ଜମା ହରାଇବେ ।

ପରୀକ୍ଷା ଯାଞ୍ଚ ହୋଇଥିବା ତହସିଲରେ ଅଧିନିୟମ/ ନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏବଂ ସରକାରଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀର ବିଭିନ୍ନ ବିଚ୍ୟୁତିକୁ ସମୀକ୍ଷା ଦେଖିଥିଲା ଯାହାକି ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅନୁଚ୍ଛେଦଗୁଡ଼ିକରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି ।

2.3.2.1 ବାଲେଶ୍ୱର ଜିଲ୍ଲାର ତହସିଲଦାରଙ୍କ ରେକର୍ଡଗୁଡ଼ିକର ଯାଞ୍ଚ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2022) ରୁ ଜଣାଗଲା ଯେ ତହସିଲଦାର ବାର୍ଷିକ 40,002 ଘନ ମିଟର ସର୍ବନିମ୍ନ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ପରିମାଣ ସହିତ ରାଜନଗର ବାଲୁକା ଉତ୍ସର ଖଣି ଯୋଜନା ଅନୁମୋଦନ ନଭେମ୍ବର 2018 ରେ ଲାଭ କରିଥିଲେ ଏବଂ ପରିବେଶ ମଞ୍ଜୁରୀ ନ ପାଇ ସୁଦ୍ଧା ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ଅର୍ଥାତ୍ 2018-23 ପାଇଁ ଉତ୍ସର ଲିଜ୍ ପାଇଁ ବିଡ୍ ଆମନ୍ତ୍ରିତ (ଜୁନ୍ 2019) କରିଥିଲେ । ତହସିଲଦାର ଜଣେ ବିଡର ଚୟନ କରିଥିଲେ, ଯିଏ ଅତିରିକ୍ତ ଚାର୍ଜର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ମୂଲ୍ୟ ବାବଦକୁ ଘନମିଟର ପିଛା 357 ଟଙ୍କା ଦର୍ଶାଇଥିଲେ । ତହସିଲଦାର ବାଲିର ବିକ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ ନିଷ୍ପତ୍ତି କରିବା ପାଇଁ ଉପ-ଜିଲ୍ଲାପାଳ, ବାଲେଶ୍ୱରଙ୍କୁ ଦଲିଲ ପଠାଇଥିଲେ (ଜୁଲାଇ 2019), ଯାହା ତହସିଲଦାରଙ୍କୁ ଉତ୍ସର ସମାଧାନ ପାଇଁ ଦକ୍ଷ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ବୋଲି ଦର୍ଶାଇ ଫେରସ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା । ତହସିଲଦାର (ଡିସେମ୍ବର 2019) ବିଡର ଚୟନ ତାରିଖ ଠାରୁ ପ୍ରାୟ ପାଞ୍ଚ ମାସ ବିତିଯିବା ପରେ ପରିବେଶ ମଞ୍ଜୁରୀ ପାଇବା ପାଇଁ ଲିଜ୍‌ଧାରୀଙ୍କ ଠାରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ଦଲିଲ୍‌ଗୁଡ଼ିକ ଏସଇଆଇଏଏକୁ ଦାଖଲ

କରିଥିଲେ (ଡିସେମ୍ବର 2019) । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ, ମନୋନୀତ ବିଡର ସନ୍ଦର୍ଭ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ (ଟିଓଆର) ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ, ପରିବେଶ ପ୍ରଭାବ ଆକଳନ ରିପୋର୍ଟ ଏବଂ ପରିବେଶ ମଞ୍ଜୁରୀ ପାଇବା ପାଇଁ ଏସ୍ଇଆଇଏଏକୁ ଆବେଦନ କରିଥିଲେ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2020) । ଏସଇଆଇଏଏ ମାନକ ଟିଓଆର ଯୋଗାଇ ଦେଇଥିଲା ଏବଂ ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ତରଫରୁ ଅଭିଯୋଗ ଶୁଣିବା ପାଇଁ ଉପ-ଜିଲ୍ଲାପାଳ, ବାଲେଶ୍ୱର ଏବଂ ତହସିଲଦାର, ଜଳେଶ୍ୱରକୁ କପି ସହିତ 28 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2021 ରେ ବାଲୁକା ଶଯ୍ୟାରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେବାକୁ ଥିବା ଜନ ଶୁଣାଣି ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2021) । ତହସିଲଦାର, ଜଳେଶ୍ୱରଙ୍କ ପରାମର୍ଶରେ ଜନ ଶୁଣାଣି ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବାକୁ ଉପ-ଜିଲ୍ଲାପାଳ, ବାଲେଶ୍ୱର ଆଞ୍ଚଳିକ ଅଧିକାରୀ, ଏସପିସିବି, ବାଲେଶ୍ୱରଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2021) । ତଥାପି ରେକର୍ଡରେ କୌଣସି କାରଣ ନଥାଇ, ଦୁଇ ବର୍ଷ ଏବଂ ନଅ ମାସରୁ ଅଧିକ ସମୟ ବିତିଯାଇଥିଲେ ମଧ ସର୍ବସାଧାରଣ ଶୁଣାଣି କରାଯାଇନଥିଲା କିମ୍ବା ପରିବେଶ ମଞ୍ଜୁରୀ ମିଳି ନଥିଲା ଏବଂ ସମୀକ୍ଷା ତାରିଖ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2022) ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉତ୍ସଟି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ହୋଇପାରିନଥିଲା ।

ଉପଲବ୍ଧ ରେକର୍ଡଗୁଡ଼ିକ ଆଧାରରେ ବିଳମ୍ବ ପାଇଁ ଏକ କାରଣ ବିଶ୍ଳେଷଣରୁ ଜଣାପଡ଼ିଛି ଯେ ତହସିଲଦାର ସରକାରଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀରୁ ବିଚ୍ୟୁତ ହୋଇଛନ୍ତି, ଯଥା: (i) ବିଡ୍ ଆମନ୍ତ୍ରଣ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଏବଂ ଖଣି ଖନନ ଯୋଜନା ଅନୁମୋଦନ ତୁରନ୍ତ ପରେ ପରିବେଶ ମଞ୍ଜୁରୀ ପାଇଁ ଆବେଦନ କରିବା, ଏବଂ (ii) ଅନାବଶ୍ୟକରେ ବାଲିର ବିକ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ ନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ଉପଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କୁ ବିଡ୍ ଦଲିଲ୍ ପଠାଇବା, ଯେଉଁଥିରେ ସାତ ମାସରୁ ଅଧିକ ସମୟ (ନଭେମ୍ବର 2018 ରୁ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2019) ନଷ୍ଟ ହୋଇଯାଇଥିଲା । ଆହୁରି ମଧ, ଏସ୍ପିସିବି ଏବଂ ଉପ-ଜିଲ୍ଲାପାଳ, ବାଲେଶ୍ୱର/ ତହସିଲଦାର, ଜଳେଶ୍ୱର ସମନ୍ୱୟ ତଥା ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ପଦକ୍ଷେପ ଅଭାବରୁ ଜନ ଶୁଣାଣି ହୋଇପାରିଲା ନାହିଁ ଏବଂ ପରିବେଶ ମଞ୍ଜୁରୀ ମିଳିପାରି ନାହିଁ । ଫଳସ୍ୱରୂପ, 19 ଅକ୍ଟୋବର ରୁ (ସୂଚନା ଚିଠିର ତିନି ମାସ ପରେ, ଅର୍ଥାତ୍ 19 ଜୁଲାଇ 2019) କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ହେବାକୁ ଥିବା ଉତ୍ସ, 26 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2022 (1,073 ଦିନ) ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ହୋଇନଥିଲା ।

ଏହାଦ୍ୱାରା ରୟାଲଟି, ଡିଏମ୍ଏଫ୍ ଏବଂ ଇଏମ୍ଏଫ୍ ବାବଦକୁ 4.67 କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ହେଲା, ଯାହା ନିମ୍ନରେ **ସାରଣୀ 2.4** ରେ ବିସ୍ତୃତ ଭାବେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି :

ସାରଣୀ 2.4: ଖଣିଜ ରାଜସ୍ୱ କ୍ଷତିର ବିବରଣୀ (ଜଳେଶ୍ୱର ତହସିଲ)

କ୍ର.ସଂ.	*ଆଇଟମ୍*	*ପରିମାଣ (ଟଙ୍କାରେ)*
1	*2*	*3*
1	ଉତ୍ତୋଳନ ହେବାକୁ ଥିବା 1,17,594.9235.00 ଘନମିଟର(ଯେଥା 40,002 ଘନମିଟର /365 x 1,073 ଦିନ)	41,15,822
2	1,17,594.92 ଘନମିଟର ଉତ୍ତୋଳନ ପରିମାଣ ଉପରେ ଘନମିଟର ପ୍ରତି 357 ଟଙ୍କା ହାରରେ ଅତିରିକ୍ତ ଖର୍ଚ୍ଚ	4,19,81,386
3	ଡିଏମ୍ଏଫ୍: ରୟାଲଟିର 10 ପ୍ରତିଶତ	4,11,582
4	ଇଏମ୍ଏଫ୍: ରୟାଲଟିର 5 ପ୍ରତିଶତ	2,05,791
	ମୋଟ	**4,67,14,581**

(ତହସିଲଦାରଙ୍କ ରେକର୍ଡରୁ ସମୀକ୍ଷା ଦ୍ୱାରା ହିସାବ କରାଯାଇଛି)

ଏହାର ଉତ୍ତରରେ ସରକାର ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି (ମାର୍ଚ୍ଚ 2024) ଯେ ଓଏମ୍ଏମ୍ସି ନିୟମରେ ସଂଶୋଧନ କରାଯାଇଛି ଏବଂ କ୍ଷେତ୍ର ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକର ସମ୍ଭାବନା ଯାଞ୍ଚ କରିବାକୁ ଏବଂ ଡିଜିପିଏସ୍ ସର୍ଭେ କରିବାକୁ କୁହାଯାଇଛି । ଏକା ସାଙ୍ଗରେ ସେମାନେ ସର୍ବନିମ୍ନ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ପରିମାଣ ଏବଂ ସର୍ବନିମ୍ନ ପରିମାଣର ଅତିରିକ୍ତ ଚାର୍ଜ (ଏମ୍ଏସି) ଠିକ୍ କରିବେ ଏବଂ ଇ-ନିଲାମ ପାଇଁ ଦାଖଲ କରିବେ । ଆହୁରି ମଧ, ଖଣି ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତି ଏବଂ ପରିବେଶ ମଞ୍ଜୁରୀର ପ୍ରୟୋଗ ଅଣ-କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ଏବଂ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯିବ । ଏହି ଉତ୍ତର ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ, କାରଣ ତହସିଲଦାର ଓଏମ୍ଏମ୍ସି ନିୟମାବଳୀ ଏବଂ ଆର୍ଆଣ୍ଡଡିଏମ୍ ବିଭାଗର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ବିଡ୍

ନିମନ୍ତ୍ରଣ ପୂର୍ବରୁ ପରିବେଶ ମଞ୍ଜୁରୀ ଆବେଦନ କରିବା ତଥା ପାଇବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲେ । ପୁଣି ସିଏ, ପରିବେଶ ମଞ୍ଜୁରୀ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ଜନଶୁଣାଣି ସକାଶେ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ପଦକ୍ଷେପ ନେବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲେ ।

2.3.2.2 ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲାର ଗୁରୁଣ୍ଡିଆ ତହସିଲରେ ରେକର୍ଡଗୁଡ଼ିକର ଯାଞ୍ଚରୁ ଜଣାପଡ଼ିଛି ଯେ ନରେନ୍ଦ୍ର ବାଲି ଶଯ୍ୟା-2 ର ଲିଜ୍ ଅବଧି (ଆରମ୍ଭ ତାରିଖ: 8 ଫେବୃଆରୀ 2016) 8 ଫେବୃଆରୀ 2021 ରେ ସମାପ୍ତ ହୋଇଯାଇଛି । ତହସିଲ ଆକାଉଣ୍ଟ ମାନୁଆଲର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏବଂ ଆର୍ଆଣ୍ଡଡିଏମ୍ ବିଭାଗର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ (ଜାନୁଆରୀ 2011) ଅନୁସାରେ, ତହସିଲଦାର ନିଲାମ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଜାରି କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଖଣି ଖନନ ଯୋଜନା ଏବଂ ପରିବେଶ ମଞ୍ଜୁରୀ ଅନୁମୋଦନ ଆବେଦନ କରି ପାଇବା ବିଦ୍ୟମାନ ଲିଜ୍ ଅବଧି ସମାପ୍ତ ହେବାର ଏକ ମାସ ପୂର୍ବରୁ ନିଲାମ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସମାପ୍ତ କରିବା ଉଚିତ୍ ଥିଲା । ତହସିଲଦାର, ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷେ, ଉତ୍ସର ବିଦ୍ୟମାନ ଲିଜ୍ ଅବଧି ସମାପ୍ତ ହେବା ପରେ ଉତ୍ସ ପାଇଁ ଖଣି ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତି ଏବଂ ଅନୁମୋଦନ ପାଇଁ (23 ଅପ୍ରେଲ୍ 2021) ଆବେଦନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ମଇ 2021 ରେ ଉତ୍ସର ଲିଜ୍ ପାଇଁ ଆବେଦନ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ଜାରି କରିଥିଲା । ତହସିଲଦାର ବିଡର ମନୋନୀତ (ଜୁନ୍ 2021) କରିଥିଲା, ଯିଏକି ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଅତିରିକ୍ତ ଚାର୍ଜ 762.97 ଟଙ୍କା ପ୍ରତି ଘନମିଟରକୁ ଉଦ୍ଧୃତ କରିଛନ୍ତି । ଏହି ସମୟରେ ବାର୍ଷିକ 65,000 ଘନ ମିଟର ସର୍ବନିମ୍ନ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ପରିମାଣ ସହିତ ଖଣି ଯୋଜନା ଅନୁମୋଦନ (ଜୁଲାଇ 2021) ହୋଇଥିବାରୁ ତହସିଲଦାର ବିଡରଙ୍କୁ ପରିବେଶ ମଞ୍ଜୁରୀ ପାଇବାକୁ ଏବଂ ସୂଚନା ତାରିଖ ଠାରୁ ତିନିମାସ ମଧ୍ୟରେ ଚୁକ୍ତିନାମା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାକୁ କହିଥିଲେ । କେବଳ ତହସିଲଦାର ଦ୍ୱାରା ବାରମ୍ବାର ସ୍ମାରକପତ୍ର ଜାରି କରାଯିବା ପରେ, ବିଡର ପରିବେଶ ମଞ୍ଜୁରୀ ଅନୁମୋଦନ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ଦସ୍ତାବିଜ୍ ସହିତ ତହସିଲଦାରଙ୍କୁ ଆବେଦନ କରିଥିଲା ଏବଂ ତହସିଲଦାର ଏସ୍ଇଆଇଏଏକୁ (ଡିସେମ୍ବର 2021) ତାହା ପଠାଇଥିଲା । ଆହୁରି ମଧ୍ୟ, ରେକର୍ଡରେ କୌଣସି କାରଣ ନଥାଇ ପ୍ରାୟ ଛଅ ମାସର ବ୍ୟବଧାନ ପରେ, ତହସିଲଦାର ଇଆଇଏ/ ଇଏମ୍ପି ରିପୋର୍ଟ ଏବଂ ଷ୍ଟାଣ୍ଡାର୍ଡ ଟିଓଆର ଏବଂ ଅତିରିକ୍ତ ଟିଓଆରର ପ୍ରାପ୍ତି ଉପରେ ଏସ୍ଇଆଇଏଏରୁ ପ୍ରାପ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ସାରାଂଶ ଜନ ଶୁଣାଣି କରିବା ପାଇଁ ଏସପିସିବିରେ (ଜୁନ୍ 2022) ଦାଖଲ କରିଥିଲା । ସାର୍ବଜନୀନ ଶୁଣାଣି ହେଲା କି ନାହିଁ ଏବଂ ଆବଶ୍ୟକ ଦସ୍ତାବିଜ୍ ଏସ୍ଇଆଇଏଏ ରେ ଦାଖଲ ହେଲା କି ନାହିଁ ତାହା ଜାଣିବା ପାଇଁ ରେକର୍ଡରେ କିଛି ନଥିଲା । ତଥାପି, ପରିବେଶ ମଞ୍ଜୁରୀ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇନଥିଲା ଏବଂ ସମୀକ୍ଷା ତାରିଖ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2022) ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉତ୍ସ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ହୋଇନଥିଲା ।

ଏହିପରି ଭାବରେ, ବିଡ୍ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ପୂର୍ବରୁ ପରିବେଶ ମଞ୍ଜୁରୀ ପାଇବାରେ ବିଫଳତା, ବିଦ୍ୟମାନ ଲିଜ୍ ଅବଧି ସମାପ୍ତ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ନିଲାମ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସମାପ୍ତ ହେବା ପରେ ପରିବେଶ ମଞ୍ଜୁରୀ ଅନୁଦାନ ପାଇଁ ଆବେଦନପତ୍ର ଦାଖଲ ଏବଂ ସର୍ବସାଧାରଣ ଶୁଣାଣି ନକରିବା ଯୋଗୁଁ ସମୀକ୍ଷା ହେବା (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2022) ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉତ୍ସର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ହୋଇନଥିଲା, ଯାହାଦ୍ୱାରା 60,904 ଘନ ମିଟର ବାଲି ଉତ୍ତୋଳନ ହୋଇପାରିନଥିଲା ଏବଂ ଫଳତଃ ପରିହାର୍ଯ୍ୟ 4.89 କୋଟି ଟଙ୍କା ରାଜସ୍ୱର କ୍ଷତି ହେଲା ଯାହା **ସାରଣୀ 2.5** ରେ ବିସ୍ତୃତ ଭାବରେ ଦର୍ଶାଗଲା:

ସାରଣୀ 2.5: ଖଣିଜ ରାଜସ୍ୱ କ୍ଷତିର ବିବରଣୀ (ଗୁରୁଣ୍ଡିଆ ତହସିଲ)

କ୍ର.ସଂ.	*ଆଇଟମ୍*	*ପରିମାଣ (ଟଙ୍କାରେ)*
1	*2*	*3*
1	60,904 ଘନମିଟର (ଯଥା 65,000 ଘନ ମିଟର /365 x 342 ଦିନ ପାଇଁ ଘନମିଟର ପିଛା 35.00 ଟଙ୍କା ହାରରେ ରୟାଲଟି ଅର୍ଥାତ୍ 1 ଅକ୍ଟୋବର 2021 ରୁ (ଅର୍ଥାତ୍ ମନୋନୀତ ବିଡରଙ୍କ ସୂଚନା ଦେବାର ତିନି ମାସ ପରେ) 8 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2022]	21,31,640
2	60,904 ଘନମିଟର ଉତ୍ତୋଳନ ପରିମାଣ ଉପରେ ଘନମିଟର ପ୍ରତି 762.97 ଟଙ୍କା ହାରରେ ଅତିରିକ୍ତ ଖର୍ଚ୍ଚ	4,64,67,925
3	ଡିଏମ୍ଏଫ୍: ରୟାଲଟିର 10 ପ୍ରତିଶତ	2,13,164
4	ଇଏମ୍ଏଫ୍: ରୟାଲଟିର 5 ପ୍ରତିଶତ	1,06,582
	ମୋଟ	**4,89,19,311**

(ତହସିଲଦାରଙ୍କ ରେକର୍ଡରୁ ସମୀକ୍ଷା ଦ୍ୱାରା ହିସାବ କରାଯାଇଛି)

ଏହାର ଉତ୍ତରରେ ସରକାର ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି (ମାର୍ଚ୍ଚ 2024) ଯେ ଅଣ-କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ତଥା ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକର ଖଣି ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତି ଏବଂ ପରିବେଶ ମଞ୍ଜୁରୀ ପାଇଁ ଆବେଦନ ହେବ । ଠିକ୍ ସମୟରେ ପରିବେଶ ମଞ୍ଜୁରୀ ପାଇବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିବା ଲିଜ୍‌ଧାରୀଙ୍କ ସହ ଅନୁସରଣ କରିବାକୁ ଖଣି ଉପନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଏବଂ ଖଣି ଅଧିକାରୀ ମାନଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଛି । ସେହିପରି, ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଆବଶ୍ୟକ ପଦକ୍ଷେପ ଲିଜ୍‌ଧାରୀଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଆରମ୍ଭ ହେବ ଯେଉଁଠାରେ ଲିଜ୍‌ଧାରୀ ମନଇଚ୍ଛା ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ବିଳମ୍ବ କରନ୍ତି । ସରକାରଙ୍କ ଉତ୍ତର ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ କାରଣ ତହସିଲଦାର, ଗୁରୁଣ୍ଡିଆ ବିଡର ନିମନ୍ତ୍ରଣ ପୂର୍ବରୁ ପରିବେଶ ମଞ୍ଜୁରୀ ପାଇବା, ବିଦ୍ୟମାନ ଲିଜ୍ ଅବଧି ଶେଷ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ନିଲାମ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସମାପ୍ତ କରିବା ଏବଂ ଜନ ଶୁଣାଣି କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲା, ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଖଣି ଉତ୍ସ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ହୋଇନଥିଲା ଏବଂ 4.89 କୋଟି ଟଙ୍କାର ପରିହାର୍ଯ୍ୟ ରାଜସ୍ୱ କ୍ଷତି ହୋଇଥିଲା ।

2.3.2.3 ଜଗତସିଂହପୁର ତହସିଲର ରେକର୍ଡ ଗୁଡ଼ିକର ଯାଞ୍ଚରୁ ଜଣାପଡ଼ିଛି ଯେ ଆଳି ପିଙ୍ଗଳ-ଅଡାଙ୍ଗ ଦେବୀ ନଦୀ ବାଲୁକା କ୍ୱାରୀର ଲିଜ୍ 16 ଅକ୍ଟୋବର 2020 ରେ ଶେଷ ହୋଇଯାଇଥିଲା । ଅବଧି ସମାପ୍ତ ହେବାର ଏକ ମାସ ପୂର୍ବରୁ ଉତ୍ସର ଖଣି ଯୋଜନା ଏବଂ ପରିବେଶ ମଞ୍ଜୁରୀ ଅନୁମୋଦନ ଆଣିବା ଦରକାର ଏବଂ ନିଲାମ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସମାପ୍ତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ତହସିଲଦାର, କିନ୍ତୁ, ଖଣି ଯୋଜନା ଅନୁମୋଦନ ପାଇଁ ଆବେଦନ (ନଭେମ୍ବର 2020) କରିଥିଲେ ଏବଂ ଉକ୍ତ ଉତ୍ସର ଲିଜ୍ ପାଇଁ ବିଡ୍ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ (ଡିସେମ୍ବର 2020) କରିଥିଲେ । ଡିସେମ୍ବର 2020 ରେ ଖଣି ଯୋଜନା ଅନୁମୋଦନ ମିଳିବା ପରେ, ତହସିଲଦାର ଘନ ମିଟର ପ୍ରତି 2,951 ଟଙ୍କା ହାରରେ ଅତିରିକ୍ତ ଚାର୍ଜ ପ୍ରଦାନ କରିଥିବା ମନୋନୀତ ବିଡରଙ୍କୁ ସୂଚନା ଚିଠି ପ୍ରଦାନ (ଜାନୁଆରୀ 2021) କରିଥିଲେ ଏବଂ କ୍ଷମତାପନ୍ନ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ପରିବେଶ ମଞ୍ଜୁରୀ ପାଇବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ସହିତ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ (2020-25) ପାଇଁ ଲିଜ୍ ମଞ୍ଜୁର କରିଥିଲେ । ତହସିଲଦାର ବିଡରଙ୍କ ଠାରୁ ପରିବେଶ ମଞ୍ଜୁରୀ ଅନୁଦାନ ପାଇଁ ପ୍ରାପ୍ତ ଆବେଦନ ଏସ୍‌ଇଆଇଏଏକୁ ଦାଖଲ (ଫେବୃଆରୀ 2021) କରିଥିଲେ । ତଥାପି, ଏସ୍‌ଇଆଇଏଏ ରୁ ପରିବେଶ ମଞ୍ଜୁରୀର ଅନୁମୋଦନକୁ ଅପେକ୍ଷିତ ଥିଲା ଏବଂ ସମୀକ୍ଷା ତାରିଖ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2022) ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉତ୍ସ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ହୋଇନଥିଲା । ଏସ୍‌ଆଇଏଏ ଦ୍ୱାରା ପରିବେଶ ମଞ୍ଜୁରୀକୁ ଅନୁମୋଦନ ନକରିବାର କାରଣ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅନ୍ୟ ରେକର୍ଡ ଉପଲବ୍ଧ ନଥିଲା । ତେଣୁ, ବିଡ୍ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ପୂର୍ବରୁ ପରିବେଶ ମଞ୍ଜୁରୀ ପାଇବାରେ ଏବଂ ବିଦ୍ୟମାନ ଲିଜ୍ ଅବଧି ସମାପ୍ତ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ନିଲାମ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସମାପ୍ତ କରିବାରେ ତହସିଲଦାରଙ୍କ ବିଫଳତା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ପରିବେଶ ମଞ୍ଜୁରୀ ପ୍ରାପ୍ତ ନକରିବା ଦ୍ୱାରା 8 ଅପ୍ରେଲ୍ 2021 ରୁ (ଅର୍ଥାତ୍ ମନୋନୀତ ବିଡରଙ୍କୁ ସୂଚନା ହେବାର ତିନି ମାସ ପରେ) ସମୀକ୍ଷା ତାରିଖ (17 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2022) ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ 526 ଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉତ୍ସକୁ ଅଣ-କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ କରାଇଲା, ଫଳସ୍ୱରୂପ 31,704.11 ଘନ ମିଟର ବାଲି ଉତ୍ତୋଳନ ହେଲା ନାହିଁ ଏବଂ 9.48 କୋଟି ଟଙ୍କାର ରାଜସ୍ୱର ଏଡ଼ାଇବା ଯୋଗ୍ୟ କ୍ଷତି ହେଲା ଯାହାର ବିସ୍ତୃତ ବିବରଣୀ ନିମ୍ନରେ **ସାରଣୀ 2.6** ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି :

ସାରଣୀ 2.6: ଖଣିଜ ରାଜସ୍ୱ କ୍ଷତିର ବିବରଣୀ (ଜଗତସିଂହପୁର ତହସିଲ)

କ୍ର.ସଂ.	*ଆଇଟମ୍*	*ପରିମାଣ (ଟଙ୍କାରେ)*
1	***2***	***3***
1	31,704.11 ଘନମିଟର (ଯଥା, 22,000 ଘନମିଟର /365 x 526 ଦିନ) ର ପରିମାଣ ପାଇଁ 35.00 ଟଙ୍କା ହାରରେ ରୟାଲଟି	11,09,644
2	31,704.11 ଘନମିଟର ଉତ୍ତୋଳନ ପରିମାଣ ଉପରେ ଘନମିଟର ପ୍ରତି 2,951 ଟଙ୍କା ହାରରେ ଅତିରିକ୍ତ ଖର୍ଚ୍ଚ	9,35,58,829
3	ଡିଏମ୍‌ଏଫ୍: ରୟାଲଟିର 10 ପ୍ରତିଶତ	1,10,964
4	ଇଏମ୍‌ଏଫ୍: ରୟାଲଟିର 5 ପ୍ରତିଶତ	55,482
	ମୋଟ	**9,48,34,919**

(ତହସିଲଦାରଙ୍କ ରେକର୍ଡରୁ ସମୀକ୍ଷା ଦ୍ୱାରା ହିସାବ କରାଯାଇଛି)

ସେହିପରି, ଜଗତସିଂହପୁର ତହସିଲରେ ମୁଣ୍ଡିଲୋ ପାଟେଣି ଗାଁ ଦେବୀ ନଦୀ ବାଲି କ୍ୱାରୀର ଲିଜ୍ ଅବଧି 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2020 ରେ ସମାପ୍ତ ହୋଇଥିଲା । ବିଦ୍ୟମାନ ଲିଜ୍ ଅବଧିର ସମାପ୍ତି ତାରିଖ ଠାରୁ 231 ଦିନ ବିତିଯିବା ପରେ ତହସିଲଦାର ଖଣି ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତି ଏବଂ ଅନୁମୋଦନ ପାଇଁ ଆବେଦନ (ନଭେମ୍ବର 2020) କରିଥିଲେ । ବାର୍ଷିକ 8,000 ଘନ ମିଟର ସର୍ବନିମ୍ନ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ସହିତ ଖଣି ଯୋଜନା 8 ଡିସେମ୍ବର ଅନୁମୋଦନ କରାଯାଇଥିଲା । ତୁରନ୍ତ ପରିବେଶ ମଞ୍ଜୁରୀ ପାଇଁ ଆବେଦନ କରିବା ପରିବର୍ତ୍ତେ, ତହସିଲଦାର ମଇ 2021ରେ ନିଲାମ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଜାରି କରିଥିଲେ । ତହସିଲଦର ମନୋନୀତ ବିଡରଙ୍କୁ ସୂଚନା ଚିଠି ପ୍ରଦାନ (25 ଜୁନ୍ 2021) କରିଥିଲେ. ଯିଏ ପ୍ରତି ଘନ ମିଟର ପାଇଁ ସର୍ବାଧିକ 1,307.50 ଟଙ୍କା ଅତିରିକ୍ତ ଖର୍ଚ୍ଚ ଉଦ୍ଧୃତ କରିଥିଲେ । ଏବଂ ପରିବେଶ ମଞ୍ଜୁରୀର ଅନୁମୋଦନ ଆଣିବା ଏବଂ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ପାଇଁ ଲିଜ୍ ଚୁକ୍ତିନାମା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ (2021-26) । ବିଡର ଚୟନ ତାରିଖ ଠାରୁ ଆଠ ମାସରୁ ଅଧିକ ସମୟ ପରେ, ତହସିଲଦାର ପରିବେଶ ମଞ୍ଜୁରୀ ଅନୁମୋଦନ ପାଇଁ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କଲେ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2021) ରେକର୍ଡରେ କୌଣସି କାରଣ ନଥାଇ ଅଡିଟ୍ ତାରିଖ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2022) ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପରିରେଶ ମଞ୍ଜୁରୀ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇନଥିଲା ।

ଏହିପରି ବିଡର ନିମନ୍ତ୍ରଣ ପୂର୍ବରୁ ଏବଂ ନିଲାମ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସମାପ୍ତ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ମଞ୍ଜୁରୀ ପ୍ରାପ୍ତ ନ ଆଣିବା ଏବଂ ବିଦ୍ୟମାନ ଲିଜ୍ ଅବଧି ସମାପ୍ତ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ନିଲାମ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସମାପ୍ତ କରିବାରେ ତହସିଲଦାରଙ୍କ ବିଫଳତା ତଥା ପରିବେଶ ମଞ୍ଜୁରୀ ଗ୍ରହଣ ନ କରିବା ଦ୍ୱାରା ଉତ୍ସ 356 ଦିନ ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ହୋଇନଥିଲା ଏବଂ 7,803 ଘ. ମି ବାଲି ଉତ୍ତୋଳନ ହୋଇପାରି ନଥିଲା, ଫଳସ୍ୱରୂପ 1.05 କୋଟି ଟଙ୍କା ରାଜସ୍ୱ କ୍ଷତି ହୋଇଥିଲା ଯାହା ନିମ୍ନ **ସାରଣୀ 2.7** ରେ ବିସ୍ତୁତ ଭାବରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି:

ସାରଣୀ 2.7: ଖଣିଜ ରାଜସ୍ୱ କ୍ଷତିର ବିବରଣୀ (ଗୁରୁଣ୍ଡିଆ ତହସିଲ)

କ୍ର.ସଂ.	*ଆଇଟମ୍*	*ପରିମାଣ (ଟଙ୍କାରେ)*
1	*2*	*3*
1	7,803 ଘନମିଟର (ଯଥା, 8,000 ଘନମିଟର /365 x 356 ଦିନ) ର ଉତ୍ତୋଳନ ପରିମାଣ ଉପରେ ଘନମିଟର ପ୍ରତି 35.00 ଟଙ୍କା ହାରରେ ରୟାଲଟି	2,73,096
2	7,803 ଘନମିଟର ଉତ୍ତୋଳନ ପରିମାଣ ଉପରେ ଘନମିଟର ପ୍ରତି 1.307.50 ଟଙ୍କା ହାରରେ ଅତିରିକ୍ତ ଖର୍ଚ୍ଚ	1,02,02,423
3	ଡିଏମ୍ଏଫ୍: ରୟାଲଟିର 10 ପ୍ରତିଶତ	27,310
4	ଇଏମ୍ଏଫ୍: ରୟାଲଟିର 5 ପ୍ରତିଶତ	13,655
	ମୋଟ	**1,05,16,484**

(ତହସିଲଦାରଙ୍କ ରେକର୍ଡରୁ ସମୀକ୍ଷା ଦ୍ୱାରା ହିସାବ କରାଯାଇଛି)

ଉପରୋକ୍ତ ଦୁଇଟି ବାଲି ଉତ୍ସର ବିଦ୍ୟମାନ ଲିଜ୍ ଅବଧି ସମାପ୍ତ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ନିଲାମ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସମାପ୍ତ କରିବାରେ ବିଫଳତା ଯୋଗୁଁ ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ହୋଇନଥିଲା ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ରାଜକୋଷ 10.54 କୋଟି ଟଙ୍କା ରାଜସ୍ୱ ହରାଇଲା ।

ଏହାର ଉତ୍ତରରେ ସରକାର ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି (ମାର୍ଚ୍ଚ 2024) ଯେ ଆଳି ପିଙ୍ଗଳ ଅଢାଙ୍ଗ ଦେବୀ ନଦୀ ବାଲି ଖଣି ଏବଂ ମୁଣ୍ଡିଲୋ ପାଟେରୀ ଗାଁ ଦେବୀ ନଦୀ ବାଲି ଖଣି ପାଇଁ 2020 ସମିହାରେ ପୂର୍ବ ଲିଜ୍ ଅବଧି ସମାପ୍ତ ହେବା ପରେ ଏବଂ ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ପାଇଁ ଜିଲ୍ଲା ସର୍ଭେ ରିପୋର୍ଟ ତିଆରି କରିବା ପରେ ତହସିଲଦାର, ଜଗତସିଂହପୁର ଦ୍ୱାରା ଖଣି ଯୋଜନା ଆବେଦନ କରାଯାଇଥିଲା । ନିଲାମ ପ୍ରକ୍ରିୟା ମାଧ୍ୟମରେ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ବିଡର ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ହେବା ପରେ ପରିବେଶ ମଞ୍ଜୁରୀ ଆବେଦନ କରାଯାଇଛି । ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ କରିବାରେ ବିଳମ୍ବର କାରଣ ହେଉଛି ଏସ୍ଇଆଇଏଏ, ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ପରିବେଶ ମଞ୍ଜୁରୀ ଅନୁମୋଦନରେ ବିଳମ୍ବ ଯେହେତୁ ଉଭୟ ଉତ୍ସର କ୍ଷେତ୍ର 5 ହେକ୍ଟରରୁ ଅଧିକ ଯାହା ବି2 ବର୍ଗ ଅଧୀନରେ ଆସୁଥିଲା । ସରକାରଙ୍କ ଉତ୍ତର ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ କାରଣ ତହସିଲଦାର, ଜଗତସିଂହପୁରର ବିଡର ନିମନ୍ତ୍ରଣ ପୂର୍ବରୁ ଏବଂ ନିଲାମ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଶେଷ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ପରିବେଶ

ମଞ୍ଜୁରୀ ପାଇବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲେ ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଉତ୍ସ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ନହେବା କାରଣରୁ 1.05 କୋଟି ଟଙ୍କା ରାଜସ୍ୱ କ୍ଷତି ହୋଇଥିଲା ।

2.3.2.4 ପାଞ୍ଚୋଟି ଯାଞ୍ଚ ହୋଇଥିବା ତହସିଲରେ[24] ଲିଜ୍ ରେକର୍ଡର ଯାଞ୍ଚରୁ ଜଣାପଡ଼ିଛି ଯେ ଖଣି ଯୋଜନା ଏବଂ ପରିବେଶ ମଞ୍ଜୁରୀର ଅନୁମୋଦନ ନ ପାଇ ତହସିଲଦାରମାନେ ଛଅଟି ବାଲି ଉତ୍ସ ପାଇଁ ବିଡ୍ ଆମନ୍ତ୍ରଣ କରିଥିଲେ (ଡିସେମ୍ବର 2014 ରୁ ଜୁନ୍ 2018) । ବିଡ୍ର ଚୟନ (ଏପ୍ରିଲ 2015 ରୁ ଜୁଲାଇ 2018) ପରେ, ତହସିଲଦାରମାନେ ଖଣି ଯୋଜନା ଏବଂ ପରିବେଶ ମଞ୍ଜୁରୀ ଅନୁମୋଦନ ପାଇବାକୁ ଏବଂ ଖଣି ଯୋଜନା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାକୁ ବିଡ୍ରମାନଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ । ବିଭିନ୍ନ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ତରରେ ଅଯଥା ବିଳମ୍ବ ପରେ, ଅକ୍ଟୋବର 2015 ରୁ ଏପ୍ରିଲ 2019 ମଧ୍ୟରେ, ବିଡ୍ର ଚୟନ ତାରିଖଠାରୁ ଲିଜ କାର୍ଯ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ 7 ରୁ 13 ମାସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅବଧି ଶେଷ ହେବା ପରେ ଲିଜ୍ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହିପରି ଖଣି ଯୋଜନା ଏବଂ ପରିବେଶ ମଞ୍ଜୁରୀର ଅନୁମୋଦନ ପାଇବା ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଗୋଟିଏ ଲିଜ୍ ବର୍ଷ ଅତିବାହିତ ହୋଇଯାଇଥିଲା, ଯେଉଁ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ 47.590.23 ଘନ ମିଟର ବାଲି ବାହାର କରାଯାଇପାରି ନଥିଲା, ଯାହା ***ପରିଶିଷ୍ଟ-II*** ରେ ବିସ୍ତୃତ ଭାବରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ପରି 44.86 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ରାଜସ୍ୱ ହାନି ଘଟାଇଲା । ଯଦି ତହସିଲଦାରମାନେ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷରେ ଯଥେଷ୍ଟ ପୂର୍ବରୁ ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକର ନିଲାମ ପାଇଁ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇଥାନ୍ତେ, 44.86 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ରାଜସ୍ୱ ହାସଲ ହୋଇପାରିଥାନ୍ତା ।

ଏହାର ଉତ୍ତରରେ ସରକାର (ମାର୍ଚ୍ଚ 2024) ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି ଯେ ରାଜସ୍ୱ ଏବଂ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପରିଚାଳନା ବିଭାଗରୁ ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକ ହାତକୁ ନେବାପରେ ଏବଂ ଓଏମଏମସି ନିୟମ 2016 ଅନୁଯାୟୀ, ଓଏମଏମସି ନିୟମକୁ ଅନୁକରଣ କରି କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ଉତ୍ସ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଉଛି ଏବଂ ପରିବେଶ ମଞ୍ଜୁରୀ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ସହମତି (ସିଟିଓ) ସହିତ ସମସ୍ତ ଆଇନଗତ ମଞ୍ଜୁରୀ ପାଇବା ପୂର୍ବରୁ କୌଣସି ଉତ୍ସକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଉ ନାହିଁ । ଇ-ନିଲାମ ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ହୋଇନଥିବା ଅଣ-କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ବାଲି ଉତ୍ସ ଯାଞ୍ଚ କରିବାକୁ ସମସ୍ତ ଉପ ଖଣି ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଏବଂ ଖଣି ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଛି । ତଥାପି, ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ କରିବା ପାଇଁ ପରିବେଶ ମଞ୍ଜୁରୀ ପାଇବା ପାଇଁ ସରକାର ଉପଯୁକ୍ତ ସମୟାନୁପଯୋଗୀ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଉଚିତ ।

[24] ରାଉରକେଲା, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼, ଜଗତସିଂହପୁର, ପର୍ଜଙ୍ଗ ଏବଂ ଢେଙ୍କାନାଳ

ଅଧ୍ୟାୟ III

ଲଘୁ ଖଣିଜ ପ୍ରାପ୍ୟର ଆକଳନ ଏବଂ ସଂଗ୍ରହ

3 ଲଘୁ ଖଣିଜ ପ୍ରାପ୍ୟର ଆକଳନ ଏବଂ ସଂଗ୍ରହ

ଏହି ଅଧ୍ୟାୟରେ ଲଘୁ ଖଣିଜ ପ୍ରାପ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଏବଂ ସଂଗ୍ରହ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଅନୁସନ୍ଧାନଗୁଡ଼ିକ ରହିଛି । ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସମୀକ୍ଷା ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ, ଖଣିଜ ଦେୟଗୁଡ଼ିକର ଅଣଅସୁଲି, ରାଜସ୍ୱର ସ୍ୱଳ୍ପ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ; ଲିଜ୍ ଡିଡ୍ ବିନା କ୍ୱାରୀ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ; ଜଙ୍ଗଲ ଜମିରୁ ଲଘୁ ଖଣିଜର ଉତ୍ତୋଳନ; ଅଣ-ଲିଜ୍ ଅବଧିରେ ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ଉତ୍ତୋଳନ; ଅନୁମତି ପ୍ରାପ୍ତ ଗଭୀରତା ବାହାରେ ଲଘୁ ଖଣିଜର ଉତ୍ତୋଳନ; ଲିଜ୍ ଅବଧି ସମାପ୍ତ ହେବା ପରେ ଲଘୁ ଖଣିଜ ଉତ୍ସର ପରିମାଣକୁ ନ ମାପିବା ଏବଂ ପରିବହନ ହୋଇଥିବା ଲଘୁ ଖଣିଜ ପାଇଁ ଗମନାଗମନ ପାସର ଯାଞ୍ଚ ନହେବା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ।

3.1 ଉପକ୍ରମ

ଲଘୁ ଖଣିଜ ପ୍ରାପ୍ୟର ଆକଳନ ଓ ସଂଗ୍ରହ ଏବଂ ନିୟମକୁ ଉଲ୍ଲଂଘନ କରି ଖଣି କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ସହ ଜଡ଼ିତ ସମୀକ୍ଷା ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣଗୁଡ଼ିକ ଯାହା ଦ୍ୱାରା ରାଜସ୍ୱ କ୍ଷତି ଘଟିଛି, ଏହି ଅଧ୍ୟାୟରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି ।

3.2 ଲଘୁ ଖଣିଜ ପ୍ରାପ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକର ଆକଳନ ଏବଂ ସଂଗ୍ରହ

3.2.1 ଖଣିଜ ଦେୟ ଗୁଡ଼ିକର ଅନାଦାୟ

ଓଏମ୍ଏମ୍ସି ନିୟମ 2004 ର ନିୟମ, 65 ଏବଂ ଓଏମ୍ଏମ୍ସି ନିୟମ, 2016 ର ନିୟମ 47 ରେ ସର୍ତ୍ତ ରହିଛି ଯେ ଯଦି ଏକ ପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଲାଇସେନ୍ସ-ତଥା-ଲିଜ୍ ଧାରକ, ଧାର୍ଯ୍ୟ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ, ଖଣି ଦେୟ ପ୍ରଦାନ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୁଅନ୍ତି, ତେବେ ଏହିପରି ଦେୟ ଉପରେ ବାର୍ଷିକ ଚବିଶ ପ୍ରତିଶତ ହାରରେ ସରଳ ସୁଧ, ଦେୟ ପ୍ରଦାନ ନହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ଚାର୍ଜ କରାଯିବ ।

ଛଅଟି ତହସିଲରେ[25] ରେକର୍ଡଗୁଡ଼ିକର ଯାଞ୍ଚରୁ ଜଣାପଡ଼ିଛି ଯେ, 2015-22 ଅବଧି ପାଇଁ 10 ଉତ୍ସରୁ (ତିନୋଟି ପଥର ଏବଂ ସାତଟି ବାଲି) 2.82 କୋଟି ଟଙ୍କା ଖଣିଜ ରାଜସ୍ୱ ହାସଲ କରିବାକୁ ଥିଲା । ଏଥିମଧ୍ୟରୁ, 2.29 କୋଟି ଟଙ୍କା ତହସିଲଦାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆଦାୟ କରାଯାଇଥିବା ବେଳେ 52.27 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଏକ ବକେୟା ଦେୟ ଅନାଦେୟ ରହିଯାଇଥିଲା । ଅଧିକନ୍ତୁ, ବକେୟା ଅନାଦେୟ ରଶି ଉପରେ ଚବିଶ ପ୍ରତିଶର ହାରରେ 40.01 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ସୁଧ ଆଦାୟ କରିବାକୁ ଥିଲା । ଏହିପରି, ***ପରିଶିଷ୍ଟ III*** ରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ବିବରଣୀ ପରି, ସୁଧ ସହିତ ବକେୟା ଖଣିଜ ଦେୟ ଆଦାୟ ପାଇଁ ଲିଜ୍ଧାରୀମାନେ 92.28 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଦେବାକୁ ଥିଲା ।

ଏହାର ଉତ୍ତରରେ ସରକାର ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି (ମାର୍ଚ୍ଚ 2024) ଯେ, ତହସିଲଦାର, ବରପାଲି, ବୀରମିତ୍ରପୁର, ଭଞ୍ଜନଗର, ଧର୍ମଶାଳା, ଜଗନ୍ନାଥପ୍ରସାଦ ଏବଂ ଯାଜପୁରକୁ ଓପିଡିଆର୍ ଅଧିନିୟମ ମାଧ୍ୟମରେ ସାର୍ଟିଫିକେଟ୍ ମାମଲା ଆରମ୍ଭ କରିବା ସହିତ ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଏହି ପରିମାଣ ହାସଲ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଛି । ତଥାପି, ସରକାରଙ୍କ ଅନୁପାଳନ ଭବିଷ୍ୟତବାଦୀ ଏବଂ ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ କାରଣ ସରକାର ସୁଧ ସହିତ ବକେୟା ଦେୟ ବାବଦକୁ 92.28 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଲିଜ୍ଧାରୀଙ୍କ ଠାରୁ ହାସଲ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଛନ୍ତି ।

[25] ବରପାଲି, ବୀରମିତ୍ରପୁର, ଭଞ୍ଜନଗର, ଧର୍ମଶାଳା, ଜଗନ୍ନାଥ ପ୍ରସାଦ ଏବଂ ଯାଜପୁର

3.2.2 ଖଣି ଦେୟ ଆକଳନରେ ସଂଶୋଧିତ ଦର ପ୍ରୟୋଗ ନହେବା

ଓଏମ୍ଏମ୍ସି ନିୟମ, 2004 ର ନିୟମ 28 ସହିତ ଓଏମ୍ଏମ୍ସି ନିୟମ, 2016 ର 32 ଏବଂ 33 ଅନୁଯାୟୀ, ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ପାଇଁ ସମସ୍ତ ଲିଜଧାରୀ ପ୍ରତିବର୍ଷ ରୟାଲିଟି ଡେଡ଼ ରେଣ୍ଟ, ସରଫେସ ରେଣ୍ଟ,ଅତିରିକ୍ତ ଚାର୍ଜ ଏବଂ ଡିଏମଏଫ୍ ଏବଂ ଇଏମଏଫ୍ ଭାଗ ପରିମାଣ, ସୂଚୀ 1 ଏବଂ11 ରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ଦରରେ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଉତ୍ତରଦାୟୀ ଅଟନ୍ତି । ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ରାଜ୍ୟ ସରକାର, ସରକାରୀ ଗେଜେଟରେ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଜାରି କରି ଯେ କୌଣସି ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ଉପରେ ରୟାଲିଟି ଦେୟ ଦରରେ ବୃଦ୍ଧି କିମ୍ବା ହ୍ରାସ କରିବାକୁ ସୂଚୀ I ଏବଂ II ରେ ସଂଶୋଧନ କରିପାରିବେ

ଧର୍ମଶାଳା ତହସିଲରେ ରେକର୍ଡଗୁଡିକରେ ଯାଞ୍ଚରୁ ଜଣାପଡିଛି ଯେ ନଅଟି ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ (ପଥର) ଉତ୍ସରୁ ଉତ୍ତୋଳିତ ହୋଇଥିବା ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ଉପରେ ରୟାଲିଟିର ଆକଳନ ସମୟରେ ଓଏମ୍ଏମ୍ସି ନିୟମ, 2016 ର ସୂଚୀ I ଏବଂ II ରେ ଧାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଥିବା ସଂଶୋଧିତ ଦରଗୁଡିକ ଅନୁଯାୟୀ ଅତିରିକ୍ତ ଚାର୍ଜ, ଡିଆର, ଏସଆର୍, ଡିଏମଏଫ୍ ଏବଂ ଇଏମଏଫ୍ ଏବଂ ଦର ଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇ ନାହିଁ । ତହସିଲଦାର ସମଗ୍ର ଲିଜ୍ ଅବଧି ପାଇଁ ରୟାଲଟି, ଡିଆର୍, ଏସ୍ଆର୍ ଇତ୍ୟାଦି ପୂର୍ବ ସଂଶୋଧିତ ଦରରେ 14.43 କୋଟି ଟଙ୍କା ଆକଳନ କରିଥିଲେ ଏବଂ 14.35 କୋଟି ଟଙ୍କା ସଂଗ୍ରହ କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ, ସଂଶୋଧିତ ଦର ଅନୁଯାୟୀ, ଆଦାୟ ଯୋଗ୍ୟ ରାଜସ୍ୱ 18.58 କୋଟି ଟଙ୍କା ଥିଲା । ଏହିପରି, ***ପରିଶିଷ୍ଟ IV*** ରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ପରି, 4.17 କୋଟି ଟଙ୍କା (ବାର୍ଷିକ 24 ପ୍ରତିଶତ ହାରରେ) ସୁଧ ସହିତ 4.23 କୋଟି ଟଙ୍କା ଲିଜ୍ଧାରୀଙ୍କ ଠାରୁ ପୁନରୁଦ୍ଧାର ହେବାକୁ ଥିଲା । ତେଣୁ, ସଂଶୋଧିତ ଦରରେ ରୟାଲଟି ଏସ୍ଆର୍ ଏବଂ ଅତିରିକ୍ତ ଚାର୍ଜର ଆକଳନରେ ବିଫଳତା ହେତୁ ଖଣି ଦେୟର ଆକଳନ ହ୍ରାସ ପାଇଲା ଏବଂ ସୁଧ ସହିତ 8.40 କୋଟି ଟଙ୍କା ଅନାଦେୟ ରହିଲା ।

ଏହାର ଉତ୍ତରରେ ସରକାର ବ୍ୟକ୍ତ କରିଛନ୍ତି (ମାର୍ଚ୍ଚ 2024) ଯେ, ତହସିଲଦାର, ଧର୍ମଶାଳା ଦାବିକୁ ପୁନଃ ଆକଳନ କରିବାକୁ ଏବଂ ଓପିଡିଆର୍ ଅଧିନିୟମ ମାଧ୍ୟମରେ ସାର୍ଟିଫିକେଟ୍ ମାମଲା ଆରମ୍ଭ କରିବା ସହିତ ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଲିଜ୍ଧାରୀଙ୍କ ଠାରୁ ତାହା ଆଦାୟ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଛି । ତେବେ ଏହି ଉତ୍ତର ଭବିଷ୍ୟତବାଦୀ ଏବଂ ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ କାରଣ ଲିଜ୍ଧାରୀଙ୍କ ଠାରୁ ସୁଧ ସହିତ 8.40 କୋଟି ଟଙ୍କା ବକେୟା ଖଣି ଦେୟ ଆଦାୟ କରିବାରେ ସରକାର ବିଫଳ ହୋଇଥିଲେ ।

3.3 ନିୟମ ଉଲ୍ଲଂଘନ କରି ଖଣି କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ

3.3.1 ଲିଜ୍ ସମ୍ପାଦନ ବିନା ଖଣି ଖନନ

ଓଏମ୍ଏମ୍ସି ଅଧିନିୟମ, 2004 ର ନିୟମ 61 (4) ରେ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଛି ଯେ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ପୂର୍ବ ଅନୁମୋଦନ ବ୍ୟତୀତ, କାର୍ଯ୍ୟଧାରୀ ଲିଜ୍ ପଞ୍ଜିକରଣ ପୂର୍ବରୁ କୌଣସି ଛୋଟ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ଉତ୍ତୋଳନ କରାଯିବ ନାହିଁ କିମ୍ବା ଅପସାରଣ କରାଯିବ ନାହିଁ । ଅଧିକନ୍ତୁ, ଓଏମ୍ଏମ୍ସି ଅଧିନିୟମ, 2016ରେ ନିୟମ 51 (4) ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ଯେ ଯେତେବେଳେ ବି ବ୍ୟକ୍ତି, କୌଣସି ଆଇନଗତ ପ୍ରାଧିକରଣ ବିନା, କୌଣସି ଜମିରୁ କୌଣସି ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ସଂଗ୍ରହ କରେ, ତହସିଲଦାର କିମ୍ବା ଖଣି ଅଧିକାରୀ କିମ୍ବା ଉପନିର୍ଦ୍ଦେଶକ କିମ୍ବା ବନଖଣ୍ଡ ଅଧିକାରୀ, ଏହିପରି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଠାରୁ ସଂଗୃହିତ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ, କିମ୍ବା ଯେଉଁଠାରେ ଏପରି ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ପୂର୍ବରୁ ବିସର୍ଜନ ହୋଇସାରିଛି, ଏହାର ମୂଲ୍ୟ ଏବଂ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ଠାରୁ ଭଡ଼ା, ରୟାଲିଟି କିମ୍ବା ଟିକସ ମଧ୍ୟ ପୁନରୁଦ୍ଧାର ହୋଇପାରେ, ସେହି ସମୟ ପାଇଁ, ଯେଉଁଥିରେ ଜମି କୌଣସି ଆଇନଗତ ଅଧିକାର ବିନା ଉପରିସ୍ଥ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦଖଲ କରାଯାଇଥିଲା ।

3.3.1.1 ବରଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲାର ବରଗଡ଼ ତହସିଲର ଲିଜ୍ ରେକର୍ଡଗୁଡିକର ଯାଞ୍ଚରୁ ଜଣାପଡିଛି (ଅଗଷ୍ଟ 2022) ଯେ ତହସିଲଦାର 13ଟି ବାଲି ଉତ୍ସ ଏବଂ ଦୁଇଟି ପଥର ଉତ୍ସର ଖଣି ଲିଜ୍ ପାଇଁ ଆବେଦନ ଆହ୍ୱାନ (ଫେବୃଆରୀ 2015/ ମାର୍ଚ୍ଚ 2016) କରିଥିଲେ । ଚୟନ ପରେ, ତହସିଲଦାର ମନୋନୀତ ବିଡ଼ରଙ୍କୁ ଖଣି ଯୋଜନା ଏବଂ ପରିବେଶ ମଞ୍ଜୁରୀ ଅନୁମୋଦନ ପାଇବାକୁ କହିଥିଲେ । ମନୋନୀତ ବିଡ଼ରମାନେ ଖଣି ଯୋଜନା ହାସଲ

କରିଥିଲେ ଏବଂ ଜୁଲାଇ 2015 ରୁ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2016 ମଧ୍ୟରେ ପରିବେଶ ମଞ୍ଜୁରୀ ପାଇଁ ଆବେଦନ କରିଥିଲେ, ଯାହାକି ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅପେକ୍ଷିତ ଥିଲା (ମାର୍ଚ୍ଚ 2022 ସୁଦ୍ଧା) । ଅବଶ୍ୟ ମନୋନୀତ ବିଡରମାନେ ଉତ୍ସରୁ 1.41 ଲକ୍ଷ ଘନ ମିଟର ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ବାହାର କରିଥିଲେ ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ ଶେଷରେ ତହସିଲଦାରଙ୍କ ନିକଟରେ ତାହା ସ୍ୱୀକାର କରିଥିଲେ । ଖଣି ଯୋଜନା ରେ ଅନୁମୋଦିତ ପରିମାଣ ଉପରେ ଆଧାର କରି ତହସିଲଦାର ଦଣ୍ଡ ରାଶି ସହିତ ରୟାଲିଟି , ଡିଏମ୍ଏଫ୍ ଏବଂ ଇଏମ୍ଏଫ୍ ର ପରିମାଣ ବାବଦକୁ 85,03,490 ଟଙ୍କା ଆକଳନ କରିଛନ୍ତି, ଯେଉଁଥିରୁ 37,76,898 ଟଙ୍କା ଆଦାୟ ହୋଇଛି । ଅବଶ୍ୟ, ମନୋନୀତ ବିଡରଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ଓଏମ୍ଏମ୍ସି ନିୟମ, 2004 ର ନିୟମ 68 (4) କୁ ଉଲ୍ଲଂଘନ କରିଥିଲା, ଯେହେତୁ କୌଣସି ଲିଜ୍ ସଂପାଦନ କରାଯାଇ ନଥିଲା ଏବଂ ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ଉତ୍ତୋଳନ / ଅପସାରଣ ପୂର୍ବରୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଅନୁମୋଦନ ପ୍ରାପ୍ତ ନଥିଲା । ତେଣୁ, ଭଡା, ରୟାଲିଟି ଇତ୍ୟାଦି ବ୍ୟତୀତ, ଅନଧିକୃତ ଭାବରେ ବାହାର କରାଯାଇଥିବା ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ମୂଲ୍ୟ ମଧ୍ୟ ପୁନରୁଦ୍ଧାର ଯୋଗ୍ୟ । କିନ୍ତୁ, ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ବାହାର କରାଯାଇଥିବା ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ମୂଲ୍ୟ ଦାବି କିମ୍ବା ହାସଲ ହୋଇପାରିଲା ନାହିଁ । ଅଧିକନ୍ତୁ ତହସିଲଦାର ଏପରି ବେଆଇନ ଖଣି ବନ୍ଦ କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି ପଦକ୍ଷେପ ନେଇ ନଥିଲେ ଏବଂ ସମଗ୍ର ଲିଜ୍ ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ଖଣି ଖନନ ଜାରି ରହିଥିଲା । ସମୀକ୍ଷାର ଗଣନା ଅନୁସାରେ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ଏବଂ ରୟାଲିଟି ମୂଲ୍ୟ ସହିତ ଡିଏମ୍ପି ଏବଂ ଇଏମ୍ପି ଅବଦାନ ସମୁଦାୟ 1.31 କୋଟି ଟଙ୍କା ଅଟେ, ଯାହାକି 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2022 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅନାଦେୟ ରହିଥିଲା, ଯାହା ***ପରିଶିଷ୍ଟ-V*** ରେ ବିସ୍ତୃତ ଭାବରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

ସରକାର ଏହି ସତ୍ୟକୁ ଗ୍ରହଣ କରି କହିଛନ୍ତି (ମାର୍ଚ୍ଚ 2024) ଯେ ତହସିଲଦାର, ବରଗଡକୁ ବେଆଇନ ଖଣି ଖନନ ପାଇଁ ଦାବି ଆକଳନ କରିବାକୁ ଏବଂ ଓପିଡିଆର୍ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ସାର୍ଟିଫିକେଟ୍ ମାମଲା ଆରମ୍ଭ କରିବା ସହିତ ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ସଂପୃକ୍ତ ଲିଜଧାରୀଙ୍କ ଠାରୁ ଆଦାୟ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଛି । ତେବେ, ବେଆଇନ ଖଣି ଖନନ ପାଇଁ ସଂପୃକ୍ତ ଲିଜ୍ ଧାରୀଙ୍କ ଠାରୁ 1.31 କୋଟି ଟଙ୍କା ରାଜସ୍ୱ ଆଦାୟକୁ ସରକାର ନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଉଚିତ୍ ।

3.3.1.2 ଆହୁରି ମଧ୍ୟ , ବଲାଙ୍ଗିରର ତହସିଲଦାର ରେକର୍ଡଗୁଡିକର (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2022) ଯାଞ୍ଚରୁ ଜଣାପଡିଛି ଯେ 2014-15 ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ ପାଇଁ ବାସୁପାଲି ଗାଁର ପଥର କ୍ୱାରୀ ନଂ 1 ରୁ 4 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନିଲାମ (ମଇ 2014) ମେସର୍ସ ଡି.କେ କନଷ୍ଟ୍ରକସନ୍ ସପକ୍ଷରେ ଦିଆଯାଇଥିଲା ଏବଂ 20,333 ଘନ ମିଟର ପଥର ବାଲାଷ୍ଟ ଉତ୍ତୋଳନ ପାଇଁ 20.13 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ରୟାଲିଟି ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇଥିଲା । ଅବଶ୍ୟ, ଅନୁମୋଦିତ ଖଣି ଯୋଜନା, ପରିବେଶ ମଞ୍ଜୁରୀ ନ ପାଇ ଏବଂ ଲିଜ୍ ସଂପାଦନ ନକରି ନିଲାମଧାରୀ ଏହି ଖଣିଗୁଡିକୁ ବେଆଇନ ଭାବରେ ପରିଚାଳନା କରିଥିଲେ ଏବଂ ସମ୍ବଲପୁରର ରେଳ ପ୍ରାଧିକରଣକୁ 27,995 ଘନ ମିଟର ବାଲାଷ୍ଟ ଯୋଗାଇ ଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ରୟାଲିଟି ପରିଶୋଧ କରିବାକୁ ଦାବି କରିଥିଲେ ।

ତଥାପି ଦଣ୍ଡବିଧାନ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପରିବର୍ତ୍ତେ, ତହସିଲଦାର ରୟାଲିଟି ରସିଦକୁ ନିଶ୍ଚିତ କରିଥିଲେ ଏବଂ ରେଲୱେ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ ମେସର୍ସ ଡିକେ କନଷ୍ଟ୍ରକସନ୍ ର ଦାବି ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦେଇଥିଲେ । ତହସିଲଦାର ଓଏମ୍ଏମ୍ସି ନିୟମ 2004 ର ନିୟମ 68 (4) ପ୍ରକାରେ ରୟାଲିଟି ବ୍ୟତୀତ ଅନଧିକୃତ ଭାବରେ (ଯେପରିକି କୌଣସି ଲିଜ୍ ବିନା) ବାହାର କରାଯାଇଥିବା ପଥର ବାଲାଷ୍ଟର ମୂଲ୍ୟ ଦାବି କରିନଥିଲେ ।

ଏହାଦ୍ୱାରା ଲିଜ୍ଧାରୀଙ୍କ ଠାରୁ ବେଆଇନ ପଥର ବାଲାଷ୍ଟର ଉତ୍ତୋଳନ ପାଇଁ 3.07 କୋଟି[26] ଟଙ୍କା (ସମୀକ୍ଷା ଦ୍ୱାରା ହିସାବ କରାଯାଇଥିଲା) ଅନାଦେୟ ରହିଲା । ଅଧିକନ୍ତୁ ପରିବେଶ ମଞ୍ଜୁରୀ ବିନା ଅନଧିକୃତ ଖଣି କାର୍ଯ୍ୟକଳାପକୁ ଅନୁମତି ଦେବା ପରିବେଶ ସଂରକ୍ଷଣ ପାଇଁ ମନିଟରିଂ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ପରାସ୍ତ କଲା ।

ସରକାର ତଥ୍ୟକୁ ଗ୍ରହଣ କରି କହିଛନ୍ତି (ମାର୍ଚ୍ଚ 2024), ଯେ ତହସିଲଦାର ବଲାଙ୍ଗିରଙ୍କୁ ବେଆଇନ ଖଣି ଖନନ ପାଇଁ ଦାବି ଆକଳନ କରିବାକୁ ଏବଂ ଓପିଡିଆର୍ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ସାର୍ଟିଫିକେଟ୍ ମାମଲା ଆରମ୍ଭ କରିବା ସହିତ ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ସଂପୃକ୍ତ ଲିଜଧାରୀଙ୍କ ଠାରୁ ତାହା ଆଦାୟ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଛି । ଅବଶ୍ୟ,

[26] <u>ସାମଗ୍ରୀର ମୂଲ୍ୟ:</u> 3,06,61,244 ଟଙ୍କା (1,095.24 ଟଙ୍କା (ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ମୂଲ୍ୟ) x 27,995 ଘନ ମିଟର)

ପଥର ବାଲାଷ୍ଟର ବେଆଇନ ଭାବେ ଖନନ ପାଇଁ ସଂପୃକ୍ତ ଲିଜଧାରୀଙ୍କ ଠାରୁ 3.07 କୋଟି ଟଙ୍କା ରାଜସ୍ୱ ଆଦାୟକୁ ସରକାର ନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଉଚିତ୍ ।

3.3.2 ଜଙ୍ଗଲ ଜମିରେ ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ଉତ୍ତୋଳନ

ଜଙ୍ଗଲ (ସଂରକ୍ଷଣ) ଅଧିନିୟମ, 1980 ର ଧାରା 2 ର ଉପ-ଧାରା (iii) ରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି, ଯେ ଏକ ରାଜ୍ୟରେ ଲାଗୁ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଆଇନରେ କୌଣସି ଜିନିଷ ଥାଇ ମଧ୍ୟ, କୌଣସି ରାଜ୍ୟ ସରକାର କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ, କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ପୂର୍ବ ଅନୁମୋଦନ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଆଦେଶ କରିବେ ନାହିଁ, ଯେ କୌଣସି ଜଙ୍ଗଲ ଜମି କିମ୍ବା ଏହାର କୌଣସି ଅଂଶ ଲିଜ୍ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ, ନିୟନ୍ତ୍ରିତ କିମ୍ବା ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ନ ହୋଇଥିବା ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରିବେ ନାହିଁ । ଓଏମ୍ଏମ୍ସି ନିୟମ 2016 ର ନିୟମ 4 (7) ରେ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଛି ଯେ ଜଙ୍ଗଲ (ସଂରକ୍ଷଣ) ଅଧିନିୟମ, 1980 ଅନୁଯାୟୀ ଜିଓଏଲ ର ଅନୁମୋଦନ ବିନା କୌଣସି ଜଙ୍ଗଲ ଜମିରେ କୌଣସି କ୍ୱାରୀ ଲିଜ୍ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବ ନାହିଁ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ନିୟମ 68 (4) ଓଏମ୍ଏମ୍ସି ନିୟମ, 2004 ଏବଂ 51 (4) ଓଏମ୍ଏମ୍ସି ନିୟମ, 2016 ରେ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଛି ଯେ, ଯେତେବେଳେ ବି କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି, କୌଣସି ଆଇନଗତ ଅଧିକାର ବିନା, କୌଣସି ଜମିରୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ଉଠାନ୍ତି, ତହସିଲଦାର / ଖଣି ଅଧିକାରୀ/ ଉପ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ/ ବନଖଣ୍ଡ ଅଧିକାରୀ, ଏପରି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଠାରୁ, ଉଠାଯାଇଥିବା ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ପୁନରୁଦ୍ଧାର କରିବେ, କିମ୍ବା ଯେଉଁଠାରେ ଏପରି ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ପୂର୍ବରୁ ବିସର୍ଜନ ହୋଇସାରିଛି, ଏହାର ମୂଲ୍ୟ ଏବଂ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଠାରୁ ସେହି ଅବଧି ପାଇଁ ଯେଉଁଥିରେ କୌଣସି ଆଇନଗତ ପ୍ରାଧିକରଣ ବିନା ଏପରି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜମି ଦଖଲ କରାଯାଇଥିଲା, ଭଡା, ରୟାଲିଟି କିମ୍ବା କର ମଧ ପୁନରୁଦ୍ଧାର କରିପାରିବେ ।

ସମ୍ବଲପୁର ଜିଲ୍ଲାର ଜୁଜୋମୁରା ତହସିଲରେ ଲିଜ୍ ରେକର୍ଡଗୁଡିକର ଯାଞ୍ଚରୁ ଜଣାପଡିଛି (ଅଗଷ୍ଟ 2022) ଯେ ଦୁଇଟି ଲଘୁ ଖଣିଜ ଉତ୍ସ (ପଥର)[27] ପାଇଁ ଖଣି ଲିଜ୍. 2015-20 ପାଇଁ ଜଣେ ଲିଜ୍ ଧାରୀଙ୍କୁ ମଞ୍ଜୁର (ଡିସେମ୍ବର 2015/ ମଇ 2016) କରାଯାଇଥିଲା । ଲିଜ୍ଧାରୀଙ୍କ ସହିତ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଥିବା ଲିଜ ବିତର ଚୁକ୍ତିନାମାର ସର୍ତ୍ତ ସଂଖ୍ୟା ଭାଗ- II (v)/ (vi) କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଥିବା ଲିଜ୍ ଡିଲ୍ ଚୁକ୍ତିନାମା (ଡିସେମ୍ବର 2015/ ମଇ 2016) ରେ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଛି ଯେ ନିଲାମ ଧାରକ/ ଲିଜ୍ଧାରୀ[28] କୌଣସି ଜଙ୍ଗଲ ଅଞ୍ଚଳରେ ଜଙ୍ଗଲ ବିଭାଗର ସଂପୃକ୍ତ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ପୂର୍ବ ଅନୁମତି ପ୍ରାପ୍ତ ନ କରି, କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବେ ନାହିଁ । ଇତି ମଧରେ, ସମ୍ବଲପୁର ବନ ବିଭାଗ (ଏସ୍ଏଫ୍ଡି) ର ସହକାରୀ ବନ ସଂରକ୍ଷକ (ଏସିପି) । ସମ୍ବଲପୁର ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କୁ ରିପୋର୍ଟ କଲେ (ମାର୍ଚ୍ଚ 2018) ଯେ ଉକ୍ତ ଖଣିଗୁଡିକର ସମସ୍ତ ଅଞ୍ଚଳ ଜଙ୍ଗଲ ଜମି ଏବଂ ଲିଜ୍ ବାତିଲ କରିବାକୁ ସୁପାରିଶ ଦେଲେ । କିନ୍ତୁ ଖଣି କାର୍ଯ୍ୟ ବନ୍ଦ କରିବାକୁ କିମ୍ବା ଜଙ୍ଗଲ (ସଂରକ୍ଷଣ) ଅଧିନିୟମ 1080 ଅନୁଯାୟୀ ଆବଶ୍ୟକ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ର ଅନୁମୋଦନ ପାଇବାକୁ କୌଣସି ପଦକ୍ଷେପ ନେଇନଥିଲେ । ସଂପୃକ୍ତ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଆବଶ୍ୟକ ଅନୁମତି ନେବାକୁ ଲିଜ୍ ଧାରୀଙ୍କୁ ମଧ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଗଲା ନାହିଁ । ଖଣି କାର୍ଯ୍ୟ ଜାରି ରହିଲା ଏବଂ ତହସିଲଦାର 2015-20 ମଧରେ ଉଭୟ କ୍ୱାରୀରୁ 4,76,527,50 ଘନ ମିଟର ପଥର ଉତ୍ତୋଳନ ପାଇଁ ରୟାଲିଟି, ଭଡା ,ଭଡା ଇତ୍ୟାଦି ଉପରେ 7.79 କୋଟି ଟଙ୍କା ଆକଳନ କରି ଦାବି କରିଥିଲେ, ଯାହାର ବିବରଣୀ **ସାରଣୀ 3.8** ରେ ଦିଆଗଲା ।

---

[27] ହାତୀବାରି ପଥର କ୍ୱାରୀ - 01 (କ୍ଷେତ୍ର -5.059 ହେ-ଖାତା ନଂ-169/554) ଏବଂ ହାତୀବାରି ପଥର କ୍ୱାରୀ -02 (କ୍ଷେତ୍ର - 5.06 ହେ-ଖାତା ନଂ.169/554)

[28] ରାଧିକା ଅଗ୍ରୱାଲ୍ ଏବଂ ସହଭାଗୀ, ଜୟଗୁରୁ ଷ୍ଟୋନ୍ ୱାର୍କ

ସାରଣୀ 3.8: ଉତ୍ତୋଳନ ହୋଇଥିବା ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ପରିମାଣ

ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ	ଉତ୍ତୋଳନ ପରିମାଣ (ଘନ ମିଟରରେ)		ରୟାଲଟିର ହାର (ଟଙ୍କା ପ୍ରତି ଘନ ମିଟରରେ)		ଆକଳନ କରାଯାଇଥିବା ରୟାଲଟିର ପରିମାଣ (ଟଙ୍କା ପ୍ରତି ଘନ ମିଟରରେ)		ଭୂପୃଷ୍ଠ ଭଡ଼ା ଇତ୍ୟାଦି ଉପରେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆଦାୟ ପରିମାଣ	
	କ୍ୱାରୀ-1	କ୍ୱାରୀ- 2	କ୍ୱାରୀ-1	କ୍ୱାରୀ- 2	କ୍ୱାରୀ-1	କ୍ୱାରୀ- 2	କ୍ୱାରୀ-1	କ୍ୱାରୀ- 2
(1)	*(2)*	*(3)*	*(4)*	*(5)*	*(6)*	*(7)*	*(8)*	*(9)*
2015-16	68,265.00	28,800.00	103.00	201.11	70,31,295	57,91,968	3,52,958	9,86,252
2016-17	75,330.00	27,787.50	130.00	201.11	97,92,900	55,88,344	1,30,522	9,51,637
2017-18	75,150.00	28,192.50	130.00	201.11	97,69,500	56,69,794	19,55,921	11,35,980
2018-19	74,704.50	32,130.00	130.00	201.11	97,11,585	64,61,664	19,44,338	3,44,110
2019-20	66,168.00	0.00	130.00	0.00	86,01,840	0	17,22,389	0
ଉପ ମୋଟ	**3,59,617.50**	**1,16,910.00**			**4,49,07,120**	**2,35,11,770**	**61,06,128**	**34,17,979**
ମୋଟ	**4,76,527.50**				**6,84,18,890**		**95,24,107**	
ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଅନୁମୋଦନ ବିନା ବାହାର କରାଯାଇଥିବା ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ମୂଲ୍ୟ (ଓଡିଡବ୍ଲ୍ୟୁଡି ର ଏସ୍ଓଆର୍ ଅନୁଯାୟୀ ଘନ ମିଟର ପ୍ରତି **1,084.76** ଟଙ୍କା ହାରରେ ଗଣନା କରାଯାଇଛି)							**51,69,17,971 ଟଙ୍କା**	

ଆହୁରି ମଧ ଏହା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ଉପରୋକ୍ତ ଦୁଇଟି ଉତ୍ସ ନୂତନ ଭାବରେ ଚିହ୍ନଟ ହୋଇଛି (ନଭେମ୍ବର 2014/ ଫେବୃଆରୀ 2015 ମଧରେ) ଏବଂ ସେଗୁଡିକ ଜଙ୍ଗଲ ଜମି ଅଧୀନରେ ଅଛି କି ନାହିଁ ତାହା ବନଖଣ୍ଡ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଠାରୁ ନ ଜାଣି ଏହାକୁ ଏକ କ୍ଲଷ୍ଟର[29] ଭାବରେ ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନୁମୋଦନ କରାଯାଇଛି । ଅଧିକନ୍ତୁ, ପରିବେଶ ମଞ୍ଜୁରୀ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ରାଜ୍ୟ ପରିବେଶ ପ୍ରଭାବ ଆକଳନ ପ୍ରାଧିକରଣ ପକ୍ଷରୁ ଏ ସମ୍ପର୍କରେ କୌଣସି ଅନୁସନ୍ଧାନ କରାଯାଇ ନାହିଁ ।

ତେଣୁ ଲିଜ୍ ଡିଡ୍‌ର ଭାଗ ନମ୍ବର- II (v) ପ୍ରାବଧାନକୁ ଉଲ୍ଲଂଘନ କରି ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ପୂର୍ବ ଅନୁମତି ବିନା, ଜଙ୍ଗଲ ଜମିରୁ 4,76,527.50 ଘନ ମିଟର ପଥର ଖନନ ଏବଂ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ବେଆଇନ ଉତ୍ତୋଳନ, ଜଙ୍ଗଲ (ସଂରକ୍ଷଣ) ଅଧିନିୟମ ଏବଂ ଓଏମ୍ଏମ୍‌ସି ନିୟମରେ ବିଧିର ଦଣ୍ଡକୁ ଆକର୍ଷିତ କଲା । ତେଣୁ, ଏହି ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ମୂଲ୍ୟ (51.69 କୋଟି ଟଙ୍କା) ଲିଜଧାରୀଙ୍କ ଠାରୁ ପୁନରୁଦ୍ଧାର ଯୋଗ୍ୟ ଯାହା **ସାରଣୀ 3.8** ରେ ବିସ୍ତୃତ ଭାବରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

ଏହାର ଉତ୍ତରରେ ସରକାର ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି (ମର୍ଚ୍ଚ 2024) ଯେ ହାତୀବାରି ପଥର କ୍ୱାରୀ -1 ଏବଂ 2 ର ସ୍ଥିତି ସଂପର୍କରେ ସହକାରୀ ବନ ସଂରକ୍ଷକ ଏସିଏଫ୍, ସମ୍ବଲପୁରଙ୍କ ଜଣାଇବା ପରେ ତତକ୍ଷଣାତ୍ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଇଛି ଏବଂ ସମ୍ବଲପୁର ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ଅନୁମୋଦନ ପାଇବା ପରେ ତହସିଦାର, ଯୁଯୁମୁରାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉତ୍ସ ବନ୍ଦ କରିବାକୁ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଇଛି । ସମୀକ୍ଷା ପ୍ରଚଳିତ ମୂଲ୍ୟକୁ ଘନ ମିଟର ପିଛା 1,084.76 ଟଙ୍କା ବୋଲି ସୂଚିତ କରିଛି, ଯେତେବେଳେ କି 2014-15 ସୁଦ୍ଧା ପଥର ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହାର ଘନ ମିଟର ପିଛା 101 ଟଙ୍କା ଥିଲା ଯାହା କି ପରେ ଓଏମ୍ଏମ୍‌ସି ନିୟମ, 2016 ଅନୁଯାୟୀ ବୋଲି ସୂଚିତ କରିଛି, ଯେତେବେଳେ କି 2014-15 ସୁଦ୍ଧା ପଥର ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହାର ଘନ ମିଟର ପିଛା 101 ଟଙ୍କା ଥିଲା ଯାହା କି ପରେ ଓଏମ୍ଏମ୍‌ସି ନିୟମ,2016 ଅନୁଯାୟୀ ଘନ ମିଟର ପିଛା 130 ଟଙ୍କାକୁ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଛି । ଲିଜ୍‌ଧାରୀ ହାତୀବାରି ପଥର କ୍ୱାରୀ-1 ପାଇଁ ଘନ ମିଟର ପ୍ରତି 103 ଟଙ୍କା ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ ଯାହା ଓଏମ୍ଏମ୍‌ସି ନିୟମ, 2016 ଲାଗୁ ହେବା ପରେ ଘନ ମିଟର ପିଛା 130 ଟଙ୍କାକୁ ବୃଦ୍ଧି କରାଯାଇଥିଲା । ହାତୀବାରି ପଥର କ୍ୱାରୀ-2 ପାଇଁ ଲିଜ୍‌ଧାରୀ 201.11 ଟଙ୍କା ଉଦ୍ଧୃତ କରିଥିଲେ ଯାହା ସମଗ୍ର ଲିଜ୍ ଅବଧି ପାଇଁ ସମାନ ଥିଲା । ସେହି ଅନୁଯାୟୀ ଦାବି ଲିଜ୍‌ଧାରୀଙ୍କୁ ଜଣାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଲିଜ୍‌ଧାରୀ ମଧ ତାଙ୍କୁ ଠିକ୍ ଭାବରେ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲା । ମାର୍ଚ୍ଚ 2018 ରେ ଏସିଏଫ୍ ଏ ବିଷୟରେ ଜିଲ୍ଲାପାଳ, ସମ୍ବଲପୁରଙ୍କୁ ଜଣାଇଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ମାର୍ଚ୍ଚ 2020 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଖଣି କାରବାର ଜାରି ରହିଥିବାରୁ ସରକାରଙ୍କ ଉତ୍ତର ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ । ଏଥିସହ ଖଣି କାରବାର ବେଆଇନ୍ ହୋଇଥିବାରୁ ଭାରତ ସରକାରର ଅନୁମୋଦନ ବିନା

29 ପ୍ରତ୍ୟେକ ପାଞ୍ଚ ହେକ୍ଟରରୁ କମ୍ ଥିବା ଏବଂ ସମୁଦାୟରେ ଏକ ଶହ ହେକ୍ଟରରୁ ଅଧିକ ହୋଇନଥିବା କ୍ୱାରୀଗୁଡ଼ିକୁ ଗୋଟିଏ ବ୍ଲକରେ ଏକାଠି କରି 'କ୍ଲଷ୍ଟର' ଭାବରେ କ୍ଷମତାପ୍ରାପ୍ତ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଘୋଷିତ ହୁଏ

ବାହାର କରାଯାଇଥିବା ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ମୂଲ୍ୟ ଲିଜ୍‌ଧାରୀଙ୍କ ଠାରୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବାକୁ ଥିଲା, ଯାହାର ମୂଲ୍ୟ ସମ୍ବଲପୁର ଜିଲ୍ଲା ପାଇଁ 2017 ର ଏସ୍‌ଓଆର୍ ଅନୁଯାୟୀ ଘନ ମିଟର ପ୍ରତି 1,084.76 ଟଙ୍କା ହିସାବ କରାଯାଇଥିଲା ।

3.3.3 କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ସମ୍ମତି (ସିଟିଓ) ନ ପାଇ ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ଉତ୍ତୋଳନ

ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ପ୍ରଦୂଷଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବୋର୍ଡ (ଓଏସ୍‌ପିସିବି) ରାଜ୍ୟର ସମସ୍ତ ଲଘୁ ଖଣିଜ ଖଣିର ଲିଜ୍‌ଧାରୀମାନଙ୍କୁ ବୋର୍ଡର ସହମତି ପାଇଁ ଆବେଦନ କରିବାକୁ ଏବଂ ବୋର୍ଡରୁ ସମ୍ମତି ହାସଲ କରିବା ପରେ ହିଁ ଏହି ଖଣିଗୁଡ଼ିକ ପରିଚାଳନା କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇ (ମଇ 2016) ପୁନର୍ବାର ଦୋହରାଇ ଥିଲେ ଯେ ବୋର୍ଡର ସମ୍ମତି ବିନା ରାଜ୍ୟରେ ଯେକୌଣସି ଲଘୁ ଖଣିଜ ଖଣି କାର୍ଯ୍ୟକୁ, ଜଳ (ପ୍ରଦୂଷଣ ରୋକିବା ଏବଂ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) ଅଧିନିୟମ, 1974 ର ଧାରା 25 ଅନୁଯାୟୀ ତଥା ବାୟୁ (ପ୍ରଦୂଷଣର ପ୍ରତିରୋଧ ଏବଂ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) ଅଧରନିୟମ, 1981 ର ଧାରା 21 ଅନୁଯାୟୀ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ବୋଲି ଧରାଯିବ, ଏବଂ ଉପଯୁକ୍ତ ଆଇନଗତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନକୁ ଅକର୍ଷିତ କରିବ । ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର କ୍ୱାରୀ ଅନୁମତି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ରାଜସ୍ୱ ଓ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପରିଚାଳନା ବିଭାଗ ମଧ୍ୟ ଯେକୌଣସି ଉତ୍ସ ଚଳାଇବା ପୂର୍ବରୁ ଅନୁମତିଧାରୀମାନେ ବୋର୍ଡରୁ ସିଟିଓ ପାଇବେ ବୋଲି ନିଶ୍ଚିତ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶନାମା (ଜୁଲାଇ 2016) ଜାରି କରିଛି ।

ଅଧିକନ୍ତୁ, ଓଏମ୍‌ଏମ୍‌ସି ନିୟମ, 2016 ର ନିୟମ, 51 (4) ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ଯେ ଯେତେବେଳେ ବି ବ୍ୟକ୍ତି, କୌଣସି ଆଇନଗତ ପ୍ରାଧିକରଣ ବିନା, କୌଣସି ଜମିରୁ କୌଣସି ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ସଂଗ୍ରହ କରେ, ତହସିଲଦାର କିମ୍ବା ଖଣି ଅଧିକାରୀ କିମ୍ବା ଉପ-ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ କିମ୍ବା ବନ ଖଣ୍ଡ ଅଧିକାରୀ, ଏହିପରି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଠାରୁ ସଂଗୃହିତ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ, କିମ୍ବା ଯେଉଁଠାରେ ଏପରି ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ପୂର୍ବରୁ ବିସର୍ଜନ ହୋଇସାରିଛି, ଏହାର ମୂଲ୍ୟ ଏବଂ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ଠାରୁ ଭଡ଼ା, ରୟାଲଟି କିମ୍ବା ଟିକସ ମଧ୍ୟ ପୁନରୁଦ୍ଧାର ହୋଇପାରେ, ସେହି ସମୟ ପାଇଁ, ଯେଉଁଥିରେ ଜମି କୌଣସି ଆଇନଗତ ଅଧିକାର ବିନା ଏପରି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦଖଲ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଏଗାରଟି ତହସିଲର[30]ରେକର୍ଡଗୁଡ଼ିକର ଯାଞ୍ଚରୁ ଜଣାପଡ଼ିଛି (ଅଗଷ୍ଟ / ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2022) ଯେ ଏହି ତହସିଲଗୁଡିକର ଲିଜ୍‌ଧାରୀମାନେ ଓଏସ୍‌ପିସିବି ରୁ ସିଟିଓ ନ ପାଇ ଜୁନ୍ 2016 ରୁ ମାର୍ଚ୍ଚ 2022 ମଧ୍ୟରେ 52ଟି ଲଘୁ ଖଣିଜ ଉତ୍ସ (25 ପଥର ଏବଂ 27 ବାଲି) ଚଳାଇଛନ୍ତି । ଲିଜଧାରୀମାନେ (***ପରିଶିଷ୍ଟ VI*** ରେ ବିସ୍ତୃତ ଭାବରେ ଦର୍ଶାଇଥିବା) 17.95 କୋଟି ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟର 6,31,645.42 ଘନ ମିଟର ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ଖଣି ଖନନ କରିଥିଲେ । ତଥାପି,ଓଏସପିସିବି (ଅଗଷ୍ଟ/ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2022) ସଂପୃକ୍ତ ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବହାର ଉଲ୍ଲଂଘନ ପାଇଁ ଲିଜଧାରୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ କୌଣସି ଆଇନଗତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିନଥିଲେ କିମ୍ବା ତହସିଲଦାରମାନେ ଆରଆଣ୍ଡଡିଏମ୍ ବିଭାଗର ନିର୍ଦ୍ଦେଶନାମା (ଜୁଲାଇ 2016) ପାଳନ କରିବାକୁ ଜୋର ଦେଇନଥିଲା ।

ଏହାର ଉତ୍ତରରେ ସରକାର ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି (ମାର୍ଚ୍ଚ 2024) ଯେ ତହସିଲଦାର ବଲାଙ୍ଗିର, ବରଗଡ଼, ବରପାଲି, ଟିକିଟି, କଣ୍ଟାବାଞ୍ଜୀ, ପୁଇଁତଳା, ବିରମିତ୍ରପୁର, ଧର୍ମଶାଳା, ଗୁରୁଣ୍ଡିଆ ଏବଂ ସୁନ୍ଦରଗଡ଼କୁ ସିଟିଓ ବିନା ଉତ୍ସ ପରିଚାଳନା କରୁଥିବା ଲିଜ୍‌ଧାରୀଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଜଳ (ପ୍ରତିରୋଧ ଏବଂ ପ୍ରଦୂଷଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) ଅଧିନିୟମ, 1974 ଏବଂ ବାୟୁ (ପ୍ରତିରୋଧ ଏବଂ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପ୍ରଦୂଷଣ) ଆଇନ୍ 1981 ଅନୁଯାୟୀ ଆଇନଗତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଛି । ଓଏସ୍‌ପିସିବିରୁ ସିଟିଓ ନ ପାଇ ଉତ୍ସଗୁଡିକର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମତା ବିଧି ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଉଲ୍ଲଂଘନ କରିଥିବା ହେତୁ ସରକାରଙ୍କ ଉତ୍ତର ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ, ଏବଂ ଏହା 17.95 କୋଟି ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟର ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ହାସଲ କରିବାକୁ ଆଇନଗତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଆହ୍ୱାନ କରିଛି ।

---

[30] ବଲାଙ୍ଗିର, ବରପାଲି, ବୀରମିତ୍ରପୁର, ଟିକିଟି, ଧର୍ମଶାଳା, ଗୁରୁଣ୍ଡିଆ, ଜଗତସିଂହପୁର, କଣ୍ଟାବାଞ୍ଜି, ପୁଇଁତଳା ଏବଂ ସୁନ୍ଦରଗଡ଼

3.3.4 ଲିଜ୍ ନଥିବା ଅବସ୍ଥାରେ ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ଖନନ

ଓଏମ୍ଏମ୍ସି ନିୟମ, 2016 ର ନିୟମ 3 (1) ଅନୁଯାୟୀ, ଏହି ନିୟମ ଅନ୍ତର୍ଗତ ମଞ୍ଜୁର କରିଯାଇଥିବା କ୍ୱାରୀ ଲିଜ୍ କିମ୍ବା ଏକ କ୍ୱାରୀ ଅନୁମତିର ସର୍ତ୍ତାବଳୀର ଅନୁସରଣ ବ୍ୟତୀତ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି କୌଣସି ଅଞ୍ଚଳରେ ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ପାଇଁ କୌଣସି ଖଣି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବେ ନାହିଁ ।

ଫଟୋ ଚିତ୍ର ସଂଖ୍ୟା 4: ଗେଙ୍ଗୁଟିଆ ବରଡ଼ା ବାଲି କ୍ୱାରୀ

ତହସିଲଦାର, ଢେଙ୍କାନାଳର ରେକର୍ଡଗୁଡ଼ିକର ଯାଞ୍ଚରୁ ଜଣାପଡିଛି ଯେ 2017-22 ମଧ୍ୟରେ ବାର୍ଷିକ 1,25,000 କମ୍ ଉତ୍ତୋଳନ ପାଇଁ ଜେଙ୍ଗୁଟିଆ ବାରଡା ବାଲି କ୍ୱାରୀ ଜଣେ ଲିଜଧାରୀଙ୍କୁ[31] ଲିଜ୍ ଦିଆଯାଇଥିଲା (ଜାନୁଆରୀ 2018) । ତହସିଲଦାର 2017-18 ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ ପାଇଁ 4.75 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଖଣି ଦେୟ ଆକଳନ କରିଥିଲେ, ସେଥି ମଧ୍ୟରୁ ଲିଜଧାରୀ କେବଳ 1.31 କୋଟି ଟଙ୍କା ଜମା କରିଛନ୍ତି ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଲିଜ୍ର ପ୍ରଥମ ବର୍ଷ (ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ 2017-18) ର ଦେୟ 3.44 କୋଟି ଟଙ୍କା ଜମା ଦେବାରେ ବିଫଳ କାରଣରୁ ଲିଜ୍ ବାତିଲ କରାଯାଇଥିଲା (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2021) ଏବଂ ରେକର୍ଡ ଅନୁଯାୟୀ, ଏହା ପରେ ଉତ୍ସ ଅଣ-କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ରହିଥିଲା ।

ତହସିଲଦାରଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତିରେ ସମୀକ୍ଷା ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା (23 ଡିସେମ୍ବର 2021) ଯୁଗ୍ମ କ୍ଷେତ୍ର ତଦନ୍ତ (ଜେପିଆଇ) ରେ କ୍ୱାରୀ ଅଞ୍ଚଳରୁ ବାଲି ଉତ୍ତୋଳନ ଏବଂ ପରିବହନର ପ୍ରମାଣ ସ୍ପଷ୍ଟ କରିଛି **(ଫଟୋଗ୍ରାଫ ନଂ-4)** । ଯେହେତୁ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2021 ରେ ଏହି ଲିଜ୍ ବାତିଲ କରାଯାଇଥିଲା, ଲିଜ୍ ନଥିବା ସମୟରେ କ୍ୱାରୀ ଅଞ୍ଚଳରୁ କୌଣସି ବାଲି ଉତ୍ତୋଳନ ବେଆଇନ ଥିଲା । ଏହିପରି ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ବେଆଇନ ଖଣି ରୋକିବାରେ ତହସିଲଦାର ବିଫଳ ହୋଇଥିଲେ ।

ଏହାର ଉତ୍ତରରେ ସରକାର କହିଛନ୍ତି (ମାର୍ଚ୍ଚ 2024) ଯେ ସମସ୍ତ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ତଥା ସମ୍ଭବ ଅଣ-କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ଉତ୍ସ ଏବଂ ଯେଉଁଠାରେ ଲିଜ୍ ଅବଧି ସମାପ୍ତ ହୋଇଥିବା ଉତ୍ସଗୁଡିକର ନିଲାମ ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଇଛି । ଅଣ-ଲିଜ୍ ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ଲଘୁ ଖଣିଜ ଉତ୍ସଗୁଡିକର ଉତ୍ତମ ମନିଟରିଂ ପାଇଁ ଲଘୁ ଖଣିଜ ଚୋରି ରୋକିବା ପାଇଁ ଏସଓପି ଜାରି କରାଯାଇଛି । ତଥାପି ସରକାରଙ୍କ ଉତ୍ତର ଭବିଷ୍ୟତବାଦୀ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ନୁହେଁ, କାରଣ ପୁନଃ ଟେଣ୍ଡର ମାଧ୍ୟମରେ ଉତ୍ସର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତାକୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବାରେ ତଥା ବେଆଇନ ଖଣି ଖନନକୁ ରୋକିବାରେ ତହସିଲଦାର ବିଫଳ ହୋଇଥିଲେ ।

3.3.5 ପରିବହନ ହୋଇଥିବା ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ପାଇଁ ସଞ୍ଚାର ପାସ ଯାଞ୍ଚ ନ କରିବା

ଓଏମ୍ଏମ୍ସି ନିୟମ, 2016 ର ନିୟମ 58(1) ଅନୁଯାୟୀ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କ୍ଷୁଦ୍ର ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ଅଧିକାର ପାଇଁ ଖଣି ଉପ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ କିମ୍ବା ଖଣି ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଖଣିଜ କ୍ଷେତ୍ରରେ କ୍ଷମତାପନ୍ନ ଦକ୍ଷ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଫର୍ମ-ୱାଇରେ ଜାରି କରଯାଇଥିବା ବୈଧ ସଞ୍ଚାର ପାସ ବିନା କୌଣସି ପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଲାଇସେନ୍ସ ତଥା- ଖଣି ଲିଜ୍ କିମ୍ବା ଖଣି ଲିଜ୍ କିମ୍ବ କ୍ୱାରୀ ଲିଜ୍ କିମ୍ବା କ୍ୱାରୀ ଅନୁମତି କିମ୍ବା ନିଲାମ କ୍ରେତା, କୌଣସି ଏକ ଅଞ୍ଚଳରୁ କୌଣସି ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ପଠାଇବେ ନାହିଁ ।

---

[31] ମେସର୍ସ ଆରଏଲଆର ମର୍କାଣ୍ଟାଇଲ୍ସ

ଅଧିକନ୍ତୁ , ଓଏମ୍‌ଏମ୍‌ସି ନିୟମ, 2016 ର ନିୟମ 51 (4) ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ଯେ ଯେତେବେଳେ ବି ବ୍ୟକ୍ତି, କୌଣସି ଆଇନଗତ ପ୍ରାଧିକରଣ ବିନା, କୌଣସି ଜମିରୁ କୌଣସି ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ସଂଗ୍ରହ କରେ, ତହସିଲଦାର କିମ୍ବା ଖଣି ଅଧିକାରୀ କିମ୍ବା ଉପ-ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ କିମ୍ବା ବନଖଣ୍ଡ ଅଧିକାରୀ, ଏହିପରି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଠାରୁ ସଂଗୃହିତ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ, କିମ୍ବା ଯେଉଁଠାରେ ଏପରି ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ପୁର୍ବରୁ ବିସର୍ଜନ ହୋଇସାରିଛି, ଏହାର ମୂଲ୍ୟ ଏବଂ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତ ଠାରୁ ଭଡା, ରୟାଲିଟି କିମ୍ବା ଟିକସ ମଧ ପୁନରୁଦ୍ଧାର ହୋଇପାରେ, ସେହି ସମୟ ପାଇଁ, ଯେଉଁ ସମୟରେ ଆଇନଗତ ଅଧିକାର ବିନା ଏପରି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦଖଲ କରାଯାଇଥିଲା ।

ତିନୋଟି ତହସିଲର[32] ରେକର୍ଡଗୁଡ଼ିକରେ ନମୁନା ଯାଞ୍ଚରୁ ଜଣାପଡିଛି (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2021) ଯେ ସଂପୃକ୍ତ ତହସିଲଦାରମାନେ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ଉତ୍ତୋଳନ ଏବଂ ଲିଜ୍‌ଧାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ରୟାଲିଟି ପରିମାଣର କୌଣସି ହିସାବ ରଖି ନଥିଲେ ଏବଂ କେବଳ ଖଣି ଯୋଜନା ଅନୁମୋଦିତ ପରିମାଣର ନୋଟ୍ ରଖିଥିଲେ । ଅଧିକନ୍ତୁ ସେମାନେ ଲିଜ୍‌ଧାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ତ୍ରୈମାସିକ/ ବାର୍ଷିକ ରିଟର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟବହୃତ 'ୱାଇ' ଫର୍ମ (ସଞ୍ଚର ପାସ୍) ରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ପରିମାଣକୁ ଖଣି ଯୋଜନା ଅନୁମୋଦିତ ପରିମାଣ ସହିତ ଯାଞ୍ଚ କରିନାହାଁନ୍ତି । ଲିଜ୍‌ଧାରୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟବହୃତ 'ୱାଇ' ଫର୍ମଗୁଡିକ ପ୍ରକାଶ କରିଛି ଯେ ଫର୍ମ-'ଏନ୍' ରେ ଦ୍ୱାରୀ ଲିଜ୍ ର ଚତୁର୍ଥ ଭାଗର ଧାରା 3 ରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ପ୍ରାବଧାନ ଯାହା ପ୍ରଦାନ କରେ ଯେ ଲିଜ୍‌ଧାରୀ କେବଳ ଅନୁମୋଦିତ ଖଣି ଯୋଜନା କିମ୍ବା ଖଣି ଯୋଜନା ଅନୁଯାୟୀ ଖଣି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବେ (ଉଲ୍ଲଂଘନ କରି ଲିଜ୍‌ଧାରୀମାନେ ସେମନଙ୍କ ଖଣି ଯୋଜନା ଅନୁମୋଦିତ 1,92,251 ଘନ ମିଟର ପରିମାଣ ଠାରୁ 80,721.40 ଘନ ମିଟର ଅଧିକ ପଥର ବାହାର କରିଛନ୍ତି, ଯାହା ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ବେଆଇନ ଉତ୍ତୋଳନ ଲିଜ୍‌ଧାରୀମାନେ କେବଳ ସେମାନଙ୍କ ଖଣି ଯୋଜନାରେ ଅନୁମୋଦିତ ପରିମାଣଠାରୁ ଅଧିକ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ବାହାର କରିନାହାଁନ୍ତି, ବରଂ ରୟାଲିଟି, ଭୂପୃଷ୍ଠ ଭଡା, ଅତିରିକ୍ତ ଚାର୍ଜ ଇତ୍ୟାଦି ମଧ ଦେଇ ନାହାଁନ୍ତି । ତେଣୁ, ବେଆଇନ ଭାବେ ବାହାର କରାଯାଇଥିବା ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ମୁଲ୍ୟ, ରୟାଲିଟି ସହିତ ଡିଏମ୍‌ଏଫ୍, ଇଏମ୍‌ଏଫ୍ ଏବଂ ଆୟକର ବାବଦକୁ 9.66 କୋଟି ଟଙ୍କା ଲିଜ୍‌ଧାରୀଙ୍କ ଠାରୁ ଆଦାୟ ହେବାକୁ ଥିଲା, ଯେପରି ***ପରିଶିଷ୍ଟ- VII*** ରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି

ଉପରୋକ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣରୁ ଏହା ସ୍ୱଷ୍ଟ ହୋଇଛି ଯେ ସଂପୃକ୍ତ ତହସିଲଦାରମାନେ ଏମପି ରେ ଅନୁମୋଦିତ ପରିମାଣକୁ ଟ୍ରାନଜିଟ୍ ପାସ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ପରିବହନ ହୋଇଥିବା ତ୍ରୈମାସିକ ରିଟର୍ଣ୍ଣ/ପରିମାଣରେ ଘୋଷିତ ପରିମାଣ ମେଳ କରିନାହାଁନ୍ତି, ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଅଧିକ ପରିମାଣର ଉତ୍ତୋଳନ ଏବଂ ପରିବହନ ଦ୍ୱାରା ରାଜସ୍ୱ କ୍ଷତି ଘଟିଲା ।

ଏହାର ଉତ୍ତରରେ ସରକାର ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି (ମାର୍ଚ୍ଚ 2024) ଯେ ଜିଲ୍ଲାପାଳ ଯାଜପୁରଙ୍କ ଉପଯୁକ୍ତ ଅନୁମୋଦନ ପାଇବା ପରେ ତହସିଲଦାର, ଧର୍ମଶାଳା ଦ୍ୱାରା ଜାତୀୟ ରିମୋର୍ଟ ସେନ୍ସିଂ କେନ୍ଦ୍ର(ଏନଆରଏସସି) ଭାରତୀୟ ମହାକାଶ ଗବେଷଣା ସଂଗଠନ ଦ୍ୱାରା ଅନୁମୋଦିତ ହାଇ ରିଜୋଲୋସନ ଆରଚାଇଭାଲ ଉପଗ୍ରହ ପ୍ରୟୋଗ ଦ୍ୱାରା ରାହାଡପୁର ବିଏସକ୍ୟୁର ଘନତା ଆକଳନ କରାଯାଇଥିଲା । 32.859 ଘନ ମିଟର କଳା ପଥର ଉତ୍ତୋଳନ ପାଇଁ ସଂପୃକ୍ତ ଲିଜଧାରୀଙ୍କୁ ଏକ କାରଣ ଦର୍ଶାଅ ନୋଟିସ ଜାରି କରାଯାଇଛି ଏବଂ ଶୁଣାଣି ପ୍ରକ୍ରିୟା ଚାଲିଛି । ଆଇଫୋରଏମଏସ ପୋର୍ଟାଲ ମଧ୍ୟମରେ ସଂଞ୍ଚାର ପାସ୍ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଇଛି । ଦାବି ଆକଳନ କରିବାକୁ ତଥା ଓପିଡିଆର ଅଧିନିୟମ ମାଧ୍ୟମରେ ସର୍ଟିଫିକେଟ ମାମଲା ଆରମ୍ଭ କରିବା ସହିତ ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଦାବି ହାସଲ ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ନେବାକୁ ତହସିଲଦା, କଣ୍ଟାବାଞ୍ଜି, ରାଉରକାଲାଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଛି । ତେବେ ସରକାରଙ୍କ ଅନୁପାଳନ ଭବିଷ୍ୟତବାଦୀ ଏବଂ ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ କାରଣ ବାହାର କରାଯାଇଥିବା ପରିମାଣ ଖଣି ଯୋଜନାରେ ଅନୁମପୋଦିତ ପରିମାଣଠାରୁ ଅଧିକ ଥିଲା ଏବଂ ଲିଜଧାରୀଙ୍କଠାରୁ ବେଆଇନ ଭାବେ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ଖନନ ପାଇଁ ସରକାର 9.66 କୋଟି ଟଙ୍କା ଫେରସ୍ତ ପାଇବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲେ ।

---

[32] ବଲାଙ୍ଗିର ଜିଲ୍ଲାର କଣ୍ଟାବାଞ୍ଜି ତହସିଲ, ଯାଜପୁର ଜିଲ୍ଲାର ଧର୍ମଶାଳା ତହସିଲ ଏବଂ ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲାର ରାଉରକେଲା ତହସିଲ

3.3.6 ଅନୁମୋଦିତ ପରିମାଣଠାରୁ ଅଧିକ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ଉତ୍ତୋଳନ

ଓଏମଏମସିନିୟମ, 2016 ର ନିୟମ 51 (1) (i) ରେ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଛି ଯେ ଯେତେବେଳେ ବି କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଏହି ନିୟମ ବ୍ୟତିରେକ କୌଣସି ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ବାହାର କିମ୍ବା ପରିବହନ କରୁଥିବା ଦେଖିବାକୁ ମିଳିବ, ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ବେଆଇନ ପକ୍ଷ ବୋଲି ଧରାଯିବ ଏବଂ ଓଏମଏମସି ନିୟମ 51 (4) ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ଯେ ଯେତେବେଳେ ବି ବ୍ୟକ୍ତି କୌଣସି ଆଇନଗତ ପ୍ରାଧିକରଣ ବିନା କୌଣସି ଜମିରୁ କୌଣସି ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ସଂର୍ଗହ କରେ ତହସିଲଦାର କିମ୍ବା ଖଣି ଅଧିକାରୀ କିମ୍ବା ଉପ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ କିମ୍ବା ବନଖଣ୍ଡ ଅଧିକାରୀ, ଏହିପରି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କଠାରୁ ସଂଗୃହିତ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ କିମ୍ବା ଯେଉଁଠାରେ ଏପରି ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ପୂର୍ବରୁ ବିସର୍ଜନ ହୋଇସାରିଛି, ଏହାର ମୂଲ୍ୟ ଏବଂ ସେହି ବୟକ୍ତିଠାରୁ ଭଡ଼ା, ରୟାଲଟି କୁମ୍ବା ଟିକସ ମଧ୍ୟ ପୁନରୁଦ୍ଧାର ହୋଇପାରେ ସେହି ସମୟ ପାଇଁ ଯେଉଁ ଓ,ମୟରେ ଜମି କୌଣସି ଆଇନଗତ ଅଧିକାର ବିନା ଏପରି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦକଲ କରାଯାଇଥିଲା ।

3.3.6.1 ଧର୍ମଶାଳା ତହସିଲରେ ରେକର୍ଡ଼ଗୁଡ଼ିକର ଯାଞ୍ଚରୁ ଜଣାପଡ଼ିଛି (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2022) ଯେ ରାହାଡ଼ପୁର ବିଏସକ୍ୟୁ ନମ୍ବର 5 ପାଇଁ ଲିଜ (ଏପ୍ରିଲ 2016) ସମ୍ପାଦନ 2015-20 ଅବଧି ପାଇଁ କର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଇଛି । ପଥର ଖଣିର କାର୍ଯ୍ୟ ପରେ, ଖଣି ଯୋଜନାକୁ 2016-20 ଅବଧି ପାଇଁ 1,00,362 ଘନ ମିଟର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉତତେ୍ଳନକୁ ଅନୁମତି ଦେବା ପାଇଁ ସଂଶୋଧିତ (ମଇ 2017) କରାଯାଇଥିଲା । ବେଆଇନ ଉତ୍ତୋଳନ ସଂପର୍କରେ ସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକଙ୍କ ଠାରୁ ଅଭିଯୋଗ ପାଇବା ପରେ ତହସିଲଦାର ରାଜସ୍ୱ ନିରିକ୍ଷକ (ଆରଆଇ) କୁ ଏକ କ୍ଷେତ୍ର ପରିଦର୍ଶନ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ (ଜୁନ୍ 2019) । ଆର୍‌ଆଇ ଲିଜ୍‌ଧାରୀଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତିରେ ଲିଜ୍ ଅଞ୍ଚଳକୁ ଚିହ୍ନଟ କଲେ ଏବଂ ଦେଖିଲେ ଯେ, ଜୁନ୍ 2019 ସୁଦ୍ଧା ଲିଜ୍ ଅଞ୍ଚଳ ଏବଂ ଏହାର ବାହାରେ ଥିବା ଅଞ୍ଚଳରୁ ଦୁଇ ଲକ୍ଷ ଘନ ମିଟର ପଥର ବାହାର କରାଯାଇଛି । କୌଣସି ପୂର୍ବ ଅନୁମତି/ପ୍ରାଧିକରଣ ବିନା ଅନମୋଦିତ ପରିମାଣରୁ 99,638 ଘନ ମିଟର ଅଧିକ ପଥର ବାହାର କରାଯାଇଛି, ଯେଉଁଥିରେ ଖଣିଜ ଦେୟ 11.52 କୋଟି[33] ଟଙ୍କା ଲିଜ୍‌ଧାରୀଙ୍କ ଠାରୁ ଆଦାୟ କରିବାକୁ ଥିଲା ।

ଏହାର ଉତ୍ତରରେ, ସରକାର ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି (ମାର୍ଚ୍ଚ 2024) ଯେ, ଜିଲ୍ଲାପାଳ, ଯାଜପୁରଙ୍କ ଅନୁମୋଦନ ପାଇବା ପରେ ତହସିଲଦାର, ଧର୍ମଶାଳା ଦ୍ୱାରା ରାହୁଡ଼ପୁର ବିଏସ୍‌କ୍ୟୁ ନଂ.5 ର ଏନ୍‌ଆର୍‌ଏସ୍‌ସି, ଆଇଏସ୍‌ଆର୍‌ଓ ଦ୍ୱାରା ଅନୁମୋଦିତ ହାଇରିଜୋଲୁସନ୍ ଅଭିଲେଖାଗାର ଉପଗ୍ରହ ଚିତ୍ର ବ୍ୟବହାର କରି ଭଲ୍ୟୁମେଟ୍ରିକ୍ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରାଯାଇଛି । 60,041 ଘନ ମିଟର ଅଧିକା କଳ ପଥର ଉତ୍ତୋଳନ ପାଇଁ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଲିଜ୍‌ଧାରୀଙ୍କୁ ଏକ କାରଣ ଦର୍ଶାଅ ନୋଟିସ୍ ଜାରି କରାଯାଇଛି ଏବଂ ଶୁଣାଣି ପ୍ରକ୍ରିୟା ଚାଲିଛି । ତେବେ ସରକାରଙ୍କ ଅନୁପାଳନ ଭବିଷ୍ୟତବାଦୀ ଏବଂ ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ କାରଣ ବାହାର କରାଯାଇଥିବା ପରିମାଣ ଖଣି ଯୋଜନାରେ ଅନୁମୋଦିତ ପରିମାଣ ଠାରୁ ଅଧରକ ଥିଲା ଏବଂ ଲିଜ୍‌ଧାରୀଙ୍କ ଠାରୁ ବେଆଇନ୍ ଭାବେ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ଉତ୍ତୋଳନ ପାଇଁ ସରକାର 11.52 କୋଟି ଟଙ୍କା ଆଦାୟ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲା ।

3.3.6.2 ଜିଲ୍ଲାପାଳ, ବଲାଙ୍ଗିରଙ୍କ ରେକର୍ଡଗୁଡ଼ିକର ଯାଞ୍ଚ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2022) ରୁ ଜଣାପଡ଼ିଲା ଯେ, କରୁଆଁଝର ପାହାଡ଼ର ଦୁଇଟି ପଥର ଉତ୍ସରୁ[34] 5,500 ଘନ ମିଟର ପଥର ଉତ୍ତୋଳନ ପାଇଁ ଖପ୍ରାଖୋଲ, ତହସିଲଦାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମାର୍ଚ୍ଚ 2019 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସର୍ବସାଧାରଣ ପ୍ରକଳ୍ପର କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହ[35] ସପକ୍ଷରେ ଗୋଟିଏ ଅସ୍ଥାୟୀ ଖଣି ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା । ତହସିଲଦାରଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ, ଆର୍‌ଆଇ ସେଥିମଧ୍ୟରୁ ଏକ ଖଣି ଯାଞ୍ଚ କରି ରିପୋର୍ଟ କରିଥିଲେ (ନଭେମ୍ବର 2018) ଯେ ଅନୁମତିଧାରୀ ସେହି ଉତ୍ସରୁ 4500 ଘନ ମିଟର ଅନୁମତି ପ୍ରାପ୍ତ ପରିମାଣ ବିରୁଦ୍ଧରେ ପ୍ରାୟ 38,000 ଘନ ମିଟର ପଥର ବାହାର କରିଛନ୍ତି । ତଦନୁସାରେ, ତହସିଲଦାର, ଖପ୍ରାଖୋଲ (ଡିସେମ୍ବର 2018/ଫେବୃଆରୀ 2019) ନୋଟିସ୍ ଜାରି କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ଅତିରିକ୍ତ ଉତ୍ତୋଳନ

---

[33] ଖଣିଜ ମୂଲ୍ୟ: 9.96 କୋଟି ଟଙ୍କା (99,638 x 1,000 ଟଙ୍କା ପ୍ରତି ଘନମିଟର), ରୟାଲଟି: 1.30 କୋଟି ଟଙ୍କା (99,638 ଘନ ମିଟର X 130 ଘନ ମିଟର ପିଛା), ଡିଏମ୍‌ଏଫ: 12.95 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା (ରୟାଲଟିର 10 ପ୍ରତିଶତ), ଇଏମ୍‌ଏଫ୍: 6.48 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା (ରୟାଲଟିର ପାଞ୍ଚ ପ୍ରତିଶତ), ଅତିରିକ୍ତ ଚାର୍ଜ: 6.48 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା (ରୟାଲଟିର ପାଞ୍ଚ ପ୍ରତିଶତ)

[34] ଗୋଟିଏ ଉତ୍ସ: 4,500 ଘନ ମିଟର + ଅନ୍ୟ ଉତ୍ସ: 1,000 ଘନ ମିଟର

[35] ମେସର୍ସ ୟୁଏମ୍‌ଏସ୍‌ଏଲ୍ ଲିମିଟେଡ୍

ଉପରେ ଭଡ଼ା, ରୟାଲଟି ତ୍ୟାଦି ଜମା କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଧାରକଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲା । ତଥାପି, ତାହା (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2022 ସୁଦ୍ଧା) ଜମା ହୋଇନଥିଲା । ସମୀକ୍ଷାର ପରାମର୍ଶ (ଅକ୍ଟୋବର 2021) ଅନୁଯାୟୀ ତହସିଲଦାର ଏକ ଦଳ[36] ଦ୍ୱାରା ଉଭୟ କ୍ୱାରୀର ମିଳିତ କ୍ଷେତ୍ର ଯାଞ୍ଚ କରିଥିଲେ (12 ଡିସେମ୍ବର 2021) । ମିଳିତ ଅନୁସନ୍ଧାନ ରିପୋର୍ଟ ଅନୁଯାୟୀ, ଅନୁମତି ଧାରକ ଉଭୟ କ୍ୱାରୀରୁ ଅନୁମତି ପ୍ରାପ୍ତ ପରିମାଣ 5,500 ଘନ ମିଟର ବିରୁଦ୍ଧରେ 1,03,684 ଘନ ମିଟର ବାହାର କରିଥିଲେ । ଏହିପରି, ଏଜେନ୍ସି ଆଇନଗତ ପ୍ରାଧିକରଣ ବିନା ଅନୁମୋଦିତ ପରିମାଣଠାରୁ 98,184 ଘନ ମିଟର ଅଧିକ ପଥର ବାହାର କରି ଓଏମ୍ଏମ୍ସି ନିୟମର ନିୟମ ଉଲ୍ଲଂଘନ କରିଥିଲେ । ଏହିପରି, **ସାରଣୀ 3.9** ରେ ଦେଖାଯାଥିବା ପରି ରୟାଲଟି, ଭଡ଼ା ଏବଂ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ମୂଲ୍ୟ ବାବଦକୁ 12.32 କୋଟି ଟଙ୍କା ଦେୟ ପାଇଁ ଏଜେନ୍ସି ଦାୟୀ ଥିଲା ।

ସାରଣୀ 3.9: ଖଣିଜ ରାଜସ୍ୱ ଦେୟର ବିବରଣୀ

କ୍ର.ସଂ	*ଆଇଟମ୍*	*ପରିମାଣ (ଟଙ୍କାରେ)*
1	***2***	***3***
1	ଘନ ମିଟର ପ୍ରତି 130 ଟଙ୍କା ହାରରେ 98,184 ଘନ ମିଟର ପାଇଁ ରୟାଲଟି	1,27,63,920
2	30 ପ୍ରତିଶତ ରୟାଲଟି ହାରରେ ଡିଏମ୍ଏଫ୍	38,29,176
3	ରୟାଲଟିର 5 ପ୍ରତିଶତ ହାରରେ ଇଏମ୍ଏଫ୍	6,38,196
4	ରୟାଲଟିର 2 ପ୍ରତିଶତ ହାରରେ ଆଇଟି	2,55,278
5	ଘନ ମିଟର ପ୍ରତି 1,076.19 ଟଙ୍କା ହାରରେ 98,184 ଘନ ମିଟର ପଥରର ମୂଲ୍ୟ	10,56,64,639
	ମୋଟ	**12,31,51,209**

(ଉତ୍ସ: ଜିଲ୍ଲାପାଳ, ବଲାଙ୍ଗିରଙ୍କ ରେକର୍ଡରୁ ସମୀକ୍ଷା ଦ୍ୱାରା ସଂକଳିତ)

ଏହାର ଉତ୍ତରରେ, ସରକାର ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି (ମାର୍ଚ୍ଚ 2024) ଯେ, ତହସିଲଦାର, ଖପ୍ରାଖୋଲଙ୍କୁ ଦାବି ଆକଳନ କରିବାକୁ ଏବଂ ଓପିଡିଆର୍ ଅଧିନିୟମ ମାଧ୍ୟମରେ ସାର୍ଟିଫିକେଟ୍ ମାମଲା ଆରମ୍ଭ କରିବା ସହିତ ନିୟ ଅନୁଯାୟୀ ତାହା ଆଦାୟ କରିବା ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ନେବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଛି । ଅବଶ୍ୟ, ସରକାରଙ୍କ ଅନୁପାଳନ ଭବିଷ୍ୟତବାଦୀ ଏବଂ ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ କାରଣ ବାହାର କରାଯାଇଥିବା ପରିମାଣ ଖଣି ଯୋଜନାରେ ଅନୁମୋଦିତ ପରିମାଣଠାରୁ ଅଧିକ ଥିଲା ଏବଂ ବେଆଇନ ଭାବେ ବାହାର କରାଯାଇଥିବା ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ପାଇଁ ସରକାର 12.32 କୋଟି ଟଙ୍କା ଲିଜ୍ଧାରୀଙ୍କ ଠାରୁ ଫେରସ୍ତ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲା ।

3.3.7 ଅନୁମତି ପ୍ରାପ୍ତ ଗଭୀରତା ବାହାରେ ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ଉତ୍ତୋଳନ

ଓଏମ୍ଏମ୍ସି ନିୟମ, 2016 ର ଧାରା 37(1) (ଏ) ଅନୁଯାୟୀ, ଭୂପୃଷ୍ଠ ତଳେ ଖଣିର ଗଭୀରତା ଛଅ ମିଟରରୁ ଅଧିକ ହେବ ନାହିଁ । ଆହୁରି ମଧ୍ୟ, ଲିଜ୍ ଚୁକ୍ତିନାମାରେ ସମ୍ମିଳିତ ପରିବେଶ ମଞ୍ଜୁରୀର ସର୍ତ୍ତ ଅନୁଯାୟୀ, ପ୍ରକଳ୍ପ ପ୍ରସ୍ତାବକ ନିଶ୍ଚିତ କରିବେ ଯେ ଭୂମି ସ୍ତରରୁ 6 ମିଟର ତଳେ କୌଣସି ଖଣି କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଘଟିବ ନାହିଁ ।

ତିନୋଟି ପରୀକ୍ଷା- ଯାଞ୍ଚ ହୋଇଥିବା ତହସିଲରେ[37] ରେକର୍ଡଗୁଡ଼ିକର ଯାଞ୍ଚରୁ ଜଣାପଡ଼ିଛି (ଅଗଷ୍ଟ ରୁ ଡିସେମ୍ବର 2021) ଯେ, ***ପରିଶିଷ୍ଟ VIII*** ରେ ବର୍ଣ୍ଣନା ହୋଇଥିବା ପରି ଉତ୍ସରେ ଗଚ୍ଛିତ 18.82 ଲକ୍ଷ ଘନମିଟର ଉତ୍ତୋଳନ ଯୋଗ୍ୟ ରିଜର୍ଭ[38] ମଧ୍ୟରୁ 5.81 ଲକ୍ଷ ଘନମିଟର ପଥର ଉତ୍ତୋଳନ ପାଇଁ 2015-16 ରୁ 2022-23 ମଧ୍ୟରେ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ଅଗଷ୍ଟ 2015 ରୁ ଜୁନ୍ 2018 ମଧ୍ୟରେ ପାଞ୍ଚୋଟି ପଥର ଉତ୍ସ ପାଇଁ ଲିଜ୍ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଇଥିଲା । ଅବଶ୍ୟ, ସଂପୃକ୍ତ ତହସିଲଦାରମାନେ ଏହି ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟ ଅବଧି ସମୟରେ ପ୍ରକୃତ ଉତ୍ତୋଳନକୁ ନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ, ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକର ମାସିକ/ ପାକ୍ଷିକ ଯାଞ୍ଚ କରିନଥିଲେ ।

---

[36] ଉପ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ, ଭୂବିଜ୍ଞାନ, ବଲାଙ୍ଗିର, ଅନୁମତି ଧାରକଙ୍କ ପ୍ରତିନିଧି, ମେସର୍ସ ୟୁଏସ୍ଏମ୍ଏଲ୍ ଲିମିଟେଡ୍, ଭୁବନେଶ୍ୱର, ରାଜସ୍ୱ ନିରୀକ୍ଷକ, ଲାଥୋର ମଣ୍ଡଳ ଏବଂ ଖପ୍ରାଖୋଲ ତହସିଲର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସହାୟକ ରାଜସ୍ୱ କର୍ମଚାରୀ ଦ୍ୱାରା ଦଳଟି ଗଠିତ ହୋଇଥିଲା ।

[37] ଧର୍ମଶାଳା, ରାଉରକେଲା ଏବଂ ସମ୍ବଲପୁର

[38] ଉତ୍ସରେ ଗଚ୍ଛିତ ଉତ୍ତୋଳନ ଯୋଗ୍ୟ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ପରିମାଣ

ତହସିଲଦାର/ ଅତିରିକ୍ତ ତହସିଲଦାର ଏବଂ ଆରଆଇଙ୍କ ସହିତ ପାଞ୍ଚୋଟି ପଥର ଖଣିର ଯୁଗ୍ମ ସରଜମିନ ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇଥିଲା ଯେ ଅନୁମତିଧାରୀମାନେ ଅନୁମତି ପ୍ରାପ୍ତ ଗଭୀରତା ବାହାରୁ ପଥର ବାହାର କରିଥିଲେ ଏବଂ ପ୍ରକୃତ ଗଭୀରତା ଭୂମି ସ୍ତରରୁ 8 ମିଟର ରୁ 26 ମିଟର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଥିଲା । ତେଣୁ, ଅନୁମୋଦିତ ପାରିମାଣରୁ ଅଧିକ ଉତ୍ତୋଳନ ହେବାର ସମ୍ଭାବନାକୁ ଏଡ଼ାଇ ଦିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ଆହୁରି ମଧ, ଧର୍ମଶାଳା ତହସିଲ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଦେଖାଗଲା ଯେ ଗୋଟିଏ ପଥର ଖଣିର[39] ଲିଜ୍ ଡିଡ୍ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ (2015-20) 63,610 ଘନ ମିଟର ପଥର ଉତ୍ତୋଳନ ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ (ଫେବୃଆରୀ 2016) କରାଯାଇଥିଲା । ଖଣିରେ ସମୁଦାୟ ବାଲାନ୍ସ ରିଜର୍ଭ [40] ଥିବା 9,16,011 ଘନ ମିଟର (ଅପ୍ରେଲ୍ 2016 ସୁଦ୍ଧା) ପଥରରୁ 2016-17 ରୁ 2019-20 ମଧ୍ୟରେ 5,61,500 ଘନ ମିଟର ପଥର ଉତ୍ତୋଳନ ପାଇଁ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ (ମଇ 2016) ଖଣି ଯୋଜନାରେ ପରିବର୍ତ୍ତିତ ହୋଇଥିଲା । ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ 2019-20 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ 5,61,500 ଘନ ମିଟର ପଥର ଉତ୍ତୋଳନ ପାଇଁ, ଖଣି ଯୋଜନାରେ ଉଲ୍ଲେଖ ହୋଇଛି ଯେ 60 ମିଟର ହ୍ରାସ ସ୍ତର (ଆର୍‌ଏଲ୍)[41] ରେ ଥିବା ଜମାର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ସ୍ଥାନରୁ ଆରମ୍ଭ ହୋଇ 26 ମିଟର ଆରଏଲ୍ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଖଣି ଖନନ ହେବା ଉଚିତ୍ । ପ୍ରକାଶ ଥାଉକି, ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ ସଡ଼କ ପ୍ରକଳ୍ପ ସମାପ୍ତ ହେବାରୁ ପଥରର ଆବଶ୍ୟକତା ନଥିବା କାରଣରୁ, 2016-20 ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ ଠାରୁ ଲିଜ୍ ସମର୍ପଣ କରିବା ପାଇଁ ଲିଜ୍‌ଧାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ (ଫେବୃଆରୀ 2019) । ତହସିଲଦାର ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ 2015-16 ରୁ 2018-19 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମୟରେ ଉତ୍ତୋଳନ କରାଯାଇଥିବା 3,50,265 ଘନ ମିଟର[42] (ଯାହା ଅନୁମୋଦିତ ଉତ୍ପାଦନ ପରିମାଣର 62.38 ପ୍ରତିଶତ) ପଥରର ସରକାରୀ ଦେୟ ଆକଳନ କରିଥିଲେ । ତହସିଲଦାର (ମାର୍ଚ୍ 2019) ଖଣି ଉପ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ, ଯାଜପୁରଙ୍କୁ ଲିଜ୍‌ଧାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବାହାର କରାଯାଇଥିବା ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ପରିମାଣ ଜାଣିବା ପାଇଁ ତାଙ୍କ ବୈଷୟିକ ଦଳକୁ ନିୟୋଜିତ କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ । ତଥାପି, ତାହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରାଯାଇ ନଥିଲେ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2022 ସୁଦ୍ଧା) । ସମୀକ୍ଷା ଦ୍ୱାରା ଅତିରିକ୍ତ ତହସିଲଦାରଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତିରେ କରାଯାଇଥିବା (17 ନଭେମ୍ବର 2021) ଯୁଗ୍ମ ତଦନ୍ତରୁ ଜଣାପଡ଼ିଲା ଯେ, ଇସିର ସର୍ତ୍ତ ଉଲ୍ଲଂଘନ କରି ଅତ୍ୟଧିକ ଖଣି କାର୍ଯ୍ୟକଳେପ କରାଯାଇଛି ଯାହା **ଫଟୋ ଚିତ୍ର ନଂ.5** ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

ଫଟୋ ଚିତ୍ର ନଂ. 5: ଅଧିକ ଖଣି କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଦର୍ଶାଉଥିବା ଫଟୋ ଚିତ୍ର

Photographs of Anjira BSQ No.10 taken during JPI on 17.11.2021 conducted Audit in presence of Tahasildar, Dharmasala

[39] ଅଞ୍ଜିରା ବିଏସ୍‌କ୍ୟୁ ନଂ.10

[40] ଉତ୍ତୋଳନ ଯୋଗ୍ୟ ରିଜର୍ଭ ପରିମାଣରୁ ଉତ୍ତୋଳନ ପରେ ବଳକା ଉତ୍ତୋଳନ ଯୋଗ୍ୟ ପରିମାଣ

[41] ହ୍ରାସ ହୋଇଥିବା ସ୍ତର 'ଦାତୁମ୍' ରୁ ଉଚ୍ଚତାକୁ ବୁଝାଏ (ସମଗ୍ର କ୍ଷେତ୍ର ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ଉଚ୍ଚତାର ଏକ ଇଚ୍ଛାଧୀନ ଚିହ୍ନଟ ବିନ୍ଦୁ)

[42] ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ 2015-16 ରେ 12,926 ଘନ ମିଟର + ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ 2016-17 ରେ 57,959 ଘନ ମିଟର + ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ 2017-18 ରେ 1,415,72 ଘନ ମିଟର + ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ 2018- 19 ରେ 1,37,808 ଘନ ମିଟର = 3,50,265 ଘନ ମିଟର

ଏହାର ଉତ୍ତରରେ ସରକାର ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି (ମାର୍ଚ୍ଚ 2024) ଯେ ତହସିଲଦାର, ଧର୍ମଶାଳା, ସମ୍ବଲପୁର ଏବଂ ରାଉରକେଲାକୁ ଅତିରିକ୍ତ ଉତ୍ତୋଳନ ଏବଂ ଏହାର ଚାହିଦା ଆକଳନ କରିବାକୁ ଏବଂ ଓପିଡିଆର୍ ଅଧିନିୟମ ମାଧ୍ୟମରେ ସାର୍ଟିଫିକେଟ୍ ମାମଲା ଆରମ୍ଭ କରିବା ସହିତ ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ତାହା ଆଦାୟ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଛି । ଅବଶ୍ୟ, ସରକାରଙ୍କ ଅନୁପାଳନ ଭବିଷ୍ୟତବାଦୀ ଏବଂ ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ କାରଣ ବାହାର କରାଯାଇଥିବା ପଥରଗୁଡ଼ିକ ଅନୁମତିପ୍ରାପ୍ତ ଗଭୀରତା ଅତିକ୍ରମ କରିସାରିଛି ଏବଂ ଲିଜ୍‌ଧାରୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଆବଶ୍ୟକ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇ ନାହିଁ । ଅଧିକନ୍ତୁ, ସତ୍ୟତା ରହିଲା ଯେ ଉତ୍ତର ସମର୍ପଣ କରିବାର ଦୁଇ ବର୍ଷ ବିତିଯାଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଧର୍ମଶାଳା ତହସିଲ କ୍ଷେତ୍ରରେ ନିର୍ଗତ ହୋଇଥିବା ପଥର ପରିମାଣ ଜାଣିବା ପାଇଁ ଉପନିର୍ଦ୍ଦେଶକ, ଯାଜପୁର ଦ୍ୱାରା କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇ ନାହିଁ ।

3.3.8 ଖଣି ଲିଜ୍ କ୍ଷେତ୍ର ବାହାରେ ପଥରଗୁଡ଼ିକର ଅତିରିକ୍ତ ଉତ୍ତୋଳନ

ଓଏମ୍‌ଏମ୍‌ସି ନିୟମ, 2016 ର ନିୟମ 51(4) ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ଯେ ଯେତେବେଳେ ବି ବ୍ୟକ୍ତି, କୌଣସି ଆଇନଗତ ପ୍ରାଧିକରଣ ବିନା, କୌଣସି ଜମିରୁ କୌଣସି ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ସଂଗ୍ରହ କରେ, ତହସିଲଦାର କିମ୍ବା ଖଣି ଅଧିକାରୀ କିମ୍ବା ଉପ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ କିମ୍ବା ବନଖଣ୍ଡ ଅଧିକାରୀ, ଏହିପର ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଠାରୁ ସଗୃହିତ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ, କିମ୍ବା, ଯେଉଁଠାରେ ଏପରି ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ପୂର୍ବରୁ ବିସର୍ଜନ ହୋଇସାରିଛି, ଏହାର ମୂଲ୍ୟ ଏବଂ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ଠାରୁ ଭଡ଼ା, ରୟାଲଟି କିମ୍ବା ଟିକସ ମଧ୍ୟ ପୁନରୁଦ୍ଧାର କରିପାରନ୍ତି, ସେହି ସମୟ ପାଇଁ, ଯେଉଁ ସମୟରେ ଜମି କୌଣସି ଆଇନଗତ ଅଧିକାର ବିନା ଏପରି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦଖଲ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଯୁଯୁମୁରା ତହସିଲର ରେକର୍ଡଗୁଡ଼ିକର ଯାଞ୍ଚରୁ ଜଣାପଡ଼ିଛି ଯେ, ବାର୍ଲୋଇ ପଥର କ୍ୱାରୀ ନମ୍ବର 04 ର ଲିଜ୍ ଡିଡ୍ 28 ଅପ୍ରେଲ୍ 2018 ରେ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ 2018-19 ରୁ 2022-23 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅତିରିକ୍ତ ଚାର୍ଜ ଘନ ମିଟର ପ୍ରତି 12 ଟଙ୍କା ହାରରେ 36,287 ଘନ ମିଟର ଉତ୍ତୋଳନ ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଇଥିଲା । ତହସିଲଦାର, ଯୁଯୁମରା ସହିତ ଏଡିଏମ୍ (ରାଜସ୍ୱ), ସମ୍ବଲପୁରଙ୍କର 9 ଅଗଷ୍ଟ 2020 ରେ ଉକ୍ତ ପରିଦର୍ଶନ ସମୟରେ ଦେଖାଗଲା ଯେ ଲିଜ୍‌ଧାରୀ ଆବଣ୍ଟିତ ପରିମାଛ ଠାରୁ ଅଧିକ ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ବେଆଇନ୍ ଉତ୍ତୋଳନ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଜଡ଼ିତ ଥିଲେ । ରାଜସ୍ୱ ନିରୀକ୍ଷକ, ଯୁଯୁମରାଙ୍କ ରିପୋର୍ଟ ଅନୁଯାୟୀ, ଖଣି ଯୋଜନାରେ ଅନୁମତି ପ୍ରାପ୍ତ ପରିମାଣ ଠାରୁ 36,968 ଘନ ମିଟର ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ଉତ୍ତୋଳନ କରାଯାଇଥିଲା । ଅଧିକନ୍ତୁ, ଏହି ଉତ୍ତୋଳନ କେବଳ ଲିଜ୍ ଅଞ୍ଚଳରେ ନୁହେଁ ବରଂ ଆଖପାଖ ଅଞ୍ଚଳରେ ମଧ୍ୟ କରାଯାଇଥିଲା । କ୍ଷମତାପନ୍ନ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ପୂର୍ବ ଅନୁମତି ବିନା ଅତିରିକ୍ତ ପରିମାଣର ଉତ୍ତୋଳନ ବେଆଇନ୍ ଥିଲା ଏବଂ ଲିଜ୍ ଅଞ୍ଚଳ ବାହାରେ ଥିବା ସ୍ଥାନରୁ ଉତ୍ତୋଳନ ଅନୁମତି ପ୍ରାପ୍ତ ନୁହେଁ; ତେଣୁ, ଲିଜ୍‌ଧାରୀ, ଓଏମ୍‌ଏମ୍‌ସି ନିୟମର ନିୟମ 51(4) ରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ପରି ରୟାଲଟି, ଡିଏମ୍‌ଏଫ୍ ଏବଂ ଇଏମ୍‌ଏଫ୍ ସହିତ ପଥରର ମୂଲ୍ୟ ଦେବାକୁ ଦାୟୀ ।

ସମୀକ୍ଷା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିଛି ଯେ ତହସିଲଦାର, ପଥରର ମୂଲ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଶୁଳ୍କ (ଅତିରିକ୍ତ ଚାର୍ଜ, ଡିଏମ୍‌ଏଫ୍ ଏବଂ ଇଏମ୍‌ଏଫ୍) ଚାର୍ଜ କରିବା ପରିବର୍ତ୍ତେ କେବଳ ରୟାଲଟି ଏବଂ ପେନାଲ୍ଟି ଉପରେ 50.06 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଦାବି ପଠାଇଛନ୍ତି । ଏହାଦ୍ୱାରା **ସାରଣୀ 3.10** ରେ ବିସ୍ତୃତ ଭାବରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଥିବା ପରି 4.13 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଖଣିଜ ଦେୟ ଅଣ ଆଦାୟ ହେଲା, ଯାହା ଦୋଷୀଙ୍କୁ ଅଯଥା ଆର୍ଥିକ ଲାଭ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିଲା ।

ସାରଣୀ 3.10: କମ୍ ସଂଗୃହିତ ଖଣିଜ ଦେୟଗୁଡ଼ିକର ବିବରଣୀ

କ୍ର.ସଂ.	*ଆଇଟମ୍*	*ପରିମାଣ (ଟଙ୍କାରେ)*
1	***2***	***3***
1	ଘନ ମିଟର ପ୍ରତି 1,084.76 ଟଙ୍କା ହାରରେ 36,968 ଘନ ମିଟର ପଥରର ମୂଲ୍ୟ	4,01,01,408
2	ଘନ ମିଟର ପ୍ରତି 12.00 ଟଙ୍କା ହାରରେ ଅତିରିକ୍ତ ଦେୟ	4,43,616
3	ଡିଏମ୍‌ଏଫ୍: ରୟାଲଟିର 10 ପ୍ରତିଶତ (48,05,840 ଟଙ୍କା ଯଥା 36,968 ଘନ	4,80,584

କ୍ର.ସଂ	ଆଇଟମ୍	ପରିମାଣ (ଟଙ୍କାରେ)
1	2	3
	ମିଟର x 130 ଟଙ୍କା ପ୍ରତି ଘନ ମିଟର)	
4	ଇଏମ୍ଏଫ୍: ରୟାଲଟିର 5 ପ୍ରତିଶତ (48,05,840 ଟଙ୍କା ଯଥା 36,968 ଘନ ମିଟର x 130 ଟଙ୍କା ପ୍ରତି ଘନ ମିଟର)	2,40,292
	ମୋଟ	**4,12,65,900**

ଏହାର ଉତ୍ତରରେ, ସରକାର ବ୍ୟକ୍ତ କରିଛନ୍ତି (ମାର୍ଚ୍ଚ 2024) ଯେ ତହସିଲଦାର, ଯୁଯୁମରା ବାର୍ଲୋଇ ପଥର ଖାଦାନରୁ 36,968 ଘନ ମିଟର ପଥର ଅଧିକ ଉତ୍ତୋଳନ ପାଇଁ ଓଏମଏମ୍ସି ନିୟମ, 2016 ର କାର୍ଯ୍ୟସୂଚୀ-II ଅନୁଯାୟୀ ଘନ ମିଟର ପିଛା 130 ଟଙ୍କା ହାରରେ ରୟାଲଟି ହିସାବ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ଲିଜ୍ଧାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହି ରାଶି ସଂଗ୍ରହ ହୋଇସାରିଛି । ଅତିରିକ୍ତ ଚାର୍ଜ, ଇଏମ୍ଏଫ୍ ଏବଂ ଡିଏମ୍ଏଫ୍ ପାଇଁ ଦାବି ଲିଜ୍ଧାରୀଙ୍କୁ ଜଣାଇ ଦିଆଯିବ । ତେବେ,ସରକାରଙ୍କ ଅନୁପାଳନ ଭବିଷ୍ୟତବାଦୀ ଏବଂ ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ କାରଣ ଉତ୍ତୋଳିତ ପଥରଗୁଡ଼ିକ ଅନୁମତିପ୍ରାପ୍ତ ଖଣି ଲିଜ୍ ଅଞ୍ଚଳ ବାହାରେ ଥିଲା ଏବଂ ଲିଜ୍ଧାରୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଆବଶ୍ୟକ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇ ନଥିଲା । ଏତଦ୍‌ବ୍ୟତୀତ, ବେଆଇନ୍ ଭାବେ ଉତ୍ତୋଳିତ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ପରିମାଣର ପାଇଁ ସରକାର 4.12 କୋଟି ଟଙ୍କା ପୁନରୁଦ୍ଧାର କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲା ।

3.3.9 କଳା ପଥରର ଅତିରିକ୍ତ ଉତ୍ତୋଳନ ପାଇଁ ରୟାଲଟିର ଅଣ-ଆଦାୟ

ତହସିଲଦାର, ଧର୍ମଶାଳାଙ୍କ ରେକର୍ଡଗୁଡ଼ିକର ଯାଞ୍ଚରୁ ଜଣାପଡ଼ିଛି ଯେ, 2002 ମସିହାରେ 41.50 ଏକର ଜମିରେ ଥିବା ଡଙ୍କାରି କଳା ପଥର ଖଣି ନୂତନ ଭାବରେ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିଲା ଏବଂ 2002-23 ରୁ 2016-17 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦୀର୍ଘ ମିଆଦି ଆଧାରରେ ଲିଜ୍ଧାରୀଙ୍କୁ ଲିଜ୍ ଦିଆଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଲିଜ୍ଧାରୀ, **ସାରଣୀ 3.11** ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ପରି, 14,15,596 ଘନ ମିଟର ପଥର ପାଇଁ 6.65 କୋଟି ଟଙ୍କା ରୟାଲଟି ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି ।

ସାରଣୀ 3.11: ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ଉତ୍ତୋଳନର ପରିମାଣ ଏବଂ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ରୟାଲଟିର ବିବରଣୀ

କ୍ର.ସଂ.	ଲିଜ୍ ଅବଧି	ଖଣିରୁ ବାହାର କରାଯାଇଥିବା କଳା ପଥରର ପରିମାଣ (ଘନ ମିଟରରେ)	ଲିଜ୍ ଧାରକ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବ ରୟାଲଟିର ପରିମାଣ (ଟଙ୍କାରେ)
1	01 ନଭେମ୍ବର 2002 ରୁ 31 ଅକ୍ଟୋବର 2005	2,85,265	1,03,17,880
2	01 ନଭେମ୍ବର 2005 ରୁ 31 ଅକ୍ଟୋବର 2008	8,48,731	3,28,52,500
3	01 ନଭେମ୍ବର 2008 ରୁ 31 ଅକ୍ଟୋବର 2011	1,33,800	91,57,728
4	26 ନଭେମ୍ବର 2012 ରୁ 27 ନଭେମ୍ବର 2015	1,47,800	1,41,61,800
	ମୋଟ	**14,15,596**	**6,64,89,908**

(ଉତ୍ସ: ତହସିଲଦାର, ଧର୍ମଶାଳା ରେକର୍ଡରୁ ସଂଗୃହିତ)

ଆହୁରି ମଧ୍ୟ, ରେକର୍ଡଗୁଡ଼ିକର ଅନୁସନ୍ଧାନରୁ ଜଣାପଡ଼ିଛି ଯେ, ବିଗତ ଲିଜ୍ କାରବାର ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ପାଇଁ (ନଭେମ୍ବର 2012 ରୁ ନଭେମ୍ବର 2017) କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ (ଡିସେମ୍ବର 2012) କରାଯାଇଥିଲା । ଓଏସ୍‌ପିସିବି ଜଳ (ପିସିପି) ଅଧିନିୟମ 1974 ର ଧାରା 25 ଏବଂ ବାୟୁ(ପିସିବି) ଅଧିନିୟମ, 1981 ଅନୁଯାୟୀ 5,000 ଏମ୍‌ଟି/ ମାସ ପରିମାଣର ବୋଲ୍ଡର, 1,20,200 ଏମ୍‌ଟି/ମାସକୁ ଜାନୁଆରୀ 2013 ସଂଶୋଧିତ ଉତ୍ପାଦନ ପାଇଁ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ସହମତି ମଞ୍ଜୁର କରିଛି (26 ନଭେମ୍ବର 2012) । ଏହି ସର୍ତ୍ତ ଅନୁଯାୟୀ ଲିଜ୍ଧାରୀଙ୍କୁ ଜଳ (ପିସିପି) ଅଧିନିୟମ, 1974 ର ଧାରା 25 ଏବଂ ବାୟୁ (ପିସିପି) ଅଧିନିୟମ, 1981 ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ସମ୍ମତି ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ

ପଥର ଖଣି କାର୍ଯ୍ୟର ଅତିକ୍ରମରେ ତିନି ମାସ ପୂର୍ବରୁ ଓଏସ୍‌ପିସିବି ପାଖରେ ଆବେଦନ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । କିନ୍ତୁ, ଲିଜ୍‌ଧାରୀ ତାହା ଆବେଦନ କରିନଥିଲେ ଏବଂ କ୍ୱାରୀ ଚଳାଇଥିଲେ । ଫଳସ୍ୱରୁପ, ଆଞ୍ଚଳିକ ଅଧିକାରୀ, ଓଏସ୍‌ପିସିବି, କଳିଙ୍ଗ ନଗର, ଜିଲ୍ଲାପାଳ, ଯାଜପୁରଙ୍କୁ ତୁରନ୍ତ ଖଣି କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ବନ୍ଦ କରିବାକୁ ଏବଂ ସିଟିଓ ପାଇଁ ଆବେଦନ ନକରି କ୍ୱାରୀ ଚଳାଇବା ପାଇଁ ଲିଜ୍‌ଧାରୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ । ଫଳସ୍ୱରୁପ, ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ତହସିଲଦାର ଲିଜ୍‌ଧାରୀଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ (27 ନଭେମ୍ବର 2015) ଏବଂ ଖଣି କାର୍ଯ୍ୟ ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲା ।

ଜିଲ୍ଲାପାଳ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବରେ କ୍ୱାରୀ ଯାଞ୍ଚ କରିଥିଲେ (ଡିସେମ୍ବର 2015) ଏବଂ ଉତ୍ତୋଳନ ହୋଇଥିବା ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ପ୍ରକୃତ ପରିମାଣ ଆକଳନ କରିବାକୁ ଖଣି ଉପ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ, ଯାଜପୁରଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ । ନଭେମ୍ବର 2002 ରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ନଭେମ୍ବର 2015 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ (ଯେଲେବେଳେ ଖଣି ବନ୍ଦ ଥିଲେ) 73,38,012 ଘନ ମିଟର କ୍ୱାରୀରୁ ବାହାର କରାଯାଇଥିବା ମୋଟ ପରିମାଣକୁ ଡିଡିଏମ୍ ଆକଳନ କରିଥିଲେ । ଯେହେତୁ ଲିଜ୍‌ଧାରୀ ଆରମ୍ଭରୁ ଖଣି ଲିଜ୍ ଦେୟ ପୂର୍ବରୁ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରାଯାଇସାରିଛି, ଯଥା-14,15,596 ଘନ ମିଟର(**ସାରଣୀ 3.11** ରେ ବିସ୍ତୃତ ଭାବରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ) ତାହା ବିୟୋଗ କରିବା ପରେ, ଲିଜ୍‌ଧାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବାହାର କରାଯାଇଥିବା କଳା ପଥରର ପରିମାଣ ଥିଲା 59,22,416 ଘନ ମିଟର, ଯାହା ପାଇଁ କୌଣସି ରୟାଲଟି ଇତ୍ୟାଦି, ଲିଜ୍‌ଧାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପଇଠ ହୋଇନଥିଲା । ତହସିଲଦାର ପରିମାଣର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରି ରୟାଲଟି ଆଦିକୁ 58,63 କୋଟି[43] ଟଙ୍କା ଜମା କରିବାକୁ ଡିମାଣ୍ଡ ନୋଟିସ୍ ଜାରି କରିଛନ୍ତି (ମଇ 2016) ।

ଡିମାଣ୍ଡ ନୋଟିସରେ ଅସନ୍ତୋଷ ପ୍ରକାଶ କରି ଲିଜ୍‌ଧାରୀ (ଜୁନ୍ 2016) ଓଡିଶାର ମାନ୍ୟବର ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏକ ରିଟ୍ ଆବେଦନ କରିଥିଲେ । ମାନ୍ୟବର ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ତହସିଲଦାରଙ୍କ ଆଦେଶକୁ ରଦ୍ଦ କରିଦେଲେ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2016) ଏବଂ ସଂପୃକ୍ତ ପକ୍ଷମାନଙ୍କୁ ଶୁଣାଣି କରିବାର ସୁଯୋଗ ଦେବା ପରେ ତହସିଲଦାରଙ୍କୁ ନୂତନ ଆଦେଶ ଦେବାର ସ୍ୱାଧୀନତା ରହିବ ବୋଲି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ । ମାନ୍ୟବର ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ଜିଲ୍ଲାପାଳ ଯାଜପୁର, ଖଣି ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ (ଡିଓଏମ୍)ଙ୍କର ରାଜ୍ୟ ସ୍ତରୀୟ ଏନଫୋର୍ସମେଣ୍ଟ ସ୍କ୍ୱାଡ଼ (ଏସ୍‌ଏଲ୍‌ଇଏସ୍) ସହାୟତାରେ ଉତ୍ତୋଳିତ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ଏବଂ ସରକାର ହରାଇଥିବା ରାଜସ୍ୱର ପୁନଃ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ପାଇଁ ଏକ ଦଳ[44] ଗଠନ କରିଥିଲେ (ନଭେମ୍ବର 2017) । ଜିଲ୍ଲାପାଳ ଯାଜପୁର ତାରିଖ ଏବଂ ସମୟ ସ୍ଥିର କରିବାକୁ ଏବଂ ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଏସ୍‌ଏଲ୍‌ଇଏସ୍‌କୁ ପ୍ରତିନିଯୁକ୍ତି କରିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ଖଣି ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ (ଫେବୃଆରୀ 2018/ ଅକ୍ଟୋବର 2018) । ସମୀକ୍ଷା ତାରିଖ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2022) ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଖଣି ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଓଡିଶା ଠାରୁ କୌଣସି ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇନଥିଲା ।

ଏହିପରି ବିଭାଗର ଟାଳଟୁଳ ମନୋଭାବ ହେତୁ ବାହାର କରାଯାଇଥିବା ଖଣିଜ ପରିମାଣକୁ ପୁନଃ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରାଯାଇପାରିଲା ନାହିଁ ଏବଂ ମାନ୍ୟବର ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ନୂତନ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ପଠାଯାଇପାରିଲା ନାହିଁ, ଫଳ ସ୍ୱରୂପ ଖଣିଜ ରାଜସ୍ୱ 58.63 କୋଟି ଟଙ୍କା ପୁନରୁଦ୍ଧାର ହୋଇପାରିଲା ନାହିଁ

ଏହାର ଉତ୍ତରରେ ସରକାର ବ୍ୟକ୍ତ କରିଛନ୍ତି (ମାର୍ଚ୍ଚ 2024) ଯେ ତହସିଲଦାର, ଧର୍ମଶାଳାକୁ ବାହାର କରାଯାଇଥିବା ପରିମାଣର ପୁନଃ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବାକୁ ଏବଂ ଓପିଡିଆର୍ ଅଧିନିୟମ ମାଧ୍ୟମରେ ସାର୍ଟିଫିକେଟ୍ ମାମଲା ଆରମ୍ଭ କରିବା ସହିତ ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ତାହା ଆଦାୟ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଛି । ଅବଶ୍ୟ, ସରକାରଙ୍କ ଅନୁପାଳନ ଭବିଷ୍ୟତବାଦୀ ଏବଂ ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ କାରଣ ବେଆଇନ ଭାବେ ବାହାର କରାଯାଇଥିବା ପଥରଗୁଡିକ ପୁନଃ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରାଯାଇପାରିଲା ନାହିଁ ଏବଂ 58.63 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଖଣିଜ ରାଜସ୍ୱ ହାସଲ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇନାହିଁ ।

[43] 58.63 କୋଟି ଟଙ୍କା = 59,22,416 ଘନ ମିଟର x 99 ଟଙ୍କା (ଘନ ମିଟର ପ୍ରତି ରୟାଲଟି)

[44] ଉପ-ଜିଲ୍ଲାପାଳ, ଯାଜପୁର ଚେୟାରମ୍ୟାନ୍ ରୂପେ ଏବଂ ଡେପୁଟି ପୋଲିସ୍ ଅଧିକ୍ଷକ, ଯାଜପୁର,ଉପ ଖଣି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ. ଯାଜପୁର ଏବଂ ତହସିଲଦାର , ଧର୍ମଶାଳା ସଦସ୍ୟ ଭାବରେ

3.3.10 ଯାନ୍ତ୍ରିକ ଉପାୟ ବ୍ୟବହାର କରି ବାଲି ଖନନ କାର୍ଯ୍ୟ

ରାଜସ୍ୱ ଏବଂ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପରିଚାଳନା ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ଜାରି (ଏପ୍ରିଲ 2019) କରାଯାଇଥିବା ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ ଅବୈଜ୍ଞାନିକ ବାଲି ଖନନ ଏବଂ ବେଆଇନ ଉତ୍ତୋଳନ ରାଜ୍ୟର ରାଜସ୍ୱ ହାନି ଘଟାଇଥାଏ ଏବଂ ନଦୀର ପ୍ରାକୃତିକ ସନ୍ତୁଳନକୁ ବିକୃତ କରିଥାଏ। ତେଣୁ, ଯାନ୍ତ୍ରିକ ଉପାୟ ମାଧ୍ୟମରେ ଏବଂ ଶୋଷଣ ପଦ୍ଧତି ବ୍ୟବହାର କରି ବାଲିର କୌଣସି ଖଣି କାର୍ଯ୍ୟକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇନଥାଏ।

ଫଟୋ ଚିତ୍ର ନଂ. 6: ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ନଦୀ ବାଲୁକା ଶଯ୍ୟା, ବୃନ୍ଦାଦେଈପୁରରୁ ଯାନ୍ତ୍ରିକ ଉପାୟରେ ବାଲି ଖନନ

ଅତିରିକ୍ତ ତହସିଲଦାର, ଧର୍ମଶାଳା ତହସିଲ (17 ନଭେମ୍ବର 2021) ଏବଂ ରାଜସ୍ୱ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷକ ଯାଜପୁର ତହସିଲ (7 ଡିସେମ୍ବର 2021) ସହିତ ଯୁଗ୍ମ କ୍ଷେତ୍ର ନିରୀକ୍ଷଣ କରାଯାଇଥିଲା। ଏହି ଯୁଗ୍ମ କ୍ଷେତ୍ର ନିରୀକ୍ଷଣ ଗୁଡିକ ସମୟରେ, ଯାନ୍ତ୍ରିକ ଖନନକାରୀ ସାହାଯ୍ୟରେ ବାଲି ଖନନ, ନିମ୍ନରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଥିବା ପରି ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଇଥିଲା:

- ବୃନ୍ଦାଦେଈପୁର ବାଲି ଉତ୍ସ ଏବଂ ରାଇଚାନ୍ଦା ବାଲି ଉତ୍ସର ପୂର୍ବ ଲିଜ୍ ଅବଧି ଯଥାକ୍ରମେ ମାର୍ଚ୍ଚ 2020 ଏବଂ ମାର୍ଚ୍ଚ 2021 ରେ ସମାପ୍ତ ହୋଇଯାଇଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ବୃନ୍ଦାଦେଈପୁର ଏବଂ ରାଇଚାନ୍ଦାରେ ଥିବା ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ନଦୀ ବାଲିରୁ ଜଳ ସ୍ତର ତଳେ ଥିବା ନଦୀ ଶଯ୍ୟାରେ ଯାନ୍ତ୍ରିକ ଖନନକାରୀଙ୍କ ସହାୟତାରେ ଖଣି ଖନନ କାର୍ଯ୍ୟ ଚାଲିଥିଲା। ଜେପିଆଇ ତାରିଖ ଦିନ, ଏହି ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକରେ ବାଲି ଖନନ ପାଇଁ କୌଣସି ଲିଜ୍ ବଳବତ୍ତର ନଥିଲା।

- ବୁଢା ନଦୀର ଭଗବତପୁର ବାଲି ଉତ୍ସ ଏବଂ ଟିପ୍ରା ବାଲି ଉତ୍ସରେ ଯାନ୍ତ୍ରିକ ଉପାୟ ବ୍ୟବହାର କରି ବାଲି ଖନନ କାର୍ଯ୍ୟ ଚାଲିଥିଲା। ଏହି ଉଭୟ ଉତ୍ସ ଯଥାକ୍ରମେ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ 2018-19 ରୁ 2022-23 ଏବଂ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ 2020-21 ରୁ 2024-25 ର ଲିଜ୍ ଅବଧି ସହିତ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ଥିଲା।

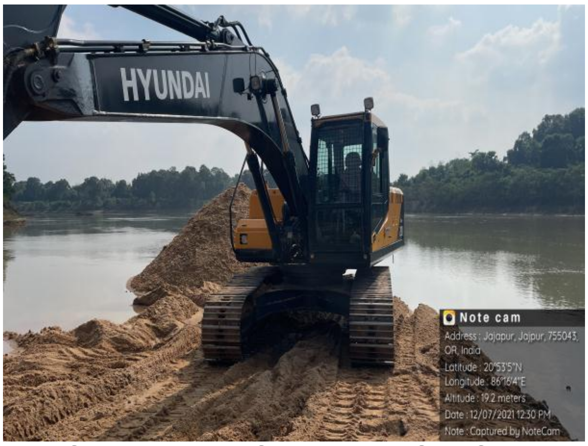

ଫଟୋ ଚିତ୍ର ନଂ. 7: ଭଗତପୁର ଟିପ୍ରା ବୁଢ ନଦୀରୁ ବାଲିର ଯାନ୍ତ୍ରିକ ଖନନ

- ଅନ୍ୟ ଏକ ଜେପିଆଇ (8 ମାର୍ଚ୍ଚ 2022 ରେ), ସମୀକ୍ଷା ଦ୍ୱାରା ରାଜସ୍ୱ ସୁପରଭାଇଜର ଛତ୍ରପୁର ତହସିଲ ସହିତ କରାଯାଇଥିଲା। ଏହି ଜେପିଆଇ ସମୟରେ ଯାନ୍ତ୍ରିକ ଖନନକାରୀ ବ୍ୟବହାର କରି ରୁଷିକୁଲ୍ୟା ନଦୀର ବାଲୁକା କୂଳ, ହଂସପୁରରେ ଖଣି କାରବାର ଚାଲିଥିବାର ଦେଖାଗଲା।

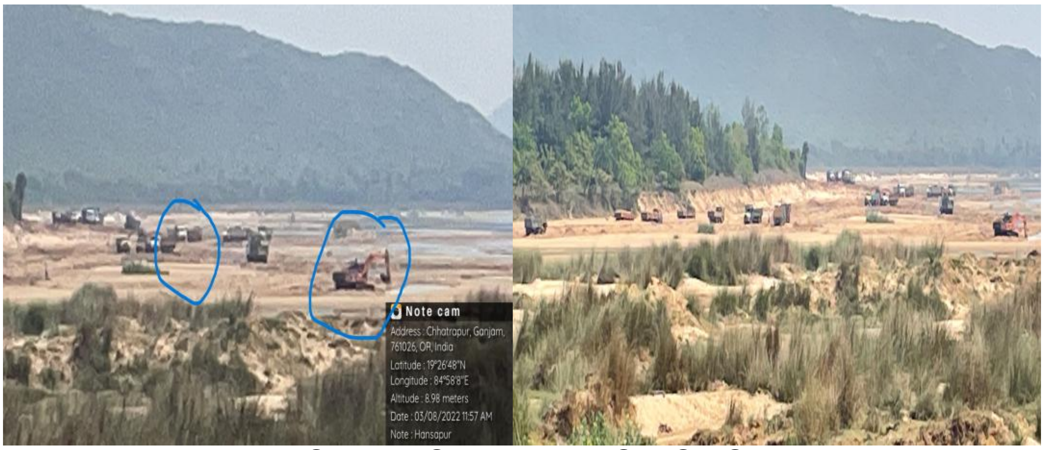

ଫଟୋ ଚିତ୍ର ନଂ. 8: ରୁଷିକୁଲ୍ୟା ହଂସପୁରରୁ ବାଲିର ଯାନ୍ତ୍ରିକ ଖଣି ଖନନ

ତେଣୁ, ଯାନ୍ତ୍ରିକ ଉପାୟରେ ବାଲି ଖନନକୁ, ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନୁମତି ନହେବା ପରେ ମଧ୍ୟ ଏହା ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜାରି ରହିଥିଲା । ଏହା ଅପାରଗ ମନିଟରିଂର ସୂଚକ ଥିଲା ।

ଏହାର ଉତ୍ତରରେ ସରକାର ବ୍ୟକ୍ତ କରିଛନ୍ତି (ମାର୍ଚ୍ଚ 2024) ଯେ, ଓଡ଼ିଶା ବାଲୁକା ନୀତିର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ଇସ୍ପାତ ଏବଂ ଖଣି ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ବାଲି ଖନନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଏକ ବିସ୍ତୃତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶନାମା ଜାରି କରାଯାଇଛି (ଡିସେମ୍ବର 2023) ଯେଉଁଥିରେ ପ୍ରାବଧାନ କରାଯାଇଛି ଯେ ଅନୁମୋଦିତ ଖଣି ଯୋଜନା ଅନୁଯାୟୀ, ଓଏମ୍ଏମ୍ସି ନିୟମ, 2016 ର ନିୟମାବଳୀ ଏବଂ ସମ୍ପୃକ୍ତ ବିଧିବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଥିବା ସର୍ତ୍ତଗୁଡ଼ିକର ଠିକ୍ ଭାବରେ ପାଳନ ପୂର୍ବକ କ୍ୱାରୀ ଅପରେସନ କରାଯିବ । ପରିବେଶ, ଜଙ୍ଗଲ ଓ ଜଳବାୟୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ସ୍ଥାୟୀ ବାଲି ଖଣି ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା, 2016 ର ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ଅନୁସରଣ କରି ଖଣି ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବ ଯାହା ବାଲି ଖନନ ପାଇଁ ସ୍ଥାନ, ବାଲିର ଘନତା, ଜମା, କୃଷି ଜମି/ ନଦୀ ବନ୍ଧ, ଖଣି ପ୍ରଣାଳୀ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ବାଲୁକା ଖଣି ପାଇଁ ମାନକ ପରିବେଶ ସ୍ଥିତି ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ନିର୍ଭର କରି ମାନୁଆଲ, ଅର୍ଦ୍ଧ-ଯାନ୍ତ୍ରିକ କିମ୍ବା ଯାନ୍ତ୍ରିକ ହୋଇପାରେ । ତଥାପି, ଅନ୍ୟ କୌଣସି ପଦ୍ଧତି ଅପେକ୍ଷା ଖଣିର ମାନୁାଲ ପଦ୍ଧତିକୁ ଅଧିକ ପସନ୍ଦ କରାଯିବ । ମାନ୍ୟବର ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, ଓଡ଼ିଶା 2023 ର ଡବ୍ଲ୍ୟୁ.ପି(ସି) ନଂ.637 ର ତାଙ୍କର ବିଚାର (ଫେବୃଆରୀ 2024) ରେ ରିଟ୍ ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ଏକ ସାଙ୍ଗରେ ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା 2023 ରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶନାମା ଏବଂ ଲିଜ୍‌ଧାରୀ ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଥିବା ଲିଜ୍ ଡିଡର ସର୍ତ୍ତାବଳୀକୁ ଅନୁସରଣ ପୂର୍ବକ କାରବାରରେ ମାନୁଆଲ୍ ବାଲି ଖନନକୁ ପ୍ରାଥମିକତା ଦିଆଯିବ । ତଥାପି, ପ୍ରକୃତ କଥାଟି ହେଉଛି ଯେ ଯାନ୍ତ୍ରିକ ଉପାୟରେ ବାଲି ଖନନକୁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନୁମୋଦନ ନ କରାଯିବା ପରେ ମଧ୍ୟ ଏହା ଜାରି ରହିଥିଲା । ଅଧିକନ୍ତୁ, ବାଲି ଖଣିର ଯାନ୍ତ୍ରିକ ଉପାୟରେ ଖନନକୁ ରୋକିବା ପାଇଁ ବିଭାଗ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ଭାବରେ ନଜର ରଖିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲା ।

3.3.11 ଲିଜ୍ ଅବଧି ସମାପ୍ତ ହେବା ପରେ ବାହାର କରାଯାଇଥିବା ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ପ୍ରକୃତ ପରିମାଣର ମାପ ନହେବା

ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ଅନଧିକୃତ ତଥା ବେଆଇନ୍ ଖନନକୁ ରୋକିବା ପାଇଁ କ୍ଷେତ୍ର କାର୍ଯ୍ୟକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରହଣ କରାଯିବାକୁ ଥିବା ପଦକ୍ଷେପଗୁଡ଼ିକୁ ରାଜସ୍ୱ ଓ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପରିଚାଳନା ବିଭାଗ, ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ (ଜାନୁଆରୀ 2011/ ମାର୍ଚ୍ଚ 2012) । ଏହା ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା ଯେ: (i) ଉତ୍ସର ସମ୍ଭାବନା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ଉପ-ଜିଲ୍ଲାପାଳ ତହସିଲଦାର ଏବଂ ରାଜସ୍ୱ ନିରୀକ୍ଷକ(ଆର୍ଆଇ) ନିୟମିତ ଭାବରେ ସେମାନଙ୍କ ଅଧୀନରେ ଥିବା ଲଘୁ ଖଣିଜ ସୈରାତ ଉତ୍ସ ପରିଦର୍ଶନ କରିବାକୁ ନ୍ୟସ୍ତ ହେବା ଉଚିତ ଏବଂ ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ଅନଧିକୃତ ଖଣି ଖନନକୁ ରୋକିବା ପାଇଁ ସମସ୍ତ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଉଚିତ୍, (ii) ଆର୍ଆଇ ଏବଂ ତହସିଲଦାର/ ଅତିରିକ୍ତ ତହସିଲଦାର, ଲଘୁ ଖଣିଜର ଚୋରୀ ମାମଲାରେ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଅଞ୍ଚଳ ପାଇଁ ଦାୟୀ ରହିବ, (iii) ପରବର୍ତ୍ତୀ ଉଚ୍ଚ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଲିଜ୍ ହୋଇନଥିବା ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକ ପରିଦର୍ଶନ କରିବା ଉଚିତ ଏବଂ ନିଜକୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ

କରିବା ଉଚିତ୍ ଯେ ଏହି ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକରେ କୌଣସି ଅନଧିକୃତ ଖଣି ଚାଲୁ ନାହିଁ ଏବଂ (iv) ତହସିଲଦାରମାନେ ତାଙ୍କ ଅଧୀନରେ ଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ଖଣି ସ୍ଥାନକୁ ଯେଉଁଥିପାଇଁ, ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି, ଯାଞ୍ଚ କରିବା ଉଚିତ୍, ଅନ୍ତତଃ ପକ୍ଷେ ପ୍ରତି 15 ଦିନରେ ଥରେ ଏବଂ ଏହି ବିଷୟରେ ଉପ-ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କୁ ଏକ ପାକ୍ଷିକ ରିପୋର୍ଟ ଦାଖଲ କରିବା ଉଚିତ୍ ।

3.3.11.1 ମନୋନୀତ 22 ଟି ତସସିଲର ରେକର୍ଡଗୁଡ଼ିକର ଯାଞ୍ଚରୁ (ଅଗଷ୍ଟ/ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2022) ଜଣାପଡ଼ିଛି ଯେ ଖଣିଜ ସଂରକ୍ଷଣ ପରିମାଣର ମଧ୍ୟରୁ 2015-22 ସମୟରେ 60.65 ଲକ୍ଷ ଘନ ମିଟର (13.37 ପ୍ରତିଶତ) ଉତ୍ତୋଳନ ପାଇଁ 185ଟି ଲଘୁ ଖନିଜ ଉତ୍ସ (ବାଲି ଏବଂ ପଥର) ପାଇଁ ଲିଜ୍ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି ଯାହା ***ପରିଶିଷ୍ଟ IX*** ରେ ବିସ୍ତୃତ ଭାବରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି ।

ସମୀକ୍ଷା ସଂପୃକ୍ତ ତହସିଲଦାରଙ୍କ ଠାରୁ 185 ଖଣିଜ ସମ୍ପଦ ଯାଞ୍ଚ ହୋଇଥିବା ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ବଳକା ଖଣି ଯୋଗ୍ୟ ଜମା ବିଷୟରେ ସୂଚନା ପାଇଁ ଆହ୍ୱାନ କରିଥିଲା । ସଂପୃକ୍ତ ତହସିଲଦାରମାନେ ଲିଜ୍‌ଧାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବାହାର କରାଯାଇଥିବା ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ପ୍ରକୃତ ପରିମାଣ ମାପ କରିନଥିବାରୁ ଏବଂ ଲିଜ୍ ଅବଧି ବନ୍ଦ ହେବା ସମୟରେ ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକରେ ଉପଲବ୍ଧ ଯଳକା ଜମା ମାପ କରିନଥିଲେ । ଏହିପରି, ଏହି ଉତ୍ସରୁ ବାହାର କରାଯାଇଥିବା ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ପ୍ରକୃତ ପରିମାଣ ବିଷୟରେ ତହସିଲଦାରଙ୍କ ପାଖରେ କୌଣସି ସୂଚନା ନଥିଲା ଏବଂ ସେମାନେ କେବଳ ଖଣି ଯୋଜନାରେ ଅନୁମୋଦିତ ପରିମାଣର ତଥ୍ୟ ରଖିଥିଲେ, ଯାହା ଉପରେ ଆଧାର କରି ଭଡ଼ା, ରୟାଲଟି ଇତ୍ୟାଦିର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଲିଜ୍ ଅବଧି ଶେଷରେ ବାହାର କରାଯାଇଥିବା ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ପରିମାଣର ପରିମାପ ପ୍ରଣାଳୀ ଗ୍ରହଣ ନକରିବା, **ଅନୁଚ୍ଛେଦ 3.3.9** ରେ ଆଲୋଚନା ହୋଇଥିବା ପରି ଅନୁମୋଦିତ/ ପ୍ରାଧିକୃତ ପରିମାଣ ଠାରୁ ଅଧିକ, ଅନଧିକୃତ ଉତ୍ତୋଳନର ସମ୍ଭାବ୍ୟ ବିପଦ ସହିତ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିଲା ।

ଏହାର ଉତ୍ତରରେ, ସରକାର ବ୍ୟକ୍ତ କରିଛନ୍ତି (ମାର୍ଚ୍ଚ 2024) ଯେ ସମ୍ପୃକ୍ତ ତହସିଲଦାରଙ୍କୁ ନିର୍ଗତ ହୋଇଥିବା ଅତିରିକ୍ତ ପରିମାଣର ଆକଳନ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଛି ଏବଂ ଓପିଡିଆର୍ ଅଧିନିୟମ ମାଧ୍ୟମରେ ସାର୍ଟିଫିକେଟ ମାମଲାର ଶୁଣାଣି ସହିତ ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ତାହା ଆଦାୟ କରିବାକୁ ଦାବି କରାଯାଇଛି । କିନ୍ତୁ, ସରକାରଙ୍କ ଅନୁପାଳନ ଭବିଷ୍ୟତବାଦୀ ଏବଂ ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ କାରଣ ଲିଜ୍ ଅବଧି ବନ୍ଦ ସମୟରେ ଲିଜ୍‌ଧାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବାହାର କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରକୃତ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ପରିମାଣ ମାପ କରିବାରେ ସରକାର ବିଫଳ ହୋଇଥିଲେ ।

3.3.11.2 ଆହୁରି ମଧ୍ୟ, ଧର୍ମଶାଳା ତହସିଲର ରେକର୍ଡଗୁଡ଼ିକର ଯାଞ୍ଚରୁ ଜଣାପଡ଼ିଛି (ଡିସେମ୍ବର 2021) ଯେ ଧର୍ମଶାଳା ତହସିଲ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଆରୁହା ହିଲ୍ ବ୍ଲକ୍ ଅଞ୍ଚଳରେ ପାଞ୍ଚୋଟି ଲଘୁ ଖଣିଜ ଉତ୍ସ, ଆରୁହା ବିଏସ୍‌କ୍ୟୁ 1, 2, 3, 4 ଏବଂ 5 ଥିଲା । ଏହି ପାଞ୍ଚୋଟି ଉତ୍ସ ମଧ୍ୟରୁ ତିନୋଟି ଉତ୍ସ ଆରୁହା ବିଏସ୍‌କ୍ୟୁ 3 ଏବଂ 5, ଏହଂ ଆରୁହା 4) ଦୀର୍ଘ ଲିଜ୍ ଆଧାରରେ,ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ 2015-16 ସମୟରେ, ଦୁଇ ଲିଜ୍‌ଧାରୀଙ୍କ[45] ନାମରେ ଦିଆଯାଇ ଥିବାବେଳେ ଆରୁହା ବିଏସ୍‌କ୍ୟୁ ନମ୍ବର 2 ଏବଂ ବିଏସ୍‌କ୍ୟୁ ନମ୍ବର 1, ଯଥାକ୍ରମେ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ 2016-17 ଏବଂ 2017-18 ମଧ୍ୟରେ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ପାଇଁ ଜଣେ ଲିଜ୍‌ଧାରୀ[46]ଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଖଣି ଯୋଜନା ଗୁଡ଼ିକର କ୍ଲଷ୍ଟର ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ପାଇଁ (ଛୋଟ ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକୁ ମିଶାଇ ଗୋଟିଏ ଖଣି ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତି) ନିର୍ଦ୍ଦେଶନାମା ସହିତ, ଏସ୍‌ଇଆଇଏଏ ଦ୍ୱାରା ପରିବେଶ ମଞ୍ଜୁରୀ ପ୍ରସ୍ତାବ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ ହେତୁ ଅବଶିଷ୍ଟ ଚାରି ଉତ୍ସ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ହୋଇନଥିବା ବେଳେ ଆରୁହା ବିଏସ୍‌କ୍ୟୁ ନମ୍ବର 1 କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ଥିଲା । ଏହା ପରେ ଏହି ପାଞ୍ଚ ଉତ୍‌ଏର ଖଣି ଯୋଜନା ଏକ କ୍ଲଷ୍ଟରରେ[47] ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା, ଯାହା ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ

---

[45] ଆରୁହା କଳାପଥର କ୍ୱାରୀ ସଂଖ୍ୟା 3 & 5, ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ 2015-16, ରେ ଶ୍ରୀ ଦିଲିପ କୁମାର ବାଲଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ; ଏବଂ ବିଏସ୍‌କ୍ୟୁ ନମ୍ବର 4 ଶ୍ରୀ ଅକ୍ଷୟ କୁମାର ଦାସଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ସ୍ଥିର ହେଲା ।

[46] ଶ୍ରୀ ତ୍ରିନାଥ ଜେନା

[47] ଗୋଟିଏ ଲିଜ୍ ପାରିପାର୍ଶ୍ୱିକ ଦୂରତା ଏକ ସମଜାତୀୟ ଅଞ୍ଚଳର ଅନ୍ୟ ଲିଜ୍ ଠାରୁ ୫୦୦ ମିଟରରୁ କମ୍ ହେଲେ ଏକ କ୍ଲଷ୍ଟର ଗଠନ ହିଏ

ପରିବେଶ ମଞ୍ଜୁରୀ ଅନୁଦାନ ପାଇଁ ଏସ୍‌ଇଆଇଏଏ ସହିତ ବିଚାରାଧୀନ ରହିଲା, ଯେଉଁ କାରଣରୁ ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ହୋଇନଥିଲା (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2022) ।

ଇତି ମଧ୍ୟରେ, ଜଣେ ଲିଜ୍‌ଧାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବେଆଇନ୍ ଉତ୍ତୋଳନ ହେତୁ ରାଜ୍ୟ ରାଜକୋଷ ରାଜସ୍ୱ ହରାଇବା ନେଇ ଓଡ଼ିଶାର ମାନ୍ୟବର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଲୋକାୟୁକ୍ତଙ୍କ ନିକଟରେ ଏକ ଅଭିଯୋଗ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା (10 ଡିସେମ୍ବର 2020) । ମାନ୍ୟବର ଲିକାୟୁକ୍ତଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ, ରାଜସ୍ୱ ଓ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପରିଚାଳନା ବିଭାଗ ଜିଲ୍ଲାପାଳ ଯାଜପୁରଙ୍କୁ ଏହି ଘଟଣାର ତଦନ୍ତ କରିବାକୁ ଏବଂ ସେଥିରେ ଏକ ବିସ୍ତୃତ ତଥ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ (ଜୁଲାଇ 2021) । ଜିଲ୍ଲାପାଳ, ଯାଜପୁର ଏକ କମିଟି ଗଠନ କଲେ (ଜୁଲାଇ 2021) ଏବଂ ସମସ୍ତ ପାଞ୍ଚ ଉତ୍ସକୁ ଯଥା ଆରୁହା ବିଏସ୍‌କ୍ୟୁ 1 ରୁ 5କୁ ମିଳିତ ଅନୁସନ୍ଧାନ କଲା । କମିଟି 10 ଅଗଷ୍ଟ/ 26 ଅଗଷ୍ଟ 2021 ରେ ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକ ମାପ କରି ଜାଣିବାକୁ ପାଇଲା ଯେ, 8,87,836.90 ଘନ ମିଟର (ଆରୁହା ବିଏସ୍‌କ୍ୟୁ 1 ରୁ 5920.60 ଘନମିଟର; ଆରୁହା ବିଏସ୍‌କ୍ୟୁ 2 ରୁ 31,548.30 ଘନ ମିଟର ଏବଂ ଆରୁହା ବିଏସ୍‌କ୍ୟୁ 3,4,5 ରୁ 8,50,368 ଘନ ମିଟର) ରୋଡ଼ ମେଟାଲ ଏହି ପାଞ୍ଚ ଉତ୍ସରୁ ବେଆଇନ୍ ଭାବେ ବାହାର କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ଉତ୍ସରୁ ଅଧିକ ପରିମାଣ ଖଣିଜ ବାହାର କରିବା ପାଇଁ ତହସିଲଦାରଙ୍କୁ ଆରୁହା ବିଏସ୍‌କ୍ୟୁ 1 ଏବଂ 2 ର ଲିଜ୍‌ଧାରୀଙ୍କୁ ରୟାଲଟି ଜମା କରିବାକୁ, ଏବଂ କ୍ଷମତାପ୍ରାପ୍ତ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ଥିର କରାଯାଇଥିବା ଜରିମାନା ନୋଟିସ୍ ଜାରି କରିବାକୁ ସୁପାରିଶ କରାଯାଇଥିଲା । ତଦନୁସାରେ, ତହସିଲଦାର, ଧର୍ମଶାଳା, ଆରୁହା ବିଏସ୍‌କ୍ୟୁ 1 ଏବଂ 2 ରୁ 37,468.90 ଘନମିଟର ଅଧିକ ପରିମାଣର ବେଆଇନ୍ ଉତ୍ତୋଳନ ପାଇଁ ଲିଜ୍‌ଧାରୀଙ୍କୁ ରୟାଲଟି, ଭଡ଼ା ଇତ୍ୟାଦି ସହିତ 10.03 କୋଟି ଟଙ୍କା ଜମା କରିବାକୁ ନୋଟିସ୍ ଜାରି କରିଥିଲେ (ଅକ୍ଟୋବର/ ନଭେମ୍ବର 2021) ।

ଅବଶ୍ୟ, ମନୋମୀତ, ଲିଜ୍‌ଧାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଖଣି କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ ହେବା ପୂର୍ବରୁ କିମ୍ବା ପୂର୍ବ ଲିଜ୍ ବନ୍ଦ ହେବା ପରେ ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକର ମାପ ନହେବା ହେତୁ ଆରୁହା ବିଏସ୍‌କ୍ୟୁ 3 , 4ଏବଂ 5 ରୁ ରୋଡ଼ ମେଟାଲ୍ ବେଆଇନ୍ ଉତ୍ତୋଳନ ପୂର୍ବ ଲିଜ୍‌ଧାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଛି କିମ୍ବା ବର୍ତ୍ତମାନର ଲିଜ୍‌ଧାରୀମାନେ ଅବଶିଷ୍ଟ 8,50,368 ଘନ ମିଟର ବେଆଇନ୍ ଭାବରେ ବାହାର କରିଛନ୍ତି ତାହା କମିଟି ସ୍ଥିର କରିପାରିଲା ନାହିଁ । ତେଣୁ, ରୟାଲଟି, ଭଡ଼ା ଇତ୍ୟାଦି ମୂଲ୍ୟ ହାସଲ ପାଇଁ 98.30 କୋଟି[48] ଟଙ୍କା ଦାବି କରାଯାଇପାରିଲା ନାହିଁ, ଯାହାଫଳରେ ରାଜ୍ୟ ରାଜକୋଷକୁ କ୍ଷତି ପହଞ୍ଚିଲା ।

ଏହିପରି ଭାବରେ, ଖଣି କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଏବଂ ଲିଜ୍ ବନ୍ଦ ହେବା ପରେ କ୍ୱାରୀର ମାପ ନହେବା ଦ୍ୱାରା ରୋଡ଼ ମେଟାଲର ଅତ୍ୟଧିକ ତଥା ବେଆଇନ୍ ଉତ୍ତୋଳନ ହେତୁ ଜିଲ୍ଲା ପ୍ରଶାସନର ଦୋଷୀଙ୍କୁ ଚିହ୍ନଟ କରିବାର କୌଣସି ସୁଯୋଗ ନଥିଲା । ବେଆଇନ୍ ଉତ୍ତୋଳନ ତଥା ରୋଡ଼ ମେଟାଲ୍ ଚୋରୀକୁ ରୋକିବାରେ ବିଫଳତା ପାଇଁ ଦାୟୀ ଅଧିକାରୀ(ମାନଙ୍କ) ଉପରେ କୌଣସି ଉତ୍ତରଦାୟିତ୍ୱ ସ୍ଥିର କରାଯାଇ ନାହିଁ, ଯାହା ଦ୍ୱାରା ସରକାରଙ୍କ ରାଜସ୍ୱ ନଷ୍ଟ ହୋଇଯାଇଥିଲା ।

ଏହାର ଉତ୍ତରରେ ସରକାର ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି (ମାର୍ଚ୍ଚ 2024) ଯେ ନମ୍ବର ଏଲ୍‌ଓ୍ୱାଇ-1355/2020 ମାମଲାରେ ମାନ୍ୟବର ଲୋକାୟୁକ୍ତ (ଡିସେମ୍ବର 2023) ସରକାରୀ ଅଧିକାରୀ, ଲିଜ୍‌ଧାରୀ ଏବଂ ମାନ୍ୟତା ପ୍ରାପ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ (ଆର୍‌କ୍ୟୁପି) ବିରୋଧରେ ଶୃଙ୍ଖଳାଗତ ତଥା ଅପରାଧିକ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି । ସେହି ଅନୁଯାୟୀ, ଖଣି ଆଣ୍ଡ ଭୂତତ୍ତ୍ୱ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକଙ୍କୁ ଆର୍‌କ୍ୟୁପି କୁ କଳା ତାଲିକାଭୁକ୍ତ କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଛି । ରାଜସ୍ୱ ଓ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପରିଚାଳନା ବିଭାଗକୁ ସଂପୃକ୍ତ ତ୍ରୁଟିପୂର୍ଣ୍ଣ ରାଜସ୍ୱ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ବିଭାଗୀୟ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଆରମ୍ଭ କରିବାକୁ ମଧ୍ୟ ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଛି । ତେବେ, ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସରକାର ତ୍ରୁଟିପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ କୌଣସି ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇନଥିବାରୁ ଏହି ଉତ୍ତର ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ ।

[48] 98.30 କୋଟି ଟଙ୍କା = (ମୂଲ୍ୟ = 8,50,368 ଘନ ମିଟର x 1,000 ଟଙ୍କା ପ୍ରତି ଘନ ମିଟର = 85,03,68,000 ଟଙ୍କା) + (ରୟାଲଟି = 8,50,368 ଘନମିଟର x 130 ଟଙ୍କା ପ୍ରତି ଘନ ମିଟର = 11,05,47,840 ଟଙ୍କା) + (ଡିଏମ୍‌ଏଫ୍: 11,054,784 (ରୟାଲଟିର 10 ପ୍ରତିଶତ) + ଇଏମ୍‌ଏଫ୍: 55,27,392 (ରୟାଲଟିର ପାଞ୍ଚ ପ୍ରତିଶତ) + ଅତିରିକ୍ତ ଚାର୍ଜ: 55,27,392 (ରୟାଲଟିର 5 ପ୍ରତିଶତ)

3.4 ଡିଏମ୍ଏଫ୍ ଅବଦାନର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଆଦାୟ

ଓଡିଏମ୍ଏଫ୍ ନିୟମ, 2015 (ଫେବୃଆରୀ 2016 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସଂଶୋଧିତ) ର ନିୟମ 9 (2) (ଏ) ରେ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଛି ଯେ ଯଦି ନିଲାମ ମାଧ୍ୟମରେ ଲିଜ୍ ମଞ୍ଜୁର ହୋଇନାହିଁ ତେବେ ସମସ୍ତ ଲଘୁ ଖଣିଜ ଲିଜ୍ଧାରୀମାନେ 12 ଜାନୁଆରୀ 2015 ଠାରୁ ରୟାଲଟିର 30 ପ୍ରତିଶତ ସମାନ ପରିମାଣ ଦେବେ ।

ପାଞ୍ଚୋଟି ମନୋନୀତ ତହସିଲ[49]ରେ ରେକର୍ଡଗୁଡ଼ିକର ଯାଞ୍ଚରୁ ଜଣାପଡ଼ିଛି ଯେ ତିନିଟି ତହସିଲ[50]ରେ 2015-22 ମଧ୍ୟରେ 10 ଜଣ ଲିଜ୍ଧାରୀଙ୍କ ଠାରୁ 30 ପ୍ରତିଶତ ବଦଳରେ 10 ରୁ 15 ପ୍ରତିଶତ ହାରରେ ଡିଏମ୍ଏଫ୍ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇଥିଲା, ଯଦିଓ ଏହି ଲିଜ୍ଧାରୀମାଜଙ୍କୁ ଖଣି ଲିଜ୍ ନିଲାମ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇନଥିଲା । ସେହିଭଳି, ଦୁଇଟି ତହସିଲ[51] ଚାରୋଟି କ୍ୱାରୀ ଅନୁମତି ଧାରକଙ୍କ ଠାରୁ ଡିଏମ୍ଏଫ୍ ଅବଦାନ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇ ନଥିଲା । ସମୁଦାୟ 4,35,160 ଘନ ମିଟର ମାଟି/ ପଥର/ ବାଲି/ ମୋରମ୍ ବାହାର କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଫଳସ୍ୱରୁପ ***ପରିଶିଷ୍ଟ X*** ଅନୁଯାୟୀ ଡିଏମ୍ଏଫ୍ ଅବଦାନ ପାଇଁ 47.30 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ସ୍ୱଳ୍ପ ଆଦାୟ ହୋଇଥିଲା ।

ଏହାର ଉତ୍ତରରେ ସରକାର ବ୍ୟକ୍ତ କରିଛନ୍ତି (ମାର୍ଚ୍ଚ 2024) ଯେ ତହସିଲଦାର ବରଗଡ଼, ବୀରମିତ୍ରପୁର, ଧର୍ମଶାଳା, ଯୁଯୁମରା ଏବଂ ପରଜଙ୍ଗଙ୍କୁ ଦାବି ପୁନଃ ଆକଳନ କରିବାକୁ ଏବଂ ଓପିଡିଆର୍ ଅଧିନିୟମ ମାଧ୍ୟମରେ ସାର୍ଟିଫିକେଟ୍ ମାମଲା ଆରମ୍ଭ କରିବା ସହିତ ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଲିଜ୍ଧାରୀଙ୍କ ଠାରୁ ତାହା ଆଦାୟ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଉଛି । ତେବେ, ଉତ୍ତର ଭବିଷ୍ୟତବାଦୀ ଏବଂ ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ କାରଣ ଲିଜ୍ଧାରୀଙ୍କ ଠାରୁ ସୁଧ ସହିତ 47.30 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ବକେୟା ଖଣି ଦେୟ ଆଦାୟ କରିବାରେ ସରକାର ବିଫଳ ହୋଇଥିଲେ ।

3.5 ସାର୍ବଜନୀନ ପ୍ରକଳ୍ପର କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନଧିକୃତ ଉତ୍ସରୁ କିଣା ଯାଇଥିବା ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ପାଇଁ ଅତିରିକ୍ତ ଚାର୍ଜ, ଡିଏମ୍ଏଫ୍ ଏବଂ ଇଏମ୍ଏଫ୍ ଦେୟ ଅନାଦେୟ

ଓଏମ୍ଏମ୍ସି ନିୟମ, 2016 ର ନିୟମ 58 ରେ ଏହା ଦର୍ଶାଯାଇଛି ଯେ (a) ଲାଇସେନ୍ସ-ତଥା-ଖଣି ଲିଜ୍ କିମ୍ବା ଖଣି ଲିଜ୍ କିମ୍ବା କ୍ୱାରୀ ଲିଜ୍ କିମ୍ବା କ୍ୱାରୀ ଅନୁମତି ଧାରକ କିମ୍ବା ନିଲାମ କ୍ରେତା ଫର୍ମ-ଓ୍ୱାଇ ରେ ଏକ ବୈଧ ସଞ୍ଚାର ପାସ୍ ବିନା କୌଣସି ଏକ ଅଞ୍ଚଳରୁ କୌଣସି ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ପଠାଇବେ ନାହିଁ; (b) ସାର୍ବଜନୀନ ପ୍ରକଳ୍ପର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ଦାୟିତ୍ୱରେ ଥିବା କୌଣସି କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ କୌଣସି ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ଉପରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ରୟାଲଟିର ପରିଶୋଧ ପାଇଁ କୌଣସି ବିଲ୍ ପାସ୍ କରିପାରିବେ ନାହିଁ ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହି ପରିଶୋଧ ଦାବି କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ସଞ୍ଚାର ପାସ୍ ଦେଖାଇ ନାହାଁନ୍ତି; (c) ସାର୍ବଜନୀନ ପ୍ରକଳ୍ପ ନିର୍ବାହ ଦାୟିତ୍ୱରେ ଥିବା କୌଣସି କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ନିକଟରେ ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା କୌଣସି ଲଘୁ ଖଣିଜ କ୍ରୟ ପାଇଁ ମୂଲ୍ୟର ପରିଶୋଧ କରିବାକୁ ଦାବି କରୁଥିବା କୌଣସି ବିଲ୍ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଯଦି ସେହି ପରିମାଣର ରାଶି ରସିଦ ପ୍ରଦର୍ଶନ ନହୁଏ, ତେବେ ସେହି କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ବିଲ୍ ପାସ୍ କରିବେ ନାହିଁ; ଏବଂ (d) ଯଦି କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ରୟାଲଟିର ଦେୟ ସପକ୍ଷରେ ସଞ୍ଚାର ପାସ୍ ଏବଂ ଟଙ୍କା ରସିଦ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୁଏ, ତେବେ ପୂର୍ତ୍ତ ବିଭାଗ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ରୟାଲଟି ଏବଂ ଖଣିଜ ମୂଲ୍ୟ କାଟିବେ ଏବଂ ଏହାକୁ ସରକାରୀ ଟ୍ରେଜେରୀରେ ଥିବା ସରକାରୀ ଆକାଉଣ୍ଟକୁ ପଠାଇବେ ।

ଆହୁରି ମଧ୍ୟ, ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2018 ରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ରାଜସ୍ୱ ଓ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପରିଚାଳନା ବିଭାଗର ମାନ୍ୟବର ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଅଧ୍ୟକ୍ଷତାରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ବୈଠକରେ ନିଆଯାଇଥିବା ନିଷ୍ପତ୍ତି ଅନୁଯାୟୀ ସମସ୍ତ ବିକାଶମୂଳକ ଏବଂ ଭିତ୍ତିଭୂମି ପ୍ରକଳ୍ପର ବିଡ୍ ଡକ୍ୟୁମେଣ୍ଟ ଏହା ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ଥିଲା ଯେ କଣ୍ଟ୍ରାକ୍ଟର କେବଳ ପ୍ରାଧିକୃତ ଉତ୍ସରୁ ସାମଗ୍ରୀ ବ୍ୟବହାର କରିବା କରିବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ ଏହାର ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଦେବ ।

---

[49] ବରଗଡ଼, ବୀରମିତ୍ରପୁର, ଧର୍ମଶାଳା, ଯୁଯୁମରା ଏବଂ ପର୍ଜଙ୍ଗ

[50] ଧର୍ମଶାଳା, ଯୁଯୁମରା ଏବଂ ବୀରମିତ୍ରପୁର

[51] ବରଗଡ଼ ଏବଂ ପର୍ଜଙ୍ଗ

ରାଜସ୍ୱ ଏବଂ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପରିଚାଳନା ବିଭାଗର ଦ୍ୱାରା ଯୋଗାଯାଇଥିବା ରେକର୍ଡ ଏବଂ ସୂଚନା ଯାଞ୍ଚରୁ ଜଣାପଡ଼ିଛି ଯେ ରାଜ୍ୟରେ ପୂର୍ତ୍ତବିଭାଗର କାର୍ଯ୍ୟନିବାହୀମାନେ (i) ଫର୍ମ–Y ରେ ବୈଧ ସଞ୍ଚାର ପାସ୍; ଏବଂ (ii) ପ୍ରାଧିକୃତ ଉତ୍ସରୁ କ୍ରୟ ପାଇଁ ରୟାଲଟି ଦେୟ ସପକ୍ଷରେ ଅର୍ଥ ପଇଠ ରସିଦ ଦାଖଲ ନକରି ସରକାରୀ ପ୍ରକଳ୍ପ ଦାୟିତ୍ୱରେ ଥିବା ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ଯୋଗାଇ ଦେଇଛନ୍ତି । ଫଳସ୍ୱରୁପ, ବୈଧ ସଞ୍ଚାର ପାସ୍ ଏବଂ କ୍ରୟ ସପକ୍ଷରେ କ୍ରୟ ରସିଦ ପ୍ରଦର୍ଶନ ନହେବା କାରଣରୁ 2015-22 ମଧ୍ୟରେ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ/ କଣ୍ଟ୍ରାକ୍ଟରଙ୍କ ବିଲରୁ, ***ପରିଶିଷ୍ଟ XI*** ରେ ଦେଖାଯାଇଥିବା ପରି, 4,624.58 କୋଟି ଟଙ୍କା ରୟାଲଟି କଟାଯାଇଥିଲା । କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀଙ୍କ ବିଲରୁ କଟାଯାଇଥିବା ରୟାଲଟି 2015-22 ମସିହାରେ ଲିଜ୍ ହୋଇଥିବା ଲଘୁ ଖଣିଜ ଉତ୍ସରୁ ସଂଗୃହିତ 1,300.03 କୋଟି ଟଙ୍କାର ରୟାଲଟିର 355.73 ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା ।

ଏହିପରି, 2016-22 ମଧ୍ୟରେ ରାଜ୍ୟରେ ରୟାଲଟି ଉପରେ ଅତିରିକ୍ତ ଚାର୍ଜ, ଡିଏମ୍ଏଫ୍ ଏବଂ ଇଏମ୍ଏଫ୍ ବାବଦକୁ 885.70 କୋଟି ଟଙ୍କା ଆଦାୟ ହେବାକୁ ଥିଲା । ପ୍ରକାଶ ଥାଉକି, 14 ଟି ଜିଲ୍ଲାରେ ସାର୍ବଜନୀନ ପ୍ରକଳ୍ପର ଦାୟିତ୍ୱରେ ଥିବା ଅଧିକାରୀମାନେ 399.91 କୋଟି ଟଙ୍କା ବିପକ୍ଷରେ କେବଳ 21.25 କୋଟି ଟଙ୍କା ଆଦାୟ କରିଥିବା ବେଳେ ଅବଶିଷ୍ଟ 16 ଟି ଜିଲ୍ଲାର ସାର୍ବଜନୀନ ପ୍ରକଳ୍ପର ଦାୟିତ୍ୱରେ ଥିବା ଅଧିକାରୀମାନେ କଣ୍ଟ୍ରାକ୍ଟରଙ୍କ ବିଲରୁ କଟାଯାଇଥିବା ରୟାଲଟି ଉପରେ ଅତିରିକ୍ତ ଚାର୍ଜ, ଡିଏମ୍ଏଫ୍ ଏବଂ ଇଏମ୍ଏଫ୍ ବାବଦକୁ ସଂଗ୍ରହଯୋଗ୍ୟ 485.79 କୋଟି ଟଙ୍କାରୁ କୌଣସି ଅର୍ଥ ସଂଗ୍ରହ କରିନାହାଁନ୍ତି । ଏହାଦ୍ୱାରା ରାଜ୍ୟରେ 864.45 କୋଟି ଟଙ୍କା ଖଣିଜ ରାଜସ୍ୱର ସ୍ୱଳ୍ପ/ ଅଣ-ସଂଗ୍ରହ ହୋଇଥିଲା ।

ଆହୁରି ମଧ୍ୟ, ମନୋନୀତ ତହସିଲଗୁଡ଼ିକର ରେକର୍ଡ ଯାଞ୍ଚରୁ ଜଣାପଡ଼ିଛି ଯେ 2015–22 ସମୟରେ ପ୍ରାଧିକୃତ ଲିଜଧାରୀଙ୍କଠାରୁ ରୟାଲଟି ଆଡ଼କୁ 107.64 କୋଟି ଟଙ୍କା ସଂଗ୍ରହ ହୋଇଥିବା ବେଳେ ସାର୍ବଜନୀନ ପ୍ରକଳ୍ପ ଦାୟିତ୍ୱରେ ଥିବା ଅଧିକାରୀମାନେ ସଂଚାର ପାସ୍ ପ୍ରଦର୍ଶନ ନକରିବାରୁ କଣ୍ଟ୍ରାକ୍ଟରଙ୍କ ବିଲ୍‌ରୁ ରୟାଲଟି ବାବଦକୁ 588.35 କୋଟି ଟଙ୍କା କାଟିଛନ୍ତି । ତଥାପି ତହସିଲଦାରମାନେ କଣ୍ଟ୍ରାକ୍ଟରମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବୈଧ ଟ୍ରାଞ୍ଜିଟ ପାସ୍ ବିନା ଯୋଗାଯାଇଥିବା ଏବଂ ସର୍ବସାଧାରଣ ପ୍ରକଳ୍ପରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଥିବା ବିଭିନ୍ନ କିସମ ଓ୍ୱାରୀ ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ବିଷୟରେ ସୂଚନା ପାଇ ନାହାଁନ୍ତି କିମ୍ବା ବ୍ୟବହୃତ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ମୂଲ୍ୟ ସହିତ ସେମାନଙ୍କ ବିଲରୁ କଟାଯାଇଥିବା ରୟାଲଟି ଉପରେ ଅତିରିକ୍ତ ଚାର୍ଜ ଡିଏମଏଫ୍ ଏବଂ ଇଏମଏଫ ପଇଠ କରିବାକୁ ଦାବୀ ଉଠାଇ ନାହାଁନ୍ତି ।

ତେଣୁ, ସରକାରଙ୍କ ଜାଣତରେ 4,624.58 କୋଟି ଟଙ୍କା ରୟାଲିଟି ପରିମାଣର ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ 2015-22 ମସିହାରେ ବେଆଇନ ଭାବେ ଉତ୍ତୋଳନ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ସାର୍ବଜନୀନ ପ୍ରକଳ୍ପ ଗୁଡ଼ିକରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଥିଲା ।

ଏହାର ଉତ୍ତରରେ ସରକାର ବ୍ୟକ୍ତ କରିଛନ୍ତି (ମାର୍ଚ୍ଚ 2024) ଯେ ପ୍ରକଳ୍ପରେ ବ୍ୟବହୃତ ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ରୟାଲଟି ବ୍ୟତୀତ ପୂର୍ତ୍ତ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ ବିଭାଗର ଓ୍ୱାର୍କ ବିଲରୁ ଡିଏମଏଫ ଏବଂ ଇଏମଏଫ ସହିତ ଅତିରିକ୍ତ ଚାର୍ଜ ଆଦାୟ ପାଇଁ ଏକ ଚିଠି ଜାରି କରାଯାଇଛି(ନଭେମ୍ବର 2022) । ତେବେ, କଣ୍ଟ୍ରାକ୍ଟରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବୈଧ ସଂଞ୍ଚାର ପାସ୍ ବିନା ଯୋଗାଯାଇଥିବା ଏବଂ ସର୍ବସାଧାରଣ ପ୍ରକଳ୍ପରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଥିବା ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥରୁ ରୟାଲଟି ଉପରେ ଅତିରିକ୍ତ ଚାର୍ଜ ଡିଏମଏଫ ଏବଂ ଇଏମଏଫ ବାବଦକୁ 4,624.58 କୋଟି ଟଙ୍କା ସଂଗ୍ରହ କରିବାରେ ସରକାର ବିଫଳ ହୋଇଥିଲେ ।

ଅଧ୍ୟାୟ IV

ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଓ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା

4 ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଓ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା

ଏହି ଅଧ୍ୟାୟ ଲଘୁ ଖଣିଜ ଚୋରି ରୋକିବା ଏବଂ ଉଚ୍ଛେଦ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ, ଯୋଜନାର ମନ୍ଥର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା, କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ତଥା ଅଣ-କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକର ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା, ଓଡ଼ିଶା ଅନ୍ତରୀକ୍ଷ ପ୍ରୟୋଗ କେନ୍ଦ୍ର ମାଧ୍ୟମରେ ଲଘୁ ଖଣିଜ ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକର ଉପଗ୍ରହ-ଆଧାରିତ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ସମ୍ବନ୍ଧିତ ନିଷ୍କ୍ରିୟ ଖର୍ଚ୍ଚ ଉପରେ ସମୀକ୍ଷା ଫଳାଫଳ ଏବଂ ତହସିଲଗୁଡ଼ିକର ଲଘୁ ଖଣିଜ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କକ୍ଷର ଅଣ-ସୃଷ୍ଟି ଆଧାରିତ ।

4.1 ଉପକ୍ରମ

ଲିଜ୍‌ଧାରୀଙ୍କ ଖଣି କାର୍ଯ୍ୟକଳାପର ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ଏବଂ ସରକାରଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥ ରକ୍ଷା ପାଇଁ ଏକ ଦୃଢ଼ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଆବଶ୍ୟକତା । ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ଅନୁସରଣ କରି, ସରକାରଙ୍କ ନିୟମ ଏବଂ ବିଜ୍ଞପ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ଲଘୁ ଖଣିଜ ଖାଦାନର ଯାଞ୍ଚ, ଲିଜ୍ ଅଞ୍ଚଳରୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ପଠାଇବାର ଅନୁମତି ଦେବା ପାଇଁ ଗମନାଗମନ ପାସ୍ ପ୍ରଦାନ, ଏବଂ ପର୍ଯ୍ୟାୟକ୍ରମେ ବେଆଇନ୍ ଖଣି ଉପରେ ଯାଞ୍ଚ କରିବା ପାଇଁ ବିଭାଗୀୟ ଅଧିକାରୀ ଏବଂ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଯାଞ୍ଚ ଦଳର ଯାଞ୍ଚର ଏକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ।

ଖଣି ଏବଂ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ (ବିକାଶ ଏବଂ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) ଅଧିନିୟମ, 1957 ର ଧାରା 23C ରେ ଦିଆଯାଇଥିବା କ୍ଷମତା ଅନୁଯାୟୀ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଓଡ଼ିଶା ଖଣିଜ (ଚୋରୀ ରୋକିବା, ଚୋରା ଚାଲାଣ ଏବଂ ବେଆଇନ୍ ଖଣି ଖନନ ଏବଂ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଅଧିକାର, ସଂରକ୍ଷଣ, ବାଣିଜ୍ୟ ଏବଂ ପରିବହନ (ଓଏମ୍‌ପିଟିଏସ୍) ନିୟମ, 2007 ଚୋରୀ, ଚୋରା ଚାଲାଣ ଏବଂ ବେଆଇନ୍ ଖଣି ଖନନକୁ ରୋକିବା ପାଇଁ ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟରେ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ସଂରକ୍ଷଣ, ବାଣିଜ୍ୟ ଏବଂ ପରିବହନକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା ପାଇଁ ଏହି ନିୟମ ରାଜ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ନିର୍ମାଣ ହୋଇଛି । ଆଇନ୍ ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରାଧିକରଣ ବିନା ଉଠାଯାଇଥିବା ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ପରିବହନ ଏବଂ ସଂରକ୍ଷଣର, ଯାଞ୍ଚ ତଥା ଲିଜ୍ ପରିସରରୁ ପରିବହନ ହେଉଥିବା ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ପରିମାଣ ଯାଞ୍ଚ କରିବା ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ଯେ କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ରହିତ କିମ୍ବା ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ନଥିବା ତନଖି ଫାଟକ ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ ଏହି ନିୟମ ରହିଛି ।

ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ସମୀକ୍ଷା ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ, ନିମ୍ନ ଅନୁଚ୍ଛେଦରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି ।

4.2 ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା

4.2.1 " ଲଘୁ ଖଣିଜ ଚୋରୀ ରୋକିବା ଏବଂ ଉଚ୍ଛେଦ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ" ଯୋଜନାର କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ

ବୈଷୟିକ ହସ୍ତକ୍ଷେପ ବ୍ୟବହାର କରି ଲଘୁ ଖଣିଜର ବେଆଇନ୍ ଉଠାଣ/ ଚୋରୀକୁ ରୋକିବା ପାଇଁ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା କୌଶଳକୁ ଦୃଢ଼ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ସଂକଳ୍ପ (ଜୁନ୍ 2018) "ଲଘୁ ଖଣିଜ ଚୋରୀ ରୋକିବା ଏବଂ ଉଚ୍ଛେଦ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ," ଯୋଜନା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ ନୀତି/ ପଦ୍ଧତି, 2018-19 ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ ଠାରୁ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରାଯାଇଥିଲା ।

ମନୋନୀତ ହୋଇଥିବା ଜିଲ୍ଲା ଏବଂ ତହସିଲ ସମ୍ବନ୍ଧରେ, ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ନଥିପତ୍ର ଏବଂ ସୂଚୀର ବିଶ୍ଳେଷଣ ଦ୍ୱାରା, ଏହି ଯୋଜନାର ମନ୍ଥର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ପ୍ରକାଶ ଏବଂ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅନୁଚ୍ଛେଦରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି ।

4.2.1.1 ପାଣ୍ଠିର ଅନୁପଯୋଗିତା

ରାଜସ୍ୱ ଏବଂ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପରିଚାଳନା (ଆର୍‌ଆଣ୍ଡଡିଏମ୍) ବିଭାଗ ଏବଂ ମନୋନୀତ ତହସିଲଦାରଗୁଡ଼ିକର, ନଥିପତ୍ର ଗୁଡ଼ିକର ଯାଞ୍ଚରୁ ଜଣାପଡ଼ିଛି ଯେ, 2018-19 ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷରେ ରାଜ୍ୟର 30 ଟି ଜିଲ୍ଲାକୁ 5.00 କୋଟି ଟଙ୍କା (ଜୁଲାଇ 2018) ଅନୁଦାନ ଦିଆଯାଇଥିବା ସହିତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶନାମା ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା କି : (i) ଏହି

ଯୋଜନାକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ପାଇଁ ଏହି ପାଣ୍ଠି ବ୍ୟବହାର କରାଯିବ ଏବଂ (ii) ପରବର୍ତ୍ତୀ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷର ଅପ୍ରେଲ ଶେଷ ସୁଦ୍ଧା ଉପଯୋଗ ପ୍ରମାଣପତ୍ର (ୟୁସି) ଦାଖଲ କରିବା ଜରୁରୀ । ବ୍ୟାଙ୍କକୁ କିମ୍ବା ନଗଦ ଟଙ୍କାକୁ ନିଷ୍କ୍ରିୟ ରଖିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ ବୋଲି ମଧ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା ।

ତଥାପି ଉପରୋକ୍ତ ପାଣ୍ଠିର ବ୍ୟବହାର ସୁନିଶ୍ଚିତ ନକରି ରାଜସ୍ୱ ଏବଂ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପରିଚାଳନା ବିଭାଗ 2019-22 ସମୟ ମଧରେ ପୁନର୍ବାର 12.08 କୋଟି ଟଙ୍କା ମଞ୍ଜୁର କରିଥିଲେ । ମୋଟ 17.08 କୋଟି ଟଙ୍କା ଅନୁମୋଦିତ ପରିମାଣର କେବଳ 4.70 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଉପଯୋଗ ପ୍ରମାଣ ପତ୍ର (ମାର୍ଚ୍ଚ 2022 ସୁଦ୍ଧା) ଜିଲ୍ଲାମାନଙ୍କର ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିଲା ।

ଅଧିକନ୍ତୁ, ନମୁନା ହୋଇଥିବା ନଅଟି ଜିଲ୍ଲାକୁ 2018-22 ମଧରେ 5.74 କୋଟି ଟଙ୍କା ମିଳିଥିଲା, ସେଥି ମଧରୁ ଏହି ଯୋଜନା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ପାଇଁ 5.01 କୋଟି ଟଙ୍କା ତହସିଲକୁ ଦିଆଯାଇଥିଲା । 1.48 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଉପଯୋଗ ପ୍ରମାଣପତ୍ର (ୟୁସି) ସରକାରଙ୍କ ନିକଟରେ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ 73 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଜିଲ୍ଲାରେ ନିଷ୍କ୍ରିୟ ରଖାଯାଇଥିଲା । ଅବଶିଷ୍ଟ 3.53 କୋଟି ଟଙ୍କାର ବ୍ୟବହାର ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କୌଣସି ନଥିପତ୍ର ସମୀକ୍ଷା ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ କରାଗଲା ନାହିଁ ।

ଏହାର ଉତ୍ତରରେ ସରକାର ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି (ମାର୍ଚ୍ଚ 2024) ଯେ, ଅବଶିଷ୍ଟ 3.53 କୋଟି ଟଙ୍କା ପାଇଁ ଉପଯୋଗ ପ୍ରମାଣପତ୍ର (ୟୁସି) ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଉଛି । 3.53 କୋଟି ଟଙ୍କା ପାଣ୍ଠିର ଉପଯୋଗ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ନଥିପତ୍ର ଯାଞ୍ଚ ପାଇଁ ସମୀକ୍ଷାକୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇ ନଥିବାରୁ ସରକାରଙ୍କ ଉତ୍ତର ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ ।

4.2.1.2 ଯୋଜନାର ମନ୍ଥର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା

ଓଡିଶା ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ସଂକଳ୍ପ (ଜୁନ୍ 2018) ଅନୁଯାୟୀ, ଏହି ଯୋଜନା ଅଧୀନରେ ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ କରାଯିବା ଉଚିତ୍ । ଏଥି ମଧରେ ସ୍ତମ୍ଭ ପୋତିବା[52], ଡିଫରେନ୍ସିଆଲ ଗ୍ଲୋବାଲ ପୋଜିସନିଂ ପଦ୍ଧତି (ଡିଜିପିଏସ୍)[53] ସର୍ବେକ୍ଷଣ, ୱେବ୍ ଆଧାରିତ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା[54], ଓଜନ କଣ୍ଟା/ତନଖି ଫାଟକ ସ୍ଥାପନ, ସିସିଟିଭି କ୍ୟାମେରା ସ୍ଥାପନ, ପରିବହନ ଯାନଗୁଡିକର ସଠିକ ସମୟ ନିରୀକ୍ଷଣ ଇତ୍ୟାଦି ।

ଯାଞ୍ଚ ପାଇଁ ମନୋନୀତ 22ଟି ତହସିଲ ମଧ୍ୟରୁ, 20ଟି ତହସିଲ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ନଥିପତ୍ର ଏବଂ ତଥ୍ୟର ଯାଞ୍ଚରୁ ଜଣାପଡିଛି ଯେ, ପରୀକ୍ଷା ଯାଞ୍ଚ ହୋଇଥିବା ତହସିଲଗୁଡିକର ତହସିଲଦାରମାନେ , 2018-22 ମଧ୍ୟରେ 1.22 କୋଟି ଟଙ୍କା ପାଣ୍ଠି ପାଇଛନ୍ତି ଏବଂ 67.89 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା (56 ପ୍ରତିଶତ) ଖର୍ଚ୍ଚ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ବଳକା 54.11 ଟକ୍ଷ ଟଙ୍କା (44 ପ୍ରତିଶତ) ପାଣ୍ଠିକୁ ଅବ୍ୟବହୃତ ରଖିଛନ୍ତି ।

ସମୀକ୍ଷା ଉପରୋକ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ସ୍ଥିତିକୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି:

i. ପାଣ୍ଠି କେବଳ 16ଟି ତହସିଲଦାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା, ସର୍ବେକ୍ଷଣ ଦଳ ତଥା କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ପାଇଁ ଯାନ ନିଯୁକ୍ତି ଏବଂ ଆନୁଷଙ୍ଗିକ ଉପକରଣ ଏବଂ ଯନ୍ତ୍ରପାତି କ୍ରୟ ପାଇଁ ଖର୍ଚ୍ଚ କରାଯାଇଥିଲା ।

---

52 ଉତ୍ସର ପରିଧିରେ ଜାଗାର ନିରୂପଣ ପାଇଁ ସିମେଣ୍ଟ କଂକ୍ରିଟ୍ ସ୍ତମ୍ଭର ସ୍ଥାପନ

53 ଡିଫରେନ୍ସିଆଲ ଗ୍ଲୋବାଲ ପୋଜିସନିଂ ସିଷ୍ଟମ୍(ଡିଜିପିଏସ୍),ଯାହା ଗ୍ଲୋବାଲ୍ ପୋଜିସନିଂ ସିଷ୍ଟମ୍(ଜିଡିଏସ୍)ର ଏକ ଉନ୍ନତ ସଂସ୍କରଣ ଅଟେ, ତାହା ଉନ୍ନତ ଅବସ୍ଥାନ ସଠିକତା ପ୍ରଦାନ କରେ ।

54 ୱେବ୍ ଆଧାରିତ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା, ପଦ୍ଧତି ୱେବ୍ ବ୍ରାଉଜରରୁ ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ନଜର ରଖିବା ପାଇଁ ପ୍ରଶାସକମାନଙ୍କୁ ଶକ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରେ

ii. ବ୍ଲକ୍/ ତହସିଲ ଛକ ସ୍ଥାନ ଏବଂ ଲିଫ୍ଟ ପଏଣ୍ଟରେ ଓଜନ କଣ୍ଟା/ତନଖୀ ଫାଟକମାନ ସ୍ଥାପନ କରିବା, ସିସିଟିଭି କ୍ୟାମେରା ସ୍ଥାପନ, ଡିଜିପିଏସ୍ ସର୍ବେକ୍ଷଣ ଏବଂ ଜିପିଏସ ସହିତ ପରିବହନ ଯାନଗୁଡିକର ପ୍ରକୃତ ସମୟରେ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ସମସ୍ତ 20 ତହସିଲରେ ନିଅଯାଇ ନଥିଲା, ଯେଉଁ ନିମନ୍ତେ ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା ।

iii. 20ଟି ମନୋନୀତ ତହସିଲ ମଧ୍ୟରୁ 17ଟିରେ ଖଣିଜ ଉତ୍ସଗୁଡିକର ୱେବ୍ ଆଧାରିତ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା କରାଯାଇ ନାହିଁ ।

ତେଣୁ ଜିଲ୍ଲା ଏବଂ ତହସିଲ ସ୍ତରରେ ପାଣ୍ଠି ଉପଲବ୍ଧ ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ଏହି ଯୋଜନା ଅନୁଯାୟୀ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଥିବା କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇ ନାହିଁ ।

ଏହାର ଉତ୍ତରରେ ସରକାର ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି (ମାର୍ଚ୍ଚ 2024) ଯେ ଅବଶିଷ୍ଟ ପରିମାଣ 54.11 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ପାଇଁ ଉପଯୋଗ ପ୍ରମାଣପତ୍ର(ୟୁସି) ମିଳୁଛି । ଜିଲ୍ଲା ତଥା ତହସିଲ ସ୍ତରରେ ପାଣ୍ଠି ଉପଲବ୍ଧ ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ଖଣିଜ ଉତ୍ସଗୁଡିକର ୱେବ୍ ଆଧାରିତ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା କରାଯାଇନଥିବାରୁ ସରକାରଙ୍କ ଉତ୍ତର ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ, ଯାହା ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକର ଅନୁପଯୁକ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣକୁ ସୂଚଉଥିଲା ।

4.2.2 କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ଏବଂ ଅଣ-କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ଉତ୍ସଗୁଡିକର ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା

ରାଜସ୍ୱ ଏବଂ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପରିଚାଳନା (ଆରଏଣ୍ଡଡିଏମ୍) ବିଭାଗର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ (ଜାନୁୟାରୀ 2011/ମାର୍ଚ୍ଚ 2012) ଅନୁଯାୟୀ (i) ସମସ୍ତ ଲଘୁ ଖଣିଜ ଉତ୍ସକୁ ସ୍ୱଷ୍ଟ ଭାବରେ ପୃଥକ କରିବାକୁ ଥିଲା, (ii) ତହସିଲଦାରଙ୍କ ଯୋଗାଯୋଗ ନମ୍ବର ସହିତ ସାଇନ ବୋର୍ଡ ଉଭୟ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ଏବଂ ଅଣ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ଉତ୍ସଗୁଡିକର ସ୍ଥାନରେ ପ୍ରଦର୍ଶିତ ହେବାକୁ ଥିଲା, (iii)ତହସିଲଦାରମାନେ ନିଜ ଅଧୀନରେ ଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ଖଣି ସ୍ଥାନକୁ ଅତି କମରେ ପନ୍ଦର ଦିନରେ ଥରେ ଯାଞ୍ଚ କରିବେ ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଖାଦାନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସେମାନଙ୍କର ଯାଞ୍ଚର ବିସ୍ତୃତ ବିବରଣୀ.ଫଳାଫଳ, କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ, ଜରିମାନା ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ଦଣ୍ଡ ବିଧାନର କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ରିପୋର୍ଟ ପନ୍ଦର ଦିନ ଶେଷ ସୁଦ୍ଧା ସଂପୃକ୍ତ ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରିବା ସହ ଏକ କିତା ନକଲ ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରିବେ, (iv) ଅନଧିକୃତ ଖଣି ଖନନ ହେବାର ସମସ୍ତ ଅଭିଯୋଗ 48 ଘଣ୍ଟା ମଧ୍ୟରେ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବାକୁ ଥିଲା ଏବଂ ଫଳାଫଳ ଆବେଦନକାରୀ ତଥା ଏହିପରି ଅଭିଯୋଗ ଗ୍ରହଣ କରୁଥିବା ଅଧିକାରୀଙ୍କ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଉଚ୍ଚ କର୍ତ୍ତୁପକ୍ଷଙ୍କ ନିକଟକୁ ପଠାଯିବାକୁ ଥିଲା ।

i. 22ଟି ପରୀକ୍ଷା ଯାଞ୍ଚ ହୋଇଥିବା ତସହିଲ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ନଥିପତ୍ର ଏବଂ ସୂଚନାଗୁଡିକର ଯାଞ୍ଚରୁ ସ୍ୱଷ୍ଟ ଲକା ଯେ ,ସେମାନଙ୍କ ଅଧୀନରେ ଥିବା ଉତ୍ସଗୁଡିକର ପାକ୍ଷିକ ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇନଥିଲା ଏବଂ ସଂପୃକ୍ତ ଉପ-ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କୁ କୌଣସି ରିପୋର୍ଟ ଦିଆଯାଇନଥିଲା । ଅଧିକନ୍ତୁ ପରୀକ୍ଷା ଯାଞ୍ଚ ହୋଇଥିବା ତହସିଲଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରୁ କୌଣସି ଅଭିଯୋଗ ପରିଚାଳନା କରିନଥିଲା ।

ii. ମନୋନୀତ ତହସିଲ ଅଧୀନରେ 88ଟି ଖଣିଜ ଉତ୍ସର ଯୁଗ୍ମ କ୍ଷେତ୍ର ତଦନ୍ତ (ଅଗଷ୍ଟ 2021 ରୁ ମାର୍ଚ୍ଚ 2022 ମଧ୍ୟରେ) ସମୀକ୍ଷା ଦ୍ୱାରା ତହସିଲଦାର, ରାଜସ୍ୱ ନିରୀକ୍ଷକଙ୍କ ସହିତ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଅନୁସନ୍ଧାନ ଗୁଡିକ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଛି:

- 73 ଟି ଉତ୍ସରେ ସ୍ତମ୍ଭ ପୋତାଯାଇ ନଥିଲା, ଯେଉଁ କାରଣରୁ ଲିଜ୍ ଅଞ୍ଚଳରେ କିମ୍ବା ବାହାରେ ଖଣି ଖନନ କରାଯାଉଥିଲା ତାହା କର୍ତ୍ତୁପକ୍ଷ ଜାଣିବା ସମ୍ଭବ ନ ଥିଲା ।.
- 62ଟି ସାଇନ ବୋର୍ଡରେ ତହସିଲଦାରଙ୍କ ଯୋଗାଯୋଗ ନମ୍ବର ଉପଲବ୍ଧ ନଥିଲା, ତେଣୁ ବେଆଇନ ଖଣି ସଂପର୍କରେ କୌଣସି ଅଭିଯୋଗ କରିବା ପାଇଁ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ପାଖରେ ସାନି ସୂଚନା ନଥିଲା ।.

ସମୀକ୍ଷା ଦ୍ୱାରା ଏହା ସୂଚିତ କରାଯିବା ପରେ ନଅ ତହସିଲଦାର[55] କହିଛନ୍ତି ଯେ, ଫେବୃୟାରୀ 2021 ରୁ ମାସିକ ଏବଂ ପାକ୍ଷିକ ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ତଥ୍ୟ ତହସିଲର ଡାଇନାମିକ ୱେବ୍ ଇନଫରମେସନ ପଦ୍ଧତରେ (ଡିଡବ୍ଲୁଆଇଏସଟି) ପୋର୍ଟାଲରେ ଅପଲୋଡ କରାଯାଇଥିଲା । ତିନୋଟି ତହସିଲଦାର[56] କହିଛନ୍ତି ଯେ ଉତ୍ସଗୁଡିକର ସ୍ଥାନଗୁଡିକରେ ନିୟମିତ ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇଛି । ତହସିଲଦାର, ଯାଜପୁର ଉତ୍ତର ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ କାର୍ଯ୍ୟସୂଚୀ ଅନୁଯାୟୀ ଯାଞ୍ଚ କରିବା ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଇଛି ଏବଂ ସେହି ଅନୁଯାୟୀ କ୍ଷେତ୍ର କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶନାମା ଜାରି କରାଯାଇଛି । ତହସିଲଦାର, ପର୍ଜଙ୍ଗ କହଛନ୍ତି ଯେ ଜୁନ 2020 ରେ ମାସିକ ଯାଞ୍ଚ ରିପୋର୍ଟ ଏବଂ ମାସିକ ପ୍ରଗତି ରିପୋର୍ଟ (ଏମପିଆର) ଜିଲ୍ଲାପାଳ, ଢେଙ୍କାନାଳକୁ ଦାଖଲ କରାଯାଇଛି । ତହସିଲଦାର, ସମ୍ବଲପୁର କହିଛନ୍ତି ଯେ ଉତ୍ସଗୁଡିକ ବାରମ୍ବାର ପରିଦର୍ଶନ କରାଯାଉଥିଲା, କିନ୍ତୁ ଯାଞ୍ଚ୍ ନୋଟ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇନାହିଁ । ଛଅ ତହସିଲଦାର[57] କୌଣସି ଉତ୍ତର ଦେଇ ନାହାଁନ୍ତି।।

ଏହିପରି ଯାଞ୍ଚକୁ ସମର୍ଥନ କରି ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ନଥିପତ୍ର କୌଣସି ତହସିଲଦାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସମୀକ୍ଷା ପାଇଁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇ ନାହିଁ । ଅଧିକନ୍ତୁ ଡିଡବ୍ଲୁଆଇଏସଟି ପୋର୍ଟାଲରେ ଅପଲୋଡ ହୋଇଥିବା ଯାଞ୍ଚର ବିବରଣୀ, ସମୀକ୍ଷା ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ହୋଇପାରିଲା ନାହିଁ ।.

ଏହାର ଉତ୍ତରରେ ସରକାର ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି (ମାର୍ଚ୍ଚ 2024) ଯେ ଆଇ4ଏମଏସ୍ ପଦ୍ଧତି ମାଧ୍ୟମରେ ଲଘୁ ଖଣିଜ ଉତ୍ସଗୁଡିକର ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା କରାଯାଉଛି ଏବଂ ଉତ୍ସଗୁଡିକର ତଥ୍ୟ, ଲିଜ୍ ବିବରଣୀ, ବିଧିଗତ କ୍ଲିୟରାନ୍ସ ବିବରଣୀଗୁଡିକ ପ୍ରକୃତ ସମୟ ଭିତ୍ତିରେ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା କରାଯାଉଛି । ତଥାପି, ପ୍ରକୃତ କଥା ହେଉଛି ଯେ ଲିଜ୍ ଅଞ୍ଚଳରେ କିମ୍ବା ବାହାରେ ଖଣି ଖନନ କରାଯାଉଛି କି ନାହିଁ ତାହା ଜାଣିବା ପାଇଁ ସରକାର ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ପ୍ରଣାଳୀ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଛନ୍ତି ।

4.2.3 ଓଡିଶା ଅନ୍ତରୀକ୍ଷ ପ୍ରୟୋଗ କେନ୍ଦ୍ର ମାଧମରେ ଲଘୁ ଖଣିଜ ଉତ୍ସଗୁଡିକର ଉପଗ୍ରହ-ଆଧାରିତ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ଉପରେ ନିଷ୍କ୍ରିୟ ବ୍ୟୟ

ଲଘୁ ଖଣିଜ ଉତ୍ସଗୁଡିକର ପରିଚାଳନାକୁ ଅଧିକ କ୍ରିୟାଶୀଳ ଏବଂ ବ୍ୟବସ୍ଥିତ କରିବା ପାଇଁ , ସମସ୍ତ ଲଘୁ ଖଣିଜ ଉତ୍ସଗୁଡିକର ଡିଫରେନ୍ସିଆଲ ଗ୍ଲୋବାଲ ପୋଜିସନିଂ ସିଷ୍ଟମ୍ (ଡିଜିପିଏସ) ସର୍ବେକ୍ଷଣ, ଇସ୍ପାତ ଏବଂ ଖଣି ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା (ଡିସେମ୍ବର 2016) ଓଡିଶା ଅନ୍ତରିକ୍ଷ ପ୍ରୟୋଗ କେନ୍ଦ୍ର (ଓଆର୍ଏସ୍ଏସି) ମାଧ୍ୟମରେ କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦିଆଯାଇଥିଲା ।

ରାଜସ୍ୱ ଏବଂ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପରିଚାଳନା (ଆର ଏଣ୍ଡ ଡିଏମ୍) ବିଭାଗର ନଥିପତ୍ର ଗୁଡିକର ଯାଞ୍ଚରୁ ଜଣାପଡିଛି ଯେ ଇସ୍ପାତ ଏବଂ ଖଣି ବିଭାଗ (ଏସ ଏଣ୍ଡଏମ୍) ଓଡିଶା ଅନ୍ତରିକ୍ଷ ପ୍ରୟୋଗ କେନ୍ଦ୍ର (ଓଆରଏସଏସି) କୁ ରାଜ୍ୟର ସମସ୍ତ ଲଘୁ ଖଣିଜ ଉତ୍ସଗୁଡିକର ଉତ୍ତମ, ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଡିଜିପିଏସ ସର୍ବେକ୍ଷଣ ପାଇଁ ଏକ କୋଟି ଟଙ୍କା ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲା । ସଇରାତ ଉତ୍ସ, ସ୍ତମ୍ଭ ପୋତିବା, ଲଘୁ ଖଣିଜ ଅଞ୍ଚଳରେ ମାନଚିତ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା କାର୍ଯ୍ୟ 31 ଜୁଲାଇ 2017 ସୁଦ୍ଧା ଶେଷ କରିବାକୁ ତହସିଲଦାରମାନଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା (ମଇ 2017) ଏବଂ ତା ପରେ ଡିଜିପିଏସ ସର୍ଭେ, 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2018 ସୁଦ୍ଧା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବାକୁ ଓଡିଶା ଅନ୍ତରିକ୍ଷ ପ୍ରୟୋଗ କେନ୍ଦ୍ର (ଓଆରଏସଏସି) କୁ ଆବଶ୍ୟକ ସୂଚନା ଯୋଗାଇବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଆହୁରି ମଧ 4,239ଟି ଉତ୍ସ ର ପରିସୀମା ମଧରେ ସ୍ତମ୍ଭ ପୋତିବାକୁ ଇସ୍ପାତ ଏବଂ ଖଣି ବିଭାଗ (ଏସଏଣ୍ଡଏମ୍) (ଡିସେମ୍ବର 2017/ମାର୍ଚ୍ଚ 2018) ଦୁଇଟି ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ[58] 1.86 କୋଟି ଟଙ୍କା (60.02 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା +1.26 କୋଟି ଟଙ୍କା) ର ଅର୍ଥ

---

[55] ବଲାଙ୍ଗିର, ବରଗଡ଼, ବରପାଲି, ଭଞ୍ଜନଗର, ଛତ୍ରପୁର, ଚିକିଟି, କଣ୍ଟାବାଞ୍ଜି, ପତ୍ରପୁର ଏବଂ ପୁଇଁତଳା

[56] ବୀରମିତ୍ରପୁର ଏବଂ ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ସଦର

[57] ଢେଙ୍କାନାଳ, ଗୁରୁଣ୍ଡିଆ, ଜଗନ୍ନାଥପ୍ରସାଦ, ଜଗତସିଂହପୁର, ଜଳେଶ୍ୱର ଏବଂ ରାଉରକେଲା

[58] 60.02 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ମଞ୍ଜୁର ଆଦେଶ ନଂ.10577 ତାରିଖ 23.12.2017 ଏବଂ 126.27 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ମଞ୍ଜୁର ଆଦେଶ ନଂ.1797 ତାରିଖ 13.3.2018

ଉପଜିଲ୍ଲାପାଳମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ଉପରୋକ୍ତ ପାଣ୍ଠି ମଧ୍ୟରୁ 64.54 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା , 12 ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ[59] ଦ୍ୱାରା ଉଠାଣ ଏବଂ ସମର୍ପଣ କରାଯାଇ ନଥିଲା । ବଳକା 1.21 କୋଟି ଟଙ୍କାରୁ 52 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଉପଯୋଗ ପ୍ରମାଣପତ୍ର (ୟୁସି) ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ବେଳେ 69 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ପାଇଁ ବାକିଥିବା ଉପଯୋଗ ପ୍ରମାଣ ପତ୍ର (ୟୁସି) ଦାଖଲ କରାଯାଇନଥିଲା, ଯେହେତୁ ଏହି ପାଣ୍ଠି ସ୍ତମ୍ଭ ପୋତା ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇନଥିଲା (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2022 ସୁଦ୍ଧା)।

ଓଡିଶା ଅନ୍ତରୀକ୍ଷ ପ୍ରୟୋଗ କେନ୍ଦ୍ର (ଓଆରଏସଏସି)[60] ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ସ୍ଥିତି ଅନୁଯାୟୀ (ଜୁଲାଇ 2020) ରାଜ୍ୟର 317ଟି ତହସିଲରେ ଥିବା 4239 ଟି ଉତ୍ସ ମଧ୍ୟରୁ ,48ଟି ତହସିଲରେ କେବଳ 532ଟି ଲଘୁ ଖଣିଜ ଉତ୍ସ ଉପରେ ଡିଜିପିଏସ ସର୍ବେକ୍ଷଣ ସମାପ୍ତ ହୋଇଥିଲା । ମାର୍ଚ୍ଚ 2022 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅଧିକ ଅଗ୍ରଗତି ସମ୍ବନ୍ଧରେ କୌଣସି ସୂଚନା ଉପଲବ୍ଧ ନଥିଲା ।

ପରୀକ୍ଷା ଯାଞ୍ଚ ହୋଇଥିବା 22ଟି ତହସିଲରେ ନଥିପତ୍ର ଗୁଡିକର ଯାଞ୍ଚରୁ ଜଣାପଡିଛି ଯେ ଏହି ତହସିଲଗୁଡିକର ମୋଟ 520 ଉତ୍ସ ମଧ୍ୟରୁ 17ଟି ତହସିଲରେ 192ଟି ଉତ୍ସ ପାଇଁ ସ୍ତମ୍ଭ ପୋତା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିବା ବେଳେ ପାଞ୍ଚଟି ତହସିଲ ବିଷୟରେ କୌଣସି ସୂଚନା ଉପଲବ୍ଧ ହୋଇନଥିଲା । ଡିଜିପିଏସ ସର୍ବେକ୍ଷଣ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ତଥ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଉପଲବ୍ଧ ହୋଇନଥିଲା ।.

ତେଣୁ, ଲଘୁ ଖଣିଜ ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକର ଉପଗ୍ରହ ଆଧାରିତ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ପାଇଁ ଯୋଜନାବଦ୍ଧ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲ(ମାର୍ଚ୍ଚ 2022 ସୁଦ୍ଧା) ହୋଇପାରି ନଥିଲା ଏବଂ ସ୍ତମ୍ଭ ପୋତା ଏବଂ ଡିଜିପିଏସ୍ ସର୍ବେକ୍ଷଣ 2.22 କୋଟି ଟଙ୍କା(ସମୀକ୍ଷା ତାରିଖ, ଯଥା ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2022 ସୁଦ୍ଧା) ନିଷ୍କ୍ରିୟ ରହିଥିଲା ।

ଏହାର ଉତ୍ତରରେ ସରକାର ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି (ମାର୍ଚ୍ଚ 2024) ଯେ 1.183 ଟି ଲଘୁ ଖଣିଜ ଉତ୍ସ ପାଇଁ ଡିଜିପିଏସ୍ ସର୍ବେକ୍ଷଣ ରାଜସ୍ୱ ଏବଂ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପରିଚାଳନା (ଆର୍‌ଆଣ୍ଡଡିଏମ୍) ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ସମାପ୍ତ ହୋଇଛି । ରାଜସ୍ୱ ଏବଂ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପରିଚାଳନା (ଆର୍‌ଆଣ୍ଡଡିଏମ୍) ବିଭାଗରୁ ଇସ୍ପାତ ଏବଂ ଖଣି (ଏସ୍‌ଆଣ୍ଡଏମ୍) ବିଭାଗକୁ "ଲଘୁ ଖଣିଜ" ସ୍ଥାନାନ୍ତର ହେବା ପରେ, 06 ମାର୍ଚ୍ଚ 2024 ସୁଦ୍ଧା 2.054 ଲଘୁ ଖଣିଜ ଉତ୍ସ ପାଇଁ ଡିଜିପିଏସ୍ ସର୍ବେକ୍ଷଣ କାର୍ଯ୍ୟ ଶେଷ ହୋଇଛି । ଲଘୁ ଖଣିଜ ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକର ଡିଜିପିଏସ୍ ସର୍ବେକ୍ଷଣ ପାଇଁ ଜିଲ୍ଲାପାଳମାନଙ୍କୁ ଇସ୍ପାତ ଏବଂ ଖଣି ବିଭାଗ (ଏସ୍‌ଆଣ୍ଡଏମ୍) ଦ୍ୱାରା 1.86 କୋଟି ଟଙ୍କା ଅର୍ଥ ଆବଣ୍ଟନ କରାଯାଇଛି । ରାଜସ୍ୱ ଏବଂ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପରିଚାଳନା (ଆରଆଣ୍ଡଡିଏମ୍) ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା 26.67 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଉପଯୋଗ ପ୍ରମାଣପତ୍ର(ୟୁସି) ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି । ତଥାପି, ପ୍ରକୃତ କଥା ହେଉଛି ଯେ ଲଘୁ ଖଣିଜ ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକର ଉପଗ୍ରହ ଆଧାରିତ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ପାଇଁ ସରକାର ସମସ୍ତ ଉତ୍ସର ଡିଜିପିଏସ୍ ସର୍ବେକ୍ଷଣ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଛି ।

4.2.4 ତହସିଲରେ ଲଘୁ ଖଣିଜ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କକ୍ଷ ଗଠନ ନ ହେବା

ରାଜ୍ୟରେ ଚିହ୍ନଟ ହୋଇଥିବା 144ଟି ଖଣିଜ ସମୃଦ୍ଧ ତହସିଲରେ ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ଉତ୍ତମ ପରିଚାଳନା ନିଶ୍ଚିତ କରିବାକୁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ନିଷ୍ପତି ନେଇଥିଲା (ନଭେମ୍ବର 2019) ଯେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କକ୍ଷ ଗଠନ କରିବା ପାଇଁ 144ଟି ଅତିରିକ୍ତ ରାଜସ୍ୱ ନିରୀକ୍ଷକ (ଏଆରଆଇ) ପଦବୀ ଏବଂ 144ଟି ଅମିନ[61] ପଦବୀ ସେହି ତହସିଲରେ ଖଣିଜ ସମ୍ପଦର ଉନ୍ନତ ପରିଚାଳନା ଏବଂ ଏହି ଉତ୍ସରୁ ରାଜସ୍ୱ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ନିୟୋଜିତ ହେବେ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ତହସିଲରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କକ୍ଷ ଅତିରିକ୍ତ ତହସିଲଦାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳନା ହେବ । ଚିହ୍ନଟ ହୋଇଥିବା

---

[59] ବାଲେଶ୍ୱର, ବୌଦ୍ଧ, କଟକ, କଳାହାଣ୍ଡି, ଖୋର୍ଦ୍ଧା, କୋରାପୁଟ, ନବରଙ୍ଗପୁର, ପୁରୀ, ରାୟଗଡ଼ା, ସମ୍ବଲପୁର ଏବଂ ସୁନ୍ଦରଗଡ଼

[60] ଓଆର୍‌ଏସ୍‌ଏସି ର 14.7.2020 ତାରିଖର ଚିଠି ସଂଖ୍ୟା 1982

[61] 'ଅମିନ' ଏକ ଗ-ସରକାରି କର୍ମଚାରୀ ଅଟେ ଯିଏକି ଜମି ଏବଂ ସଂରଚନାର ମାପ ଏବଂ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ପାଇଁ ଦାୟୀ ଅଟେ

144ଟି ଖଣିଜ ସମୃଦ୍ଧ ତହସିଲ ମଧ୍ୟରେ ସମୀକ୍ଷା ପାଇଁ ମନୋନୀତ 22ଟି ତହସିଲ ମଧ୍ୟରୁ 12ଟି[62] ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥିଲା ।

ମନୋନୀତ ତହସିଲଗୁଡିକର ନଥିପତ୍ର ଗୁଡିକର ଯାଞ୍ଚରୁ ଜଣାପଡିଛି ଯେ ସମୀକ୍ଷା ତାରିଖ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2022) ସୁଦ୍ଧା 12ଟି ଖଣିଜ ସମୃଦ୍ଧ ତହସିଲରେ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ଗଠନ କରାଯାଇ ନାହିଁ । ଆହୁରି ମଧ 22ଟି ମନୋନୀତ ତହସିଲରେ ମଞ୍ଜୁରୀପ୍ରାପ୍ତ ପଦବୀ ସ୍ଥାନରେ ମାନବ ସମ୍ବଳର ଅଭାବ ଥିଲା , 10 ଟି ଅତିରିକ୍ତ ତହସିଲଦାରଙ୍କ ପଦବୀ, 37ଟି ରାଜସ୍ୱ ନିରିକ୍ଷକ (ଆରଆଇ) ପଦବୀ, 100ଟି ସହକାରୀ ନିରିକ୍ଷକ (ଏଆରଆଇ) ପଦବୀ ଏବଂ 89ଟି ଅମିନ ପଦବୀ 22ଟି ତହସିଲରେ ଖାଲି ପଡିଛି ଯେମିତିକି ***ପରିଶିଷ୍ଟ- XII*** ରେ ବିସ୍ତୃତ ଭାବରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି । ଏହିପରି, କେବଳ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କକ୍ଷ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇନଥିଲା, ବରଂ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲ ପାଇଁ ତହସିଲରେ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ମାନବ ସମ୍ବଳ ମଧ ଉପଲବ୍ଧ ନ ଥିଲା ।

ଏହାର ଉତ୍ତରରେ ସରକାର ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି (ମାର୍ଚ୍ଚ 2024) ଯେ 25 ଅକ୍ଟୋବର 2023 ରେ ଇସ୍ପାତ ଏବଂ ଖଣି ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ରାଜ୍ୟ ସ୍ତରୀୟ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ଦଳ ପରିଚାଳନା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ଜାରି କରାଯାଇଛି । ଓଡିଶାର ସାତୋଟି ଡିଜି ରେଞ୍ଜରେ ସାତଟି ଏସଏଲଇଏସ/ ଡିଏଲଇଏସ ଗଠନ କରାଯିବ । ତଥାପି ସରକାରୀ ଅନୁପାଳନ ଭବିଷ୍ୟବାଦୀ ଏବଂ ପ୍ରକୃତ କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ସାପେକ୍ଷ ।

4.2.5 ସମ୍ବେଦନଶୀଳ ତହସିଲରେ ଓଡିଶା ଶିଳ୍ପ ସୁରକ୍ଷା ବଳର କର୍ମଚାରୀ ନିୟୋଜନ

ସମ୍ବେଦନଶୀଳ ଭାବରେ ପରିଚିତ 10ଟି ତହସିଲ/ ଦୁଇଟି ସବ-ଡିଭିଜନ[63] ମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକରେ ଖଣିଜ ଉତ୍ସଗୁଡିକର ସୁରକ୍ଷା ତଥା ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ବେଆଇନ ଉଠାଣ ତଥା ଚୋରୀକୁ ରୋକିବା ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ଭାଗ ପୋଲିସ ନିୟୋଜିତ କରାଯିବାକୁ ରାଜସ୍ୱ ଏବଂ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପରିଚାଳନା (ଆର ଆଣ୍ଡଡିଏମ୍) ବିଭାଗ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଥିଲେ (ଫେବୃୟାରୀ 2018) । ଏହା ପୁନରାବୃତ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା (ଅଗଷ୍ଟ 2018) ଯେ ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ବେଆଇନ ଉତ୍ତୋଳନକୁ ରୋକିବା ପାଇଁ ଯୋଜନାବଦ୍ଧ ଭାବରେ ତହସିଲଦାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହି ବାହିନୀର ସେବାକୁ ବ୍ୟାପକ ଭାବରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯିବ । ଏଥିପାଇଁ ଏକ କାର୍ଯ୍ୟ ଯୋଜନା ମଧ ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାକୁ ଥିଲା ଏବଂ ପୋଲିସ ଟିମ୍ ସଂପୃକ୍ତ ପୋଲିସ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହେବ ଏବଂ ସଂପୃକ୍ତ ଅତିରିକ୍ତ ତହସିଲଦାର / ତହସିଲଦାରଙ୍କ ସହିତ ରହିବେ । ଓଡିଶା ସରକାର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି (ଅକ୍ଟୋବର 2018) ଯେ ସଶସ୍ତ୍ର ପୋଲିସ ରିଜର୍ଭ (ଏପିଆର) ଫୋର୍ସର ସେବା ତହସିଲରେ ସପ୍ତାହରେ ଅତି କମରେ ତିନିଥର ବ୍ୟବହାର କରିବେ ଏବଂ ବିସ୍ତୃତ ରିପୋର୍ଟ ରାଜସ୍ୱ ଏବଂ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପରିଚାଳନା (ଆର୍ଆଣ୍ଡଡିଏମ୍) ବିଭାଗକୁ ଦେବେ ।

ଉପରୋକ୍ତ 10ଟି ଚିହ୍ନିତ ତହସିଲରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଦୁଇଟି ପରୀକ୍ଷା ଯାଞ୍ଚ ହୋଇଥିବା ତହସିଲରେ[64] ନଥିପତ୍ର ଗୁଡିକର ଯାଞ୍ଚ ସ୍ପଷ୍ଟ କଲା ଯେ ଏପିଆର ଫୋର୍ସ ନିୟୋଜନ କରିବା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ନାହିଁ । ଅକ୍ଟୋବର 2018 ରୁ ମାର୍ଚ୍ଚ 2022 ମଧରେ ଆବଶ୍ୟକ 1,062 ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ / ଚଢ଼ଉ ବିରୁଦ୍ଧରେ କେବଳ 16 [65]ଚଢ଼ଉ (1.51 ପ୍ରତିଶତ) କରାଯାଇଥିଲା । ତେଣୁ ଉତ୍ସ ଗୁଡିକର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇନଥିଲ ।

ଏହାର ଉତ୍ତରରେ ସରକାର ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି (ମାର୍ଚ୍ଚ 2024) ଯେ ସାତୋଟି ଏସଏଲଇଏସ/ଡିଏଲଇଏସ ଓଡିଶାର ସାତୋଟି ଡିଜି ରେଞ୍ଜ ଅଧୀନରେ ଗଠିତ ହେବ । ତଥାପି, ସରକାରୀ ଅନୁପାଳନ ପ୍ରକୃତ କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ଅନୁଯାୟୀ ଭବିଷ୍ୟବାଦୀ ଏବଂ ଖଣିଜ ଉତ୍ସଗୁଡିକର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଉ ନ ଥିଲା ।

---

62 ବରପାଲି, ବଲାଙ୍ଗିର, ଧର୍ମଶାଳା, ଢେଙ୍କାନାଳ, ଜଗନ୍ନାଥପ୍ରସାଦ, ଜଗତସିଂହପୁର, ଧାଜପୁର, ଜଳେଶ୍ୱର, କଣ୍ଟାବାଞ୍ଜି, ପତ୍ରପୁର, ପୁଇଁତଳା ଏବଂ ସୁନ୍ଦରଗଡ଼

63 ଆନନ୍ଦପୁର, ବାରଙ୍ଗ, ଭଞ୍ଜନଗର, ସବ୍ ଡିଭିଜନ, କଟକ ସଦର, ଛତ୍ରପୁର ସବ୍ ଡିଭିଜନ, ଧର୍ମଶାଳା, ଜଳେଶ୍ୱର, ଝାରସୁଗୁଡ଼ା/ ଲଖନପୁର/ ବ୍ରଜରାଜନଗର ଚକ୍ରଗତି ଆଧାରରେ, ରଣପୁର ଏବଂ ଟାଙ୍ଗୀ

64 ଯାଜପୁର ଜିଲ୍ଲାର ଧର୍ମଶାଳା ତହସିଲ ଏବଂ ବାଲେଶ୍ୱର ଜିଲ୍ଲାର ଜଳେଶ୍ୱର ତହସିଲ

65 ଧର୍ମଶାଳା ତହସିଲ: 14 ଏବଂ ଜଳେଶ୍ୱର ତହସିଲ: 2

ଅଧ୍ୟାୟ V

ଉପସଂହାର ଏବଂ ସୁପାରିଶ

5 ଉପସଂହାର ଏବଂ ସୁପାରିଶ

ଏହି ଅଧ୍ୟାୟରେ ସମୀକ୍ଷା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କ୍ରମାନୁସାରେ ଅଧ୍ୟାୟ II, III ଏବଂ IV ରେ ଆଲୋଚିତ ଫଳାଫଳ ଗୁଡ଼ିକର ଉପସଂହାର ଓ ସୁପାରିଶ ଗୁଡ଼ିକ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ।

5.1 ଉପକ୍ରମ

ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ଖନନରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ରାଜସ୍ୱ, ରାଜ୍ୟର ଅଣ-ଟିକସ ରାଜସ୍ୱର ଏକ ମୁଖ୍ୟ ଉତ୍ସ ଅଟେ । 2021-22 ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷରେ ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥରୁ ମୋଟ ରାଜସ୍ୱ 596.39 କୋଟି ଟଙ୍କା ଥିଲା । ଖଣି ଗୁଡ଼ିକର ନିୟମାବଳୀ, ଏବଂ ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ରାଜସ୍ୱ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଏବଂ ସଂଗ୍ରହ, ମୁଖ୍ୟତଃ ଓଡ଼ିଶା ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ରିହାତି ନିୟମ, 2016 ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହେଉଥିଲା । ରାଜ୍ୟରେ ଲଘୁ ଖଣି କ୍ଷେତ୍ରରେ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପାଇଁ ରାଜସ୍ୱ ଏବଂ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପରିଚାଳନା ବିଭାଗ ଦାୟୀ ଅଟେ ।

ଅଗଷ୍ଟ 2021 ରୁ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2022 ମଧ୍ୟରେ "ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ଦେୟର ଆକଳନ ଓ ଆଦାୟର ପ୍ରକ୍ରିୟା ଏବଂ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ" ଉପରେ ଏହି ସମ୍ପାଦନ ସମୀକ୍ଷା ପରିଚାଳନା କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ସମୀକ୍ଷା ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ଉତ୍ତୋଳନ ପାଇଁ ଖଣି ଲିଜ୍/ ପରମିଟ୍/ ଲାଇସେନ୍ସର ଅନୁମୋଦନ, ନିୟମ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ଖଣି କାର୍ଯ୍ୟକଳାପର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ, ଖଣି ରାଜସ୍ୱର ଆକଳନ ଓ ଆଦାୟ ଏବଂ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଓ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନାର ପ୍ରଭାବକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖି ଏହି ସମ୍ପାଦନ ସମୀକ୍ଷାରେ 2015-22 ଅବଧିକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା ।

ବିଡରଙ୍କ ଅଂଶଗ୍ରହଣ ନକରିବା, ଖଣି ଯୋଜନା ଏବଂ ପରିବେଶ ମଞ୍ଜୁରୀ ପ୍ରମାଣ ପତ୍ର ଦାଖଲ ନକରିବା, କେସ୍ ଗୁଡ଼ିକ ଆଇନ୍ ଅଦାଲତରେ ବିଚାରାଧିନ ଏବଂ ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକର ବିଲୁପ୍ତ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଯୋଗୁଁ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2022 ସୁଦ୍ଧା, ପରୀକ୍ଷା ହୋଇଥିବା 22 ଟି ତହସିଲରେ ବିଦ୍ୟମାନ 520 ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ଉତ୍ସ ମଧ୍ୟରୁ 147 ଟି ଉତ୍ସ (28.27 ପ୍ରତିଶତ) କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ଥିଲାବେଳେ, 373 ଟି ଉତ୍ସ (71.73 ପ୍ରତିଶତ) କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ହୋଇନଥିଲା ।

ସମୀକ୍ଷାରେ ଦେଖାଯାଇଥିଲା ଯେ, ଲିଜ୍ ଦିଆଯାଇଥିବା ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ବିଡିଂ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ବିଡର ଭାବରେ ମନୋନୀତ ହେବା ପରେ, ଲିଜ୍ ଛାଡ଼ିବା ପାଇଁ କୌଣସି ଦଣ୍ଡବିଧାନର ବ୍ୟବସ୍ଥା ନଥିଲା, ଫଳସ୍ୱରୂପ ସର୍ବୋତ୍ତମ ପ୍ରତିଯୋଗିତା ମୂଲ୍ୟ ସୁରକ୍ଷିତ ହୋଇପାରି ନଥିଲା ।

ଅଧିକନ୍ତୁ, ସର୍ବୋଚ୍ଚ ବିଡରଙ୍କ ଅନିଚ୍ଛା ଯୋଗୁଁ କ୍ୱାରୀ ଲିଜ୍ ଦ୍ୱିତୀୟ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ବିଡରଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ, ତହସିଲଦାରମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଚୟନ ପରେ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ବିଡରଙ୍କ ଅନିଚ୍ଛା ତଥା ଦ୍ୱିତୀୟ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ବିଡରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉଦ୍ଧୃତ ହୋଇଥିବା ଅସାଧାରଣ କମ୍ ମୂଲ୍ୟକୁ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବା ପାଇଁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ନଜରକୁ ଆଣି ନଥିଲେ । ଅଯୋଗ୍ୟ ବିଡର ଚୟନ ଯୋଗୁଁ ମଧ୍ୟ ଭାଗରେ ଲିଜ୍ ବାତିଲ୍ ହେଲା ଏବଂ ସରକାରୀ ଦେୟ ଆଦାୟ ହୋଇପାରିଲା ନାହିଁ । ବିକ୍ରୟ କର କ୍ଲିୟରାନ୍ସ ପ୍ରମାଣ ପତ୍ର ଦାଖଲ ନକରିବା ପରି ଅତିରିକ୍ତ ସର୍ତ୍ତରେ ଯୋଗ୍ୟ ବିଡରମାନଙ୍କୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରାଯାଇଥିଲା, ଯାହାଫଳରେ 6.21 କୋଟି ଟଙ୍କାର ରାଜସ୍ୱ କ୍ଷତି ହୋଇଥିଲା ।

ଖଣି ଯୋଜନା ଅନୁମୋଦନ ହେବା ପରେ ଏବଂ ବିଡିଂ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଆରମ୍ଭ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଜଳେଶ୍ୱର, ଗୁରୁଣ୍ଡିଆ ଓ ଜଗତସିଂହପୁର ତହସିଲର ତହସିଲଦାର ମାନେ ପରିବେଶ ମଞ୍ଜୁରୀ ପାଇଁ ଆବେଦନ କରିନଥିଲେ । ଯାହାଫଳରେ ଚାଲୁରହିଥିବା ଲିଜ୍ ଅବଧିର ପରିସମାପ୍ତି ପୂର୍ବରୁ ବିଡିଂ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସମାପ୍ତ ହୋଇପାରି ନଥିଲା, ଫଳସ୍ୱରୂପ ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ହୋଇପାରି ନଥିଲା ଏବଂ 20.10 କୋଟି ଟଙ୍କାର ରାଜସ୍ୱ ହାନି ହୋଇଥିଲା ।

10 ଜଣ ନିଲାମଧାରୀଙ୍କ ଠାରୁ 92.28 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଖଣିଜ ଶୁଳ୍କ ସୁଧ ସହିତ ଆଦାୟ ହୋଇନଥିଲା । ଯଦି ପାଞ୍ଚ ଜଣ ଯାକ ତହସିଲଦାର ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷର ଯଥା ପୂର୍ବରୁ ଖଣିଜ ଉତ୍ସ ଗୁଡ଼ିକର ନିଲାମ ପାଇଁ ଉପଯୋଗୀ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇଥାନ୍ତେ, 44.86 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ରାଜସ୍ୱ ଆଦାୟ ହୋଇପାରିଥାନ୍ତା ।

ସଂଶୋଧିତ ଦରରେ ରୟାଲଟି, ଭୂ-ରାଜସ୍ୱ ଏବଂ ଅତିରିକ୍ତ ଚାର୍ଜର ଆକଳନରେ ଧର୍ମଶାଳା ତହସିଲଦାରଙ୍କ ବିଫଳତା ହେତୁ ଖଣି ଦେୟର ଆକଳନ ହ୍ରାସପାଇଲା ଏବଂ ସୁଧ ସହିତ 8.40 କୋଟି ଟଙ୍କା ଅନାଦେୟ ରହିଥିଲା ।

ନିଲାମୀ ଚୁକ୍ତିନାମା ଓ ପରିବେଶ ମଞ୍ଜୁରୀ ହାସଲ ନକରି ନିଲାମଧାରୀମାନେ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ଉତ୍ତୋଳନ କାର୍ଯ୍ୟ ଚାଲୁ ରଖିଥିଲେ ଯେଉଁ ଅବାଧ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ନିଲାମଧାରୀମାନେ 4.38 କୋଟି ଟଙ୍କା ଦେବା ବିଧେୟ । ପରିବେଶ ମଞ୍ଜୁରୀ ବିନା ଅନୁମତିରେ ବେନିୟମ ଖଣିଜ ଉତ୍ତୋଳନ, ପରିବେଶ ସଂରକ୍ଷଣ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ପରାହତ କଲା ।

ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଅନୁମତି ବିନା ଯାହା ନିଲାମ ଚୁକ୍ତିନାମାର ସର୍ତ୍ତାବଳି ବିରୋଧରେ ଯାଇ 4,76,527.50 ଘ.ମି ଖଣିଜ ଉତ୍ତୋଳନ କରିବା, ଜଙ୍ଗଲ (ସଂରକ୍ଷଣ) ଆଇନ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଓ ଓଏମ୍ଏମ୍‌ସି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାଇ ଦଣ୍ଡନୀୟ ଅଟେ ଏବଂ ବେଆଇନ୍ ଖଣିଜ ଉତ୍ତୋଳନ ଭାବରେ ପରିଗଣିତ ହେଲା । ତେଣୁ, ଏହି ଲଘୁ ଖଣିଜ ଦ୍ରବ୍ୟର ମୂଲ୍ୟ 51.69 କୋଟି ଟଙ୍କା ନିଲାମଧାରୀ ମାନଙ୍କଠାରୁ ଆଦାୟ ହେବାର ଥିଲା ।

ନିଲାମଧାରୀମାନେ 11 ତହସିଲରେ ଜୁନ୍ 2016 ରୁ ମାର୍ଚ୍ଚ 2022 ମଧ୍ୟରେ ଓଏସ୍‌ପିସିବି ଠାରୁ ସିଟିଓ ହାସଲ ନକରି 52 ଗୋଟି ଲଘୁ ଖଣିଜ ଉତ୍ସ (25 ପଥର ଓ 27 ବାଲି) କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିଲେ । ନିଲାମଧାରୀମାନେ 17.95 କୋଟି ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟର 6,31,645.42 ଘ.ମି ଲଘୁ ଖଣିଜ ଉତ୍ତୋଳନ କରିଥିଲେ । ମାତ୍ର, ସମ୍ପୃକ୍ତ ଆଇନ୍ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଉଲ୍ଲଂଘନ ପାଇଁ ଓଏସ୍‌ପିସିବି ନିଲାମଧାରୀମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ କୌଣସି ଆଇନଗତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ନେଇନଥିଲେ କିମ୍ବା ତହସିଲଦାରମାନେ ରାଜସ୍ୱ ଓ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପରିଚାଳନା ବିଭାଗର ଅନୁଦେଶ ଅନୁପାଳନ କରିବା ପାଇଁ ଆଗ୍ରହ ଦେଖାଇ ନଥିଲେ (ଜୁନ୍ 2016) ।

ସମୀକ୍ଷା ଓ ତହସିଲଦାର, ଢେଙ୍କାନାଳଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଯୁଗ୍ମ ସରଜମିନ ତଦନ୍ତ (23 ଡିସେମ୍ବର 2011) ରୁ ଗାଙ୍ଗୁଟିଆ ବରାଡ଼ ଖଣି ଖାଦାନରୁ ବାଲି ଉତ୍ତୋଳନ ଓ ପରିବହନ ଅଣ ନିଲାମୀ ସମୟରେ ହେଉଥିବାର ପରିଲକ୍ଷିତ ହେଲା । ଯେହେତୁ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2021 ରେ ନିଲାମୀ ବାତିଲ ହୋଇଥିଲା, ଅଣ ନିଲାମୀ ସମୟରେ ଖାଦାନରୁ ବାଲି ଉତ୍ତୋଳନ ବେଆଇନ୍ ଥିଲା । ତେଣୁ, ତହସିଲଦାର ଲଘୁ ଖଣିଜର ବେଆଇନ୍ ଖନନ ପ୍ରତିରୋଧ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲେ ।

ତିନି ଜଣ ତହସିଲଦାର ଖଣି ଯୋଜନାରେ ଅନୁମୋଦିତ ପରିମାଣ ସହିତ ତ୍ରୈମାସିକ ବିବରଣୀ/ ପରିମାଣରେ ସଂଚାର ପାସ୍‌ରେ ପରିବହନ ହୋଇଥିବା ଘୋଷିତ ପରିମାଣକୁ ପୁନଃ ନିରୀକ୍ଷଣ କରିନଥିଲେ, ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଅଧିକ ଖନନ ଓ ପରିବହନ ହେଲା । ଫଳସ୍ୱରୂପ 9.66 କୋଟି ଟଙ୍କା ରାଜ୍ୟ ରାଜକୋଷକୁ କ୍ଷତି ପହଞ୍ଚାଇଲା ।

ଧର୍ମଶାଳା ବ୍ଲକ୍ ଅନ୍ତର୍ଗତ ରାଧାପୁର କଳ ପଥର ଖାଦାନ ନଂ.5 ରେ 99,638 ଘ.ମି ପଥର ଅନୁମୋଦିତ ପରିମାଣ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେ ପୂର୍ବ ଅନୁମତି ବିନା ବେଆଇନ୍ ଭାବରେ ଖନନ କରାଯାଇଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ 11.52 କୋଟି ଟଙ୍କା ଖଣିଜ ରାଜସ୍ୱ ନିଲାମଧାରୀ ମାନଙ୍କ ଠାରୁ ଆଦାୟ ହେବାର ଥିଲା ।

ଉପ-ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ, ଭୂତତ୍ତ୍ୱ, ବଲାଙ୍ଗୀର, ନିଲାମଧାରୀ ପ୍ରତିନିଧି, ମେସର୍ସ ୟୁଏସ୍ଏମ୍ଏଲ୍, ଭୁବନେଶ୍ୱର, ରାଜସ୍ୱ ନିରୀକ୍ଷକ, ଲାଠୋର ସର୍କଲ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ସହଯୋଗୀ ରାଜସ୍ୱ କର୍ମଚାରୀ, ଖପ୍ରାଖୋଲ ତହସିଲ ଯୁଗ୍ମ ସରଜମିନ ତଦନ୍ତ ଅନୁଯାଇ ନିଲାମଧାରୀଧାର୍ଯ୍ୟ ପରିମଣ 5,500 ଘ.ମି ବାହାରେ 1,03,684 ଘ.ମି ଉଭୟ ଖାଦାନରୁ ଉତ୍ତୋଳନ କରିଥିଲେ । ଏହିପରି, ସମ୍ପୃକ୍ତ ସଂସ୍ଥା ଆଇନଗତ ପ୍ରାଧିକାର ବିନା ଅନୁମୋଦିତ ପରିମାଣଠାରୁ ଅଧିକ 98,184 ଘ.ମି ପଥର ଉତ୍ତୋଳନ କରିଥିଲା ଏବଂ ଓଏମ୍ଏମ୍‌ସି ନିୟମର ଉଲ୍ଲଂଘନ କରିଥିଲା । ତେଣୁ, ଉକ୍ତ ସଂସ୍ଥା ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ରୟାଲଟି, ଭଡ଼ା ଏବଂ ମୂଲ୍ୟ ବାବଦକୁ 12.32 କୋଟି ଟଙ୍କା ଦେୟ ପାଇଁ ଦାୟୀ ଥିଲା ।

ଧର୍ମଶାଳା, ରାଉରକେଲା ଏବଂ ସମ୍ବଲପୁର ନାମକ ତିନୋଟି ତହସିଲ ଅଧିନରେ ଥିବା ପାଞ୍ଚଟି ପଥର ଖାଦାନ ତହସିଲଦାର/ ଅତିରିକ୍ତ ତହସିଲଦାର ଏବଂ ରାଜସ୍ୱ ନିରୀକ୍ଷକଙ୍କ ସହିତ ମିଳିତ ଭାବରେ ସରଜମିନ ତଦନ୍ତ

କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଜଣାପଡିଥିଲା ଯେ ଅନୁମତି ପତ୍ରଧାରୀ ମାନେ ଅନୁମୋଦିତ 6 ମିଟରରୁ ଅଧିକ ଗଭୀରର ପଥର ଉତ୍ତୋଳନ କରିଛନ୍ତି, ପ୍ରକୃତ ପଥର ଖଣି ଭୂମି ସ୍ତରରୁ 8 ମିଟର ରୁ 26 ମିଟର ଗଭୀରତା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଥିଲା । ତେଣୁ, ଅନୁମୋଦିତ ପରିମାଣଠାରୁ ଅଧିକ ପରିମାଣର ଉତ୍ତୋଳନ ସମ୍ଭାବନାକୁ ଏଡ଼ାଇ ଦିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ତହସିଲଦାର, ଯୁଯୁମରା ପଥରର ମୂଲ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଶୁଳ୍କ ଅର୍ଥାତ୍ ଅତିରିକ୍ତ ଦେୟ ଆଦାୟ କରିବା ପରିବର୍ତ୍ତେ, ଡିଏମ୍ଏଫ୍ ଏବଂ ଇଏମ୍ଏଫ୍, ବାର୍ଲୋଇ ପଥର ଖଣି ନମ୍ବର 04 ର ଲିଜଧାରୀଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ କେବଳ ରୟାଲଟି ଏବଂ ଜରିମାନା ବାବଦକୁ 50.06 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଦାବି (ନଭେମ୍ବର 2020) କରିଥିଲେ । ଏଥିରେ, 4.13 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଖଣିଜ ବକେୟା ଆଦାୟ ହୋଇପାରି ନଥିଲା, ଯାହା ଫଳରେ ଲିଜଧାରୀଙ୍କୁ ଅନୁଚିତ୍ ଆର୍ଥିକ ଲାଭ ମିଳିଥିଲା ।

ବିଭାଗର ଉଦାସୀନ ମନୋଭାବ ଯୋଗୁଁ, ଧର୍ମଶାଳା ତହସିଲ ଅଧୀନରେ ଥିବା ଉଙ୍କାରୀ କଳା ପଥର ଖଣିରୁ ଉତ୍ତୋଳନ ହୋଇଥିବା ଅତିରିକ୍ତ ପରିମାଣର ପୁନଃମୂଲ୍ୟାୟନ ହୋଇପାରିଲା ନାହିଁ ଏବଂ ମାନ୍ୟବର ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ନୂତନ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇପାରିଲା ନାହିଁ, ଫଳସ୍ୱରୂପ 58.63 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଖଣିଜ ରାଜସ୍ୱ ଆଦାୟ ହୋଇପାରିଲା ନାହିଁ ।

ଧର୍ମଶାଳାର ଅତିରିକ୍ତ ତହସିଲଦାର, ଯାଜପୁରର ରାଜସ୍ୱ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷକ ଏବଂ ଛତ୍ରପୁର ତହସିଲର ରାଜସ୍ୱ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷକଙ୍କ ସହିତ ସମୀକ୍ଷା ଦ୍ୱାରା ମିଳିତ ସରଜମିନ ତଦନ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହା ଦେଖାଯାଇଥିଲା ଯେ ଧର୍ମଶାଳା ତହସିଲର ବୃନ୍ଦାଦେଇପୁର ଏବଂ ରାଇଛନ୍ଦା ଗ୍ରାମରେ ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ନଦୀର ବାଲି ଶଯ୍ୟାରୁ ଜଳସ୍ତର ତଳେ ନଦୀ ଶଯ୍ୟାରୁ, ଏବଂ ହଂସପୁର ଋଷିକୁଲ୍ୟା ନଦୀର ବାଲି ଶଯ୍ୟାରୁ, ଯନ୍ତ୍ରଚାଳିତ ଖନନକାରୀ ସାହାଯ୍ୟରେ ବାଲି ଉତ୍ତୋଳନ କାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଉଥିଲା, ଏପରିକି ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହାକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇ ନଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏବଂ ବୃନ୍ଦାଦେଇପୁର ବାଲି ଉତ୍ସରୁ ପୂର୍ବ ଲିଜ୍ ଅବଧି ଏବଂ ରାଇଛନ୍ଦା ବାଲି ଉତ୍ସର ଅବଧି ଯଥାକ୍ରମେ ମାର୍ଚ୍ଚ 2020 ଏବଂ ମାର୍ଚ୍ଚ 2021 ରେ ସମାପ୍ତ ହୋଇଯାଇଥିଲା ।

ଖଣି କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଏବଂ ଲିଜ୍ ବନ୍ଦ ହେବା ପରେ ଖାଦାନ ମାପ ନ କରିବା ଯୋଗୁଁ ସଡ଼କ ନିର୍ମାଣରେ ବ୍ୟବହୃତ ପଥର ଅତ୍ୟଧିକ ଏବଂ ବେଆଇନ୍ ଉତ୍ତୋଳନ ହୋଇଥିଲା, ଯାହାଫଳରେ ଜିଲ୍ଲା ପ୍ରଶାସନ ପାଇଁ ଖିଲାପକାରୀଙ୍କୁ ଚିହ୍ନଟ କରିବାର କୌଣସି ସୁଯୋଗ ନଥିଲା । ସଡ଼କ ନିର୍ମାଣରେ ବ୍ୟବହୃତ ପଥର ଅବୈଧ ଉତ୍ତୋଳନ ଏବଂ ଚୋରି ଉପସ୍ଥାପନ କରିବାରେ ବିଫଳତା ପାଇଁ ଦାୟୀ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଉପରେ କୌଣସି ଉତ୍ତରଦାୟିତ୍ୱ ସ୍ଥିର କରାଯାଇ ନଥିଲା ଯାହାଫଳରେ ସରକାରଙ୍କ ରାଜସ୍ୱ କ୍ଷତି ହୋଇଥିଲା ।

2016-22 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ରାଜ୍ୟରେ 4,624.58 କୋଟି ଟଙ୍କାର ରୟାଲଟି ଉପରେ, 885.70 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଅତିରିକ୍ତ ଦେୟ, ଡିଏମ୍ଏଫ୍ ଏବଂ ଇଏମ୍ଏଫ୍ ଆଦାୟ କରାଯିବାର ଥିଲା । କିନ୍ତୁ, 14ଟି ଜିଲ୍ଲାର ସରକାରୀ ପ୍ରକଳ୍ପ ଦାୟିତ୍ୱରେ ଥିବା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ 399.91 କୋଟି ଟଙ୍କା ବଦଳରେ କେବଳ 21.25 କୋଟି ଟଙ୍କା ଆଦାୟ କରିଥିଲେ । ଅବଶିଷ୍ଟ 16 ଟି ଜିଲ୍ଲାର ସରକାରୀ ପ୍ରକଳ୍ପ ଦାୟିତ୍ୱରେ ଥିବା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ କୌଣସି ଅତିରିକ୍ତ ଦେୟ ଆଦାୟ କରିନଥିଲେ । ଠିକାଦାରଙ୍କ ବିଲ୍‌ରୁ କଟାଯାଇଥିବା ରୟାଲଟି ଉପରେ 485.79 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଡିଏମ୍ଏଫ୍ ଏବଂ ଇଏମ୍ଏଫ୍ ଆଦାୟ କରାଯିବାର ଥିଲା । ଏହା ଫଳରେ ରାଜ୍ୟରେ 864.45 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଖଣିଜ ରାଜସ୍ୱ କମ୍/ ଅଣସଂଗ୍ରହ ହୋଇଥିଲା । ଏହିପରି ସରକାରଙ୍କ ଜ୍ଞାତସାରରେ 4,624.58 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ବେଆଇନ୍ ଭାବରେ ଉତ୍ତୋଳନ ଏବଂ 2015-22 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ସରକାରୀ ପ୍ରକଳ୍ପରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଥିଲା ।

ମନୋନୀତ ତହସିଲଗୁଡ଼ିକରେ ଦେଖାଯାଇଥିଲା ଯେ, ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକର ପରିପାର୍ଶ୍ୱରେ ସ୍ତମ୍ଭ ସ୍ଥାପନା, ଡିଫରେନ୍ସିଆଲ୍ ଗ୍ଲୋବାଲ ପଜିସନିଙ୍ଗ ସିଷ୍ଟମ୍ ସର୍ବେକ୍ଷଣ, ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକର ୱେବ୍ ଆଧାରିତ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା, ଓଜନ ବ୍ରିଜ୍/ ତନଖି ଫାଟକ ସ୍ଥାପନ, ସିସିଟିଭି କ୍ୟାମେରା ସ୍ଥାପନ ଏବଂ ପରିବହନ ଯାନର ପ୍ରକୃତ ସମୟ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ଇତ୍ୟାଦି କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ତହସିଲଦାରମାନେ 1.22 କୋଟି ଟଙ୍କାର ପାଣ୍ଠି 2018-22 ମଧ୍ୟରେ ପାଇଥିଲେ । ତହସିଲଦାରମାନେ ସେଥିରୁ 67.89 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା (56 ପ୍ରତିଶତ) ଖର୍ଚ୍ଚ କରିଥିଲେ, ଏବଂ 54.11 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା

(44 ପ୍ରତିଶତ) ଅବ୍ୟବହୃତ ରହିଥିଲା । ଜିଲ୍ଲା ଏବଂ ତହସିଲ ସ୍ତରରେ ପାଣ୍ଠିର ଉପଲବ୍ଧତା ସତ୍ତ୍ୱେ ଯୋଜନା ଅନୁଯାୟୀ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଥିବା କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇ ନଥିଲା ।

ସମୀକ୍ଷା ଦ୍ୱାରା ତହସିଲଦାର, ରାଜସ୍ୱ ସୁପରଭାଇଜର ଏବଂ ରାଜସ୍ୱ ନିରୀକ୍ଷକଙ୍କ ସହ ମନୋନୀତ ତହସିଲ ଅଧିନରେ 88 ଟି ଖଣିଜ ଉତ୍ସର ମିଳିତ ସରଜମିନ ତଦନ୍ତ (ଅଗଷ୍ଟ 2021 ରୁ 2022 ମଧ୍ୟରେ) କରାଯାଇଥିଲା । ଏହା ଦେଖାଯାଇଥିଲା ଯେ, 73 ଟି ଉତ୍ସର ପରିପାର୍ଶ୍ୱରେ ସ୍ତମ୍ଭ ସ୍ଥାପନା କରାଯାଇ ନଥିଲା, ଯାହାଦ୍ୱାରା ଲିଜ୍ ଅଞ୍ଚଳରେ କିମ୍ବା ବାହାରେ ଖଣି ଖନନ କରାଯାଇଛି କି ନାହିଁ ତାହା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଜାଣିବା ସମ୍ଭବପର ନଥିଲା । 62 ଟି ସୂଚନା ଫଳକରେ ତହସିଲଦାରଙ୍କ ଯୋଗାଯୋଗ ନମ୍ବର ଉପଲବ୍ଧ ନଥିଲା । ତେଣୁ, ବେଆଇନ୍ ଖଣି ଖନନ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ଅଭିଯୋଗ କରିବା ପାଇଁ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ପାଖରେ କୌଣସି ସାନି ସୂଚନା ନଥିଲା ।

ଏଥିସହ, ଓଡ଼ିଶା ମହାକାଶ ଆବେଦନ କେନ୍ଦ୍ର ମାଧ୍ୟମରେ ଖଣି କାର୍ଯ୍ୟକଳାପର ଉପଗ୍ରହ ଆଧାରିତ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣର ଅଣ–କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା; "ଲଘୁ ଖଣିଜ ଚୋରି ରୋକିବା ଏବଂ ଉଚ୍ଛେଦ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ" ପାଇଁ ଯୋଜନାର ବିଳମ୍ବିତ କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା; ଏବଂ ରାଜ୍ୟରେ ବେଆଇନ୍ ଖଣି ଏବଂ ଚୋରି ରୋକିବା ପାଇଁ ଏକ ଦୁର୍ବଳ ଏବଂ ପ୍ରଭାବହୀନ ଯାଞ୍ଚ ଏବଂ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ପ୍ରଣାଳୀକୁ ସମୀକ୍ଷା ଦେଖିବାକୁ ପାଇଥିଲା ।

ରାଜ୍ୟରେ ଚିହ୍ନଟ ହୋଇଥିବା 144 ଟି ଖଣି ସମୃଦ୍ଧ ତହସିଲରେ ଲଘୁ ଖଣିଜର ଉତ୍ତମ ପରିଚାଳନା ନିଶ୍ଚିତ କରିବାକୁ, ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଥିଲେ (ନଭେମ୍ବର 2019) । 144 ଟି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କୋଷର ଗଠନ, ସେହି ତହସିଲରେ ନିୟୋଜିତ ହେବା ପାଇଁ 144 ଟି ଅତିରିକ୍ତ ରାଜସ୍ୱ ନିରୀକ୍ଷକ ଓ 144 ଟି ଅମିନ ପଦବୀ ଯାହାଦ୍ୱାରା ଖଣିଜ ସମ୍ପଦର ଉତ୍ତମ ପରିଚାଳନା ହେବ ଏବଂ ଏହି ଉତ୍ସରୁ ରାଜସ୍ୱ ବୃଦ୍ଧି ପାଇବ । ଦେଖାଗଲା ଯେ, 12 ଟି ଖଣି ସମୃଦ୍ଧ ତହସିଲରେ ସମୀକ୍ଷା ତାରିଖ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2022) ସୁଦ୍ଧା କୌଣସିଟିରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କୋଷର ଗଠନ ହୋଇନଥିଲା ।

5.2 ସୁପାରିଶ

ସରକାର ବିଚାର କରିପାରନ୍ତି:

1. **ଟେଣ୍ଡର ପ୍ରକ୍ରିୟାର ଅଖଣ୍ଡତାକୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଏବଂ, ସର୍ବୋଚ୍ଚ ବିଡରଙ୍କ ପଛଘୁଞ୍ଚା ବିରୁଦ୍ଧରେ ଦଣ୍ଡବିଧାନ ସହିତ ଟେଣ୍ଡରଗୁଡ଼ିକର ଦୂଷିତକରଣକୁ ଯାଞ୍ଚ କରିବା ।**

2. **ବିଜେତା ବିଡରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତ୍ରୁଟି ବିରୁଦ୍ଧରେ ଦଣ୍ଡବିଧାନ (ଓଡ଼ିଶା ପବ୍ଲିକ୍ ୱାର୍କସ୍ ବିଭାଗ କୋଡ୍ ଭଲ୍ୟୁମ୍ I ର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 3.5.14 ତଳେ ଥିବା ନୋଟ ଭଳି) ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା, ଯେପରି ତିନି ବର୍ଷ ପାଇଁ କ୍ୱାରୀ ଲିଜ୍ ଭବିଷ୍ୟତରେ ହେବାକୁ ଥିବା ନିଲାମରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣକୁ ବାରଣ କରିବା ଏବଂ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ବିଡ୍ ସହିତ ମେଳ କରିବାକୁ ଦ୍ୱିତୀୟ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ବିଡରଙ୍କ ସହ ଆଲୋଚନା କରିବା ।**

3. **ତହସିଲଦାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିଡର ଚୟନ ପାଇଁ ଓଏମ୍ଏମ୍ସି ନିୟମର ନିୟମାବଳୀକୁ ପାଳନ ନ କରିବା ଯୋଗୁଁ ରାଜ୍ୟ ରାଜକୋଷକୁ ଘଟୁଥିବା ରାଜସ୍ୱ କ୍ଷତି ପାଇଁ ଉତ୍ତରଦାୟୀତ୍ୱ ସ୍ଥିର କରିବା ।**

4. **ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟରେ ବିଳମ୍ବ ନକରିବା ସହିତ ରାଜସ୍ୱ ନଷ୍ଟ ନହେବା ପାଇଁ କ୍ଷମତାପନ୍ନ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିଡ୍ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ପୂର୍ବରୁ ଖଣି ଯୋଜନା ଏବଂ ପରିବେଶ ମଞ୍ଜୁରୀ ଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରସ୍ତୁତି ଏବଂ ଅନୁମୋଦନ ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ।**

5. **ବେଆଇନ୍ ଖଣି ଖନନ ବନ୍ଦ କରିବା ପାଇଁ ବିଲ୍ ସହିତ ସ୍ୱୀକୃତିପ୍ରାପ୍ତ ଉତ୍ସ/ ଲାଇସେନ୍ସ ପ୍ରାପ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କଠାରୁ ଲଘୁ ଖଣିଜ କ୍ରୟ ସପକ୍ଷରେ ବୈଧ ସଞ୍ଚାର ପାସ୍ ପ୍ରଦର୍ଶନକୁ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ କରିବା ।**

6. **ଅନୁମତି ପ୍ରାପ୍ତ ପରିମାଣଠାରୁ ଅଧିକ ବେଆଇନ୍ ଉତ୍ତୋଳନ ଯାଞ୍ଚ କରିବା ପାଇଁ ଲିଜ୍ ଅବଧି ସମାପ୍ତ ହେବା ପରେ ଲିଜ୍ଧାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବାହାର କରାଯାଇଥିବା ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ପରିମାଣର ଆକଳନ/ ମାପର ଏକ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ସ୍ଥାନିତ କରିବା ।**

7. ଓଆରଏସଏସି ମାଧ୍ୟମରେ ଉପଗ୍ରହ-ଆଧାରିତ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ପ୍ରଣାଳୀ ଶୀଘ୍ର ଗ୍ରହଣ କରିବା ଏବଂ "ଲଘୁ ଖଣିଜ ଚୋରୀ ରୋକିବା ଏବଂ ଉଚ୍ଛେଦ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଯୋଜନାରେ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଥିବା ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା"।

8. ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ବେଆଇନ ଉତ୍ତୋଳନ ଏବଂ ପରିବହନକୁ ଚିହ୍ନଟ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଦୃଢ଼ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏବଂ ଅଭିଯୋଗର ସମାଧାନ କୌଶଳ ସ୍ଥାପନ କରିବା।

ଭୁବନେଶ୍ୱର

ତାରିଖ

(ଅତୁଲ ପ୍ରକାଶ)

ମହାଲେଖାକାର (ଲେଖାପରୀକ୍ଷା-II), ଓଡ଼ିଶା

ପ୍ରତିସ୍ୱାକ୍ଷରିତ

ନୂଆ ଦିଲ୍ଲୀ

ତାରିଖ

(କେ. ସଂଜୟ ମୂର୍ତ୍ତି)

ଭାରତର ମହାଲେଖା ନିୟନ୍ତ୍ରକ ତଥା ମହାସମୀକ୍ଷକ

ପରିଶିଷ୍ଟ

ପରିଶିଷ୍ଟ- I
(ଦ୍ରଷ୍ଟବ୍ୟ ଅନୁଛେଦ 2.2 ପୃଷ୍ଠା 6)
ନମୁନା ହୋଇଥିବା ଜିଲ୍ଲାଗୁଡ଼ିକର ମନୋନୀତ ତହସିଲରେ ଲଘୁ ଖଣିଜ ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକର ସ୍ଥିତି

କ୍ରମିକ ସଂଖ୍ୟା	ଜିଲ୍ଲା	ତହସିଲ	ବିଦ୍ୟମାନ ଥିବା ଲଘୁ ଖଣିଜ ଉତ୍ସ ଗୁଡ଼ିକର ସମୁଦାୟ ସଂଖ୍ୟା (ମାର୍ଚ୍ଚ 2022 ସୁଦ୍ଧା)	କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ଥିବା ଲଘୁ ଖଣିଜ ଉତ୍ସ ଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟା (ମାର୍ଚ୍ଚ 2022 ସୁଦ୍ଧା)	କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ନଥିବା ଲଘୁ ଖଣିଜ ଉତ୍ସ ଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟା (ମାର୍ଚ୍ଚ 2022 ସୁଦ୍ଧା)
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*
1	ବରଗଡ଼	ବରପାଲି	13	1	12
		ବରଗଡ଼	52	12	40
2	ସମ୍ବଲପୁର	ଝୁଝୁମରା	15	2	13
		ସଦର ସମ୍ବଲପୁର	10	3	7
3	ବଲାଙ୍ଗିର	କଣ୍ଟାବାଞ୍ଜି	15	9	6
		ପୁଇଁତଳା	20	5	15
		ବଲାଙ୍ଗିର	19	13	6
4	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ରାଉରକେଲା	10	8	2
		ବୀରମିତ୍ରପୁର	11	4	7
		ଗୁରୁଣ୍ଡିଆ	11	4	7
		ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	7	6	1
5	ଜଗତସିଂହପୁର	ଜଗତସିଂହପୁର	3	0	3
6	ଯାଜପୁର	ଧର୍ମଶାଳା	99	22	77
		ଯାଜପୁର	19	14	5
7	ଢେଙ୍କାନାଳ	ପର୍ଜଙ୍ଗ	29	3	26
		ଢେଙ୍କାନାଳ	14	11	3
8	ବାଲେଶ୍ୱର	ଜଳେଶ୍ୱର	27	1	26
9	ଗଞ୍ଜାମ	ଚିକିଟି	26	8	18
		ଜଗନ୍ନାଥପ୍ରସାଦ	48	5	43
		ଛତ୍ରପୁର	18	11	7
		ଭଞ୍ଜନଗର	16	1	15
		ପତ୍ରପୁର	38	4	34
ମୋଟ			**520**	**147**	**373**

(ଉତ୍ସ: ମନୋନୀତ ତହସିଲର ତହସିଲଦାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ସୂଚନା)

ପରିଶିଷ୍ଟ-II

(ଦ୍ରଷ୍ଟବ୍ୟ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 2.3.2.4 ପୃଷ୍ଠା 17)

ଖଣି ଯୋଜନା ଏବଂ ପରିବେଶ କ୍ଲିଅରାନ୍ସର ଅନୁମୋଦନ ପାଇବାରେ ଅଯଥା ବିଳମ୍ବ ହେତୁ ଖଣିଜ ଦେୟ ଭାବରେ ରାଜସ୍ୱ ହରାଇବା

(ପରିମାଣ ଟଙ୍କାରେ)

କ୍ର.ସଂ.	ଜିଲ୍ଲା/ ତହସିଲ	ବାଲି ଉତ୍ସ	ମନୋନୀତ ବିଡରଙ୍କୁ ସୂଚନା ପ୍ରଦାନର ତାରିଖ	ଲିଜ୍ ଚୁକ୍ତିନାମା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବାର ତାରିଖ	ବିଳମ୍ବ (ମାସରେ)	ଖଣି ଯୋଜନା ଅନୁଯାୟୀ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ବାର୍ଷିକ ଉତ୍ତୋଳନ (ଘନ ମିଟରରେ)	ପ୍ରୋରାଟା ଆଧାରରେ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ପରିମାଣ ବାହାର କରାଯାଇ ନାହିଁ	ରୟାଲଟିର ହାର	ଖଣି ଦେୟ ଉପରେ ରାଜସ୍ୱ ହରାଇବା				
									ରୟାଲଟି	ଡିଏମ୍ଏଫ୍ (10 ପ୍ରତିଶତ)	ଇଏମ୍ଏଫ୍ (5 ପ୍ରତିଶତ)	ଟିସିଏସ୍ (2 ପ୍ରତିଶତ)	ମୋଟ
1	***2***	***3***	***4***	***5***	***6***	***7***	***8***	***9***	***10***	***11***	***12***	***13***	***14***
1	ସୁନ୍ଦରଗଡ . ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ସାମିନା ବାଲୁକା ଶଯ୍ୟା	21/01/2015	16/11/2015	11	2,021.7	1,853.23	89	1,64,937	16,494	8,247	3,299	1,92,976
2	ଜଗତସିଂହପୁର ଜଗତସିଂହପୁର	ଆଳିପିଙ୍ଗଳ- ଅଢ଼ାଙ୍ଗ ଦେବୀ ନଦୀ ବାଲି ଖାଦାନ	20/04/2015	17/10/2015	7	8,000	4,667	222	10,36,074	1,03,607	51,804	20,721	12,12,206
3	ଢ଼େଙ୍କାନାଳ ପରଜଙ୍ଗ	ଦାମୋଳ ବାଲି ଖାଦାନ	02/05/2015	10/05/2016	13	13,500	14,625	42	6,14,250	61,425	30,713	12,285	7,18,673
4	ଢ଼େଙ୍କାନାଳ ପରଜଙ୍ଗ	ଖାଲପାଲ ବାଲି ଖାଦାନ	25/04/2015	29/02/2016	11	6,000	5,500	139	7,64,500	76,450	38,225	15,290	8,94,465
5	ଢ଼େଙ୍କାନାଳ ପରଜଙ୍ଗ	ବଡ଼ ନାଗେନା ବାଲି ଖାଦାନ	13/05/2015	09/02/2016	10	18,000	15,000	29	4,35,000	43,500	21,750	8,700	5,08,950
6	ସୁନ୍ଦରଗଡ . ରାଉରକେଲା	ତାରକେରା ବାଲି ଶଯ୍ୟା III	23/07/2018	26/04/2019	10	7,134	5,945	153*	9,09,585**	20,808	10,404	18,192	9,58,989
ମୋଟ						**54,655.70**	**47,590.23**		**39,24,346**	**3,22,284**	**1,61,143**	**78,487**	**44,86,259**

(ଉତ୍ସ: ତହସିଲଦାରଙ୍କ ରେକର୍ଡ)

* ଏଥିରେ 118 ଟଙ୍କାର ଅତିରିକ୍ତ ଚାର୍ଜ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ଏହିପରି, ରୟାଲଟି 35 ଟଙ୍କା ଥିଲା, ଯାହା ଉପରେ ଡିଏମ୍ଏଫ୍ ଏବଂ ଇଏମ୍ଏଫ୍ ହିସାବ କରାଯାଇଥିଲା ।

** ଏହି ରାଶିରେ ଅତିରିକ୍ତ ଚାର୍ଜ ଏବଂ ରୟାଲଟି ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ।

ପରିଶିଷ୍ଟ- III
(ଦ୍ରଷ୍ଟବ୍ୟ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 3.2.1 ପୃଷ୍ଠା 19)
ଆଦାୟ ହୋଇପାରିନଥିବା ଖଣିଜ ଦେୟ ସହିତ ସୁଧ

(ପରିମାଣ ଘନ ମିଟରରେ ଏବଂ ମୂଲ୍ୟ ଟଙ୍କାରେ)

କ୍ର.ସଂ.	ଜିଲ୍ଲା	ତହସିଲ	ଉତ୍ସ	ମୋଟ ପରିମାଣ	ମୋଟ ପୁନରୁଦ୍ଧାର ଯୋଗ୍ୟ ପରିମାଣ	ମୋଟ ଆଦାୟ ହୋଇଥିବା ମୂଲ୍ୟ	ବକେୟା ପରିମାଣ	ବକେୟା ଦେୟ ଉପରେ ସୁଧ ପରିମାଣ	ସୁଧ ସମେତ ସମୁଦାୟ ବକେୟା ସରକାରୀ ଦେୟ *(8+9)*
1	*2*	*3*	*4*	5	6	7	8	9	10
1	ବରଗଡ଼	ବରପାଲି	ଚିକିନିପାଲି ପଥର ଖାଦାନ	4,070	6,30,503	40,000	5,90,503	5,21,855	11,12,358
2	ଯାଜପୁର	ଧର୍ମଶାଳା	ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ନଦୀ ବାଲୁକା ଶଯ୍ୟା, ମରଜିତପୁର	13,591	22,74,410	13,57,238	9,17,172	5,92,180	15,09,352
3	ଯାଜପୁର	ଯାଜପୁର	ବୁଢ଼ା ନଦୀ ବାଲୁକା ଶଯ୍ୟା, ମଲ୍ଲିକାପୁର	10,292	34,39,153	32,62,002	1,77,151	2,71,028	4,48,179
4	ଯାଜପୁର	ଯାଜପୁର	ବୁଢ଼ା ନଦୀ ବାଲୁକା ଶଯ୍ୟା, ଅଡ଼ଙ୍ଗ	31,450	1,43,13,406	1,28,11,209	15,02,197	14,15,198	29,17,395
5	ଗଞ୍ଜାମ	ଭଞ୍ଜନଗର	ଅନ୍ଧାରୀକୋଟୀ ପଥର ଖାଦାନ-I	10,352	29,18,187	28,48,154	70,033	72,495	1,42,528
6	ଗଞ୍ଜାମ	ଜଗନ୍ନାଥପ୍ରସାଦ	ନିମପଦର ବାଲି ଖାଦାନ	15,167	13,96,970	5,58,557	8,38,413	1,85,860	10,24,273
7	ଗଞ୍ଜାମ	ଜଗନ୍ନାଥପ୍ରସାଦ	ଚାମୁଣ୍ଡା ପଥର ଖାଦାନ	7,020	11,15,936	8,76,570	2,39,366	1,48,724	3,88,090
8	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ବୀରମିତ୍ରପୁର	ଜହରଟୋଲି ବାଲି ଖାଦାନ	7,934	6,76,969	5,69,442	1,07,527	66,580	1,74,107
9	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ବୀରମିତ୍ରପୁର	ଲଙ୍କୋଇ ବାଲି ଶଯ୍ୟା	7,847	7,15,170	3,67,616	3,47,554	3,18,913	6,66,467
10	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ବୀରମିତ୍ରପୁର	ଗୋପୁର ବାଲି ଶଯ୍ୟା	7,950	6,81,914	2,45,238	4,36,676	4,08,671	8,45,347
		ମୋଟ		**1,15,673**	**2,81,62,618**	**2,29,36,026**	**52,26,592**	**40,01,504**	**92,28,096**

(ଉତ୍ସ: ତହସିଲଦାରଙ୍କ ରେକର୍ଡ)

ପରିଶିଷ୍ଟ -IV

(ଦ୍ରଷ୍ଟବ୍ୟ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 3.2.2 ପୃଷ୍ଠା 20)

ରୟାଲଟି ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦେୟ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନରେ ରୟାଲଟିର ପୂର୍ବ ସଂଶୋଧିତ ହାରର ପ୍ରୟୋଗ ହେତୁ 8.41 କୋଟି ଟଙ୍କାର ରାଜସ୍ୱ ହାନି

(ମୂଲ୍ୟ ଟଙ୍କାରେ)

କ୍ର.ସଂ.	ଉତ୍ସ	ଲିଜ୍‌ଧାରୀ	ଚୁକ୍ତିନାମା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବାର ତାରିଖ	ରୟାଲଟିର ହାର (ପ୍ରତି ଘନମିଟର)	ମୋଟ ପରିମାଣ ଆକଳନ କରାଯାଇଛି (ଘନମିଟର)	ତହସିଲଦାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନୁମାନ କରାଯାଇଥିବା ମୂଲ୍ୟ	ତହସିଲଦାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆଦାୟ କରାଯାଇଥିବା ମୂଲ୍ୟ	ପ୍ରତି ଘନମିଟର **130** ଟଙ୍କା ସଂଶୋଧିତ ଗ୍ରହଣ ଯୋଗ୍ୟ ମୂଲ୍ୟ	ବକେୟା ଦେୟ *(9-8)*	ବକେୟା ଦେୟ ଉପରେ ସୁଧ	ମୋଟ ବକେୟା ଦେୟ *(10 + 11)*
1	***2***					***7***	***8***	***9***	***10***	***11***	***12***
1	ଅଞ୍ଜିରା କଳାପଥର ଖାଦାନ ସଂଖ୍ୟା. 10	ମେସର୍ସ ଏନ୍‌କେସି ପ୍ରୋଜେକ୍ଟସ ପ୍ରା. ଲିଃ	15/2/2016	105	4,24,096	4,47,95,871	4,52,12,526	6,35,90,857	1,83,78,331	2,11,65,828	3,95,44,159
2	ଅଞ୍ଜିରା କଳାପଥର ଖାଦାନ ସଂଖ୍ୟା. 9	ଅଜୟ ଅଗ୍ରୱାଲ	30/5/2016	108	1,31,081	1,63,24,715	1,64,62,622	2,05,73,286	41,10,664	32,74,647	73,85,311
3	ବରଡ଼ା କଳାପଥର ଖାଦାନ ସଂଖ୍ୟା. 4	ଅଜିତ ସାହୁ	2/3/2016	100.06	1,58,889	2,34,88,659	2,29,48,372	2,50,59,305	21,10,933	8,91,973	30,02,906
4	ବାଜବାଟି କଳାପଥର ଖାଦାନ ସଂଖ୍ୟା. 2	ଶ୍ରୀନିବାସ ଜେନା	5/4/2016	100	52,120	72,66,112	72,95,252	82,24,344	9,29,092	6,18,275	15,47,367
5	ଅଞ୍ଜିରା କଳାପଥର ଖାଦାନ ସଂଖ୍ୟା. 12	ଅଜୟ ଅଗ୍ରୱାଲ	30/5/2016	108	1,33,678	1,60,45,487	1,69,67,848	2,10,70,967	41,03,119	34,57,826	75,60,945
6	ରାହାଡ଼ପୁର କଳାପଥର ଖାଦାନ ସଂଖ୍ୟା. 5	ଅକ୍ଷୟ ପରିଡ଼ା	8/4/2016	100	1,25,460	1,06,48,684	1,09,21,816	1,91,61,893	82,40,077	82,84,309	1,65,24,386
7	ରାହାଡ଼ପୁର କଳାପଥର ଖାଦାନ ସଂଖ୍ୟା. 8	ପି.କେ.ରାଉତରାୟ	23/5/2016	110	55,910	79,39,922	60,55,759	83,19,297	22,63,538	24,31,970	46,95,508
8	ରାହାଡ଼ପୁର କଳାପଥର ଖାଦାନ ସଂଖ୍ୟା. 4	ଆଶିଷ ରଞ୍ଜନ ନାୟକ	27/4/2016	107	44,900	62,72,090	61,16,041	69,44,716	8,28,675	7,05,937	15,34,612
9	ରାହାଡ଼ପୁର ପଥର ଖାଦାନ (ମାମଲା ସଂଖ୍ୟା 31/2015-16)	ଆୟାସ କୁମାର ରାଉତ	27/4/2016	105	83,475	1,15,00,944	1,15,58,064	1,29,18,802	13,60,738	8,06,135	21,66,873
	ମୋଟ				**12,09,609**	**14,42,82,484**	**14,35,38,300**	**18,58,63,467**	**4,23,25,169**	**4,16,36,900**	**8,39,62,067**

(ଉତ୍ସ: ତହସିଲଦାର, ଧର୍ମଶାଳାଙ୍କ ରେକର୍ଡ)

ପରିଶିଷ୍ଟ-V

(ଦ୍ରଷ୍ଟବ୍ୟ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 3.3.1.1 ପୃଷ୍ଠା 20)

31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2022 ସୁଦ୍ଧା ବେଆଇନ ଭାବେ, ଲିଜ୍ ଡିଲ୍ ଚୁକ୍ତିନାମା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ନକରି ହୋଇଥିବା ଖଣିଜ ସମ୍ପଦ ଉତ୍ତୋଳନର ଖଣିଜ ଦେୟ ସହିତ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ମୂଲ୍ୟର ହିସାବ

ଉତ୍ସର ନାମ/ ଲିଜ୍‌ଧାରୀଙ୍କ ନାମ	କ୍ଷେତ୍ରଫଳ ହେକ୍ଟରରେ	ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ	ତହସିଲଦାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦେୟର ଆକଳନ (ଟଙ୍କାରେ)	ପରିମାଣ (ଘନ ମିଟରରେ)	ପ୍ରତି ଘନ ମିଟର ପ୍ରତି ରୟାଲଟିର ହାର (ଟଙ୍କାରେ)	ରୟାଲଟି (ଟଙ୍କାରେ)	ଅତିରିକ୍ତ ଦେୟ [66] (ଟଙ୍କାରେ)	ଆୟକର[67] (ଟଙ୍କାରେ)	ପୃଷ୍ଠଭୂମି (ଟଙ୍କାରେ)	ପରିବେଶ ପରିଚାଳନା ପାଣ୍ଠି[68] (ଟଙ୍କାରେ)	ଜିଲ୍ଲା ମିନେରାଲ ଫାଉଣ୍ଡେସନ୍ [69] (ଟଙ୍କାରେ)	ଜରିମାନା (ଟଙ୍କାରେ)	ପ୍ରତି ଘନ ମିଟର ପ୍ରତି ମୂଲ୍ୟ (ଟଙ୍କାରେ)	ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ମୂଲ୍ୟ (ଟଙ୍କାରେ)	ଆଦାୟ ଯୋଗ୍ୟ ସମୁଦାୟ ଦେୟ (ଟଙ୍କାରେ)	ସମୁଦାୟ ଦେୟ ଆଦାୟ ହୋଇଛି (ଟଙ୍କାରେ)	ଆଦାୟ ହୋଇଥିବା ଦେୟ (ଟଙ୍କାରେ)
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*		*8*	*9*	*10*	*11*	*12*	*13*	*14*	*15*	*16*	*17*	*18*
ଅମ୍ବାପାଲି ଜିରା ନଦୀ ବାଲୁକା ଶଯ୍ୟା ଡି/ ସପନ କୁମାର ଦାଶ	5.06	2016-17	1,45,840	2,810.00	35.00	98,35	4,918	1,967	1,822	4,918	9,835	25,000	45.71	1,28,445	2,75,254	1,45,840	1,29,414
		2017-18	1,37,572	2,741.50	35.00	95,95	4,798	1,919	1,822	4,798	9,595	35,000	45.71	1,25,314	2,79,198	1,37,572	1,41,626
		2018-19	2,05,882	2,812.50	35.00	98,43	4,922	1,969	1,822	4,922	9,844	30,000	45.71	1,28,559	2,80,475	2,19,183	61,292
		2019-20	2,06,871	2,835.50	35.00	99,24	4,962	1,985	1,822	4,962	9,924	30,000	45.71	1,29,611	2,82,508	0	2,82,508
ମୋଟ			**6,96,165**	**11,199.50**								**1,20,000**		**5,11,929**	**11,17,435**	**5,02,595**	**6,14,840**
ବାଉସେନାପାଲି ଦନ୍ତା ନଦୀ ସି/ ବୃନ୍ଦାବନ ମହାକୁଡ଼	5.08	2015-16	66,682	1,000.00	30.00	30,00	0	600	711	1500	3000	10,000	45.71	45,710	91,521	10,000	81,521
		2016-17	67,998	1,000.00	35.00	35,00	1,750	700	1,829	1,750	3,500	25,000	45.71	45,710	1,15,239	67,998	47,241
		2017-18	73,579	1,000.00	35.00	35,00	1,750	700	1,829	1,750	3,500		45.71	45,710	90,239	73,579	16,660
ମୋଟ			**2,08,259**	**3,000.00**								**35,000**		**1,37,130**	**2,96,999**	**1,51,577**	**1,454,22**
ଗାଇସୀମା ରାଜଡୁଙ୍ଗୁରୀ ପଥର ଖଣି/ ବିରଞ୍ଚି ନାରାୟଣ ଦାସ	0.85	2015-16	37,927	234.00	102.00	23,86	0	477	119	1,193	2,387	10,000	1,112.38	2,60,297	2,98,342	0	2,98,342
		2016-17	56,067	270.00	130.00	35,10	1,755	702	307	1,755	3,510	15,000	1,112.38	3,00,343	3,58,472	0	3,58,472
		2017-18	64,510	324.00	130.00	42,12	2,106	842	307	2,106	4,212		1,112.38	3,60,411	4,12,105	64,510	3,47,595
		2018-19	94633	400.00	130.00	52,00	2,600	1040	307	2,600	5,200	15,000	1,112.38	4,44,952	5,23,699	94,633	4,29,066
ମୋଟ			**2,53,137**	**1,228.00**								**40,000**		**13,66,003**	**15,92,618**	**1,59,143**	**14,33,475**
ରୁଙ୍ଗୁଟିଆ ଜିରା ନଦୀ ବାଲୁକା ଶଯ୍ୟା/ ଲଳିତ ମୋହନ କର	6.07	2015-16	2,07,733	4,900.20	30.00	1,47,00	0	2,940	850	7,350	14,701	10,000	45.71	2,23,988	4,06,835	0	4,06,835
		2016-17	2,25,704	4,901.20	35.00	1,71,54	8,577	3,431	2,185	8,577	17,154	25,000	45.71	2,24,034	4,60,500	1,00,000	3,60,500
		2017-18		4,900.20	35.00	1,71,50	8,575	3,430	2,185	8,575	17,151	0	45.71	2,23,988	4,35,412	0	4,35,412
		2018-19	3,06,616	4,900.20	35.00	1,71,50	8,575	3,430	2,185	8,575	17,151	30,000	45.71	2,23,988	4,65,412	89,780	3,75,632
Total			**7,40,053**	**19,601.80**								**65,000**		**8,95,998**	**17,68,159**	**1,89,780**	**15,78,379**
ଡାଙ୍ଗରଜିରା ନଦୀ ଏ/ ଲଳିତ ମୋହନ କର	5.10	2015-16	1,75,701	4,104.00	30.00	1,23,12	0	2,462	714	6,156	12,312	10,000	45.71	1,87,594	3,42,358	0	3,42,358
		2016-17	2,01,462	4,104.00	35.00	1,43,64	7,182	2,873	1,836	7,182	14,364	25,000	45.71	1,87,594	3,89,670	0	3,89,670
		2017-18	1,87,658	4,104.00	35.00	1,43,64	7,182	2,873	1,836	7,182	14,364	35,000	45.71	1,87,594	3,99,670	0	3,99,670
		2018-19	2,61,847	4,104.00	35.00	1,43,64	7,182	2,873	1,836	7,182	14,364	30,000	45.71	1,87,594	3,94,670	0	3,94,670
ମୋଟ			**8,26,668**	**16,416.00**								**1,00,000**		**7,50,376**	**15,26,368**	**0**	**15,26,368**
କୁରୁଆନ ଦନ୍ତା ନଦୀ/	5.06	2015-16	1,05,716	1,500.00	42.30	63,45	0	1,269	708	3,173	6,345	10,000	45.71	68,565	1,53,510	1,05,716	47,794
		2016-17	1,02,948	1,500.00	42.30	63,45	3,173	1,269	1,822	3,173	6,345	25,000	45.71	68,565	1,72,796	1,02,948	69,848

66 ରୟାଲଟିର ପାଞ୍ଚ ପ୍ରତିଶତ

67 ରୟାଲଟିର ଦୁଇ ପ୍ରତିଶତ

68 ରୟାଲଟିର ପାଞ୍ଚ ପ୍ରତିଶତ

69 ରୟାଲଟିର 10 ପ୍ରତିଶତ

ଉତ୍ସର ନାମ/ ଲିଜ୍‌ଧାରୀଙ୍କ ନାମ	କ୍ଷେତ୍ରଫଳ ହେକ୍ଟରରେ	ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ	ତହସିଲଦାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦେୟର ଆକଳନ (ଟଙ୍କାରେ)	ପରିମାଣ (ଘନ ମିଟରରେ)	ପ୍ରତି ଘନ ମିଟର ପ୍ରତି ରୟାଲଟିର ହାର (ଟଙ୍କାରେ)	ରୟାଲଟି (ଟଙ୍କାରେ)	ଅତିରିକ୍ତ ଦେୟ [66] (ଟଙ୍କାରେ)	ଆୟକର[67] (ଟଙ୍କାରେ)	ପୃଷ୍ଠଭୂମି (ଟଙ୍କାରେ)	ପରିବେଶ ପରିଚାଳନା ପାଣ୍ଠି[68] (ଟଙ୍କାରେ)	ଜିଲ୍ଲା ମିନେରାଲ ଫାଉଣ୍ଡେସନ୍ [69] (ଟଙ୍କାରେ)	ଜରିମାନା (ଟଙ୍କାରେ)	ପ୍ରତି ଘନ ମିଟର ପ୍ରତି ମୂଲ୍ୟ (ଟଙ୍କାରେ)	ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ମୂଲ୍ୟ (ଟଙ୍କାରେ)	ଆଦାୟ ଯୋଗ୍ୟ ସମୁଦାୟ ଦେୟ (ଟଙ୍କାରେ)	ସମୁଦାୟ ଦେୟ ଆଦାୟ ହୋଇଛି (ଟଙ୍କାରେ)	ଆଦାୟ ହୋଇଥିବା ଦେୟ (ଟଙ୍କାରେ)
ବୃନ୍ଦାବନ ମହାକୁଡ଼		2017-18	90,272	1,500.00	42.30	63,45	3,173	1,269	1,822	3,173	6,345		45.71	68,565	1,47,796	90,272	57,524
		2018-19	1,57,892	1,500.00	42.30	63,45	3,173	1,269	1,822	3,173	6,345	25,000	45.71	68,565	1,72,796	1,64,142	8,654
ମୋଟ			**4,56,828**	**6,000.00**								**60000**		**2,74,260**	**6,46,898**	**4,63,078**	**1,83,820**
ଗାଇସୀମା ରାଜଡୁଙ୍ଗୁରୀ ପଥର ଖଣି/ ବିରଞ୍ଚି ନାରାୟଣ ଦାସ		2015-16	46,520	306.00	102.00	31,21	0	624	153	1,561	3,121	10,000	1,112.38	3,40,388	3,87,059	0	3,87,059
		2016-17	64,756	360.00	130.00	46,80	2,340	936	393	2,340	4,680	10,000	1,112.38	4,00,457	4,67,946	0	4,67,946
		2017-18	75,453	440.00	130.00	57,20	2,860	1,144	393	2,860	5,720	15,000	1,112.38	4,89,447	5,74,624	0	5,74,624
	1.10	2018-19	109902	500.00	130.00	65,00	3,250	1,300	393	3,250	6,500	10,000	1,112.38	5,56,190	6,45,883	0	6,45,883
ମୋଟ			**296631**	**1606.00**								**45000**		**1786482**	**2075512**	**0**	**20,75,512**
ବାରହାଗୁଡ଼ା ଦନ୍ତା ନଦୀ ବାଲି ବି/ ତ୍ରିଲୋଚନ ବିଶ୍ୱାଳ		2015-16	1,58,089	2,419.20	38.00	91,93	0	1,839	843	4,596	9,193	25,000	45.71	1,10,582	2,43,982	1,58,089	85,893
		2016-17	1,33,445	2,442.80	38.00	92,82	4,641	1,857	2,167	4,641	9,283	25,000	45.71	1,11,660	2,52,076	1,33,445	1,18,631
	6.02	2017-18	1,20,325	2,262.80	38.00	85,98	4,299	1,720	2,167	4,299	8,599	25,000	45.71	1,03,433	2,35,503	1,20,325	1,15,178
		2018-19	2,00,451	2,250.80	38.00	85,53	4,277	1,711	2,167	4,277	8,553	30,000	45.71	1,02,884	2,39,398	0	2,39,398
		2019-20	1,55,349	2,237.20	38.00	85,01	4,251	1,700	2,167	4,251	8,501		45.71	1,02,262	2,08,146	1,55,349	52,797
ମୋଟ			**7,67,659**	**11,612.80**								**1,05,000**		**5,30,821**	**11,79,105**	**5,67,207**	**6,11,897**
ତାଲଶ୍ରୀଗିଡ଼ା ଦନ୍ତା ନଦୀ /ସପନ କୁମାର ଦାଶ	6.80	2015-16	1,99,732	1,083.00	127.00	13754	0	2,751	952	6,877	13,754	10,000	45.71	49,504	2,21,379	1,99,723	21,656
ମୋଟ			**1,99,732**	**1,083.00**											**221379**	**199723**	**21,656**
ଜିରା ନଦୀ ବାଲି ଏ/ ତ୍ରିଲୋଚନ ବିଶ୍ୱାଳ	5.06	2015-16	1,24,622	2,215.20	30.00	66,45	0	1,329	708	3,323	6,646	25,000	45.71	1,01,257	2,04,718	1,24,622	80,096
		2016-17	1,15,369	2,206.80	35.00	77,23	3,862	1,545	1,821	3,862	7,724	25,000	45.71	1,00,873	2,21,924	0	2,21,924
		2017-18	1,17,172	2,186.40	35.00	76,52	3,826	1,530	1,821	3,826	7,652	35,000	45.71	99,940	2,30,121	0	2,30,121
		2018-19	1,79,994	2,210.40	35.00	77,36	3,868	1,547	1,821	3,868	7,736	30,000	45.71	1,01,037	2,27,242	0	2,27,242
		2019-20	1,80,200	2,215.20	35.00	77,53	3,877	1,551	1,821	3,877	7,753	30,000	45.71	1,01,257	2,27,667	0	2,27,667
ମୋଟ			**7,17,357**	**11,034.00**								**1,45,000**		**5,04,364**	**11,11,672**	**1,24,622**	**9,87,050**
ଡାଙ୍ଗ ଗ୍ରିସୁଲନଳା ଡି/ ତ୍ରିଲୋଚନ ବିଶ୍ୱାଳ	5.26	2015-16	1,11,905	1,833.60	30.10	55,19	0	1,104	737	2,760	5,519	25,000	45.71	83,814	1,74,124	1,11,905	62,219
		2016-17	99,889	1,828.80	35.00	64,00	3,200	1,280	1,894	3,200	6,401	25,000	45.71	83,594	1,88,578	70,000	1,18,578
		2017-18	5,20,000	12,000.00	35.00	4,20,00	21,000	8,400	1,894	21,000	42,000	1,00,000	45.71	5,48,520	11,62,814	0	11,62,814
ମୋଟ			**7,31,794**	**15,662.40**								**1,50,000**		**7,15,928**	**15,25,516**	**1,81,905**	**13,43,611**
ବରଗଡ଼ ଜିରା ନଦୀ ବାଲି ବି / ସପନ କୁମାର ଦାଶ	5.06	2016-17	1,43,673	2,760.00	35.00	96,60	4,830	1,932	1,822	4,830	9,660	25,000	45.71	1,26,160	2,70,833	1,43,673	1,27,160
		2017-18	1,38,252	2,760.00	35.00	96,60	4,830	1,932	1,822	4,830	9,660	35,000	45.71	1,26,160	2,80,833	1,38,252	1,42,581
		2018-19	2,03,540	2,758.00	35.00	96,53	4,827	1,931	1,822	4,827	9,653	30,000	45.71	1,26,068	2,75,656	2,16,841	58,815
		2019-20	2,03,496	2,757.00	35.00	96,49	4,825	1,930	1,822	4,825	9,650	30,000	45.71	1,26,022	2,75,568	0	2,75,568
ମୋଟ			**6,88,961**	**11,035.00**								**1,20,000**		**5,04,410**	**11,02,890**	**4,98,766**	**6,04,124**
ସାୟାନ୍ ଜିରା ନଦୀ ବାଲୁକା ଶଯ୍ୟା / ସେଖ୍‌ନାସିମୁଦ୍ଦିନ୍	5.26	2015-16	1,68,265	2,799.60	41.50	1,16,18	0	2,324	737	5,809	11,618	10,000	45.71	1,27,970	2,74,641	1,68,265	1,06,376
		2016-17	1,67,752	3,486.00	41.50	1,44,66	7,233	2,893	1,894	7,233	14,467	25,000	45.71	1,59,345	3,62,735	1,25,000	2,37,735
		2017-18	1,53,077	2,799.60	41.50	1,16,18	5,809	2,324	1,894	5,809	11,618	35,000	45.71	1,27,970	3,06,607	73,077	2,33,530
		2018-19	2,29,610	2,799.60	41.50	1,16,18	5,809	2,324	1,894	5,809	11,618	30,000	45.71	1,27,970	3,01,607	0	3,01,607
		2019-20	2,29,610	2,799.60	41.50	1,16,18	5,809	2,324	1,894	5,809	11,618	30,000	45.71	1,27,970	3,01,607	0	3,01,607

ଉତ୍ସର ନାମ/ ଲିଜ୍‌ଧାରୀଙ୍କ ନାମ	କ୍ଷେତ୍ରଫଳ ହେକ୍ଟରରେ	ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ	ତହସିଲଦାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦେୟର ଆକଳନ (ଟଙ୍କାରେ)	ପରିମାଣ (ଘନ ମିଟରରେ)	ପ୍ରତି ଘନ ମିଟର ପ୍ରତି ରୟାଲଟିର ହାର (ଟଙ୍କାରେ)	ରୟାଲଟି (ଟଙ୍କାରେ)	ଅତିରିକ୍ତ ଦେୟ [66] (ଟଙ୍କାରେ)	ଆୟକର[67] (ଟଙ୍କାରେ)	ପୃଷ୍ଠଭୂମି (ଟଙ୍କାରେ)	ପରିବେଶ ପରିଚାଳନା ପାଣ୍ଠି[68] (ଟଙ୍କାରେ)	ଜିଲ୍ଲା ମିନେରାଲ ଫାଉଣ୍ଡେସନ୍ [69] (ଟଙ୍କାରେ)	ଜରିମାନା (ଟଙ୍କାରେ)	ପ୍ରତି ଘନ ମିଟର ପ୍ରତି ମୂଲ୍ୟ (ଟଙ୍କାରେ)	ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ମୂଲ୍ୟ (ଟଙ୍କାରେ)	ଆଦାୟ ଯୋଗ୍ୟ ସମୁଦାୟ ଦେୟ (ଟଙ୍କାରେ)	ସମୁଦାୟ ଦେୟ ଆଦାୟ ହୋଇଛି (ଟଙ୍କାରେ)	ଆଦାୟ ହୋଇଥିବା ଦେୟ (ଟଙ୍କାରେ)
ମୋଟ			**9,48,314**	**14,684.40**								**1,30,000**		**6,71,225**	**15,47,197**	**3,66,342**	**11,80,855**
ଡାଙ୍ଗ ବାରଡୋଳ ଗ୍ରିସୁଲନଳା ଏ/ ରୋହିତ କୁମାର ପଟେଲ	5.07	2015-16	94,816	1,545.00	35.00	54,07	0	1,082	710	2,704	5,408	10,000	45.71	70,622	1,44,600	94,815	49,785
		2016-17	95,947	1,650.00	35.00	57,75	2,888	1,155	1,827	2,888	5,775	25,000	45.71	75,422	1,72,703	95,947	76,756
		2017-18	97,463	1,650.00	35.00	57,75	2,888	1,155	1,827	2,888	5,775		45.71	75,422	1,47,703	97,463	50,240
		2018-19	1,56,008	1,650.00	35.00	57,75	2,888	1,155	1,827	2,888	5,775	30,000	45.71	75,422	1,77,703	0	1,77,703
		2019-20	1,60,522	1,755.00	35.00	61,42	3,071	1,229	1,827	3,071	6,143	30,000	45.71	80,221	1,86,986	0	1,86,986
ମୋଟ			**6,04,756**	**8,250.00**								**95,000**		**3,77,109**	**8,29,695**	**2,88,225**	**5,41,470**
ଜାମୁର୍ଦା ଦନ୍ତା ନଦୀ ଏ/ ଜିତେନ୍ଦ୍ର କୁମାର ପଣ୍ଡା	5.26	2017-18	83,934	1,280.00	35.00	44,80	2,240	896	1,894	2,240	4,480		45.71	58,509	1,15,058	83,934	31,124
		2018-19	1,40,601	1,360.00	35.00	47,60	2,380	952	1,894	2,380	4,760	25,,000	45.71	62,166	1,47,131	0	1,47,131
		2019-20	1,42,641	1,408.00	35.00	49,28	2,464	986	1,894	2,464	4,928		45.71	64,360	1,26,375	0	1,26,375
ମୋଟ			**3,67,176**	**4,048.00**								**25000**		**1,85,034**	**3,88,565**	**83,934**	**3,04,630**
ସର୍ବମୋଟ			**85,03,490**	**1,36,461**								**12,35,000**		**92,11,070**	**1,69,30,007**	**37,76,897**	**1,31,31,453**

(ଉତ୍ସ: ତହସିଲଦାର, ବରଗଡ଼ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ରେକର୍ଡ/ସୂଚନା

ପରିଶିଷ୍ଟ-VI

(ଦ୍ରଷ୍ଟବ୍ୟ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 3.3.3 ପୃଷ୍ଠା 24)

ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ପ୍ରଦୂଷଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବୋର୍ଡରୁ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ସମ୍ମତି ନପାଇ 52 ଉତ୍ସରୁ 4.61 ଲକ୍ଷ ଘନମିଟର ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ଖନନ କରିବାର ବିବରଣୀ

କ୍ର.ସଂ.	ତହସିଲ	ଉତ୍ସ	କ୍ଷେତ୍ର ହେକ୍ଟରରେ	ନିଲାମଧାରୀ	ଚୁକ୍ତିନାମାର ତାରିଖ	ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ପରିମାଣ ଉତ୍ତୋଳନ ଏବଂ ଅପସାରଣ			ଏସ୍ଓଆର୍ ଅନୁଯାୟୀ ଘ.ମି ପିଛା ମୂଲ୍ୟ (ଟଙ୍କାରେ)	ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ମୋଟ ମୂଲ୍ୟ
						କେଉଁଠାରୁ	କେଉଁଠାକୁ	ପରିମାଣ (ଘମିରେ)		(ଟଙ୍କାରେ)
1	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	ବଲାଙ୍ଗିର	ବାର୍କାନୀ ପଥର ଖାଦାନ	0.72	ମହେଶ ଚୌଧୁରୀ	19-01-2017	ଜାନୁଆରୀ -2017	ମାର୍ଚ୍ଚ-2020	4,000.00	1,076.19	43,04,760.00
2		ବାସୁପଲି ପଥର ଖାଦାନ-5	1.82	ହେମନ୍ତ କୁମାର ମିଶ୍ର	19-02-2016	ଜୁନ୍-2016	ମାର୍ଚ୍ଚ-2020	14,490.00	1,076.19	1,55,93,993.10
3		ଭାନପୁର ପଥର ଖାଦାନ-3	0.40	ଉମାକାନ୍ତ ନାୟକ	29-03-2016	ଜୁନ୍-2016	ମାର୍ଚ୍ଚ -2020	4,692.00	1,076.19	50,49,483.48
4		ଚନ୍ଦନଭାଟି ବାଲି ଖାଦାନ	3.24	ପ୍ରୀତମ କୁମାର ପାଣିଗ୍ରାହୀ	08-03-2016	ଜୁନ୍-2016	ମାର୍ଚ୍ଚ -2020	17,250.00	45.71	7,88,497.50
5		କୁଟୁମ୍ବଡୋଲା ବାଲି ଖାଦାନ	1.61	କୈଳାସ ଚନ୍ଦ୍ର ସିଂହଦେଓ	14-12-2015	ଜୁନ୍-2016	ମାର୍ଚ୍ଚ -2020	13,416.67	45.71	6,13,275.99
6	କଣ୍ଟାବାଞ୍ଜୀ	ଚାଟୁଆଙ୍କା ପଥର ଖାଦାନ-I	2.63	ଜଗବନ୍ଧୁ ବେହେରା	03-12-2015	ଜୁନ୍-2016	ମାର୍ଚ୍ଚ -2020	5,623.50	1,076.19	60,51,954.47
7		ଧୁମ୍ସୁ ପଥର ଖାଦାନ-I	2.15	ଯଶୋବନ୍ତ ସିଂ ସାଲୁଜା	17-11-2015	ଜୁନ୍-2016	ନଭେମ୍ବର -2020	6041.13	1,076.19	65,01,403.69
8		ଧୁମ୍ସୁ ପଥର ଖାଦାନ-II	2.14	ପରମେଶ୍ୱର ନାଗ	20-11-2015	ଜୁନ୍-2016	ନଭେମ୍ବର -2020	6072.00	1,076.19	65,34,625.68
9		ଧୁମ୍ସୁ ପଥର ଖାଦାନ-III	2.15	ରାମ ଅଗ୍ରୱାଲ	19-12-2017	ଡିସେମ୍ବର -2017	ମାର୍ଚ୍ଚ -2022	8,775.00	1,076.19	94,43,567.25
10		ଧାମନଡାଙ୍ଗ ପଥର ଖାଦାନ	2.02	ପୂର୍ଣ୍ଣାନନ୍ଦ ମହାନ୍ତି	12-03-2019	ମାର୍ଚ୍ଚ-2019	ମାର୍ଚ୍ଚ -2022	3,175.83	1,076.19	34,17,796.49
11		କୁକୁଡ଼ା ହାଡ଼ ପଥର ଖାଦାନ	0.83	ରାମ ଅଗ୍ରୱାଲ	19-12-2017	ଡିସେମ୍ବର -2017	ମାର୍ଚ୍ଚ -2022	3,198.00	1,076.19	34,41,655.62
12		ସନ୍ଧିବାହାଲ ପଥର ଖାଦାନ	2.42	ସଞ୍ଜୟ କୁମାର ଅଗ୍ରୱାଲ	01-11-2017	ନଭେମ୍ବର -2017	ମାର୍ଚ୍ଚ -2022	4,571.25	1,076.19	49,19,533.54
13		ଟିକରପଡ଼ା ବାଲି ଖାଦାନ	1.21	ମୁନା ଅହମ୍ମଦ	31-01-2018	ଜାନୁଆରୀ -2018	ମାର୍ଚ୍ଚ -2022	2,975.00	45.71	1,35,987.25
14	ପୁଇଁତଲା	ବିଲାଇସର୍ଦା ବାଲି ଖାଦାନ	5.06	ହେମନ୍ତ କୁମାର ମିଶ୍ର	26-11-2018	ନଭେମ୍ବର -2018	ମାର୍ଚ୍ଚ -2020	4,675.00	45.71	2,13,694.25
15		ମହାଦେବପାଲି ପଥର ଖାଦାନ	0.81	ଲାଲମୋହନ ପଣ୍ଡା	23-03-2017	ମାର୍ଚ୍ଚ -2017	ମାର୍ଚ୍ଚ -2022	2,988.00	1,076.19	32,15,655.72
16		ଶଙ୍କରଭୋଜି ବାଲି ଖାଦାନ	5.06	ସିତାଂଶୁ ଶେଖର ମିଶ୍ର	30-11-2015	ଜୁନ୍-2016	ମାର୍ଚ୍ଚ -2020	13,416.67	45.71	6,13,275.99
17		ଦୁର୍ଗାପାଲି ବାଲି ଖାଦାନ	5.06	ସିତାଂଶୁ ଶେଖର ମିଶ୍ର	30-11-2015	ଜୁନ୍-16	ମାର୍ଚ୍ଚ -2020	13,416.67	45.71	6,13,275.99
18		ପଥର୍ଲା ପଥର ଖାଦାନ- ବି	2.02	ସିତାଂଶୁ ଶେଖର ମିଶ୍ର	27-03-2018	ମାର୍ଚ୍ଚ -2018	ମାର୍ଚ୍ଚ -2022	7,350.00	1,076.19	79,09,996.50
19		ବଡବୁକବାହାଲ ପଥର ଖାଦାନ	2.02	ଲାଲମୋହନ ପଣ୍ଡା	23-03-2017	ମାର୍ଚ୍ଚ -2017	ମାର୍ଚ୍ଚ -2022	10,732.67	1,076.19	1,15,50,392.13
20		ପିପିରଦା ବାଲି ଖାଦାନ	5.67	ସିତାଂଶୁ ଶେଖର ମିଶ୍ର	30-11-2015	ଜୁନ୍-2016	ମାର୍ଚ୍ଚ -2020	15,333.33	45.71	7,00,886.51
21		କୁଟେନପାଲି ପଥର ଖାଦାନ	2.02	ଅନୁରାଗ ଅଗ୍ରୱାଲ	26-04-2016	ଜୁନ୍-2016	ମାର୍ଚ୍ଚ -2022	7,305.05	1,076.19	78,61,621.76

କ୍ର.ସଂ.	ତହସିଲ	ଉତ୍ସ	କ୍ଷେତ୍ର ହେକ୍ଟରରେ	ନିଲାମଧାରୀ	ଚୁକ୍ତିନାମାର ତାରିଖ	ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ପରିମାଣ ଉତ୍ତୋଳନ ଏବଂ ଅପସାରଣ			ଏସ୍ଓଆର୍ ଅନୁଯାୟୀ ଘ.ମି ପିଛା ମୂଲ୍ୟ (ଟଙ୍କାରେ)	ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ମୋଟ ମୂଲ୍ୟ
						କେଉଁଠାରୁ	କେଉଁଠାକୁ	ପରିମାଣ (ଘମିରେ)		(ଟଙ୍କାରେ)
1	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**	**11**	**12**
22	ବରଗଡ଼	ତୁରୁଙ୍ଗା ପଥର ଖାଦାନ- ସି	2.51	ରୁଷି ପ୍ରଧାନ	26-07-2016	ଜୁଲାଇ -2016	ମାର୍ଚ୍ଚ -2020	2,025.00	1,084.76	21,96,639.00
23		ତୁରୁଙ୍ଗା ପଥର ଖାଦାନ- ଏ	1.34	ଶ୍ରୀକାନ୍ତ ପଣ୍ଡା	22-03-2016	ଜୁନ୍-2016	ମାର୍ଚ୍ଚ -2020	1,204.00	1,084.76	13,06,051.04
24		ତୁରୁଙ୍ଗା ଉବାବାବା ବି	2.18	ଶ୍ରୀକାନ୍ତ ପଣ୍ଡା	22-03-2016	ଜୁନ୍-2016	ମାର୍ଚ୍ଚ -2020	3,933.33	1,084.76	42,66,719.05
25		ତୁରୁଙ୍ଗା ଉବାବାବା ଏ	2.42	ସୁଧାଂଶୁ ଭୂଷଣ ଗଡିଆ	08-02-2018	ଫେବୃଆରୀ-2018	ମାର୍ଚ୍ଚ -2021	3,932.50	1,084.76	42,65,818.70
26		ଖୁଣ୍ଟପାଲି ଗଞ୍ଜିଆଟିକ୍ରା ପଥର ଖାଦାନ	1.36	କରୁଣାକର ସାହୁ	13-06-2016	ଜୁନ୍-2016	ମାର୍ଚ୍ଚ -2020	1,190.00	1,084.76	12,90,864.40
27		ବୀରମାଳ ପଥର ଖାଦାନ	0.12	ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର ଦାଶ	04-06-2016	ଜୁନ୍-2016	ମାର୍ଚ୍ଚ -2020	1,958.67	1,084.76	21,24,686.87
28		ତୋରା ପଥର ଖାଦାନ ବି	3.85	ହୃଷିକେଶ ସାହୁ	04-01-2017	ଜାନୁଆରୀ-2017	ଜୁନ୍-2019	2,430.00	1,084.76	26,35,966.80
29	ବରପାଲି	ବାରମକେଲା ବାଲି ଖାଦାନ	5.05	ପ୍ରଦୀପ କୁମାର ସାହୁ	18-09-2017	ସେପ୍ଟେମ୍ବର -2017	ମାର୍ଚ୍ଚ -2022	15,752.25	45.71	7,20,035.35
30		ବହିଆପଦର ପଥର ଖାଦାନ	1.06	ଜନ୍ମେଜୟ ଦାସ	22-07-2016	ଜୁଲାଇ-2016	ମାର୍ଚ୍ଚ -2020	280.00	1,084.76	3,03,732.80
31		ଚିକିନିପାଲି ପଥର ଖାଦାନ	1.08	ଜଗନ୍ନାଥ ପରିଡ଼ା	22-07-2016	ଜୁଲାଇ -2016	ମାର୍ଚ୍ଚ -2020	6,060.00	1,084.76	65,73,645.60
32	ଧର୍ମଶାଳା	ରାହାଡ଼ପୁର କଳା ପଥର ଖାଦାନ	2.42	ମେସର୍ସ ଉତ୍କଳ ହାଇୱାଜ	10-02-2016	ଜୁନ୍-2016	ମାର୍ଚ୍ଚ -2020	23,873.00	1,000.00	2,38,73,000.00
33	ଚିକିଟି	ସୁନ୍ଦରଡ଼ା ବାଲି ଖାଦାନ	7.32	ଯୋଗେନ୍ଦ୍ର ନାଥ ବେହେରା	03-03-2016	ଜୁନ୍-2016	ମାର୍ଚ୍ଚ -2021	12,775.00	53.33	6,81,290.75
34		ଚଡ଼ିଆପଦା ବାଲି ଖାଦାନ	5.03	ବି ଭାସ୍କର	03-03-2016	ଜୁନ୍-2016	ମାର୍ଚ୍ଚ -2021	13,208.33	53.33	7,04,400.24
35		କଲବଡ଼ା ବାଲି ଖାଦାନ-I	5.06	ବାବୁଲି ସାହୁ	29-01-2016	ଜୁନ୍-2016	ଜାନୁଆରୀ -2021	9,520.00	53.33	5,07,701.60
36		ଚିଲାଡି ବାଲି ଖାଦାନ-II	5.02	ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ପାତ୍ର	29-01-2016	ଜୁନ୍-2016	ମାର୍ଚ୍ଚ -2020	9,905.33	53.33	5,28,251.25
37		ପରସମା ବାଲି ଖାଦାନ	6.16	ଜେ୍ୟାତିରାଜ ପାଣ୍ଡେ	22-01-2016	ଜୁନ୍-2016	ମାର୍ଚ୍ଚ -2020	8,406.50	53.33	4,48,318.65
38	ବୀରମିତ୍ରପୁର	ଜହରଟୋଲି ବାଲୁକା ଶଯ୍ୟା	5.08	ମେସର୍ସ ପ୍ରେମେକ୍ସ	11-01-2016	ଜୁନ୍-2016	ମାର୍ଚ୍ଚ -2020	8,275.00	43.81	3,62,527.75
39		ତେତେରକେଲା ବାଲୁକା ଶଯ୍ୟା	6.61	ମେସର୍ସ ପ୍ରେମେକ୍ସ	11-01-2016	ଜୁନ୍-2016	ମାର୍ଚ୍ଚ -2020	17,705.00	43.81	7,75,656.05
40		ଲାଙ୍କୋଇ ବାଲୁକା ଶଯ୍ୟା	5.62	ମେସର୍ସ ପ୍ରେମେକ୍ସ	11-01-2016	ଜୁନ୍-2016	ମାର୍ଚ୍ଚ -2019	6,796.00	43.81	2,97,732.76
41		ଗୋପପୁର ବାଲୁକା ଶଯ୍ୟା	5.26	ମେସର୍ସ ପ୍ରେମେକ୍ସ	11-01-2016	ଜୁନ୍-2016	ମାର୍ଚ୍ଚ -2019	7,020.00	43.81	3,07,546.20
42	ଗୁରୁଣ୍ଡିଆ	ନରେନ୍ଦ୍ର ବାଲୁକା ଶଯ୍ୟା	8.01	ମାଧବ ଚନ୍ଦ୍ର ମାଝୀ	08-02-2016	ଜୁନ୍-2016	ଫେବୃଆରୀ -2021	1,67,792.00	43.81	73,50,967.52
43		ସାନମୁଷାପୋଷ ପଥର ଖାଦାନ - 1	7.00	ମୁକୁନ୍ଦଲାଲ ଚୌହାନ	08-02-2016	ଜୁନ୍-2016	ମାର୍ଚ୍ଚ -2020	12,634.67	1,028.57	1,29,95,642.52
44	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ସାମିନା ବାଲୁକା ଶଯ୍ୟା	0.97	ଅରବିନ୍ଦ କୁମାର ସାହୁ	16-11-2015	ଜୁନ୍-2016	ନଭେମ୍ବର -2020	9,762.23	43.81	4,27,683.30
45		ଚିତଭଙ୍ଗା ବାଲୁକା ଶଯ୍ୟା	4.13	ମନୋଜ କୁମାର ସାହୁ	12-08-2015	ଜୁନ୍--2016	ଅଗଷ୍ଟ -2020	7,198.25	43.81	3,15,355.33
46		ବଡ଼କଚର ବାଲୁକା ଶଯ୍ୟା	4.39	ମନୋଜ କୁମାର ଅବସ୍ତି	15-09-2016	ସେପ୍ଟେମ୍ବର -2016	ସେପ୍ଟେମ୍ବର -2020	11,444.25	43.81	5,01,372.59

କ୍ର.ସଂ.	ତହସିଲ	ଉତ୍ସ	କ୍ଷେତ୍ର ହେକ୍ଟରରେ	ନିଲାମଧାରୀ	ଚୁକ୍ତିନାମାର ତାରିଖ	ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ପରିମାଣ ଉତ୍ତୋଳନ ଏବଂ ଅପସାରଣ			ଏସ୍ଓଆର୍ ଅନୁଯାୟୀ ଘ.ମି ପିଛା ମୂଲ୍ୟ (ଟଙ୍କାରେ)	ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ମୋଟ ମୂଲ୍ୟ
						କେଉଁଠାରୁ	କେଉଁଠାକୁ	ପରିମାଣ (ଘମିରେ)		(ଟଙ୍କାରେ)
1	***3***	***4***	***5***	***6***	***7***	***8***	***9***	***10***	***11***	***12***
47		ଭସ୍ମା ବାଲୁକା ଶଯ୍ୟା	3.76	ସୁନ୍ଦରମଣି ନାୟକ	27-07-2015	ଜୁନ୍--2016	ମାର୍ଚ୍ଚ -2020	15,380.30	43.81	6,73,810.94
48		ଲଙ୍କାହୁଡ଼ା ବାଲୁକା ଶଯ୍ୟା	1.98	ନିର୍ଲିପ୍ତ କୁମାର ସାହୁ	12-08-2015	ଜୁନ୍--2016	ଅଗଷ୍ଟ -2020	7,709.78	43.81	3,37,765.46
49		କଇଁତରା ବାଲୁକା ଶଯ୍ୟା	1.42	ସୁନ୍ଦରମଣି ନାୟକ	30-09-2015	ଜୁନ୍--2016	ମାର୍ଚ୍ଚ -2020	24,090.97	43.81	10,55,425.40
50		ନୂଆ-ଆମଲିପାଲି ବାଲୁକା ଶଯ୍ୟା	5.21	ମନୋଜ କୁମାର ସାହୁ	21-07-2015	ଜୁନ୍--2016	ମାର୍ଚ୍ଚ -2020	11,551.95	43.81	5,06,090.93
51	ଜଗତସିଂହପୁର	ଆଲିପିଙ୍ଗଳ-ଅଡାଙ୍ଗ ବାଲି ଖାଦାନ	8.82	ରବୀନ୍ଦ୍ର ନାଥ ଜେନା	17-10-2015	ଜୁନ୍--2016	ମାର୍ଚ୍ଚ -2020	30,666.67	42.86	13,14,373.48
52		ମୁଣ୍ଡିଲୋ-ପାଟେନିଗାଁ ବାଲି ଖାଦାନ	6.07	ସଂଜିତ କୁମାର ସାହୁ	13-06-2016	ଜୁନ୍-2016	ମାର୍ଚ୍ଚ -2020	7,666.67	42.86	3,28,593.48
	ମୋଟ		**184.32**					**6,31,645.42**		**17,94,52,998.69**

(ଉତ୍ସ: ତହସିଲଦାରଙ୍କ ରେକର୍ଡ)

ପରିଶିଷ୍ଟ-VII

(ଦ୍ରଷ୍ଟବ୍ୟ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 3.3.5 ପୃଷ୍ଠା 25)

ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ଉତ୍ତୋଳନ ଅନୁମତି ଏବଂ ଲିଜ୍‌ଧାରୀଙ୍କ ଠାରୁ ଆଦାୟ ଯୋଗ୍ୟ ବକେୟା ଦେୟ

(ପରିମାଣ ଘନ ମିଟରରେ ଏବଂ ମୂଲ୍ୟ ଟଙ୍କାରେ)

କ୍ର.ସଂ.	ତହସିଲ	ଲଘୁ ଖଣିଜ ଉତ୍ସ	ଲିଜ୍ ଅବଧି	ଖଣି ଯୋଜନା ଅନୁଯାୟୀ ଅନୁମୋଦିତ ପରିମାଣ	ଫର୍ମ - ଓ୍ୱାଇ/ବାର୍ଷିକ ରିଟର୍ଣ୍ଣ ଅନୁଯାୟୀ ପରିମାଣ ବାହାର କରାଯାଇଛିଅନୁମୋଦିତ ପରିମାଣ	ଅଧିକ ପରିମାଣ ବାହର କରାଯାଇଛି	ପ୍ରତି ଘନ ମିଟର ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ମୂଲ୍ୟ	ପ୍ରତି ଘନ ମିଟର ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ରୟାଲଟି ହାର	ପ୍ରତି ଘନ ମିଟର ପ୍ରତି ଅତିରିକ୍ତ ଦେୟ	ଆଦାୟ ହୋଇନଥିବା ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ଦେୟ						
										ବାହାର କରାଯାଇଥିବା ଅତିରିକ୍ତ ପରିମାଣର ମୋଟ ମୂଲ୍ୟ	ମୋଟ ରୟାଲଟି	ମୋଟ ଅତିରିକ୍ତ ଦେୟ	ପରିବେଶ ପରିଚାଳନା ପାଣ୍ଠି, 5 ପ୍ରତିଶତ ରୟାଲଟି ହାରରେ	ଜିଲ୍ଲା ମିନେରାଲ ଫାଉଣ୍ଡେସନ୍ ପାଣ୍ଠି, 10 ପ୍ରତିଶତ ରୟାଲଟି ହାରରେ	ରୟାଲଟିର 2 ପ୍ରତିଶତ ହାରରେ ଆୟକର	ସମୁଦାୟ
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*	*8*	*9*	*10*	*11*	*12*	*13*	*14*	*15*	*16*	*17*
1	କଣ୍ଟାବାଞ୍ଜି	କୁକୁଡ଼ାହାଡ଼ ପଥର ଖାଦାନ	2017-18	738	1,400	662	1,076.19	130	10.00	7,12,438	86,060	6,620	4,303	8,606	1,721	8,19,748
			2019-20	738	2,800	2,062	1,076.19	130	10.00	22,19,104	2,68,060	20,620	13,403	26,806	5,361	25,53,354
2		ଷଣ୍ଢିବାହାଲ ପଥର ଖାଦାନ	2017-18	1,035	4,095	3,060	1,076.19	130	31.00	32,93,141	3,97,800	94,860	19,890	39,780	7,956	38,53,427
			2018-19	1,035	1,502	467	1,076.19	130	31.00	5,02,581	60,710	14,477	3,036	6,071	1,214	5,88,089
			2019-20	1,035	1,134.8	99.8	1,076.19	130	31.00	1,07,404	12,974	3,094	649	1,297	259	1,25,677
3	ଧର୍ମଶାଳା	ଲୁଣିବର କଳା ପଥର ଖାଦାନ. 4	2017-18	3,477	4,356	879	1,000.00	130	340.00	8,79,000	1,14,270	2,98,860	5,714	11,427	2,285	13,11,556
			2018-19	3,534	3,600.6	66.6	1,000.00	130	340.00	66,600	8,658	22,644	433	866	173	99,374
4		ଲୁଣିବର କଳା ପଥର ଖାଦାନ. 3	2017-18	15,734	19,530	3,796	1,000.00	130	6.50	37,96,000	4,93,480	24,674	24,674	49,348	9,870	43,98,046
5		ବରଡ଼ା କଳା ପଥର ଖାଦାନ. 4	2017-18	4,872	11,381	6,509	1,000.00	130	6.50	65,09,000	8,46,170	42,309	42,309	84,617	16,923	75,41,328
			2018-19	48,360	75,830	27,470	1,000.00	130	6.50	2,74,70,000	35,71,100	1,78,555	1,78,555	3,57,110	71,422	3,18,26,742
6		ବାଜବାଟି କଳା ପଥର ଖାଦାନ. 2	2016-17	1,530	1,800	270	1,000.00	130	6.50	2,70,000	35,100	1,755	1,755	3,510	702	3,12,822
			2017-18	12,020	13,356	1,336	1,000.00	130	6.50	13,36,000	1,73,680	8,684	8,684	17,368	3,474	15,47,890
			2018-19	12,506	13,896	1,390	1,000.00	130	6.50	13,90,000	1,80,700	9,035	9,035	18,070	3,614	16,10,454
			2019-20	13,014	14,460	1,446	1,000.00	130	6.50	14,46,000	1,87,980	9,399	9,399	18,798	3,760	16,75,336

କ୍ର.ସଂ.	ତହସିଲ	ଲଘୁ ଖଣିଜ ଉତ୍ସ	ଲିଜ୍ ଅବଧି	ଖଣି ଯୋଜନା ଅନୁଯାୟୀ ଅନୁମୋଦିତ ପରିମାଣ	ଫର୍ମ - ଓ୍ୱାଇ/ବାର୍ଷିକ ରିଟର୍ଣ୍ଣ ଅନୁଯାୟୀ ପରିମାଣ ବାହାର କରାଯାଇଛିଅନୁମୋଦିତ ପରିମାଣ	ଅଧିକ ପରିମାଣ ବାହର କରାଯାଇଛି	ପ୍ରତି ଘନ ମିଟର ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ମୂଲ୍ୟ	ପ୍ରତି ଘନ ମିଟର ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ରୟାଲଟି ହାର	ପ୍ରତି ଘନ ମିଟର ପ୍ରତି ଅତିରିକ୍ତ ଦେୟ	ଆଦାୟ ହୋଇନଥିବା ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ଦେୟ						
										ବାହାର କରାଯାଇଥିବା ଅତିରିକ୍ତ ପରିମାଣର ମୋଟ ମୂଲ୍ୟ	ମୋଟ ରୟାଲଟି	ମୋଟ ଅତିରିକ୍ତ ଦେୟ	ପରିବେଶ ପରିଚାଳନା ପାଣ୍ଠି, 5 ପ୍ରତିଶତ ରୟାଲଟି ହାରରେ	ଜିଲ୍ଲା ମିନେରାଲ ଫାଉଣ୍ଡେସନ୍ ପାଣ୍ଠି, 10 ପ୍ରତିଶତ ରୟାଲଟି ହାରରେ	ରୟାଲଟିର 2 ପ୍ରତିଶତ ହାରରେ ଆୟକର	ସମୁଦାୟ
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*	*8*	*9*	*10*	*11*	*12*	*13*	*14*	*15*	*16*	*17*
7		ଅଞ୍ଜିରା କଳା ପଥର ଖାଦାନ. 12	2018-19	30,951	32,580	1,629	1,000.00	130	6.50	16,29,000	2,11,770	10,589	10,589	21,177	4,235	18,87,360
8		ବରଡ଼ା କଳା ପଥର ଖାଦାନ. 2	2019-20	10,908	13,129	2,221	1,000.00	130	105.27	22,21,000	2,88,730	2,33,805	14,437	28,873	5,775	27,92,620
9		ଲୁଣିବର କଳା ପଥର ଖାଦାନ-. 2	2017-18	9,360	11,650	2,290	1,000.00	142	7.10	22,90,000	3,25,180	16,259	16,259	32,518	6,504	26,86,720
10		ଅରୁହା ପଥର ଖାଦାନ-. 1	2018-19	10,084.2	22,940	12,855.8	1,000.00	130	80.00	1,28,55,800	16,71,254	10,28,464	83,563	1,67,125	33,425	1,58,39,631
			2019-20	10,152.8	19,921	9,768.2	1,000.00	130	80.00	97,68,200	12,69,866	7,81,456	63,493	1,26,987	25,397	1,20,35,399
11	ରାଉରକେଲା	ଝାରବାହାଲ ପଥର ଖାଦାନ-II	2017-18	1,167	3,611	2,444	1,028.57	130	88.50	25,13,825	3,17,720	2,16,294	15,886	31,772	6,354	31,01,851
			ମୋଟ	**1,92,251**	**2,72,972.40**	**80,721.40**				**8,12,75,093**	**1,05,21,262**	**30,22,453**	**5,26,066**	**10,52,126**	**2,10,424**	**9,66,07,424**

(ଉତ୍ସ: ତହସିଲଦାରଙ୍କ ରେକର୍ଡ)

ପରିଶିଷ୍ଟ-VIII

(ଦ୍ରଷ୍ଟବ୍ୟ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 3.3.7 ପୃଷ୍ଠା 28)

ଲଘୁ ଖଣିଜ ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକର ବିବରଣୀ ଯେଉଁଥିରୁ ଅନୁମତିପ୍ରାପ୍ତ ଗଭୀରତାଠାରୁ ଅଧିକ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ଉତ୍ତୋଳନ କରାଯାଇଥିଲା

କ୍ର. ସଂ.	ତହସିଲ	ଉତ୍ସ	ଲିଜ୍ ଧାରକ	ଚୁକ୍ତିନାମା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବାର ତାରିଖ	ଲିଜ୍ ଅବଧି (ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ	ଖଣି ଯୋଜନା ଅନୁଯାୟୀ ଅନୁମୋଦିତ ଉତ୍ତୋଳନର ପରିମାଣ (ଘନ ମିଟରରେ)	ଖଣି ଯୋଜନା ଅନୁଯାୟୀ ସଂରକ୍ଷିତ ଖଣିଜର ପରିମାଣ (ଘନ ମିଟରରେ)	ଜେପିଆଇ ତାରିଖ	ଭୂମି ସ୍ତରରୁ ଖଣିଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରକୃତ ଗଭୀରତା (ମିଟରରେ)
1	***3***	***4***	***5***	***6***	***7***	***8***	***9***	***10***	***11***
1	ଧର୍ମଶାଳା	ଅଞ୍ଜିରା କଳା ପଥର ଖାଦାନ ସଂଖ୍ୟା 10	ପ୍ରକଳ୍ପ ପରିଚାଳକ, ଏନ୍‌କେସି ପ୍ରକଳ୍ପ ପ୍ରା. ଲିମିଟେଡ୍	15/2/2016	2015-16 ରୁ 2019-20	4,59,378.00	9,04,165.00	17/11/2021	26
2	ସମ୍ବଲପୁର ସଦର	ସିକିର୍ଡି-4 ପଥର ଖାଦାନ	ନୀରଜ ଅଗ୍ରୱାଲ	27/04/2018	2018-19 ରୁ 2019-20	68,110.00	3,53,623.50	31/8/2021	15
3	ସମ୍ବଲପୁର ସଦର	ରଘୁନାଥ ପଲ୍ଲୀ ପଥର ଖାଦାନ	ବିଜୟ କୁମାର ତ୍ରିବେଦୀ	07/06/2016	2015-16 ରୁ 2019-20	3,960.00	68,220.00	31/8/2021	8
4	ରାଉରକେଲା	ଝାରବାହାଲ ପଥର ଖାଦାନ I	ବଳରାମ ଲୋହାର	30/01/2017	2017-18 ରୁ 2022-23	41,169.33	5,07,241.80	22/9/2021	15
5	ରାଉରକେଲା	ଟାଙ୍ଗରପାଲି ପଥର ଖାଦାନ	ସୁଧିର କୁମାର ହରିଚନ୍ଦନ	22/08/2015	2015-16 ରୁ 2019-20	8,375.00	48,600.00	22/9/2021	12
		ମୋଟ				**5,80,992.33**	**18,81,850.30**		

(ଉତ୍ସ: ତହସିଲଦାରଙ୍କ ରେକର୍ଡ)

ପରିଶିଷ୍ଟ – IX

(ଦ୍ରଷ୍ଟବ୍ୟ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 3.3.11.1 ପୃଷ୍ଠା 35)

ଖଣିଜ ସଂରକ୍ଷଣର ପରିମାଣ ଏବଂ ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ଉତ୍ତୋଳନର ପରିମାଣ, ଖଣିଜ ଦେୟ ଆକଳନ ଏବଂ ଦାବି (ମାର୍ଚ୍ଚ 2022 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ)

କ୍ର.ସଂ.	ତହସିଲ	କ୍ର.ସଂ.	ଲଘୁ ଖଣିଜ ଉତ୍ସ	ଲିଜ୍ ପଞ୍ଜୀକରଣ ତାରିଖ	ଖଣି ଯୋଜନା ଅନୁଯାୟୀ ଲଘୁ ଖଣିଜ ଉତ୍ସରେ ଥିବା ଖଣିଜର ପରିମାଣ (ଘନ ମିଟରରେ)	ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ପରିମାଣ ଯେଉଁଥିରେ ଖଣିଜ ଦେୟ ଆକଳନ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଦାବି କରାଯାଇଥିଲା (ମାର୍ଚ୍ଚ 2022 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ)	ଲିଜ୍ ପରିମାଣ ଠାରୁ ଅଧିକ ପରିମାଣ (ଘନ ମିଟରରେ)
1	***2***	***3***	***4***	***5***	***6***	***7***	***8***
1	ବଲାଙ୍ଗିରି	1	ବରକାନି ପଥର ଖାଦାନ	19-01-2017	19,656.00	4,000.00	15,656.00
		2	ବାସୁପାଲି ପଥର ଖାଦାନ-5	19-02-2016	78,525.00	16,065.00	62,460.00
		3	ଭାନପୁର ପଥର ଖାଦାନ-3	29.03.2016	9,180.00	5,202.00	3,978.00
		4	ଚନ୍ଦନବାଟି ବାଲି ଖାଦାନ	08-03-2016	21,850.00	19,125.00	2,725.00
		5	କୁଟିମଡୋଲା ବାଲି ଖାଦାନ	14-12-2015	20,550.00	16,041.67	4,508.33
		6	ଭୁତିଆରବାହାଲ୍ ପଥର ଖାଦାନ-ବି	27-11-2017	56,254.00	18,801.00	37,453.00
		7	ଧୁଲସର ପଥର ଖାଦାନ	23-12-2015	59,400.00	10,108.00	49,292.00
		8	ବାସୁପାଲି ପଥର ଖାଦାନ-2	06-01-2018	1,34,622.00	10,200.00	1,24,422.00
		9	ବାସୁପାଲି ପଥର ଖାଦାନ-4	06-01-2018	1,39,545.00	10,216.67	1,29,328.33
		10	ଭୁତିଆବାହାଲ୍ ପଥର ଖାଦାନ- ଏ	06-12-2017	91,497.00	18,855.00	72,642.00
		11	ଭୁତିଆବାହାଲ୍ ପଥର ଖାଦାନ- ସି	27-11-2017	2,14,392.00	18,873.00	1,95,519.00
			ଉପ-ସମୁଦାୟ		**8,45,471.00**	**1,47,487.34**	**6,97,983.66**
2	କଣ୍ଟାବାଞ୍ଜୀ	12	ଘଟୁଆଙ୍କା ପଥର ଖାଦାନ-I	03-12-2015	1,41,331.50	6,968.25	1,34,363.25
		13	ଧୁମସୁ ପଥର ଖାଦାନ-I	17-11-2015	2,04,601.50	9,164.00	1,95,437.50
		14	ଧୁମସୁ ପଥର ଖାଦାନ-II	20-11-2015	2,25,758.00	9,171.00	2,16,587.00
		15	ଧୁମସୁ ପଥର ଖାଦାନ-III	19-12-2017	97,780.00	10,125.00	87,655.00
		16	ମହାଖଣ୍ଡ ପଥର ଖାଦାନ-I	12-04-2016	1,43,535.50	7,432.00	1,36,103.50
		17	ଧାମନଡଙ୍ଗା ପଥର ଖାଦାନ	12-03-2019	1,53,926.00	4,120.00	1,49,806.00
		18	କୁକୁଡାହାଡ଼ ପଥର ଖାଦାନ	19-12-2017	,30,901.00	3,690.00	27,211.00
		19	ସନ୍ଧିବାହାଲ ପଥର ଖାଦାନ	01-11-2017	2,93,112.00	5,175.00	2,87,937.00
		20	ଟିକ୍ରାପଡା ବାଲି ଖାଦାନ	31-01-2018	7,311.00	3,500.00	3,811.00
		21	ଡାବ୍ରି ପଥର ଖାଦାନ	28-11-2018	19,1,088.00	4,104.00	1,86,984.00
		22	ସିମନବାହାଲ୍ ପଥର ଖାଦାନ-II	17-11-2015	89,860.50	8,939.70	80,920.80
			ଉପ-ସମୁଦାୟ		**1579,205.00**	**72,388.95**	**15,06,816.05**
3	ପୁଇଁତଲା	23	ବିଲାଇସର୍ଦା ବାଲି ଖାଦାନ	26-11-2018	16,500.00	1,040.00	15,460.00
		24	ମହାଦେବପାଲି ପଥର ଖାଦାନ	23-03-2017	35,012.00	3,483.00	31,529.00
		25	ସଙ୍କରଭୋଜି ବାଲି ଖାଦାନ	30-11-2015	39,500.00	17,500.00	22,000.00
		26	ଦୁର୍ଗାପାଲି ବାଲି ଖାଦାନ	30-11-2015	40,135.00	17,500.00	22,635.00
		27	ପଥର୍ଲା ପଥର ଖାଦାନ-ବି	27-03-2018	56,700.00	7,650.00	49,050.00
		28	ବଡବୁକାବାହାଲ ପଥର ଖାଦାନ	23-03-2017	4,50,126.00	12,610.00	4,37,516.00
		29	ପିପିରଦା ବାଲି ଖାଦାନ	30-11-2015	43,500.00	20,000.00	23,500.00
		30	କୁଟେନପାଲି ପତର ଖାଦାନ	26-04-2016	1,22,400.00	17,820.00	1,04,580.00
		31	ଦୁହେଲ୍ ଏ ପଥର ଖାଦାନ	23-03-2018	1,05,750.00	4,293.00	1,01,457.00
			ଉପ-ସମୁଦାୟ		**9,09,623.00**	**1,01,896.00**	**8,07,727.00**
4	ବରଗଡ଼	32	ତୁରୁଙ୍ଗା ପଥର ଖାଦାନ ସି	26-07-2016	1,20,195.00	2,925.00	1,17,270.00
		33	ତୁରୁଙ୍ଗା ପଥର ଖାଦାନ ଏ	22-03-2016	61,560.00	1,488.00	60,072.00
		34	ତୁରୁଙ୍ଗା ଉଭାବାବା ପଥର ଖାଦାନ ବି	22-03-2016	1,14,240.00	4,880.00	1,09,360.00
		35	ତୁରୁଙ୍ଗା ଉଭାବାବା ପଥର ଖାଦାନ	08-02-2018	1,28,605.00	5,555.00	1,23,050.00

କ୍ର.ସଂ.	ତହସିଲ	କ୍ର.ସଂ.	ଲଘୁ ଖଣିଜ ଉତ୍ସ	ଲିଜ୍ ପଞ୍ଜୀକରଣ ତାରିଖ	ଖଣି ଯୋଜନା ଅନୁଯାୟୀ ଲଘୁ ଖଣିଜ ଉତ୍ସରେ ଥିବା ଖଣିଜର ପରିମାଣ (ଘନ ମିଟରରେ)	ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ପରିମାଣ ଯେଉଁଥିରେ ଖଣିଜ ଦେୟ ଆକଳନ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଦାବି କରାଯାଇଥିଲା (ମାର୍ଚ୍ଚ 2022 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ)	ଲିଜ୍ ପରିମାଣ ଠାରୁ ଅଧିକ ପରିମାଣ (ଘନ ମିଟରରେ)
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*	*8*
			ଏ				
		36	ଖୁଣ୍ଟପାଲି ଗଞ୍ଜିଆଟିକ୍ରା ପଥର ଖାଦାନ	13-06-2016	1,19,417.00	1,890.00	1,17,527.00
		37	ବୀରମଲ୍ ପଥର ଖାଦାନ	04-06-2016	3,743.00	2,304.00	1,439.00
		38	ତୋରା ପଥର ଖାଦାନ ବି	04-01-2017	82,400.00	3,440.00	78,960.00
		39	ଖୁଣ୍ଟପାଲି ପୁଡିଆଟିକ୍ରା ପଥର ଖାଦାନ ଇ	22-03-2016	2,54,263.00	13,400.00	2,40,863.00
			ଉପ-ସମୁଦାୟ		**8,84,423.00**	**35,882.00**	**8,48,541.00**
5	ବରପାଲି	40	ବରମକେଲା ବାଲୁକା ଶଯ୍ୟା	18-09-2017	29,149.00	14,251.00	14,898.00
			ବରମକେଲା ବାଲୁକା ଶଯ୍ୟା	22-09-2020	16,330.00	3,000.00	13,330.00
		41	ବାହ୍ୟାପଦର ପଥର ଖାଦାନ	22-07-2016	15,580.00	,942.00	14,638.00
		42	ଚିକିନିପାଲି ପଥର ଖାଦାନ	22-07-2016	66,420.00	4,347.00	62,073.00
			ଉପ-ସମୁଦାୟ		**1,27,479.00**	**22,540.00**	**104,939.00**
6	ଭଞ୍ଜନଗର	43	କୁଲ୍ଲାଡା ବାଲି ଖାଦାନ	09-10-2015	19,360.00	10,239.00	9,121.00
		44	ଗ୍ୟାଲେରୀ ପଥର ଖାଦାନ	04-12-2015	8,17,908.00	9,920.00	807,988.00
		45	ବରୁଡ଼ା ବାଲି ଖାଦାନ	16-02-2016	11,779.20	11,414.00	,365.20
		46	ବେରେଡ଼ା ବାଲି ଖାଦାନ	10-05-2016	48,604.00	26,900.00	21,704.00
		47	ବଡ଼କୋଦଣ୍ଡା ବାଲି ଖାଦାନ-I	29-04-2017	29,532.00	8,700.00	20,832.00
		48	ଅନ୍ଧାରିକୋଟି ପଥର ଖାଦାନ-II	28-06-2016	12,53,803.00	7,920.00	1245,883.00
		49	ଅନ୍ଧାରିକୋଟି ପଥର ଖାଦାନ-I	16-02-2016	621,328.00	11,928.00	609,400.00
			ଉପ-ସମୁଦାୟ		**28,02,314.20**	**87,021.00**	**2715,293.20**
7	ଜଗନ୍ନାଥପ୍ରସାଦ	50	ଲଣ୍ଡେଇହିଲ୍ ପଥର ଖାଦାନ	09-06-2016	4,43,165.50	9,500.00	433,665.50
		51	ସମରବନ୍ଧା ପଥର ଖାଦାନ	27-06-2016	76,176.00	8,100.00	68,076.00
		52	ଗମୁଣ୍ଡା ପଥର ଖାଦାନ	24-12-2016	86,940.00	8,424.00	78,516.00
		53	ନିମାପଦର ବାଲି ଖାଦାନ	07-12-2017	20,444.00	17,500.00	2,944.00
		54	ତେନ୍ତୁଳିଆ ବାଲି ଖାଦାନ	04-12-2017	37,201.00	20,000.00	17,201.00
		55	ହରିପୁର ପଥର ଖାଦାନ	25-05-2016	11,95,425.00	11,700.00	1183,725.00
		56	ବନିଆପାଲି ପଥର ଖାଦାନ	26-09-2015	226,100.00	12,000.00	214,100.00
			ଉପ-ସମୁଦାୟ		**20,85,451.50**	**87,224.00**	**19,98,227.50**
8	ଚିକିଟି	57	ଗନ୍ଦିଆପଡ଼ା ବାଲି ଖାଦାନ	03-03-2016	20,895.00	16,300.00	4,595.00
		58	ଭୋଳାସିଂହ ବାଲି ଖାଦାନ	10-05-2017	1,40,800.00	99,407.00	41,393.00
		59	ପରସାମା ବାଲି ଖାଦାନ	22-01-2016	13,708.00	10,965.00	2,743.00
		60	ବଡ଼ବରଙ୍ଗା ବାଲି ଖାଦାନ-II	09-11-2018	26,521.00	11,150.00	15,371.00
		61	ବଡ଼ବରଙ୍ଗା ବାଲି ଖାଦାନ-I	09-11-2018	33,316.00	11,150.00	22,166.00
		62	ଗିରିସୋଲା ପଥର ଖାଦାନ-I	22-03-2016	43,40,110.00	10,700.00	43,29,410.00
		63	ଗୋବିନ୍ଦ ସାଗର ପଥର ଖାଦାନ-II	02-08-2019	6,43,743.00	4,160.00	6,39,583.00
		64	ଚିଲ୍ଲାଡ଼ି ବାଲି ଖାଦାନ-II	29-01-2016	16,146.00	12,920.00	3,226.00
		65	ସୁନ୍ଦରଡ଼ା ବାଲି ଖାଦାନ	03-03-2016	19,312.00	15,700.00	3,612.00
		66	କଳାବାଡ଼ ବାଲି ଖାଦାନ-II	21-01-2016	18,561.00	17,320.00	1,241.00
		67	କଳାବାଡ଼ ବାଲି ଖାଦାନ-I	29-01-2016	12,724.00	11,900.00	824.00
			ଉପ-ସମୁଦାୟ		**52,85,836.00**	**2,21,672.00**	**50,64,164.00**
9	ପାତ୍ରପୁର	68	ଶ୍ରୀରାମପୁର ପଥର ଖାଦାନ	30-05-2016	26,400.00	1,960.00	24,440.00
		69	କେଶପୁର ପଥର ଖାଦାନ	30-05-2016	554,002.00	23,131.00	530,871.00
		70	କୋଳିଅଳା ବାଲି ଖାଦାନ	21-12-2015	19,481.00	17,923.00	1,558.00

କ୍ର.ସଂ.	ତହସିଲ	କ୍ର.ସଂ.	ଲଘୁ ଖଣିଜ ଉତ୍ସ	ଲିଜ୍ ପଞ୍ଜୀକରଣ ତାରିଖ	ଖଣି ଯୋଜନା ଅନୁଯାୟୀ ଲଘୁ ଖଣିଜ ଉତ୍ସରେ ଥିବା ଖଣିଜର ପରିମାଣ (ଘନ ମିଟରରେ)	ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ପରିମାଣ ଯେଉଁଥିରେ ଖଣିଜ ଦେୟ ଆକଳନ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଦାବି କରାଯାଇଥିଲା (ମାର୍ଚ୍ଚ 2022 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ)	ଲିଜ୍ ପରିମାଣ ଠାରୁ ଅଧିକ ପରିମାଣ (ଘନ ମିଟରରେ)
1	***2***	***3***	***4***	***5***	***6***	***7***	***8***
		71	ନନ୍ଦିଗାଁ ବାଲି ଖାଦାନ	26-04-2017	58,489.00	29,883.33	28,606.67
			ଉପ-ସମୁଦାୟ		**6,58,372.00**	**72,897.33**	**5,85,475.67**
10	ଛତ୍ରପୁର	72	ବଡ଼ମାଧପୁର ବାଲୁକା ଶଯ୍ୟା	30-06-2016	84,469.00	47,191.00	37,278.00
		73	ହଂସପୁର ବାଲୁକା ଶଯ୍ୟା	04-03-2016	1,76,160.00	1,22,067.20	54,092.80
		74	ପଇତାରୀ ପଥର ଖାଦାନ - ଏ	15-02-2017	19,56,042.00	8,05,462.00	1150,580.00
		75	ସୁନ୍ଦରପୁର ପଥର ଖାଦାନ	27-08-2018	1,45,935.00	4,133.00	141,802.00
		76	ଗାଙ୍ଗପୁର ପଥର ଖାଦାନ	16-12-2016	8,38,100.00	5,130.00	832,970.00
		77	ପଇତାରୀ ପଥର ଖାଦାନ	17-11-2016	72,202.50	7,149.50	65,053.00
		78	ବିପୁଲିଙ୍ଗି ପଥର ଖାଦାନ	29-06-2016	25,500.00	5,709.00	19,791.00
		79	ପଇତାରୀ ପଥର ଖାଦାନ - ବି	18-10-2019	25,48,542.50	3,1,250.00	2517,292.50
		80	ବାରଙ୍ଗ ବାଲୁକା ଶଯ୍ୟା	23-12-2016	1,87,507.00	3,5,283.00	152,224.00
		81	ସୁନ୍ଦରପୁର ପଥର ଖାଦାନ	02-06-2016	8,43,300.00	6,192.00	837,108.00
		82	ପୋଟଲାମପୁର ବାଲୁକା ଶଯ୍ୟା	04-03-2016	1,74,038.00	5,2,240.00	121,798.00
			ଉପ-ସମୁଦାୟ		**70,51,796.00**	**11,21,806.70**	**59,29,989.30**
11	ଯୁଯୁମୁରା	83	ହାତୀବାରି ପଥର ଖାଦାନ-1	23-12-2015	3,59,640.00	3,59,618.00	22.00
		84	ହାତୀବାରି ପଥର ଖାଦାନ-3	26-05-2016	12,73,991.00	77,977.00	11,96,014.00
		85	ହାତୀବାରି ପଥର ଖାଦାନ-4	14-03-2016	4,74,039.00	89,195.00	3,84,844.00
		86	ମୁଣ୍ଡେର୍ ପଥର ଖାଦାନ-1	04-01-2016	2,45,105.00	9,828.00	2,35,277.00
		87	ମୁଣ୍ଡେର୍ ପଥର ଖାଦାନ-3	18-03-2016	28,980.00	23,058.00	5,922.00
		88	ମୁଣ୍ଡେର୍ ପଥର ଖାଦାନ-4	15-12-2016	48,715.00	5,020.00	43,695.00
		89	ମୁଣ୍ଡେର୍ ପଥର ଖାଦାନ-5	11-07-2016	44,676.00	4,212.00	40,464.00
		90	ଦୁଦକାକୁଡ଼ ପଥର ଖାଦାନ-1	15-07-2016	6,159.00	3,830.00	2,329.00
		91	ଦୁଦକାକୁଡ଼ ପଥର ଖାଦାନ-2	15-07-2016	7,720.00	283.00	7,437.00
		92	ବାବୁପାଲି ପଥର ଖାଦାନ	22-12-2015	2,56,428.00	10,296.00	2,46,132.00
		93	ବାର୍ଲୋଇ ପଥର ଖାଦାନ-2	01-07-2016	6,954.00	4,785.00	2,169.00
		94	ବାର୍ଲୋଇ ପଥର ଖାଦାନ-4	26-04-2018	61,650.00	43,464.00	18,186.00
		95	କୁଶନପୁର ପଥର ଖାଦାନ	22-12-2015	68,124.00	9,140.00	58,984.00
			ଉପ-ସମୁଦାୟ		**28,82,181.00**	**6,40,706.00**	**5.00**
12	ସଦର ସମ୍ବଲପୁର	96	ରଘୁନାଥପାଲି ପଥର ଖାଦାନ	06-07-2016	68,220.00	3,960.00	64,260.00
				17-02-2021	80,151.50	2,612.50	77,539.00
		97	ସିକିର୍ଡି-2 ପଥର ଖାଦାନ	14-03-2018	360035.10	11,160.00	3,48,875.10
		98	ସିକିର୍ଡି-3 ପଥର ଖାଦାନ	14-03-2018	4,67,273.30	41,147.60	4,26,125.70
		99	ସିକିର୍ଡି-4 ପଥର ଖାଦାନ	26-05-2016	3,53,623.00	3,19,195.00	34,428.00
				08-06-2018	6,98,741.40	88,286.00	6,10,455.40
		100	ତଲାବ-1 ପଥର ଖାଦାନ	20-03-2018	2,07,212.40	22,784.80	1,84,427.60
		101	ତଲାବ-2 ପଥର ଖାଦାନ	20-03-2018	32,590.80	11,689.40	20,901.40
		102	ଜାମଦାରପାଲି ପଥର ଖାଦାନ	14-08-2016	3,05,392.00	11,490.00	2,93,902.00
			ଉପ-ସମୁଦାୟ		**25,73,239.50**	**5,12,325.30**	**20,60,914.20**
13	ରାଉରକେଲା	103	ତାରକେରା ବାଲୁକା ଶଯ୍ୟା-1	21-09-2017	1,65,226.50	30,000.00	1,35,226.50
		104	ତାରକେରା ବାଲୁକା ଶଯ୍ୟା -2	01-08-2018	1,42,470.00	20,280.00	1,22,190.00
		105	ତାରକେରା ବାଲୁକା ଶଯ୍ୟା -3	26-04-2019	1,93,920.00	28,536.00	1,65,384.00
		106	ତୁମକେଲା ବାଲୁକା ଶଯ୍ୟା	28-08-2015	51,602.00	40,618.80	10,983.20
		107	ଲୁଆକେରା ବାଲୁକା ଶଯ୍ୟା	22-09-2017	2,06,240.00	37,832.20	1,68,407.80

କ୍ର.ସଂ.	ତହସିଲ	କ୍ର.ସଂ.	ଲଘୁ ଖଣିଜ ଉତ୍ସ	ଲିଜ୍ ପଞ୍ଜୀକରଣ ତାରିଖ	ଖଣି ଯୋଜନା ଅନୁଯାୟୀ ଲଘୁ ଖଣିଜ ଉତ୍ସରେ ଥିବା ଖଣିଜର ପରିମାଣ (ଘନ ମିଟରରେ)	ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ପରିମାଣ ଯେଉଁଥିରେ ଖଣିଜ ଦେୟ ଆକଳନ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଦାବି କରାଯାଇଥିଲା (ମାର୍ଚ୍ଚ 2022 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ)	ଲିଜ୍ ପରିମାଣ ଠାରୁ ଅଧିକ ପରିମାଣ (ଘନ ମିଟରରେ)
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*	*8*
		108	ଝାରବାହାଲ ପଥର ଖାଦାନ.1	30-11-2017	5,07,241.80	41,169.33	4,66,072.47
		109	ଝାରବାହାଲ ପଥର ଖାଦାନ.2	14-11-2017	1,05,030.00	17,093.00	87,937.00
		110	ଟାଙ୍ଗରପାଲି ପଥର ଖାଦାନ ସଂଖ୍ୟା,1	20-08-2015	1,58,705.00	11,696.00	1,47,009.00
			ଉପ-ସମୁଦାୟ		**15,30,435.30**	**2,27,225.33**	**13,03,209.97**
14	ବୀରମିତ୍ରପୁର	111	ଜହରଟୋଲି ବାଲୁକା ଶଯ୍ୟା	11-01-2016	10,850.00	10,850.00	0.00
		112	ତେତରକେଲା ବାଲୁକା ଶଯ୍ୟା	11-01-2016	60,243.00	22,655.00	37,588.00
		113	ଲାଙ୍କୋଇ ବାଲୁକା ଶଯ୍ୟା	11-01-2016	1,43,060.00	12,612.00	1,30,448.00
				12-02-2021	17,642.80	4,725.75	12,917.05
		114	ଗୋପପୁର ବାଲୁକା ଶଯ୍ୟା	11-01-2016	55,040.00	12,040.00	43,000.00
				12-02-2021	34,087.20	4,860.00	29,227.20
			ଉପ-ସମୁଦାୟ		**3,20,923.00**	**67,742.75**	**2,53,180.25**
15	ଗୁରୁଣ୍ଡିଆ	115	ନରେନ୍ଦ୍ର ବାଲୁକା ଶଯ୍ୟା -2	08-02-2016	1,67,424.00	1,67,424.00	0.00
		116	ସାନ-ମୁଷାପୋଷ ପଥର ଖାଦାନ-1	08-02-2016	24,19,083.00	16,480.00	24,02,603.00
			ଉପ-ସମୁଦାୟ		**25,86,507.00**	**1,83,904.00**	**24,02,603.00**
16	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ସଦର	117	କାଇଁତରା ବାଲୁକା ଶଯ୍ୟା	30-09-2015	67,335.00	31420.00	35,915.00
		118	ଉସ୍ମା ବାଲୁକା ଶଯ୍ୟା	31-07-2015	46,272.00	20,051.00	26,221.00
				08-04-2021	31,816.00	10,181.00	21,635.00
		119	ଲଙ୍କାହୁଡ଼ା ବାଲୁକା ଶଯ୍ୟା	12-08-2015	21,540.00	10,052.00	11,488.00
				27-01-2021	19,723.00	8,875.00	10,848.00
		120	ସମିନା ବାଲୁକା ଶଯ୍ୟା	16-11-2015	10,109.00	10,109.00	0.00
		121	ଚିତଭଙ୍ଗା ବାଲୁକା ଶଯ୍ୟା	12-08-2015	46,311.00	9,262.00	37,049.00
				31-08-2021	96,756.00	3,000.00	93,756.00
		122	ବଡ଼କଚର ବାଲୁକା ଶଯ୍ୟା	14-09-2015	25,031.00	13,487.00	11,544.00
		123	ନୂଆମାଳିପଲି ବାଲୁକା ଶଯ୍ୟା	21-07-2015	61,824.00	15,056.00	46,768.00
				10-11-2021	61,706.00	4,800.00	56,906.00
			ଉପ-ସମୁଦାୟ		**4,88,423.00**	**1,36,293.00**	**30.00**
17	ଜଗତସଂହପୁର	124	ଆଳିପିଙ୍ଗଳ-ଅଢାଙ୍ଗ ଦେବୀ ନଦୀ ବାଲି ଉତ୍ସ	17-10-2015	1,05,663.00	40,000.00	65,663.00
		125	ମୁଣ୍ଡିଲୋ-ପାଟେନିଗାଆଁ ଦେବୀ ନଦୀ ବାଲି ଉତ୍ସ	13-06-2016	1,72,605.00	8,000.00	1,64,605.00
			ଉପ-ସମୁଦାୟ		**2,78,268.00**	**48,000.00**	**2,30,268.00**
18	ପରଜଙ୍ଗ	126	ସାରଙ୍ଗ ବାଲି ଖାଦାନ	15-02-2018	1,64,044.00	25,800.00	1,38,244.00
				27-04-2021	82,732.00	17,000.00	65,732.00
		127	ଦାମୋଲ ବାଲି ଖାଦାନ	10-05-2016	72,003.00	57,003.00	15,000.00
		128	ଖାଲପାଲ ବାଲି ଖାଦାନ	29-02-2016	11,14,540.00	30,000.00	10,84,540.00
		129	ବାସୁଳେଇ ବାଲି ଖାଦାନ	01-03-2016	3,51,170.00	24,000.00	3,27,170.00
		130	ବଡ଼ଖମାର ବାଲି ଖାଦାନ	29-02-2016	3,28,480.00	15,000.00	3,13,480.00
			ଉପ-ସମୁଦାୟ		**21,12,969.00**	**1,68,803.00**	**19,44,166.00**
19	ଢ଼େଙ୍କାନାଳ	131	ଭାପୁର ରୋଡ଼ ମେଟାଲ ଖାଦାନ ସଂଖ୍ୟା-3	01-10-2015	1,18,168.00	19,252.00	98,916.00
		132	ବଡ଼ନାଗେନା ବାଲି ଖାଦାନ	09-02-2016	2,19,696.00	95,330.00	1,24,366.00
		133	ଭାପୁର ରୋଡ଼ ମେଟାଲ ଖାଦାନ ସଂଖ୍ୟା -1	14-10-2015	6,46,869.00	20,378.00	6,26,491.00

କ୍ର.ସଂ.	ତହସିଲ	କ୍ର.ସଂ.	ଲଘୁ ଖଣିଜ ଉତ୍ସ	ଲିଜ୍ ପଞ୍ଜୀକରଣ ତାରିଖ	ଖଣି ଯୋଜନା ଅନୁଯାୟୀ ଲଘୁ ଖଣିଜ ଉତ୍ସରେ ଥିବା ଖଣିଜର ପରିମାଣ (ଘନ ମିଟରରେ)	ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ପରିମାଣ ଯେଉଁଥିରେ ଖଣିଜ ଦେୟ ଆକଳନ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଦାବି କରାଯାଇଥିଲା (ମାର୍ଚ୍ଚ 2022 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ)	ଲିଜ୍ ପରିମାଣ ଠାରୁ ଅଧିକ ପରିମାଣ (ଘନ ମିଟରରେ)
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*	*8*
		134	ବେଲଟିକିରୀ ଲାଟେରାଇଟ୍ ପଥର ଖାଦାନ	16-07-2015	5,714.00	5,222.00	492.00
		135	ଲୋଚପାଲି ଲାଟେରାଇଟ୍ ପଥର ଖାଦାନ	03-08-2015	6,566.00	6,540.00	26.00
		136	ଭାପୁର ରୋଡ଼ ମେଟାଲ ଖାଦାନ ସଂଖ୍ୟା -4	22-11-2016	50,190.00	11,640.00	38,550.00
		137	କାଟକାମଡ଼ା ରୋଡ଼ ମେଟାଲ ଖାଦାନ ସଂଖ୍ୟା -2	30-10-2015	98,990.00	30,000.00	68,990.00
		138	କୁମାରଦେଇପୁର ବାଲି ଖାଦାନ	02-03-2017	1,21,140.00	63,000.00	58,140.00
			ଉପ-ସମୁଦାୟ		**12,67,333.00**	**2,51,362.00**	**10,15,971.00**
20	ଜଳେଶ୍ୱର	139	ଚଳନ୍ତି ବାଲି ଉତ୍ସ	22-02-2018	75,000.00	45,000.00	30,000.00
		140	ଶିଖରପୁର ବାଲି ଉତ୍ସ	17-10-2015	43,300.00	41,931.00	1,369.00
		141	ମହମ୍ମଦନଗରପାଟଣା "କ" ବାଲି ସୈରାତ ଉତ୍ସ	17-12-2015	46,210.00	23,790.00	22,420.00
		142	ମହମ୍ମଦନଗରପାଟଣା "ଖ" ବାଲି ସୈରାତ ଉତ୍ସ	23-12-2015	1,03,700.00	83,640.00	20,060.00
		143	ମହମ୍ମଦନଗରପାଟଣା "ଗ" ବାଲି ସୈରାତ ଉତ୍ସ	17-12-2015	48,945.00	23,000.00	25,945.00
		144	ମହମ୍ମଦନଗରପାଟଣା "ଘ" ବାଲି ସୈରାତ ଉତ୍ସ	26-11-2015	42,650.00	28,500.00	14,150.00
		145	କଣ୍ଡାପାଳ ବାଲି ଉତ୍ସ	19-10-2015	3,52,755.00	3,52,620.00	135.00
		146	ନଦୀ ବ୍ଲକ "କ" ବାଲି ଉତ୍ସ	18-01-2018	1,00,000.00	46,667.00	53,333.00
		147	ନଦୀ ବ୍ଲକ "ଖ" ବାଲି ଉତ୍ସ	23-03-2018	1,00,000.00	46,667.00	53,333.00
		148	ବାଲିକବଡ଼ ବାଲି ଉତ୍ସ	27-07-2016	1,08,680.00	69,030.00	39,650.00
			ଉପ-ସମୁଦାୟ		**10,21,240.00**	**7,60,845.00**	**2,60,395.00**
21	ଯାଜପୁର	149	ବୁଢା ନଦୀ ବାଲୁକା ଶଯ୍ୟା, ମାଲିକାପୁର	04-03-2016	16,874.00	10,000.00	6,874.00
		150	ବୁଢା ନଦୀ ବାଲୁକା ଶଯ୍ୟା, ଅଢାଙ୍ଗ	11-04-2016	49,135.00	25,111.00	24,024.00
		151	ବୁଢା ନଦୀ ବାଲୁକା ଶଯ୍ୟା, ଭଗତପୁର	02-04-2018	22,062.00	9,660.00	12,402.00
		152	ବୁଢା ନଦୀ ବାଲୁକା ଶଯ୍ୟା, ମାଲାନ୍ଦପୁର	11-04-2016	42,818.00	25,516.00	17,302.00
			ଉପ-ସମୁଦାୟ		**1,30,889.00**	**70,287.00**	**60,602.00**
22	ଧର୍ମଶାଳା	153	ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ନଦୀ ବାଲି ମରଜିତପୁର	01-11-2016	18,680.00	15,580.00	3,100.00
		154	ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ନଦୀ ବାଲି ବୃନ୍ଦାଦେଇପୁର	30-05-2017	44,610.00	12,133.00	32,477.00
		155	ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ନଦୀ ବାଲି ଜେନାପୁର	19-03-2016	44,230.00	11,220.00	33,010.00
		156	ଲୁନିବାର କଳା ପଥର ଖାଦାନ ସଂଖ୍ୟା. 1	03-08-2018	1,50,967.00	9,391.00	1,41,576.00
		157	ଲୁନିବାର କଳା ପଥର ଖାଦାନ ସଂଖ୍ୟା. 02	12-05-2017	5,02,873.00	30,960.00	4,71,913.00
		158	ଲୁନିବାର କଳା ପଥର ଖାଦାନ ସଂଖ୍ୟା. 05	03-08-2018	6,18,852.00	7,821.00	6,11,031.00
		159	ଲୁନିବାର କଳା ପଥର ଖାଦାନ ସଂଖ୍ୟା. 04	01-06-2017	4,38,915.00	10,602.00	4,28,313.00
		160	ଲୁନିବାର କଳା ପଥର ଖାଦାନ ସଂଖ୍ୟା. 03	12-05-2017	2,45,092.00	52,057.00	1,93,035.00

କ୍ର.ସଂ.	ତହସିଲ	କ୍ର.ସଂ.	ଲଘୁ ଖଣିଜ ଉତ୍ସ	ଲିଜ୍ ପଞ୍ଜୀକରଣ ତାରିଖ	ଖଣି ଯୋଜନା ଅନୁଯାୟୀ ଲଘୁ ଖଣିଜ ଉତ୍ସରେ ଥିବା ଖଣିଜର ପରିମାଣ (ଘନ ମିଟରରେ)	ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ପରିମାଣ ଯେଉଁଥିରେ ଖଣିଜ ଦେୟ ଆକଳନ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଦାବି କରାଯାଇଥିଲା (ମାର୍ଚ୍ଚ 2022 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ)	ଲିଜ୍ ପରିମାଣ ଠାରୁ ଅଧିକ ପରିମାଣ (ଘନ ମିଟରରେ)
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*	*8*
		161	ଅଞ୍ଜିରା କଳା ପଥର ଖାଦାନ ସଂଖ୍ୟା. 4	18-02-2016	2,69,397.00	18,672.00	2,50,725.00
		162	ଅଞ୍ଜିରା କଳା ପଥର ଖାଦାନ ସଂଖ୍ୟା. 7	11-06-2018	4,03,206.00	20,000.00	3,83,206.00
		163	ଅଞ୍ଜିରା କଳା ପଥର ଖାଦାନ ସଂଖ୍ୟା 12	30-05-2016	3,49,596.00	1,02,670.00	2,46,926.00
		164	ଅଞ୍ଜିରା କଳା ପଥର ଖାଦାନ ସଂଖ୍ୟା.09	30-05-2016	7,70,297.00	40,230.00	7,30,067.00
		165	ବାରମାନ କଳା ପଥର ଖାଦାନ ସଂଖ୍ୟା.2	17-02-2016	1,27,974.00	6,720.00	1,21,254.00
		166	ଅଞ୍ଜିରା କଳା ପଥର ଖାଦାନ ସଂଖ୍ୟା. 16	22-02-2016	3,64,162.00	11,389.00	3,52,773.00
		167	ଅଞ୍ଜିରା କଳା ପଥର ଖାଦାନ ସଂଖ୍ୟା. 17	07-06-2016	3,85,057.00	14,297.00	3,70,760.00
		168	ରାହାଡ଼ପୁର କଳା ପଥର ଖାଦାନ ସଂଖ୍ୟା. 4	27-04-2016	81,968.00	21,365.00	60,603.00
		169	ରାହାଡ଼ପୁର କଳା ପଥର ଖାଦାନ ସଂଖ୍ୟା. 5	08-04-2016	1,50,760.00	1,00,362.00	50,398.00
		170	ରାହାଡ଼ପୁର କଳା ପଥର ଖାଦାନ ସଂଖ୍ୟା. 7	10-02-2016	82,750.00	30,000.00	52,750.00
		171	ରାହାଡ଼ପୁର କଳା ପଥର ଖାଦାନ ସଂଖ୍ୟା. 9/5	06-12-2017	2,99,341.00	50,274.00	2,49,067.00
		172	ରାହାଡ଼ପୁର କଳା ପଥର ଖାଦାନ (ମାମଲା ସଂଖ୍ୟା. 32/2015-16)	10-02-2016	1,14,376.00	29,993.00	84,383.00
		173	ରାହାଡ଼ପୁର କଳା ପଥର ଖାଦାନ (ମାମଲା ସଂଖ୍ୟା. 30/2015-16)	10-11-2017	10,94,380.00	1,01,700.00	9,92,680.00
		174	ରାହାଡ଼ପୁର କଳା ପଥର ଖାଦାନ (ମାମଲା ସଂଖ୍ୟା 31/2015-16)	27-04-2016	2,75,893.00	75,165.00	2,00,728.00
		175	ବରଡ଼ା କଳା ପଥର ଖାଦାନ ସଂଖ୍ୟା. 01	04-08-2018	35,262.00	3,272.00	31,990.00
		176	ବରଡ଼ା କଳା ପଥର ଖାଦାନ ସଂଖ୍ୟା. 02	03-01-2019	1,98,562.00	21,483.00	1,77,079.00
		177	ବରଡ଼ା କଳା ପଥର ଖାଦାନ ସଂଖ୍ୟା. 03	07-04-2016	1,21,708.00	22,590.00	99,118.00
		178	ବରଡ଼ା କଳା ପଥର ଖାଦାନ ସଂଖ୍ୟା. 04	02-03-2016	2,70,005.00	24,595.00	2,45,410.00
		179	ବରଡ଼ା କଳା ପଥର ଖାଦାନ	08-04-2016	1,28,514.00	39,421.00	89,093.00
		180	ବାଜବାଟି କଳା ପଥର ଖାଦାନ ସଂଖ୍ୟା.1	30-05-2018	2,52,562.00	20,736.00	2,31,826.00
		181	ବାଜବାଟି କଳା ପଥର ଖାଦାନ ସଂଖ୍ୟା.2	05-04-2016	1,19,031.00	39,870.00	79,161.00
		182	ବାଜବାଟି କଳା ପଥର ଖାଦାନ ସଂଖ୍ୟା.3	23-04-2018	2,15,690.00	20,666.00	195,024.00

କ୍ର.ସଂ.	ତହସିଲ	କ୍ର.ସଂ.	ଲଘୁ ଖଣିଜ ଉତ୍ସ	ଲିଜ୍ ପଞ୍ଜୀକରଣ ତାରିଖ	ଖଣି ଯୋଜନା ଅନୁଯାୟୀ ଲଘୁ ଖଣିଜ ଉତ୍ସରେ ଥିବା ଖଣିଜର ପରିମାଣ (ଘନ ମିଟରରେ)	ଲଘୁ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ପରିମାଣ ଯେଉଁଥିରେ ଖଣିଜ ଦେୟ ଆକଳନ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଦାବି କରାଯାଇଥିଲା (ମାର୍ଚ୍ଚ 2022 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ)	ଲିଜ୍ ପରିମାଣ ଠାରୁ ଅଧିକ ପରିମାଣ (ଘନ ମିଟରରେ)
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*	*8*
		183	ବାଜବାଟି କଳା ପଥର ଖାଦାନ ସଂଖ୍ୟା.4	23-04-2018	67,492.00	10,208.00	57,284.00
		184	ବାଜବାଟି କଳା ପଥର ଖାଦାନ ସଂଖ୍ୟା.5	23-04-2018	1,99,586.00	20,558.00	1,79,028.00
		185	ଅରୁହା କଳା ପଥର ଖାଦାନ ସଂଖ୍ୟା.1	04-12-2017	1,91,179.00	30,253.00	1,60,926.00
			ଉପ-ସମୁଦାୟ		**86,32,967.00**	**10,26,253.00**	**76,06,714.00**
		185	ସର୍ବମୋଟ		**4,60,55,345.50**	**60,64,561.70**	**3,99,90,784.80**

(ଉତ୍ସ: ତହସିଲଦାରଙ୍କ ରେକର୍ଡ)

ପରିଶିଷ୍ଟ-X

(ଦ୍ରଷ୍ଟବ୍ୟ ଅନୁଛେଦ 3.4 ପୃଷ୍ଠା 37)

ଜିଲ୍ଲା ମିନେରାଲ୍ ଫାଉଣ୍ଡେସନ୍ ଯୋଗଦାନର କମ୍ ଆଦାୟ

କ୍ର.ସଂ.	ଜିଲ୍ଲା	ତହସିଲ	ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ	ଅନୁମତି ଧାରକ	ଲଘୁ ଖଣିଜ	ଟାଉଜି ମିଛ ମାମଲା ସଂଖ୍ୟା/ ବର୍ଷ	ଅନୁମୋଦିତ ପରିମାଣ (ଘନ ମିଟରରେ)	ରୟାଲଟିର ହାର (ଟଙ୍କାରେ)	ରୟାଲଟିର ପରିମାଣ (ଟଙ୍କାରେ)	ଡିଏମ୍ଏଫ୍ (ରୟାଲଟିର 30 ପ୍ରତିଶତ) (ଟଙ୍କାରେ)	ଡିଏମ୍ଏଫ୍ ଆଦାୟ ହୋଇଛି((10 ରୁ 15 ପ୍ରତିଶତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ) (ଟଙ୍କାରେ)	କମ୍ ଡିଏମ୍ଏଫ୍ ଆଦାୟ ହୋଇଛି (ଟଙ୍କାରେ)
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*	*8*	*9*	*10*	*11*	*12*	*13*
1	ଯାଜପୁର	ଧର୍ମଶାଳା	2019-20	ଅଜିତ କୁମାର ସାହୁ	ମାଟି	1/2019-20	54,000	35	18,90,000	5,67,000	1,89,000	3,78,000
2			2019-20	ଗଙ୍ଗାଧର ଓଝା	ମାଟି	2/2019-20	50,000	35	17,50,000	5,25,000	1,75,000	3,50,000
3			2019-20	ପ୍ରହଲ୍ଲାଦ ଲେଙ୍କା	ମାଟି	3/2019-20	1,00,000	35	35,00,000	10,50,000	3,50,000	7,00,000
4	ସମ୍ବଲପୁର	ଯୁଯୁମୁରା	2017-18	ମେସର୍ସ ଗାୟତ୍ରୀ ପ୍ରୋଜେକ୍ଟସ ଲିମିଟେଡ୍	ମାଟି	1/2017-18	21,725	35	7,60,375	2,28,113	76,038	1,52,075
5			2017-18	ମେସର୍ସ ଗାୟତ୍ରୀ ପ୍ରୋଜେକ୍ଟସ ଲିମିଟେଡ୍	ମାଟି	2/2017-18	9,000	35	3,15,000	94,500	31,500	63,000
6			2017-18	ମେସର୍ସ ପୁଞ୍ଜ ଲିୟୋଡ ଲିମିଟେଡ୍	ପଥର	1/2018-19	20,000	130	26,00,000	7,80,000	2,60,000	5,20,000
7			2017-18	ମେସର୍ସ ଗାୟତ୍ରୀ ପ୍ରୋଜେକ୍ଟସ ଲିମିଟେଡ୍	ମାଟି	2/2018-19	4,800	35	1,68,000	50,400	16,800	33,600
8			2017-18	ମେସର୍ସ ଗାୟତ୍ରୀ ପ୍ରୋଜେକ୍ଟସ ଲିମିଟେଡ୍	ମାଟି	3/2018-19	5,520	35	1,93,200	57,960	19,320	38,640
9			2017-18	ମେସର୍ସ ଗାୟତ୍ରୀ ପ୍ରୋଜେକ୍ଟସ ଲିମିଟେଡ୍	ମାଟି	4/2018-19	7,230	35	2,53,050	75,915	25,305	50,610
10			2017-18	ମେସର୍ସ ଗାୟତ୍ରୀ ପ୍ରୋଜେକ୍ଟସ ଲିମିଟେଡ୍	ମାଟି	5/2018-19	4,385	35	1,53,475	46,043	15,348	30,695
11			2017-18	ଶରତ କୁମାର ଗୁପ୍ତା	ପଥର	2/2019-20	1,000	130	1,30,000	39,000	13,000	26,000
12			2017-18	ମେସର୍ସ ପୁଞ୍ଜ ଲିୟୋଡ ଲିମିଟେଡ୍	ପଥର	4/2019-20	5,000	130	6,50,000	1,95,000	65,000	1,30,000

କ୍ର.ସଂ.	ଜିଲ୍ଲା	ତହସିଲ	ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ	ଅନୁମତି ଧାରକ	ଲଘୁ ଖଣିଜ	ଡାଉଜି ମିଛ ମାମଲା ସଂଖ୍ୟା/ ବର୍ଷ	ଅନୁମୋଦିତ ପରିମାଣ (ଘନ ମିଟରରେ)	ରୟାଲଟିର ହାର (ଟଙ୍କାରେ)	ରୟାଲଟିର ପରିମାଣ (ଟଙ୍କାରେ)	ଡିଏମ୍ଏଫ୍ (ରୟାଲଟିର 30 ପ୍ରତିଶତ) (ଟଙ୍କାରେ)	ଡିଏମ୍ଏଫ୍ ଆଦାୟ ହୋଇଛି((10 ରୁ 15 ପ୍ରତିଶତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ) (ଟଙ୍କାରେ)	କମ୍ ଡିଏମ୍ଏଫ୍ ଆଦାୟ ହୋଇଛି (ଟଙ୍କାରେ)
1	***2***	***3***	***4***	***5***	***6***	***7***	***8***	***9***	***10***	***11***	***12***	***13***
13			2020-21	ମେସର୍ସ ପୁଞ୍ଜ ଲିୟୋଡ ଲିମିଟେଡ୍	ପଥର	1/2020-21	15,000	130	19,50,000	5,85,000	1,95,000	3,90,000
14			2020-21	ମେସର୍ସ ପୁଞ୍ଜ ଲିୟୋଡ ଲିମିଟେଡ୍	ପଥର	2/2020-21	15,000	130	19,50,000	5,85,000	1,95,000	3,90,000
15			2020-21	ମେସର୍ସ ପୁଞ୍ଜ ଲିୟୋଡ ଲିମିଟେଡ୍	ପଥର	3/2020-21	15,000	130	19,50,000	5,85,000	1,95,000	3,90,000
16			2021-22	ମେସର୍ସ ପୁଞ୍ଜ ଲିୟୋଡ ଲିମିଟେଡ୍	ପଥର	1/2021-22	7,000	130	9,10,000	2,73,000	91,000	1,82,000
17	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ବୀରମିତ୍ରପୁର	2019-20	ମେସର୍ସ ମା ଶକ୍ତି ଏଣ୍ଟରପ୍ରେନର	ପଥର	10/2019	600	138	82,800	24,800	8,280	16,560
18			2019-20	ମେସର୍ସ ମା ଶକ୍ତି ଏଣ୍ଟରପ୍ରେନର	ପଥର	21/2019	900	138	1,24,200	37,260	12,420	24,840
19			2019-20	ଯୀଶୁ କ୍ରିଷ୍ଟ ପାତ୍ର 'ଏ' ଶ୍ରେଣୀ ଠିକାଦାର	ମୋରମ	26/2019	600	35	21,000	6,300	2,100	4,200
20			2019-20	ଯାଦବନନ୍ଦ ହାଜରା	ବାଲି	30/2019	900	51	45,900	13,770	4,590	9,180
21			2019-20	ମେସର୍ସ ମା ଶକ୍ତି ଏଣ୍ଟରପ୍ରାଇଜର୍ସ	ପଥର	01/2020	600	146	87,600	26,280	8,760	17,520
22			2019-20	ମେସର୍ସ ମା ଶକ୍ତି ଏଣ୍ଟରପ୍ରେନର	ପଥର	37/2020	900	146	1,31,400	39,420	13,140	26280
23	ବରଗଡ଼	ବରଗଡ଼	2015-16	ଭି. ଏସ୍. ଚାଓ୍ବଲା	ମାଟି	NA	1,000	28	28,000	8,400	0	8,400
24			2015-16	ଏମ୍.ପ୍ରଧା ସାରଧି	ମାଟି	149/2015-16	70,000	28	19,60,000	5,88,000	0	5,88,000
25	ଢ଼େଙ୍କାନାଳ	ପରଜଙ୍ଗ	2015-16	ବାନାମ୍ବର ଭୁତିଆ	ବାଲି	1/2015-16	3,000	28	84,000	25,200	0	25,200
26			2015-16	ସୁଧାକର ଜେନା	ବାଲି	2/2015-16	22,000	28	6,16,000	1,84,000	0	1,84,000
		ମୋଟ					**4,35,160**		**2,23,04,000**	**66,91,200**	**19,61,601**	**47,29,599**

(ଉତ୍ସ: ତହସିଲଦାରଙ୍କ ରେକର୍ଡ)

ପରିଶିଷ୍ଟ-XI

(ଦ୍ରଷ୍ଟବ୍ୟ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 3.5 ପୃଷ୍ଠା 37)

2015-16 ରୁ 2021-22 ମଧ୍ୟରେ ରାଜ୍ୟରେ ରୟାଲଟି ଉପରେ ଅତିରିକ୍ତ ଦେୟ, ପରିବେଶ ପରିଚାଳନା ପାଣ୍ଠି ଏବଂ ଜିଲ୍ଲା ମିନେରାଲ୍ ଫାଉଣ୍ଡେସନର ଆକଳନ, ଦାବି ଏଂ ଦେୟ ସଂଗ୍ରହରେ ବିଫଳତା ହେତୁ ଖଣିଜ ରାଜସ୍ୱର ଚୋରି/ କ୍ଷତି

(ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)

ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ	ପ୍ରାଧିକୃତ ଉତ୍ସରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ମୋଟ ଖଣିଜ ରାଜସ୍ୱ	ଠିକାଦାରଙ୍କ ବିଲ୍‌ରୁ ରୟାଲଟି କଟାଯାଇଛି	ଠିକାଦାରଙ୍କ ବିଲ୍‌ରୁ କଟାଯିବାକୁଥିବା ରୟାଲଟି ଉପରେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦେୟ				ଠିକାଦାରଙ୍କ ବିଲ୍‌ରୁ କଟାଯାଇଥିବା ରୟାଲଟି ଉପରେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦେୟ				ରାଜସ୍ୱର ସ୍ୱଳ୍ପ/ ଅଣ-ସଂଗ୍ରହ ହୋଇନଥିବା ରାଶି
			ରୟାଲଟିର ପାଞ୍ଚ ପ୍ରତିଶତ ହାରରେ ଅତିରିକ୍ତ ଦେୟ	ରୟାଲଟିର 10 ପ୍ରତିଶତ ହାରରେ ଜିଲ୍ଲା ମିନେରାଲ ଫାଉଣ୍ଡେସନ	ରୟାଲଟିର ପାଞ୍ଚ ପ୍ରତିଶତ ହାରରେ ପରିବେଶ ପରିଚାଳନା ଦେୟ	ମୋଟ	ରୟାଲଟିର ପାଞ୍ଚ ପ୍ରତିଶତ ହାରରେ ଅତିରିକ୍ତ ଦେୟ	ରୟାଲଟିର 10 ପ୍ରତିଶତ ହାରରେ ଜିଲ୍ଲା ମିନେରାଲ ଫାଉଣ୍ଡେସନ	ରୟାଲଟିର ପାଞ୍ଚ ପ୍ରତିଶତ ହାରରେ ପରିବେଶ ପରିଚାଳନା ଦେୟ	ମୋଟ	
1	***2***	***3***	***4***	***5***	***6***	***7***	***8***	***9***	***10***	***11***	***12***
2015-16	88.43	391.03	0.00	39.10	19.55	58.66	0.00	0.09	0.10	0.19	58.47
2016-17	109.05	393.26	0.00	39.33	19.66	58.99	0.00	0.37	0.05	0.42	58.57
2017-18	122.38	476.17	23.81	47.62	23.81	95.23	0.00	0.36	0.30	0.66	94.57
2018-19	146.76	1,713.91	85.70	171.39	85.70	342.78	0.01	0.39	0.10	0.50	342.28
2019-20	170.00	507.02	25.35	50.70	25.35	101.40	0.87	1.55	0.18	2.60	98.81
2020-21	313.32	542.83	27.14	54.28	27.14	108.57	3.74	2.03	0.27	6.03	102.53
2021-22	350.10	600.36	30.02	60.04	30.02	120.07	9.07	1.59	0.20	10.87	109.21
ମୋଟ	**1,300.03**	**4,624.58**	**231.23**	**462.46**	**231.23**	**885.70**	**13.70**	**6.37**	**1.19**	**21.26**	**864.44**

(ଉତ୍ସ: ତହସିଲଦାରଙ୍କ ରେକର୍ଡ)

ପରିଶିଷ୍ଟ- XII

(ଦ୍ରଷ୍ଟବ୍ୟ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 4.2.4 ପୃଷ୍ଠା 43)

ମନୋନୀତ ତହସିଲରେ ଅନୁମୋଦିତ ସଂଖ୍ୟା ଏବଂ ଅବସ୍ଥିତି ସଂଖ୍ୟା (31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2022 ସୁଦ୍ଧା)

କ୍ର.ସଂ.	ଜିଲ୍ଲା	ତହସିଲ	ଅନୁମୋଦିତ ସଂଖ୍ୟା					ଅବସ୍ଥିତି ସଂଖ୍ୟା					ଖାଲି ସଂଖ୍ୟା				
			ତହସିଲଦାର	ଅତିରିକ୍ତ ତହସିଲଦାର	ରାଜସ୍ୱ ନିରୀକ୍ଷକ	ସହାୟକ ରାଜସ୍ୱ ନିରୀକ୍ଷକ	ଅମିନ	ତହସିଲଦାର	ଅତିରିକ୍ତ ତହସିଲଦାର	ରାଜସ୍ୱ ନିରୀକ୍ଷକ	ସହାୟକ ରାଜସ୍ୱ ନିରୀକ୍ଷକ	ଅମିନ	ତହସିଲଦାର	ଅତିରିକ୍ତ ତହସିଲଦାର	ରାଜସ୍ୱ ନିରୀକ୍ଷକ	ସହାୟକ ରାଜସ୍ୱ ନିରୀକ୍ଷକ	ଅମିନ
1	ବରଗଡ଼	ବରପାଲି	1	2	11	10	14	1	1	10	4	4	0	1	1	6	10
2		ବରଗଡ଼	1	3	13	12	17	1	3	12	6	9	0	0	1	6	8
3	ବଲାଙ୍ଗିର	କଣ୍ଟାବାଞ୍ଜି	1	1	4	4	3	1	1	3	0	2	0	0	1	4	1
4		ବଲାଙ୍ଗିର	1	2	9	9	7	1	1	6	0	4	0	1	3	9	3
5		ପୁଇଁତଲା	1	1	8	8	2	1	1	2	0	2	0	0	6	8	0
6	ଯାଜପୁର	ଧର୍ମଶାଳା	1	2	15	8	6	1	2	15	3	3	0	0	0	5	3
7		ଯାଜପୁର	1	3	11	10	4	1	3	10	4	1	0	0	1	6	3
8	ଗଞ୍ଜାମ	ଭଞ୍ଜନଗର	1	1	9	8	10	1	0	8	3	7	0	1	1	5	3
9		ଜଗନ୍ନାଥପ୍ରସାଦ	1	1	9	8	10	1	1	9	3	4	0	0	0	5	6
10		ପାତ୍ରପୁର	1	1	9	8	10	1	1	8	3	5	0	0	1	5	5
11		ଚିକିଟି	1	1	7	7	9	1	1	7	4	7	0	0	0	3	2
12		ଛତ୍ରପୁର	1	2	12	10	13	1	2	12	6	11	0	0	0	4	2
13	ସମ୍ବଲପୁର	ଯୁଯୁମୁରା	1	1	5	5	5	1	1	5	5	3	0	0	0	0	2
14		ସମ୍ବଲପୁର ସଦର	1	3	10	9	20	1	1	10	5	16	0	2	0	4	4
15	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ବୀରମିତ୍ରପୁର	1	1	7	7	4	1	1	7	3	2	0	0	0	4	2
16		ରାଉରକେଲା	1	4	13	13	15	1	1	11	3	4	0	3	2	10	11
17		ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ସଦର	1	1	8	7	4	1	1	7	4	4	0	0	1	3	0
18		ଗୁରୁଣ୍ଡିଆ	1	1	6	6	4	1	0	6	4	4	0	1	0	2	0
19	ଜଗତସିଂହପୁର	ଜଗତସିଂହପୁର	1	3	10	9	14	1	2	7	4	4	0	1	3	5	10
20	ଢେଙ୍କାନାଳ	ପରଜଙ୍ଗ	1	1	6	6	4	1	1	2	6	4	0	0	4	0	0
21		ଢେଙ୍କାନାଳ	1	1	12	11	7	1	1	6	8	2	0	0	6	3	5
22	ବାଲେଶ୍ୱର	ଜଳେଶ୍ୱର	1	1	13	6	13	1	1	7	3	4	0	0	6	3	9
	ମୋଟ		**22**	**37**	**207**	**181**	**195**	**22**	**27**	**170**	**81**	**106**	**0**	**10**	**37**	**100**	**89**

(ଉତ୍ସ: ତହସିଲଦାରଙ୍କ ରେକର୍ଡ)

ଶବ୍ଦକୋଷ

ଶବ୍ଦକୋଷ

କ୍ର.ସଂ.	ସଂକ୍ଷେପଣ	ବିସ୍ତାରିତ
1	ବିଜି	ବ୍ୟାଙ୍କ ପ୍ରତିଭୂତି
2	ବିଏସ୍‌କ୍ୟୁ	କଳା ପଥର ଖାଦାନ
3	ସିସିଟିଭି	କ୍ଲୋଜଡ୍ ସର୍କିଟ୍ ଟେଲିଭିଜନ
4	ସିଟିଓ	ପରିଚାଳନାକୁ ସ୍ୱୀକୃତି
5	ଡିଇଆଇଏଏ	ଜିଲ୍ଲା ପରିବେଶ ପ୍ରଭାବ ଆକଳନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ
6	ଡିଏଫ୍‌ଓ	ବିଭାଗୀୟ ବନ ଅଧିକାରୀ
7	ଡିଜିପିଏସ୍	ଡିଫରେନ୍ସିଆଲ ଗ୍ଲୋବାଲ ପୋଜିସନିଂ ସିଷ୍ଟମ୍
8	ଡିଏଲ୍‌ସି	ଜିଲ୍ଲାସ୍ତରୀୟ କମିଟି
9	ଡିଏମ୍‌ଏଫ୍	ଜିଲ୍ଲା ଖଣିଜ ଭିତ୍ତିଭୂମି ପାଣ୍ଠି
10	ଇସି	ପରିବେଶ ମଞ୍ଜୁରୀ
11	ଇଆଇଏ	ପରିବେଶ ପ୍ରଭାବ ଆକଳନ
12	ଇଏମ୍‌ଏଫ୍	ପରିବେଶ ପରିଚାଳନା ପାଣ୍ଠି
13	ଜିଓଆଇ	ଭାରତ ସରକାର
14	ଜିଓଓ	ଓଡ଼ିଶା ସରକାର
15	ଜେପିଆଇ	ଯୁଗ୍ମ ସରଜମିନ ତଦନ୍ତ
16	ଏମ୍‌ସି ରୁଲସ୍	ଖଣିଜ ରିହାତି ନିୟମ
17	ଏମ୍‌ସିଆର୍	ଖଣିଜ ରିହାତି ନିୟମ
18	ଏମ୍‌ଜିକ୍ୟୁ	ସର୍ବନିମ୍ନ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ପରିମାଣ
19	ଏମ୍‌ଏମ୍‌ଡିଆର୍ ଆକ୍ଟ	ଖଣି ଓ ଖଣିଜ (ବିକାଶ ଏବଂ ରେଗୁଲେସନ) ଅଧିନିୟମ
20	ଏମ୍‌ଓ	ଖଣି ଅଧିକାରୀ
21	ଏମ୍‌ପି	ଖଣି ଯୋଜନା
22	ଏମ୍‌ଟି	ମେଟ୍ରିକ ଟନ୍
23	ଓଏମ୍‌ସି ରୁଲସ୍	ଓଡ଼ିଶା ଖଣିଜ ରିହାୟି ନିୟମ
24	ଓଏମ୍‌ଏମ୍‌ସି ରୁଲସ୍	ଓଡ଼ିଶା ଲଘୁ ଖଣିଜ ରିହାତି ନିୟମ
25	ଓପିଡିଆର୍ ଆକ୍ଟ	ଓଡ଼ିଶା ଜନସାଧାରଣ ଦାବି ଭରଣା ଅଧିନିୟମ
26	ଓଆର୍‌ଏସ୍‌ଏସି	ଓଡ଼ିଶା ଅନ୍ତରୀକ୍ଷ ପ୍ରୟୋଗ କେନ୍ଦ୍ର
27	ଓଏସ୍ ପିସିବି	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ପ୍ରଦୂଷଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବୋର୍ଡ
28	ଆର୍ ଆଣ୍ଡ ଡିଏମ୍	ରାଜସ୍ୱ ଓ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପରିଚାଳନା
29	ଆର୍ ଏ	ରାଜସ୍ୱ ଅଧିକାରୀ
30	ଆର୍ ଆଇ	ରାଜସ୍ୱ ନିରୀକ୍ଷକ
31	ଆର୍ ଏମ୍ ଏଲ୍	ଖଣି ଲିଜ୍‌ର ନବୀକରଣ
32	ଏସ୍ ଆଣ୍ଡଏମ୍	ଇସ୍ପାତ୍ ଓ ଖଣି
33	ଏସ୍‌ଇଆଇଏଏ	ରାଜ୍ୟ ପରିବେଶ ପ୍ରଭାବ ଆକଳନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ
34	ଟିଏମ୍	ତହସିଲ ଆକାଉଣ୍ଟ ମାନୁଆଲ୍
35	ୟୁସି	ଉପଯୋଗ ପ୍ରମାଣପତ୍ର
36	ୱାଟର ପିସିପି ଆକ୍ଟ	ଜଳ ସୁରକ୍ଷା ଓ ପ୍ରଦୂଷଣର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଅଧିନିୟମ

© ଭାରତର ମହାଲେଖା ନିୟନ୍ତ୍ରକ ତଥା ମହାସମୀକ୍ଷକ

www.cag.gov.in

https://cag.gov.in/en/audit-report/